

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ  
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

---

# ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Α' ΦΙΛΙΠΠΙΚΟΣ

## ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΒΟΗΘΗΜΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΣΤ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΟΚΤΑΤΑΞΕΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ  
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΟΥ Ο. Ε. Σ. Β.



### ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- 1) Εισαγωγή
- 2) Κείμενον (συντακτική σειρά)
- 3) Μετάφρασις
- 4) Γραμματικά—Σημασιολογικά
- 5) Συντακτικά—Αισθητικά.
- 6) Πραγματικά
- 7) Γνωμικά
- 8) Νόημα καί
- 9) Περίληψις.

ΑΘΗΝΑΙ



ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ  
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

---

Αρ. ειλ. 45028

# ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Α' ΦΙΛΙΠΠΙΚΟΣ

## ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΒΟΗΘΗΜΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΣΤ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΟΚΤΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ  
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΟΥ Ο. Ε. Σ. Β.



### Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

- 1) Εισαγωγή, 2) Κείμενον (συντακτική σειρά), 3) Μετάφρασις,
- 4) Γραμματικά — Σημασιολογικά, 5) Συντακτικά — Αισθητικά,
- 6) Πραγματικά, 7) Γνωμικά, 8) Νόημα και 9) Περιλήψεις.

ΑΘΗΝΑΙ

Πάν γνήσιον αντίτυπον φέρει την διά σφραγίδος υπογραφήν μου.

Γ. Γαλανητής

# ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

## Α'. ΦΙΛΙΠΠΙΚΟΣ

### Α' Προοίμιον\* § 1

ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,  
εἰ μὲν προυτίθετο λέγειν  
περὶ καινοῦ τινος πράγματος,  
ἐπισχών,  
ἕως γνώμην ἀπεφώνησαντο

οἱ πλείστοι τῶν εἰωθότων,

εἰ μὲν ἤρεσκέ τί μοι  
τῶν ῥηθέντων ὑπὸ τούτων,  
ἡσυχίαν ἂν ἦγον,  
εἰ δὲ μὴ (ἤρεσκε),  
τότ' ἐπειρώμην ἂν  
καυτὸς λέγειν,  
ἃ γινώσκω·  
ἐπειδὴ δὲ συμβαίνει  
σκοπεῖν καὶ νυνί,  
ὕπερ ὧν πολλάκις πρότερον  
οὔτοι εἰρήκασιν,  
νομίζω εἰκότως ἂν  
τυγχάνειν συγγνώμης  
καὶ πρῶτος ἀναστάς.

Εἰ γὰρ οὔτοι συνεβούλευσαν  
τὰ δέοντα ἐκ τοῦ παρεληλυθότος  
χρόνου,  
οὐδὲν ἂν ἔδει  
βουλευέσθαι ὑμᾶς νῦν.

Ἄνδρες Ἀθηναῖοι,  
ἐάν μὲν ἐπρόκειτο ναὶ ὀμιλῆ (κανεῖς)  
περὶ νέας τινὸς ὑποθέσεως,  
ἀφοῦ θὰ ἀνέμενον,  
ἕως οὗθου θὰ ἐξέφραζον τὴν γνώ-  
μην (των)

οἱ πλείστοι ἐκ τῶν συνήθων (ῥη-  
τόρων),

ἐάν μὲν μοῦ ἤρεσκε κατὶ  
ἀπὸ τὰ λεχθέντα ὑπ' αὐτῶν,  
θὰ ἐσιώπων,  
ἐάν ὁμοῦ δὲν (μοῦ ἤρεσκε),  
τότε θὰ προσεπάθουν  
καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος νὰ λέγω  
ἐκεῖνα, τὰ ὅποια γνωρίζω·  
ἐπειδὴ ὁμοῦ συμβαίνει  
νὰ σκεπτώμεθα καὶ τώρα δά,  
δι' ὅσα πολλάκις φορές προηγουμένως  
αὐτοὶ ἔχουν ὀμιλήσει,  
νομίζω ὅτι εὐλόγως ἤθελον  
τύχει συγγνώμης,  
μολονότι πρῶτος ἀνήλθον εἰς τὸ  
βῆμα.

Διότι, ἐὰν αὐτοὶ εἶχον συμβουλευέσει  
τὰ πρόποντα κατὰ τὸν παρελθόντα  
καιρὸν,  
οὐδόλως θὰ παρίστατο ἀνάγκη  
νὰ συσκέπτεσθε ἡμεῖς τώρα.

**Γραμματικὰ—Σημαιολογικὰ.**—εἰ ὑποθ. σύνδ.=ἐάν. καινός=νέος (καινός=ἄδειος). προυτίθετο (ἢ κορωνίς δὲν χρειάζεται, διότι ἐντὸς τῆς αὐτῆς λέξεως γίνεται συναίρεσις καὶ ὄχι κῶσις)=προετίθετο μέσο. παρατατά. τοῦ ἀπροσώπως λαμβανομένου β. προτίθεμαι (προτίθεται=πρόκειται), προυτιθέμην, προθήσομαι, προτεθήσομαι, προυθέμην, προυτέθη, προτέθειμαι, προυτεθείμην. λέγειν ἀπαρ. ἐν. τοῦ λέγω, ἔλεγον, λέξω καὶ ἐρῶ, ἔλεξα καὶ εἶπα καὶ εἶπον, εἴρηκα, εἴρηκειν. ἐπισχών μετ. ἀορ. β' τοῦ ἐπέχω (=συγκρατῶ τὸν ἑαυτὸν μου, ἀποφεύγω νὰ ὀμιλήσω. ἀναμένω), ἐπεῖχον, ἐφέξω καὶ ἐπισχῆσω, ἐπέσχον, ἐπέσχηκα, ἐπεσχῆκειν. ἂν δυνητικὸν μόριον=δύναται, θὰ, ἤθελε (ἰδὲ Συντα-

\* Τὸ προοίμιον, δηλ. ἡ εἰσαγωγή ἐνὸς ὀητορικοῦ λόγου, ἢ ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, ὡς λέγει ὁ Ἀριστοτέλης, προπαρασκευάζει τὴν ἔκθεσιν τοῦ κυρίου θεματος. Πρέπει νὰ εἶναι σύμμετρον, σύντομον, εὐκλειπτον καὶ καλλιπεές.

κτικά). *ἕως* χρον. σύνδ. *πλείστοι* ἐπίθ. ὑπερθ. βαθμ. (θετ. *πολλοί*, συγκριτ. *πλείονες* καὶ *πλείους*). *τῶν εἰωθότων* μετ. παρακμ. (*ὁ εἰωθός, ἡ εἰωθυῖα, τὸ εἰωθός*· πρβλ. κατὰ τὰ *εἰωθέτα*) τοῦ *εἰωθα* με σημασίαν ἔνεστ. = συνηθίζω (*εἰώθειν* ὑπερσ. με σημασι. παρατατ.)· ὁ ἔνεστ. *ἔθων* εἶναι ἀχρηστος (*εἰωθέτες* = οἱ συνηθισμένοι, δηλ. οἱ ῥήτορες). *ἀπεφώνησαντο* μέσ. ἀόρ. α' τοῦ *ἀποφαίνομαι* (= ἐκφράζω), ἀπεφαινόμην, ἀποφανοῦμαι, ἀπεφηνάμην, ἀποπέφασμαι καὶ ἀποπέφηνα, ἀπεπεφάσμηνα καὶ ἀπεπεφήνηκα. *ἤρρασε* παρατ. τοῦ *ἄρρασκω*, ἤρρασκον, ἄρρασω, ἤρρασα, ἀρήρεκα ἢ ἀρεστός γέγονα. *ἠγάθων* μετ. παθ. ἀόρ. α' τοῦ *λέγομαι*, ἔλεγόμην, λέξομαι, λεχθήσομαι καὶ ῥηθήσομαι, ἐρρήθην καὶ ἐλέχθην, εἴρημαι καὶ λέλεγμαι, εἰρήμην. *ἤγον* παρατ. τοῦ *ἄγω ἡσυχίαν* (= 1. ἡσυχάζω, 2. σιωπῶ), ἤγον, ἄξω, ἤγαγον, ἤκα καὶ ἀγῆχοκα, ἤχειν καὶ ἠγῆχόμην. *ἂν* δυνητικὸν μόριον. *καὺτός* (κράσις) = καὶ αὐτός = καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος. *ἐπειρώμην* παρατ. τοῦ *πειράομαι—ῶμαι* (= 1. λαμβάνω πείραν, δοκιμάζω 2. προσπαθῶ), ἐπειράμην, πειράσομαι, πειραθήσομαι, ἐπειρασάμην, ἐπειράθην, πεπειράμαι (πεπειραμένος), ἐπειραγμῶν. ἄ οὐδ. ἀναφ. ἀντ. *ὅς, ἦ, ὅ. γινώσκω* ἔνεστ. (= γνωρίζω), ἐγίνωσκον, γινώσσομαι, ἔγνων, ἔγνωκα, ἐγνώκειν. *πολλάκις* ποσοτ. ἐπίρρ. (συγκρ. *πλειονάνκις*, ὑπερθ. *πλειστάκις*). *εἰρήκασιν* παρακμ. τοῦ *λέγω. οὗτος, αὕτη, τοῦτο* δεικτ. ἀντ. *πρότερον* χρον. ἐπίρρ. συγκρ. βαθμ. παραγόμενον ἐκ τῆς προὔσεως *πρό. συμβαίνει* (ἔνεστὼς ἀπροσώπως λαμβανόμενος), συνέβαινε, συμβήσεται, συνέβη, συμβέβηκε, συνεβεβήκει. *νυνί* χρονικὸν ἐπίρρ. ἐπιτεινόμενον διὰ τοῦ δεικτικοῦ *ε* = τῶρα δά. *σκοπεῖν* ἀπαρ. ἐν. τοῦ *σκοπέω—ῶ* (= βλέπω πρὸς τι πράγμα, ἐξετάζω) τὴν αὐτὴν σημασίαν ἔχει καὶ τὸ μέσον σκοποῦμαι, ἐσκόπουν, σκέφομαι, ἐσκεψάμην, ἐσκεμμαι, ἐσκέμμηνα (οἱ χρόνοι σκοπήσω, ἐσκόπησα εἶναι μεταγενέστεροι). *ἠγέομαι—οὔμαι* (= 1) προηγοῦμαι, ὀδηγῶ 2) ὅπως ἐδῶ: νομίζω (ἠγούμην, ἠγῆσομαι, ἠγηθήσομαι, ἠγησάμην, ἠγήθην, ἠγῆμαι, ἠγήμην). *ἀναστᾶς* μετ. ἀόρ. β' τοῦ *ἀνίσταμαι* (= σηκώνομαι διὰ τὰ ὀμίλησω), ἀνίστάμην, ἀναστήσομαι, ἀνέστην, ἀνέστηκα, ἀνειστήκειν. *εἰκότως* τροπικὸν ἐπίρρ. = εὐλόγως. *ἂν* δυνητικὸν μόριον συναπτόεν τῷ: *τυγχάνειν* ἀπαρ. ἐν. τοῦ *τυγχάνω*, ἐτύγχανον, τεύξομαι, ἔτυχον, τετύχηκα, ἐτετυχήκειν. *παρρηλυθός* μετ. παρακμ. τοῦ *παρέρχομαι*, παρήειν καὶ παρήα, πάριμι, παρήλθον, παρελήλυθα, παρεληλύθειν. *δέονθ'* = *δέοντα* (μετ. ἐν. τοῦ ἀπροσώπου *δεῖ* = πρέπει) = πρέπειντα. *συμβούλευσαν* ἀόρ. τοῦ *συμβουλεύω*, συνεβούλευον, συμβουλεύσω, συνεβούλευσα, συμβεβούλευκα, συνεβεβουλεύκειν. *οὐδέν* ποσοτικὸν ἐπίρρ. = οὐδόλως. *ἂν* δυνητ. μόρ. *ἔδει* παρατατ. τοῦ ἀπροσώπου *δεῖ* (= πρέπει), *ἔδει*, *δεήσει*, *ἐδέησε*, *δεδέηκε. βουλευέσθαι* ἀπαρ. ἐν. τοῦ *βουλεύομαι* (= σκέπτομαι, συσκέπτομαι), ἐβουλεύομην, βουλεύσομαι, ἐβουλεύσάμην, ἐβουλεύθην, βεβούλευμαι, ἐβεβουλεύμην.

**Συντακτικά—Αἰσθητικά.**— *εἰ* προτιθέτο ὑποθετ. πρότ., ἡ ὁποία διαιρεῖται εἰς δύο μικροτέρας ὑποθέσεις· α) *εἰ μὲν ἤρρασε* καὶ β) *εἰ δὲ μὴ* ἔνοεῖται *ἤρρασε*· καὶ τῶν μὲν ὑποθέσεων *εἰ προτιθέτο* καὶ *εἰ ἤρρασε* ἀπόδοσις εἶναι τὸ *ἡσυχίαν ἂν ἤγον*, τῆς δὲ ὑποθέσεως *εἰ δὲ μὴ* (*ἤρρασε*) τὸ *ἐπειρώμην ἂν*· οἱ ὑποθετικοὶ λόγοι εἶναι β' εἴδους καὶ δηλοῦν τὸ ἀπραγματοποίητον. *περὶ καινοῦ πράγματος* ἐμπρόθ. διορ. ἀναφορᾶς. *ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι* (ἐπιθετ. διορ.) κλητικὴ προσφώνησις. *λέγειν* ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπου *προτιθέτο*. (*τινὰ* ἔνοεῖται ὡς ὕποκ. τοῦ *λέγειν*). *ἐπισχῶν* χρονικὴ μετ. = *ἐπεὶ ἐπέσχον* (μεταφορικῶς τὸ β. κυριολεκτεῖται ἐπὶ ἱππων ἐμποδιζομένων νὰ τρέξουν· τὸ *ἂν* δὲν ἀνήκει εἰς τὸ *ἐπισχῶν*, ἀλλ' εἰς τὸ *ἤγον*, πρὸ τοῦ ὁποίου ἐπαναλαμβάνεται, διότι παρενέπεσον ἄλλαι προτάσεις). *ἕως...* *ἀπεφώνησαντο* χρον. πρότ. *οἱ πλείστοι* ὑποκ. *τῶν εἰωθότων* γεν. διαιρετικῆ. *γνώμην* ἀντικ. *τι* ὑποκ. τοῦ

ἤρθεσκε, μοι ἄντικ. τῶν ἐξηθέντων γεν. διαίρετ. ὑπὸ τούτων ποιητικὸν αἴτιον. ἤσυχίαν ἄντικ. τοῦ ἤγον. καὶ τὸς κατηγορηματικὸς διορ. εἰς τὸ ἔννοοῦμενον ὑποκ. ἐγὼ τοῦ ἐπειρώμην. λέγειν ἄντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἔξαρτώμενον ἐκ τοῦ ἐπειρώμην. ἢ γινώσκω ἀναφορ. πρότ. ὡς ἄντικ. τοῦ λέγειν. ἢ σύστοιχον ἄντικ. τοῦ γινώσκω. ἐπειδή. . συμβαίνει αἰτιολογ. πρότ. ὡς ἀντίθεσις πρὸς τὸ: εἰ μὲν προυτίθετο. σκοπεῖν ὑποκ. τοῦ ἀποσώπου συμβαίνει. γυνί ἐπιρρ. διορ. χρόνου. (ἡμᾶς) ἔννοεῖται ὡς ὑποκ. τοῦ σκοπεῖν. ὑπὲρ ὧν... εἰρήκασιν ἀναφορ. πρότ. ὑπὲρ ὧν=περὶ ὧν ἐμπρόθ. διορ. ἀναφορᾶς. πολλάκις ἐπιρρ. διορ. ποσοῦ. πολλάκις καὶ ἀνωτέρω: εἰωθότων λέγονται περιφρονητικῶς, διότι οὐδὲν σοβαρὸν προείπουν. οὗτοι ὑποκ. πρότερον ἐπιρρ. διορ. χρόνου. ἡγοῦμαι... κυρία πρότ. (ἐγὼ) ὑποκ. τυγχάνειν ἂν ἄντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἔξαρτώμ. ἐκ τοῦ δοξαστικοῦ ἡγοῦμαι (τὸ τυγχάνειν ἂν ἄντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἔξαρτώμ. ἐκ τοῦ δοξαστικοῦ ἡγοῦμαι (τὸ τυγχάνειν ἂν ἴσονται μὲ δυνητικὴν εὐκτικήν: εἰ τυγχάνοιμι ἂν). (ἐγὼ) ἔνν ὡς ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. (ταυτοπροσωπία), συγγνώμης ἄντικ. εἰκότως ἐπιρρ. διορ. τρόπου. ἀναστάς ἐνδοτικὴ μετ., τῆς ὁποίας ἡ σημασία ἐπιτείνεται διὰ τοῦ ἐπιτατικοῦ καὶ (κατ' ἄλλους αἰτιολογική). πρῶτος ἐπιρρηματικὸν κατηγοροῦμ. δηλοῦν χρόνον. εἰ συνεβούλευσαν (ὑπόθ.)+οὐδὲν ἂν ἔδει... (ἀπόδ.) ὑπόθ. λόγος β' εἶδους δηλῶν τὸ ἀπραγματοποίητον. οὗτοι ὑποκ. τὰ δέοντα σύστοιχον ἄντικ. τοῦ συνεβούλευσαν (ἵπερ πρέπει νὰ μεταφρασθῇ μὲ ὑπερσυντέλικον). ἐκ τοῦ παρεληλυθότος (ἐπιθ. μετ.) χρόνον ἐμπρόθ. διορ. τοπικῆς ἀφαιρέσεως. οὐδὲν ἐπιρρ. διορ. ποσοῦ βουλευέσθαι ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπου ἔδει. ἡμᾶς ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. νῦν ἐπιρρ. διορ. χρόνου (συνεβούλευσαν—βουλευέσθαι παρήχησις ἢ παρονομασία ἢ ἐτυμολογικὸν σχῆμα, καθ' ὃ παρατίθενται ὁμόηχοι λέξεις καὶ οὕτω δημιουργεῖται μελωδία).

**Πραγματικά.**— Ὑπὸ τὸν τίτλον «Φιλιππικοί» φέρονται τρεῖς λόγοι τοῦ Δημοσθένους ἐκφωνηθέντες κατὰ τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Φιλίππου ἀπειλήσαντος οὐ μόνον τοὺς Ἀθηναίους. ἀλλὰ καὶ πάντα τοὺς Ἕλληνας. Συνεκδοχικῶς πᾶν σφοδρὸν κατηγορητήριον καλεῖται Φιλιππικός. Ὁ Φίλιππος γενόμενος βασιλεὺς (359 π.Χ.) ἐπέδωκε εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν κατακτητικῶν του σχεδίων. Ὑποτάξας (359 π.Χ.) ἐπέδωκε εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν κατακτητικῶν του σχεδίων. Ὑποτάξας τοὺς Ποίονας, Ἰλλυριοὺς καὶ Θράκας ἐπέτεθε καὶ κατέλαβε τὴν Ἀμφίπολιν καὶ Πύδναν (357 π.Χ.), τὴν Ποτειδίαν (356) καὶ τὴν Μεθώνην (353). Ἐν συνεχείᾳ κατεπολέμησε τοὺς τυράννους τῆς Θεσσαλίας τακτοποιήσας τὰ ἐκεῖ ζητήματα κατὰ τὸ συμφέρον του καὶ ἐβάδισε κατὰ τῶν Θροακυλῶν (352). Ἀλλ' ἐκεῖ συναντήσας πείσιμονα Ἀθηναϊκὴν ἀντίστασιν ἠαγκάσθη νὰ ὑποχωρήσῃ καὶ νὰ ἐκστρατεύσῃ βραδύτερον κατὰ τῆς Θράκης (352). Ἐπειδὴ ὅμως οἱ ἡγεμόνες αὐτῆς ἤρξαν, εὐκόλως ὑπετάγησαν. Ἀκολούθως ἐπολιόρθησεν ἐπὶ τῆς Προποντίδος τὸ Ἡραῖον τεῖχος, ὅπερ ἐχρησιμοποίητο ὡς ἀποθήκη τοῦ εἰς Ἀθήνας διαμετακομιζομένου σίτου. Ἐκ τῆς πολιορκίας αὐτῆς κατεθροῦνθησαν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ ἀπεφάσιον νὰ ἀντιμετωπίσουν σθεναρῶς τὴν κατάστασιν, ἀλλ' αἱ μεταγενέστερα ψευδεῖς εἰδήσεις ἐνέργειάν των καὶ περιέπεσαν εἰς πλήρη ἀδράνεια. Ὅτε ὅμως διεπιστώθη ἡ ἀλήθεια τῶν γεγονότων, ἐτέθη καὶ πάλιν ἐπὶ τάπητος ὁ κατὰ Φιλίππου πόλεμος καὶ ὁ Δημοσθένης εἰς ἡλικίαν 32 ἐτῶν εἰς μίαν τῶν γενομένων συνεδρῶσεων τῆ; ἐκκλησίας τοῦ δήμου ἀπήγγειλε τὸν Ἀ' Φιλιππικὸν (351 π.Χ.). καινοῦ πράγματος κατὰ τὸν νόμον τοῦ Σόλωνος, ὡσάκις συνεζητεῖτο νέα ὑπόθεσις εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δήμου, ὁ λόγος ἐδίδετο εἰς τοὺς πρσβυτέρους. Μολονότι δὲ ἀπὸ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου καὶ ἐντέθεν δὲν ἐτρεῖτο τοῦτο, οἱ νεώτεροι ἐκ σεβασμοῦ ἀπέφευγον νὰ ὁμιλοῦν πρῶτοι. Ὁ Δημοσθένης «πρῶτος ἀναστάς», ὡς λέγει κατωτέρω, ζητεῖ συγγνώμην διὰ τοῦτο. προυτίθετο τὸ ῥῆμα τοῦτο κυριολεκτικῶς ἐπὶ τῶν πρῶτάνων καὶ τῶν προέδρων ἐδήλου: α) τὴν δημοσίευσιν τῆς ἡμερησίας διατάξεως, ὅπως λέγομεν σήμερον, τῆς ἐκκλησίας καὶ β) τὴν παραχώρησιν τοῦ λόγου εἰς τοὺς θελοντας νὰ ὁμιλήσουν.

**Νόημα.**— Ὁ ῥήτωρ εἰς τὸ προοίμιόν του λέγει ὅτι, ἐὰν ἡ ὑπόθεσις μὲν τὴν ὁποίαν ἀπασχολεῖται σήμερον ἡ ἐκκλησία τοῦ δήμου ἦτο νέα, θὰ ἀνέμενε νὰ ἀκούσῃ τοὺς πρεσβυτέρους ῥήτορας καὶ ἐπὶ τῶν προτάσεών των θὰ ἐξέφραζε κατόπιν τὴν ἰδικήν του γνώμην. Ἐπειδὴ ὁμοῦ ἡ ὑπόθεσις εἶναι παλαιά, οἱ δὲ ὁμιλήσαντες ῥήτορες δὲν συνεβούλευσαν τὰ πρέποντα, εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ λάβῃ πρῶτος τὸν λόγον καὶ πρὸς τοῦτο ζητεῖ συγγνώμην. Διὰ τοῦ προοιμίου ὁ ῥήτωρ α) προσπαθεῖ νὰ κερδίσῃ τὴν εὐμένειαν τῶν ἀκροατῶν ζητῶν συγγνώμην, διότι ὁμιλεῖ πρῶτος β) ἀποδοκιμάζει τοὺς μέχρι τοῦδε ὁμιλήσαντας, διότι δὲν συνεβούλευσαν τὰ πρέποντα καὶ γ) προσπαθεῖ νὰ διεγείρῃ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀκροατῶν ὑποσχόμενος ὅτι θὰ ὁμιλήσῃ πολὺ διαφορετικὰ ἀπὸ τοὺς συνήθεις ῥήτορας.

**Περίληψις.**— Ὁ ῥήτωρ ἐξηγεῖ τὴν αἰτίαν, δι' ἣν πρῶτος λαμβάνει τὸν λόγον.

## Β' Διήγησις \* (§ 2+12) § 2

Πρῶτον μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Πρῶτον μὲν λοιπόν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι,	
οὐκ ἀθυμητέον (ἐστὶν ὑμῖν) τοῖς παροῦσι πράγμασιν,	δὲν πρέπει νὰ χάνετε τὸ ἠθικόν σας διὰ τὴν παροῦσαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων,
οὐδ' εἰ δοκεῖ (τὰ πράγματα) πάνυ φαύλως ἔχειν.	οὔτε καὶ ἂν φαίνωνται (τὰ πράγματα) ὅτι εὐρίσκονται εἰς πολὺ ἀθλίαν κατάστασιν.
Ἐπεὶ γὰρ ἐστὶ χεῖριστον	Διότι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶναι χεῖριστον
ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου, τοῦτο βέλτιστον ὑπάρχει πρὸς τὰ μέλλοντα.	εἰς τὸν παρελθόντα χρόνον, αὐτὸ εἶναι παρά πολὺ ἐνθαρρυντικὸν ὡς πρὸς τὰ μέλλοντα.
Τί οὖν ἐστὶ τοῦτο;	Ποῖον λοιπόν εἶναι αὐτό;
(Τοῦτό ἐστίν), ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι τὰ πράγματα κακῶς ἔχει	(Αὐτὸ εἶναι), ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι τὰ πράγματα εὐρίσκονται εἰς κακὴν κατάστασιν,
οὐδὲν ὑμῶν ποιούντων τῶν δεόντων (ποιεῖν), ἐπεὶ τοι, εἰ εἶχε (τὰ πράγματα) οὕτως,	διότι σεῖς τίποτε δὲν ἐκάμνατε ἀπὸ ὅσα ἔπρεπε (νὰ κάμνετε), ἐπειδὴ βεβαίως, ἐὰν εὐρίσκοντο (τὰ πράγματα) εἰς τοιαύτην κατάστασιν,
πραττόντων (ὑμῶν) πάνθ' ἃ προσῆκεν,	ἂν καὶ ἐπράττετε (σεῖς) ὅσα, ὅσα ἔπρεπεν,
οὐδ' ἂν ἐλπίς ἦν γενέσθαι αὐτὰ βελτίω.	οὔτε καὶ θὰ ὑπῆρχεν ἐλπίς νὰ γίνοντο αὐτὰ καλλίτερα.

\* Ἡ Διήγησις εἶναι τὸ δευτέρον μέρος τοῦ ῥητορικοῦ λόγου, καθ' ὃ ὁ ῥήτωρ ἐκτενῶς καὶ σαφῶς ἀφηγεῖται τὰ γεγονότα, ἵνα ἐξαγάγῃ ἀποδείξεις. Διηγείται πρὸς πίστιν, ὡς λέγει ὁ Ἀριστοτέλης. Ἡ διήγησις πρέπει νὰ εἶναι ἀληθής, σαφής, ἐνδιαφέρουσα.



**Γραμματικά—Σημασιολογικά.**—*ἀθυμητέον* ρηματικὸν ἐπίθετ. παραγόμενον ἐκ τοῦ *ἀθυμῶ* (=κατέχομαι ὑπὸ ἀθυμίας, λύπης, χάνω τὸ θάρρος μου, τὸ ἠθικόν μου), ἠθύμου, ἀθυμῆσω, ἠθύμησα. *τοῖς παροῦσι* δοτ. πληθ. μετ. ἔνεστ. (*παρών, παροῦσα, παρόν*) τοῦ *πάρεμι* (=εἶμαι παρών), παρῆν, παρέσομαι. παρεγεγόμεν, παραγέγονα, παρεγεγόνειν. *πάνυ* ποσοτικὸν ἐπίρρ.=πολύ. *φαύλως* τροπικὸν ἐπίρρ. = εἰς ἀθλίαν, κακὴν κατάστασιν. *ἔχειν* ἀπαρ. ἔν. τοῦ *ἔχω*, εἶχον, ἔξω καὶ σχήσω, ἔσχον, ἔσχικα, ἐσχέκειν. *δοκεῖ* ἔνεστ. ὅρ. τοῦ προσωπικοῦ *ῶ δοκέω-ῶ* (=1. νομίζω, 2. νομίζομαι, φαίνομαι), ἐδόκουν, δόξω ἔδοξα, δέδοκται, ἐδέδοκτο· ὁ παρακμ. καὶ ὑπερσ. εἶναι παθητικοὶ καὶ λαμβάνονται ἀπροσώπως. *ὄς, ἦ, ὃ* ἀναφ. ἀντ. *χείριστον* οὐδ. ὑπερθ. βαθμ. τοῦ ἐπιθ. *κακός, χείρων, χείριστος* καὶ *κακίων, κάμιστος. βέλτιστον* οὐδ. ὑπερθ. βαθμ. τοῦ ἐπιθ. *ἀγαθός, βελτίων, βέλτιστος* καὶ *ἀμείνων, ἄριστος* καὶ *κρείττων, κράτιστος* καὶ *λῶν, λῶστος. ποιούντων* μετ. ἔν. τοῦ *ποιῶ-ῶ* ἐποίουν, ποιῶ, ἐποίησα, πεποίηκα, ἐπεποίηκεν. *τοι* βεβαιωτ. ἐπίρρ. =βεβαιώς. *πάνθ'*=*πάντα*. *προσῆκε* παρατατ. τοῦ ἀπροσώπ. ῥ. *προσῆκει* =ἀρμόζει, πρέπει. *πραττόντων* μετ. ἔν. τοῦ *πράττω*, ἔπραττον, πράξω, ἔπραξα, πέπραχα, ἐπεπράχην. *ἂν* δυνητ. μόρ. *αὐτὰ* ἐπαναληπτικὴ ἀντ. *βελτίω* καὶ *βελτίονα* αἰτιατ. πληθ. οὐδ. γέν. συγκριτ. βαθμ. τοῦ ἐπιθ. *ἀγαθός, γενέσθαι* ἀπαρ. ἀορ. β' τοῦ *γίνομαι*, ἐγιγνόμεν, γενήσοσμαι, ἐγενόμην, γέγονα καὶ γεγένημαι, ἐγεγόνειν καὶ ἐγεγενήμην.

**Συντακτικά—Αἰσθητικά.** — *ἀθυμητέον* ἔνν. *ἐστὶν ὑμῖν* = *δεῖ ὑμᾶς ἀθυμεῖν* (τὰ ῥήματ ἐπίθ. ἰσοδυναμοῦν μὲ τὸ *δεῖ*+ἀπαρ, ἔννοεῖται δὲ μία δοτικὴ τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου: *ὑμῖν*). *τοῖς παροῦσιν* (ἐπιθ. διορ.) *πράγμασιν* (δοτ. αἰτίας). *οὐδ' εἰ . . . δοκεῖ* ἔνδοτικὴ πρότ. (*τὰ πράγματα*) ἔνν. ὡς ὑποκ. *ἔχειν* ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἔξαρτ. ἐκ τοῦ δοξαστικοῦ *δοκεῖ*. *πάνυ* ἐπίρρ. διορ. ποσοῦ. *φαύλως* ἐπίρρ. διορ. τρόπου. *ὃ γὰρ . . . χρόνον* ἀναφορ. πρότ. δ ὑποκ. τοῦ *ἐστι*. *χείριστον* κατηγορ. *ἐκ τοῦ χρόνου* ἐμπρόθ. διορ. τοπικῆς ἀφαιρέσεως. *παρεληλυθός* ἐπιθ. διορ. τοῦτο ὑποκ. τοῦ *ὑπάρχει*. *βέλτιστον* κατηγορ. *πρὸς τὰ μέλλοντα* ἐμπρόθ. διορ. ἀναφορᾶς (*χείριστον-βέλτιστον*) τὸ σχῆμα τοῦτο, δι' οὗ προσπαθεῖ ὁ ῥήτωρ νὰ διεγείρῃ τὴν προσοχὴν, λέγεται «ἀπροσδόκητον»· πῶς εἶναι δυνατὸν, ἐκεῖνο τὸ ὅποιον εἶναι χείριστον, νὰ εἶναι βέλτιστον); *τὶ οὖν ἐσεῖ τοῦτο*; εὐθεῖα ἐρωτηματ. πρότ., δι' ἧς ὁ λόγος καθίσταται λίαν ζωνηρὸς καὶ συναρπάζει τὸν ἀκροατὴν (τὸ σχῆμα τοῦτο λέγεται «ὑποφορά», δι' οὗ ὁ ῥήτωρ ἐρωτᾷ, ὡς θὰ ἦρώτα ἀκροατῆς τις, καὶ ὁ ἴδιος ἀπαντᾷ). *τοῦτο* ὑποκ. τοῦ *ἐστι*. *τί* κατηγορ. Ἐπαντῶν ὁ ῥήτωρ λέγει: (*τοῦτό ἐστι*), ὅπερ ἔννοεῖται. *ὅτι . . . ἔχει* εἰδικὴ πρότ. ὡς κατηγορ. τοῦ ἔννοουμένου *τοῦτο*, ὅπερ ἐπεξηγεῖ. *ἔχει* ῥ. *τὰ πράγματα* ὑποκ. κατ' ἀττικὴν σύνταξ. *κακός* ἐπίρρ. διορ. τρόπου. *ὡ ἄνδρες Ἄθηνα*. κλητικὴ προσφών. *ποιούντων* γενικὴ ἀπόλυτος αἰτιολογικὴ μετ. (= *ἐπεὶ οὐδὲν ἔποιεῖτε*). *ὑμῶν* ὑποκ. τῆς μετ. *οὐδὲν* ἀντικ. *τῶν δεόντων* γεν. διαιρετ. *ἐπεὶ τοι . . . οὐδ' ἂν ἔλπεις ἦν* αἰτιολ. πρότ. *γενέσθαι* ὑποκ. τῆς ἀπροσώπου φράσεως *ἐλπὶς ἦν*. *αὐτὰ* ὑποκ. τοῦ *γενέσθαι*. *βελίω* κατηγορ. ἢ αἰτιολ. πρότ. *ἐπεὶ . . . οὐδ' ἂν ἔλπεις ἦν* ἀποτελεῖ ἀπόδοσιν τῆς ὑποθέσεως *εἰ εἶχεν* (ὑποθ. λόγος β' εἴδους δηλῶν τὸ ἀπραγματοποίητον). ὡς ὑποκ. τοῦ *εἶχεν* ἔνν. *τὰ πράγματα*. *οὕτως* ἐπίρρ. διορ. τρόπου. *πραττόντων* γεν. ἀπόλυτος ἔνδοτικὴ μετ. (= *εἰ καὶ ἐπράττει*). (*ὑμῶν*) ἔνν. ὡς ὑποκ. τῆς μετ. *πάνθ'* ἀντικ. τοῦ *πραττόντων*. *ἂ* προσῆκε ἀναφορ. πρότ.\* ὡς ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπου *προσῆκεν* ἔνν. *τὸ πράττειν*, τοῦ ὁποίου ἀντικ. εἶναι τὸ *ἂ*. Ἡ συντακτικὴ σειρά τῶν λέξεων ἔχει οὕτω: *ἐπεὶ τοῦ οὐδ' ἂν ἔλπεις ἦν γενέσθαι αὐτὰ βελτίω, εἰ οὕτως εἶχε* (τὰ *πράγματα*) *πραττόντων* (ὑμῶν) *πάνθ'*, *ἂ* *προσῆκε* (*πράττειν*).

**Πραγματικά.**—*οὐκ ἀθυμητέον* οἱ Ἄθηναῖοι ἔχασαν τὸ ἠθικόν των,

διότι εἶχον ἀπολέσει τὴν Ἀμφίπολιν, Πύδναν, Ποτειδαίαν, Μεθώνην κ.λ.π. *χειρίστον* ἔννοε τὴν ἀμέλειαν τῶν Ἀθηναίων, ἡ ὁποία ἐβλάψε κατὰ τὸ παρελθόν, πρόκειται ὁμως νὰ ὠφελήσῃ (*βέλτιστον*) εἰς τὸ μέλλον, διότι θὰ τοὺς καταστήσῃ δραστηρίους καὶ ἐνεργητικούς· πρὸβλ. τὴν νεοελληνικὴν παροιμίαν «τὰ παθήματα γίνονται μαθήματα». *οὕτως* δηλ. εἰς κακὴν κατάστασιν. *οὐδ' ἂν ἦν ἐλπίς* ὁ ῥήτωρ προσπαθεῖ νὰ τοὺς ἐμψυχώσῃ λέγων ὅτι, ἐάν παύσουν ἀδρανοῦντες καὶ ἐνεργήσουν τὰ δέοντα, ἡ κατάστασις ἀσφαλῶς θὰ βελτιωθῇ.

**Νόημα.**— Ὁ ῥήτωρ εἰσερχόμενος εἰς τὴν διήγησιν τοῦ λόγου του προσπαθεῖ νὰ τονώσῃ ἠθικῶς τοὺς Ἀθηναίους, οἱ ὅποιοι ἔχασαν τὸ θάρρος των, ὑποδεικνύων ὅτι, ἐάν παύσουν ἀδρανοῦντες, ἀσφαλῶς ἡ κατάστασις θὰ βελτιωθῇ. Διότι, ἐάν παρὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντός των ἡ κατάστασις ἦτο ἀθλίαι, δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἐλπίς βελτιώσεως. Προκειται λοιπὸν περὶ ἀδραναίας καὶ ὄχι ἀδυναμίας καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ κατάστασις δύναται νὰ βελτιωθῇ.

**Περὶλήψις.**— Ἡ δραστηριότης θὰ βελτιώσῃ τὴν ἀθλίαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων.

### § 3

Ἔπειτ' ἐνθυμητέον (ἔστιν ὑμῖν)

καὶ παρ' ἄλλων ἀκούουσι  
καὶ ἀναμιμνησκομένοις

τοῖς εἰδόσιν αὐτοῖς  
ἡλικίην δύναμιν  
ἔχόντων ποτὲ Λακεδαιμονίων

— ἐξ οὗ χρόνος οὐ πολὺς—  
ὡς καλῶς καὶ προσηκόντως  
οὐδὲν ἀνάξιον τῆς πόλεως  
ἐπράξατε ὑμεῖς,  
ἀλλ' ὑπεμείναθ'  
τὸν πρὸς ἐκείνους πόλεμον  
ὑπὲρ τῶν δικαίων (τῶν Ἑλλήνων).  
Τίνος οὖν εἵνεκα  
λέγω ταῦτα;  
(Ταῦτα λέγω), ἴν' εἰδῆτ',  
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεάσησθε,

ὅτι φυλαττομένοις ὑμῖν  
οὐδὲν οὔτε φοβερόν ἐστι  
οὔτ' ἂν ὀλιγοῦρητε,  
(ἔστι) τοιοῦτον,  
οἷον ἂν ὑμεῖς βούλοισθε,  
χρῶμενοι παραδείγμασι  
τῇ τότε ῥώμῃ τῶν Λακεδαιμονίων,  
ἧς ἐκρατεῖτ'  
ἐκ τοῦ προσέχειν

Ἔπειτα πρέπει νὰ ἀναλογισθῆτε  
(σεῖς)

καὶ ἀπὸ ἄλλους ἀκούοντες  
καὶ ἀνακαλοῦντες εἰς τὴν μνήμην  
σας,

ὅσοι οἱ ἴδιοι γνωρίζετε,  
πόσῃν μεγάλῃν δύναμιν,  
ἂν καὶ εἶχον κάποτε οἱ Λακεδαι-  
μόνιοι

— ἀφ' οὗτου δὲν (εἶναι) πολὺς χρόνος—  
πόσον καλῶς καὶ πρεπόντως  
οὐδὲν ἀνάξιον τῆς πόλεως (μας)  
ἐπράξατε σεῖς,  
ἀλλ' ἀνελάβατε μὲ θάρρος  
τὸν πόλεμον ἐναντίον ἐκείνων  
χάριν τῶν δικαίων (τῶν Ἑλλήνων).  
Διὰ ποῖον (λόγον) λοιπὸν  
λέγω αὐτά;  
(Ταῦτα λέγω), διὰ νὰ γνωρίσσετε,  
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ νὰ ἀντιλη-  
φθῆτε,

ὅτι, ἐάν σεῖς προσέχετε,  
τίποτε οὔτε ἐπικίνδυνον εἶναι  
οὔτε, ἐάν ἀδρανήτε,  
(εἶναι τίποτε) τοιοῦτον,  
ὅποιον σεῖς θὰ ἐπεθυμούσατε,  
ἔχοντες ὡς παραδείγματα  
τὴν τότε δύναμιν τῶν Λακεδαιμονίων  
τῆς ὁποίας ὑπερισχύσατε,  
ἔνεκα τοῦ ὅτι εἶχατε ἐστραμμένην

τὸν νοῦν  
τοῖς πράγμασι,  
καὶ τῇ νῦν ὕβρει τούτου.  
δι' ἣν ταραττόμεθ'  
ἐκ τοῦ μηδὲν φροντίζειν,  
ὧν ἐχρήν  
(φροντίζεην).

τὴν προσοχὴν (σας)  
εἰς τὰ συμφέροντα (τῆς πόλεως),  
καὶ εἰς τὴν τωρινὴν αὐθάδειάν του,  
ἐξ αἰτίας τῆς ὁποίας ἀνησυχούμεν,  
διότι οὐδὲν φροντίζομεν,  
δι' ὅσα ὑπῆρχεν ἠθικὴ ὑποχρέωσις  
(νὰ φροντίζωμεν).

**Γραμματικὰ—Σημσιολογικά**—*ἐνθυμητέον* ῥηματικὸν ἐπίθ. παραγόμενον ἐκ τοῦ *ἐνθυμούμαι* (=ἔχω τι ἐν θυμῷ, ἀναλογίζομαι, σκέπτομαι), ἐνεθυμούμαι, ἐνθυμήσομαι, ἐνεθυμήθη, ἐντεθύμημαι, ἐνετεθύμημαι. *ἀκούουσι* δοτ. πληθ. μετ. ἐνεσ. τοῦ ἀκούω, ἤκουον, ἀκούσομαι, ἤκουσα, ἀκήκοα, ἤκηκόειν. *τοῖς εἰδόσιν* δοτ. πληθ. μετ. παρακμ. με σημασίαν ἐνεσ. (*εἰδώς, εἰδυῖα, εἰδός*) τοῦ *οἶδα* (=γνώριζω), *ἤδειν* ὑπερσ. με σημασ. παρატ., μέλλων *εἶσομαι* καὶ *εἰδήσω ἀναμνησκομένους* μετ. ἐν. τοῦ *ἀναμνησκόμαι* (=ἀνακαλῶ εἰς τὴν μνήμην μου. ἐνθυμούμαι), ἀνεμνησκόμην, ἀναμνήσομαι, ἀναμνησθήσομαι, ἀνεμνησάμην, ἀνεμνήσθη, μέμνημαι, ἐμεμνήμην. *ἡλικος, ἦ, ον ἀναφορ.* ἀντ.=πόσον μέγας. ὡς ἀναφορικὸν ἐπιφωνηματικὸν ἐπίρρ.=πόσον. *κάλως, κάλλιον, κάλλιστα* ἐπίρρ. τροπικόν. *προσηκόντως* (ἐκ τοῦ *προσῆκει*) ἐπίρρ. τροπικόν=πρεπόντως. *ἐπράξατε* ἀορ. τοῦ *πράττω*. *ὑπεμείγατε* ἀορ. ὄρ. τοῦ *ὑπομένω* (=βαστάζω, ἀναλαμβάνω με ἄθροος), ὑπέμενον, ὑπομενῶ, ὑπέμεινα, ὑπομεμένηκα, ὑπεμεμένηκειν. *εἵνεκ' καὶ ἔνεκα* καὶ *ἐνεκεν* καταχρηστικὴ πρόθεσις. *ἴνα* τελικὸς σύνδ. *εἰδήτε* ὑποτ. τοῦ *οἶδα* (ἰδὲ ἀνωτέρω), *θεάσθηθε* ὑποτ. ἀορ. α' τοῦ ἀποθετικοῦ *θεάομαι—ᾧμαι* (=ἐξετάζω μετὰ προσοχῆς, βλέπω μετὰ θαυμασμοῦ, ἀντιλαμβάνομαι), ἐθεώμην, θεάσομαι, ἐθεασάμην, τεθέαμαι, ἐτεθεάμην. *φυλάττομαι*=προφυλάττομαι, προσέχω. *ἄν* ὑποθ. σύνδ. *δλιγορήτε* ὑποτακτ. ἐν. τοῦ *δλιγορέω—ᾧ* (=ὀλιγον φροντίζω, παραμελῶ, ἀδρανώ), ὀλιγώρουν, ὀλιγώρησα, ὀλιγώρησα. *τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο(ν)* δεικτ. ἀντ. *οἶος, οἶα, οἶον* ἀναφ. ἀντ. *βούλοισθε* εὐκτ. ἐν. τοῦ ἀποθετικοῦ *βούλομαι* (=θέλω), ἐ(ἡ)βουλόμην, βουλήσομαι, ἐ(ἡ)βουλήσθην, βεβούλημαι, ἐβεβουλήμην. *χρῶμενοι* μετ. ἐν. τοῦ μεικτοῦ ἀποθετικοῦ *χρῶμαι* (=μεταχειρίζομαι, ἔχω), ἐχρώμην, χράσομαι, ἐχρησάμην, ἐχρήσθην, κέχρημαι, ἐκεχρήμην. *ἐδῶμη*=δύναμις, ἰσχύς. *ἤς* γεν. ἐν τῆς ἀναφ. ἀντ. *ὄς, ἦ, ὄ.* *ἐκρηγείτε* παρατατ. τοῦ *κρατέω—ᾧ*=εἶμαι κύριος, νικῶ, ὑπερισχύω. *προσέχω τὸν νοῦν*=ἔχω ἐστραμμένην τὴν προσοχὴν μου εἰς τι. *πράγματα*=ὑποθέσεις, τὰ συμφέροντα τῆς πολιτείας. *ὑβρις*=αὐθάδεια. *ταράττομαι*=ἀνησυχῶ, παρακμ. *τετάραμαι. μηδὲν* ἐπίρρ. *φροντίζειν* ἀπαρ. ἐν. τοῦ *φροντίζω*, μέλλ. *φροντιῶ. ὧν* ἀναφ. ἀντ. γεν. πληθ. *ἐχρήν* καὶ *χερῆν* παρατατ. τοῦ ἀπροσώπου β'. *χερῆ* (=πρέπει, ἐπιβάλλεται, εἶναι ἠθικὴ ὑποχρέωσις), μέλλ. *χερήσει*.

**Συντακτικὰ—Αἰσθητικά**.—*ἔπειτα* ἄνευ τοῦ *δὲ* ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ ἐν § 2 *πρῶτον μῖν. ἐνθυμητέον* ἐνν. *ἐσὶν ὑμῖν—δεῖ ὑμᾶς ἐνθυμεῖσθαι*. ἀκούουσι—ἀναμνησκομένοις χρονικαὶ μετ. (ὄχι τροπικαί) *παρ' ἄλλων* ἐμπρόθ. διορ. προελεύσεως. *τοῖς εἰδόσιν* ἐπιθετ. μετ.=οἱ ἴσαστε (αἱ μετοχαὶ ἐτέθησαν κατὰ δοτικὴν λόγῳ τοῦ ἐννοουμένου κατὰ δοτικὴν ποιητικοῦ αἰτίου ὑμῖν. εἰς τὸ ὅποιον ἀνήκει ὡς κατηγορηματικὸς διορ. τὸ αὐτοῖς). *ἡλίκην ... ὡς ... ἐπράξατε* πλαγία ἐρωτηματικὴ πρότ. ἐπέχουσα θέσιν ἀντικειμ. εἰς τὰ: *ἐνθυμητέον—ἀκούουσι—ἀναμνησκομένοις*. Παρατηρήσατε τὸ ἀσύνδετον *ἡλίκην—ὡς*, διὰ τὴν ἀποκτικὴν ὁ λόγος ζωηρότητα. *ἐχόντων* γενικὴ ἀπόλυτος ἐνδοτικὴ μετ. (=εἶ καὶ εἶχον). *Δακρυδαίμονίων* ὑποκ. *δύναμιν* ἀντικ. *ἡλίκην* κατηγ. *ἔξ*

οὐ χρόνος οὐ πολὺς ἐνν. ἐστι χρονική πρότ. χρόνος ὑποκ. οὐ πολὺς κατηγορ. καὶ σχῆμα λιτότητας (οὐ πολὺς=ὀλιγός). καλῶς — προσηκόντως ἐπιρρ. διορ. τρόπου, δι' ὧν παρακινεῖ τοὺς Ἀθηναίους πρὸς μίμνησιν τῶν προγόνων. ὑμεῖς ὑποκ. τοῦ ἐπράξατε. ἀνάξιον (=ἀναξίαν πρᾶξιν) σύστοιχον ἀντικ. οὐδὲν ἐπιθ. διορ. τῆς πόλεως γεν. ἀξίας. πόλεμον ἀντικ. τοῦ ὑπεμείνατε. Ζωηρὰ εἶναι ἢ ἀντίθεσις μεταξύ τοῦ οὐδὲν ἀνάξιον καὶ τοῦ ὑπεμείνατε καὶ ἰσχυρὸν καὶ πειστικὸν τὸ ἐπιχείρημα τοῦ ῥήτορος. τὸν πρὸς ἐκείνους ἐπιθ. διορ. ὑπὲρ τῶν δικαίων ἐμπρόθ. διορ. σκοποῦ (τελικὸν αἰτίου). τίνος εἵνεκα ἐμπρόθ. διορ. σκοποῦ (ὄχι αἰτίας). ταῦτα σύστοιχον ἀντικ. τοῦ λέγω (ἢ ἐρώτησις εἶναι ῥητορική). Ἐδῶ θὰ ἐνοήσωμεν τὸ β. λέγω ταῦτα, ἐκ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶνται αἱ τελικαὶ προτάς. ἴνα εἰδῆτε καὶ θεάσασθε (συνωνυμία· τὸ α' β. εἶναι νοητικόν, τὸ β' αἰσθητικόν καὶ ἐμφαντικότερον τοῦ πρώτου). διὲ οὐδὲν οὔτε ... ἐστι οὔτε (ἐστι) τοιοῦτον εἰδικαὶ προτ. ὡς ἀντικείμενα τῶν β. εἰδῆτε καὶ θεάσασθε. οὐδὲν ὑποκ. τοῦ ἐστι. φοβερόν — τοιοῦτον κατηγορούμενα. φυλαττομένοις ὑποθετ. μετ. (=ἂν φυλάττησθε). ὁμῖν ὑποκ. τῆς μετ. καὶ δοτική προσωπική κτητική εἰς τὸ ἐστι. ἂν ὀλιγορῆτε ὑποθ. πρότ. χάριν ποικιλίας ἀντὶ ὑποθετ. μετ. ὀλιγοροῦσιν ὡς ἀπόδοσις τῆς μὲν ὑποθ. προτ. εἶναι τὸ τοιοῦτόν (ἐστι), τῆς δὲ ὑποθετ. μετ. φυλαττομένοις τὸ οὐδὲν ἐστι· οἱ ὑποθετ. λόγοι εἶναι δ' εἰδούς δηλοῦντες τὸ προσδοκώμενον. οἶον (ἀντικ.) ἂν ὑμεῖς (ὑποκ.) βούλοισθε ἀναφορ. ὑποθ. πρότ. χρώμενοι τροπική μετ. ῥώμη—ὑβρεὶ ἀντικείμενα τῆς μετ. παραδείγμασι κατηγορ. τῇ τότε—τῇ νῦν ἐπιθ. διορ. τῶν Λακεδαιμονίων γεν. κτητική. ἦς (ἀντικ.) ἐκρατεῖτε ἀναφορ. πρότ. ἐκ τοῦ προσέχειν ἐμπρόθ. διορ. ἀναγκαστικοῦ αἰτίου. τοῖς πράγμασι — τὸν νῦν ἀντικείμενα. τούτων γεν. κτητική (λέγεται μετὰ περιφρονησεως). δι' ἦν (ἐμπρόθ. διορ. αἰτίας) ταραττόμεθα ἀναφ. πρότ. ἐκ τοῦ μηδὲν φροντίζειν ἐμπρόθ. διορ. ἀναγκαστικοῦ αἰτίου. ὧν ἐχρῆν ἀναφορ. προτ. ὡς ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπου ἐχρῆν ἐννοεῖται τὸ φροντίζειν. (ὑμᾶς) ἐννοεῖται ὡς ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. ὧν ἀντικ.

**Πραγματικά.**—παρ' ἄλλων ἀκούουσι ἐννοεῖ τοὺς νεωτέρους. τοῖς εἰδόσιν αὐτοῖς ἐννοεῖ τοὺς πρεσβυτέρους. ἡλίκην δύναμιν μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον οἱ Λακεδαιμόνιοι ὡς ἡγεμόνες δλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος ἦσαν ἰσχυρότατοι. ἀνάξιον λ. γ. φόβον ἢ δεκασμόν. τὸν πρὸς ἐκείνους πόλεμον ἐννοεῖ τὸν Κορινθιακὸν πόλεμον (395—387 π. Χ.), καθ' ὃν συνεμάχησαν Ἀθηναῖοι, Θηβαῖοι, Κορίνθιοι, Ἀργεῖοι κατὰ τῆς Σπάρτης. ὑπὲρ τῶν δικαίων προσπαθεῖ νὰ φιλοτιμήσῃ τοὺς Ἀθηναίους, οἱ ὅποιοι, πολεμοῦντες καὶ νικῆσαντες διὰ τὸ δίκαιον τῶν ἄλλων, δὲν πρέπει νὰ ἀδρανήσουν προκειμένου νὰ ὑποστηρίξουν ἰδικὰ τῶν δίκαια ζητήματα. οἶον ἂν ὑμεῖς βούλοισθε δηλ. ἀνάξιον λόγου, ταπεινὸν καὶ ἐγκαταφρόνητον. ἐκρατεῖτε δὲν συμπεριλαμβάνει τὸν ἑαυτὸν του, διότι ὁ Δημοσθένης γεννηθεὶς τῷ 383 π. Χ., δὲν μετέσχε τοῦ Κορινθιακοῦ πολέμου. ταραττόμεθα συμπεριλαμβάνει τὸν ἑαυτὸν του, διότι ὡς φιλόπατρις καὶ ἀξίος πολίτης συμμετέχει τῆς ἀγωνίας τῶν συμπολιτῶν του λόγῳ τῆς θρασύτητος καὶ τῆς περιφρονητικῆς στάσεως τοῦ Φιλίππου.

**Νόημα.**—Ὁ ῥήτωρ συνιστᾷ εἰς τοὺς Ἀθηναίους νὰ ἀνακαλέσουν εἰς τὴν μνήμην τῶν διὲ εἰς τὸ παρελθόν, πολεμοῦντες κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων, ἂν καὶ ἦσαν ἰσχυροί, καὶ μάλιστα διὰ τὸ δίκαιον τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ἐνίκησαν. Καὶ ἐνίκησαν, διότι εἶχον ἐστραμμένην τὴν προσοχὴν τῶν εἰς τὰ συμφερόντα τῆς πολιτείας καὶ δὲν ἠδράνουν, ὅπως ἤδη ἀδρανοῦν, πρὸ τῆς περιφρονητικῆς στάσεως τοῦ Φιλίππου.

**Περίληψις.**—Οἱ Ἀθηναῖοι πρέπει νὰ ἐνθυμηθοῦν τὴν λαμπρὰν διαγωγὴν τῶν κατὰ τὸ παρελθόν καὶ νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν ἀδράνειαν.

## § 4

Εἰ δέ τις ὁμῶν,  
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,  
οἶεται τὸν Φίλιππον  
εἶναι δυσπολέμητον,  
σκοπῶν τό τε πλῆθος  
τῆς ὑπαρχούσης αὐτῷ δυνάμεως

καὶ τὸ ἀπολωλέναι  
πάντα τὰ χωρία  
τῇ πόλει,  
ὀρθῶς μὲν οἶεται,  
λογισάσθω μέντοι τοῦθ',  
ὅτι εἵχομέν ποθ' ἡμεῖς,  
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,  
Πύδναν καὶ Ποτειδαίαν  
καὶ Μεθώνην καὶ πάντα  
τοῦτον τὸν κύκλῳ τόπον οἰκείον,  
καὶ πολλὰ τῶν ἔθνῶν  
μετ' ἐκείνου νῦν ὄντων

ὕπῃρχε αὐτονομούμενα καὶ ἐλευ-  
θερα

καὶ ἐβούλετο μᾶλλον ἡμῖν  
ἔχειν οἰκείως  
ἢ κείνῳ.

Ἐάν δὲ κανεῖς ἀπὸ σᾶς,  
ἄνδρες Ἀθηναῖοι,  
νομίζῃ ὅτι ὁ Φίλιππος  
εἶναι δυσκολοπολέμητος,  
διότι παρατηρεῖ καὶ τὸ μέγεθος  
τῆς (πολεμικῆς) δυνάμεως, τὴν ὁ-  
ποῖαν ἔχει,

καὶ τὸ ὅτι ἔχουν χαθῆ  
ὄλαι αἰ (ὄχυραι) θέσεις  
πρὸς ζημίαν τῆς πόλεως,  
ὀρθῶς μὲν νομίζει (τοῖτο),  
ἄς ἀναλογισθῆ ὁμως τὸ ἐξῆς,  
ὅτι δηλαδὴ εἵχαμε κάποτε ἡμεῖς,  
ἄνδρες Ἀθηναῖοι,  
τὴν Πύδναν καὶ τὴν Ποτειδαίαν  
καὶ τὴν Μεθώνην καὶ ὄλον  
τὸν ἐκεῖ γύρω τόπον φιλικόν,  
καὶ πολλὰ ἀπὸ τὰ ἔθνη,  
τὰ ὅποια τώρα εὐρίσκονται ὑπὸ  
τὴν ἔξουσίαν του,

ἦσαν αὐτοδιοίκητα καὶ ἐλεύθερα·  
καὶ ἤθελον μᾶλλον μὲ ἡμᾶς  
νὰ ἔχουν φιλικὰς σχέσεις  
παρὰ μὲ ἐκείνου.

**Γραμματικά—Σημαιολογικά.**— *δυσπολέμητος* = ὁ δὲ δυσκόλως πολε-  
μούμενος. *οἶεται* ἔνεσ. ὁρ. τοῦ ἀποθετικοῦ ἔνεργητ. διαθέσεως ῥ. *οἶο-*  
*μαι* καὶ *οἶμαι* (=νομίζω, φαντάζομαι). *φύσῃ* καὶ *φύμην*, οἰήσομαι, φή-  
σῃ, νενόμικα, ἔνενομίκειν. *εἶναι* ἄπαρ. ἔν. τοῦ *εἶμι*. *σκοπῶν* μετ. ἔν.  
τοῦ *σκοπέω*—*ῶ*=παρατηρῶ, ἔχω ὑπ' ὄψει μου (ἰδὲ § 1). *χωρίον*=ὄχυρὰ  
θέσις. *ἀπολωλέναι* ἄπαρ. παρακμ. τοῦ *ἀπόλλυμι* (=χάνομαι, κατα-  
στρέφομαι), ἀπωλλύμην, ἀπολοῦμαι, ἀπωλόμην, ἀπόλωλα, ἀπωλώλειν  
(ἔνεργ. : ἀπόλλυμι, ἀπώλλυν, ἀπολῶ, ἀπώλεσα, ἀπολώλεκα, ἀπωλώ-  
λέκειν) *λογισάσθω* προστ. μέσ. ἄορ. α' τοῦ *λογίζομαι*=ἀναλογίζομαι,  
σκέπτομαι. *τοῦθ'*=*τοῦτο*. *ποθ'*=*ποτε*. *οἰκείος*=φιλικός, σύμμαχος. *κύ-*  
*κλω* τοπικὸν ἐπίρρ.=κυκλωτέρως, ὀλόγυρα. *αὐτονομούμενος*=αὐτοδιοί-  
κητος. *μᾶλλον* ποσοτικὸν ἐπίρρ. συγκριτ. βαθμ. (θετ. *μάλα*, ὑπερθ. *μά-*  
*λιστα*). *κείνῳ* κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ *εἶ* πρὸς ἀποφυγὴν χασμαδίας.

**Συντακτικά—Αἰσθητικά.**— Ἐν ἀρχῇ ὁ ῥήτωρ προλαμβάνων ἔνδε-  
χομένην ἔνστασιν ἀκρατοῦ ὡς πρὸς τὸ δυσκολοπολέμητον τοῦ Φίλιπ-  
που προσπαθεῖ νὰ ἀναιρέσῃ αὐτήν, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω· τὸ σχῆμα  
τοῦτο λέγεται πρόληψις. *εἰ οἶεται* (ὑπόθ.)+*οἶεται* καὶ *λογισάσθω* (διπλῆ  
ἀπόδ.) ὑπόθ. λόγος α' εἴδους δηλῶν τὸ πραγματικόν. *οἶεται* ῥ. *τις*  
ὑποκ. ὁμῶν γεν. διαιρητική. *εἶναι* ἄντικ. (εἰδ. ἄπαρ.) ἔξαρτῶμ. ἐκ τοῦ  
δοξαστικοῦ *οἶεται*. *τὸν Φίλιππον* ὑποκ. τοῦ *εἶναι* τεθὲν κατ' αἰτιαστ.,  
διότι εἶναι ἕτεροπροσωπία. *δυσπολέμητον* κατηγορ. *σκοπῶν* αἰτιολ. μετ.

=ἐπειδὴ σκοπεῖ· ὡς ἀντικείμενα τοῦ σκοπῶν εἶναι α) τὸ πλῆθος καὶ β) τὸ ἔναρθρον ἀπαρέμφ. τὸ ἀπολωλέναι. τῆς ὑπαρχούσης ἐπιθ. διορ. αὐτῶ δοτ. προσωπ. κτητική. δυνάμεως γεν. ὑποκειμενική. τὰ χωρία ὑποκ. τοῦ ἀπολωλέναι. πάντα κατηγορ. διορ. τῇ πόλει δοτ. ἀντιχαριστική. δευθῶς ἐπιρρ. διορ. τρόπον. τοῦθ' ἀντικ. τοῦ λογισάσθω· ὡς ὑποκ. ἔνν. τὸ τίς. ὅτι εἴχομεν... ειδική πρότ. ἐπεξηγοῦσα τὸ τοῦθ'. ἡμεῖς ὑποκ. ποθ' ἐπιρρ. διορ. χρόνου. Πύθναν καὶ Ποτ. καὶ Μεθ. καὶ τὸν τόπον ἀντικείμενα τοῦ εἴχομεν (παρατηρήσατε τὸ πολυσύνδετον σχῆμα καὶ—καὶ—καὶ—καὶ ὑπῆρχε—καὶ ἐβούλετο, δι' οὗ ὁ λόγος καθίσταται ἐπιβλητικώτερος καὶ ἡ δύναμις τῶν Ἀθηναίων ἀποδεικνύεται πολὺ μεγάλη). τοῦτον ἐπιθ. διορ. οἰκείον κατηγορ. εἰς τό: τὸν τόπον. κύκλω ἐπιρρ. διορ. τόπου πολλὰ ὑποκ. τοῦ ὑπῆρχε καὶ ἐβούλετο (ἀττική σύντ.). τῶν μετ' ἐκείνου ἐπιθ. διορ. ὄντων ἐπιθ. μετ. ἐθνῶν γεν. διαιρητική. αὐτονομούμενα—ἐλεύθερα (συνωνυμία) κατηγορ. ἔχειν ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ ἐφετικοῦ ῥ. ἐβούλετο. οἰκείως ἐπιρρ. διορ. τρόπου. ἡμῖν α' ὄρος συγκρίσεως. ἢ κείνω β' ὄρος συγκρίσεως.

**Πραγματικά** — πλῆθος δυνάμεως ἀρκεῖ νὰ λεχθῆι ὅτι ὁ Φίλιππος πολεμῶν κατὰ τῶν Φωκέων διέθεσεν 20.000 πεζοὺς καὶ 3.000 ἵππους. χωρία ὄχυρα τοποθεσίαι τῶν Ἀθηναίων ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ, αἵτινες ὑπετάγησαν εἰς τὸν Φίλιππον. τὸν τόπον κύκλω ἔννοεῖ τὰς περὶ τοῦ Θερμαϊκοῦ κτήσεις. τῶν μετ' ἐκείνου ἐθνῶν ἔννοεῖ τοὺς Παίονας, Ἰλλυριοὺς, Θράκας, Θεσσαλοὺς.

**Νόημα.** — Ἐπειδὴ εἶναι δυνατόν νὰ εὐρεθῆι κάποιος ἀκροατής, ὁ ὁποῖος πιστεύει ὅτι ὁ Φίλιππος εἶναι δυσκολοπολέμητος λόγῳ τῆς μεγάλης του πολεμικῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἀπωλείας σημαντικῶν Ἀθηναϊκῶν κτήσεων, ὁ ῥήτωρ προλομβάνων ἀποδέχεται ὡς ὀρθὴν τὴν γνώμην του. Ἐξ ἀναλογισθῆι ὁμοῦς ὅτι τὴν τεραστίαν αὐτὴν πολεμικὴν δύναμιν εἶχον ἄλλοτε οἱ Ἀθηναῖοι καὶ μάλιστα ὅλοι αἱ περὶ τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον χώραι ἐπεθύμουν νὰ ἔχουν φιλικὰς σχέσεις μὲ τοὺς Ἀθηναίους.

**Περίληψις.**— 1) Ὁ Φίλιππος εἶναι δυσπολέμητος λόγῳ τῆς μεγάλης του πολεμικῆς δυνάμεως καὶ 2) Οἱ Ἀθηναῖοι ἄλλοτε εἶχον αὐτὴν τὴν πολεμικὴν δύναμιν.

## § 5+6

Εἰ τοίνυν ὁ Φίλιππος τότε ταύτην ἔσχε τὴν γνώμην, ὡς χαλεπὸν ἐστὶν ἔρημον ὄντα συμμάχων πολεμεῖν Ἀθηναίους ἔχουσι τοσαῦτ' ἐπιτειχίσματα τῆς αὐτοῦ χώρας, οὐδὲν ἂν ἐπραξεν ὄν νυνὶ πεποίηκεν, οὐδ' ἐκτήσατ' ἂν τοσαύτην δύναμιν. Ἄλλ' εἶδεν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο καλῶς ἐκεῖνος, ὅτι ἅπαντα μὲν ταῦτα τὰ χωρία

Ἐὰν λοιπὸν ὁ Φίλιππος τότε ἐσκέπτετο κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ὅτι δηλαδὴ εἶναι δύσκολον, ἐνῶ ἦτο ἐστερημένος συμμάχων, νὰ πολεμῆι κατὰ τῶν Ἀθηναίων, οἱ ὁποῖοι εἶχον τόσα φρούρια ἀπειλοῦντα τὴν χώραν του, τίποτε δὲν θὰ κατάρθωνεν, ἀπὸ ὅσα τώρα δὰ ἔχει κάμει, οὔτε θὰ ἀπέκτα τόσον μεγάλην δύναμιν. Ἄλλ' ἐνόησεν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, αὐτὸ καλῶς ἐκεῖνος, ὅτι δηλαδὴ ὅλοι ἀνεξαίρετως μὲν αἱ ὄχυρα αὐταὶ θέσεις

ἔστι κείμεν' ἐν μέσῳ  
ἄθλα τοῦ πολέμου,  
φύσει δ' ὑπάρχει  
τὰ τῶν ἀπόντων (ἀγαθὰ)

τοῖς παροῦσιν

καὶ τὰ τῶν ἀμελούντων (ἀγαθὰ)  
(ὑπάρχει) τοῖς ἐθέλουσι  
πονεῖν καὶ κινδυνεύειν.

Καὶ γὰρ τοι  
ταύτη τῇ γνώμῃ χρησάμενος  
πάντα κατέστραπται  
καὶ ἔχει,  
τὰ μὲν (ἔχει)  
ὡς ἂν ἔχοι τις (αὐτὰ)  
ἐλῶν πολέμῳ,  
τὰ δὲ (ἔχει)  
ποιησάμενος σύμμαχα καὶ φίλα·  
καὶ γὰρ  
ἅπαντες ἐθέλουσι  
συμμαχεῖν  
καὶ προσέχειν τὸν νοῦν τούτοις,  
οὓς ἂν ὀρῶσι  
παρεσκευασμένους  
καὶ ἐθέλοντας πράττειν,  
ἢ χρῆ (πράττειν).

κεῖνται εἰς τὸ μέσον  
ὡς βραβεῖα τοῦ πολέμου,  
ἐκ φύσεως δὲ ἀνήκουν  
τὰ (ἀγαθὰ) τῶν ἀπόντων  
(ἐκ τῶν κινδύνων)  
εἰς τοὺς παρευρισκομένους  
(εἰς τοὺς κινδύνους),  
καὶ τὰ (ἀγαθὰ) τῶν ἀμελούντων  
(ἀνήκουν) εἰς τοὺς τολμῶντας  
νὰ κοπιᾶζον καὶ νὰ διακινδυνεύουν.  
Καὶ διὰ τοῦτο λοιπόν,  
ἐπειδὴ ἐσκέφθη κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον,  
ὅλα ἔχει καθυποτάξει  
καὶ (τὰ) κατέχει,  
ἄλλα μὲν (κατέχει),  
ὅπως θὰ κατέχει κανεῖς (αὐτὰ)  
κυριεύσας διὰ πολέμου,  
ἄλλα δὲ (κατέχει)  
καταστήσας σύμμαχα καὶ φιλικὰ  
διότι πράγματι  
ὅλοι ἀνεξαιρέτως θέλουν  
νὰ συμμαχοῦν  
καὶ νὰ συμπράττουν μὲ αὐτούς,  
τοὺς ὁποίους θὰ ἔβλεπον  
ὅτι εἶναι προητοιμασμένοι  
καὶ (ὅτι) ἔχουν τὴν θέλησιν νὰ κάμνουν  
ὅσα πρέπει (νὰ κάμνουν).

**Γραμματικὰ — Σημαιολογικὰ.** — *τοίνυν* συλλογιστικὸς σύνδ. = λοιπόν. *ἔσχε* ἄορ β' ὄρ. τοῦ *ἔχω*, εἶχον, ἔξω καὶ σχήσω, ἔσχον, ἔσχηκα, ἐσχέκειν (ταύτην *ἔχω τὴν γνώμην* = οὕτω σκέπτομαι). *ὡς* εἰδικ. σύνδ. = ὅτι. *ἔχουσι* δοτ. πληθ. μετ. ἐν. τοῦ *ἔχω*. *ἐπιτείσχισμα* = φρούριον, ὄρμητήριον κατὰ τινος. *αὐτοῦ* καὶ *ἑαυτοῦ* αὐτοπαθῆς ἄντων. γ' προσ. (α' *ἑμαντοῦ*, β' *σεαυτοῦ*). *πεποιήκειν* παρακμ. τοῦ *ποιῶ*. *πράττω* = κατορθῶνω. *τοσοῦτος*, *τοσαύτη*, *τοσοῦτος* (ν) δεικτ. ἄντ. = τὸσον μέγας. *ἐκτίησάτο* μέσ. ἄορ. α' τοῦ μεικτοῦ ἀποθετικοῦ ῥ. *κτάομαι* — *ᾶμαι* (= ἀποκτῶ), ἐκτώμην, κτήσομαι, κτηθήσομαι, ἐκτήσάμην ἐκτίηθην, κέκτημαι (παρὰ τὸν κανόνα) καὶ ἔκτημαι, ἐκεκτήμην. *εἶδεν* ἄορ. β' ὄρ. τοῦ *δράω* — *ᾶ* (= βλέπω, ἀλλ' ἐδῶ : νοῶ, ἀντιλαμβάνομαι), ἐώρων, ὄψομαι, εἶδον, ἐό(ω)ρακα, ἐωράκειν. *οὗτος*, *αὕτη*, *τούτω* — *ἐκείνος*, *η*, *ο* δεικτ. ἄντ. *καλῶς*, *κάλλιον*, *κάλλιστα* τροπ. ἐπίρρ. *χωρίον* = ὄχυρά θέσις. *τὸ ἄθλον* = βραβεῖον (*δὲ ἄθλος* = κατόρθωμα). *κείμεν'* ἔστι περίφρασις ἀντὶ *κεῖται* (*κεῖμαι* = κείτομαι, εἶμαι βαλμένος), ἐκείμην, κείσομαι (τὸ *κεῖμαι* εἶναι παρακμ. μὲ σημασ. ἐνεστ.). *φύσει* τροπ. ἐπίρρ. *τοῖς παροῦσι* δοτ. πληθ. μετ. ἐν. (*παρών*, *παροῦσα*, *παρόν*) τοῦ *πάριμι* (*παρὰ + εἶμι*) = εἶμαι παρών. *τῶν ἀπόντων* μετ. ἐν. τοῦ *ἄπειμι* (*ἀπὸ + εἶμι*) = εἶμαι ἀπών. *τοῖς ἐθέλουσι* δοτ. πληθ. μετ. ἐνεσ. τοῦ *ἐθέλω* καὶ *θέλω* (= ἔχω τὴν θέλησιν, τολμῶ), ἤθελον, ἐθέλησω καὶ θελήσω, ἠθέλησα, ἠθέληκα, ἠθέληκειν. *πονεῖν* ἄπαρ. ἐνεσ. τοῦ *πονέω* — *ᾶ* (=

κοπιάζω, αγωνίζομαι), ἐπόνουν, πονήσω, ἐπόνησα, πεπόνηκα. τῶν ἀμελούντων μετ. ἔνεσ. τοῦ ἀμελέω—ὦ (=ἀδιαφορῶ, ἀδρανῶ), ἡμέλουν, ἀμελήσω, ἡμέληκα, ἡμέληκα. τοι 1) ὡς βεβαιωτικὸν μόριον (=βεβαίως 2) ὡς ἐδῶ ὡς συμπερασμ. σύνδ. μετὰ τοῦ καὶ γὰρ=τοιγαροῦν=διὰ τοῦτο λοιπὸν. χρησάμενος μετ. ἀορ. α' τοῦ ἀποθετικοῦ χρῶμαι ταύτη τῇ γνώμῃ (=οὕτω σκέπτομαι), ἐχρῶμην, χρῆσομαι, ἐχρησάμην, κέηρημαι, ἐκεχρήμην. κατέστραπται παρακμ. ὄρ. τοῦ καταστρέφομαι (τι = ὑποτάσσω τι), κατεστρεφόμεν, καταστρέψομαι, καταστραφήσομαι, κατεστρεψάμην, κατεστράφην, κατέστραμμαι (—μαι —πται), κατεστράμμην (—πο —πτο). τὰ μὲν — τὰ δέ=ἄλλα μὲν, ἄλλα δέ. ὡς ἐπίρρ. = καθὼς, ὅπως. ἄν δυνητ. μόρ. ἐλῶν μετ. ἀορ. β' τοῦ αἰρέω—ὦ (=κυριεύω), ἤρουν, αἰρήσω, εἶλον (ὑποτ. ἐλῶ, εὐκτ. ἔλοιμι, προστ. ἔλε, ἀπαρ. ἐλεῖν, μετ. ἐλών, ἐλοῦσα, ἐλόν,) ἤρηκα, ἤρηκειν (ὡς παθητικὸν λαμβάνεται τὸ ἀλίσκομαι=κυριεύομαι, ἐνῶ τὸ μέσον αἰροῦμαι=ἐκλέγω, τὸ δὲ παθητικὸν αἰροῦμαι = ἐκλέγομαι). τις ἀορ. ἀντ. ἔχοι εὐκτ. ἔνεσ. τοῦ ἔχω. σύμμαχα—φίλα ἐπίθετα. ποιησάμενος μετ. μέσ. ἀορ. α' τοῦ ποίεομαι—οὔμαι (=καθιστῶ), ἐποιούμην, ποιήσομαι, ποιηθήσομαι, ἐποίησάμην, ἐποίηθην, πεποίημαι, ἐπεποιήμην. καὶ γὰρ = διότι πράγματι, καθ' ὅσον μάλιστα (ὁ καὶ ἀναφέρεται εἰς ὀλόκληρον τὴν πρότασιν). συμμαχεῖν — προσέχειν ἀπαρ. ἔνεσ. τῶν ρ. συμμαχέω—ὦ καὶ προσέχω τὸν νοῦν=δίδω προσοχὴν, πείθομαι, συμπτράττω μετὰ τινος (ὅπως ἐδῶ). ἐθέλουσιν ἔνεσ. ὄρ. δρῶσι ὑποτακτ. ἔνεσ. τοῦ δρῶ—ὦ (ἰδὲ ἀνωτέρω). παρεσκευασμένους μετ. παρακμ. τοῦ παρασκευάζομαι. ἐθέλοντας μετ. ἔνεσ. ἃ οὐδ. ἀναφ. ἀντ. ὅς, ἦ, ὅ. χρῆ ἀπρόσωπον ῥ. (=πρέπει), παρτατα. χρῆν καὶ ἐχρῆν, μέλλ. χρήσει.

**Συντακτικά — Αἰσθητικά.**—εἰ ἔσχε (ὑπόθ.)+οὐδὲν ἂν ἔπραξεν οὐδ' ἐκτίητο (διπλὴ ἀπόδοσις) ὑποθ. λόγος β' εἵδους δηλῶν τὸ ἀπραγματοποίητον. ὁ Φίλιππος ὑποκ. τὴν γνώμην ἀντικ. ταύτην ἐπιθ. διορ. τότε ἐπίρρ. διορ. χρόνου. ὡς χαλεπὸν ἐστὶν εἰδικὴ πρότ. ἐπεξηγοῦσα τὸ : ταύτην τὴν γνώμην. πολεμεῖν ὑποκ. τῆς ἀπροσώπου φράσ. χαλεπὸν ἐστὶν. (τὸν Φίλιππον) ἔνν. ὡς ὑποκ. τοῦ πολεμεῖν. Ἀθηναίους ἀντικ. ἔχουσι ἐπίθετ. μετ.=οὐ εἶχον. τοσαῦτα ἐπιθ. διορ. ἐπιτεχίσματα ἀντικ. τῆς αὐτοῦ (γεν. κητικῆ) χώρας γεν. ἀντικειμενικῆ εἰς τὸ ἐπιτεχίσματα. ὄντα ἐνδοτικῆ μετ. (=εἰ καὶ ἦν) τεθεῖσα κατ' αἰτιατικὴν, διὰ τὰ συμφωνήσῃ πρὸς τὸ : Φίλιππον. ἔρῃμον κατηγορ. συμμάχων γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ ἔρῃμον (ὡς στερησεως σημαντ.), δύνανται ὁμως νὰ ὀνομασθῇ καὶ γενικὴ ἀφαιρετικῆ. οὐδὲν ἀντικ. τοῦ ἔπραξεν. ὧν πεποιήμεν ἀναφορ. πρότ. καθ' ἕλξιν ἀντί : οὐδὲν τούτων (γεν. διαίρ), ἃ. τοσαύτην ἐπιθ. διορ. δύναμιν ἀντικ. τοῦ ἐκτίητο. ἐκείνος ὑποκ. τοῦ εἶδεν. τοῦτο ἀντικ. καλῶς ἐπίρρ. διορ. τρόπον. οἱ ... κείμεν' ἐστὶ—κεῖται εἰδικὴ πρότ. ἐπεξηγοῦσα τὸ τοῦτο. τὰ χωρία ὑποκ. (ἀττικῆ σύντ.). ταῦτα ἐπιθ. διορ. ἅπαντα κατηγ. διορ. ἄθλα κατηγ. (ἢ μεταφορὰ ἐκ τῶν ἀγῶνων, ὅπου προσφέρονται βραβεῖα). τοῦ πολέμου γεν. ἀντικειμ. ἐν μέσῳ ἐμπρόθ. διορ. τῆς ἐν τόπῳ στάσεως (ἵνα προκλήθῃ ἢ ἀμίλλα τῶν ἀγωνιζομένων). φύσει ἐπίρρ. διορ. τρόπον. τὰ τῶν ἀπόντων ἔνν. ἀγαθὰ ὑποκ. κατ' ἀττικὴν σύντ. εἰς τὸ ὑπάρχει. τοῖς παροῦσι δοτ. προσωπ. κητικῆ (ἐπίθετ. μετ.). τὰ τῶν ἀμελούντων ἔνν. ἀγαθὰ ἐπίσης ὑποκ τοῦ ὑπάρχει. τοῖς ἐθέλουσι δοτ. προσωπ. κητικῆ (ἐπίθ. μετ.). πονεῖν—κινδυνεύειν (συνωνυμία πρὸς ἔμφασιν) τελικὰ ἀπαρ. ὡς ἀντικ. τοῦ ἐφετικοῦ ἐθέλουσι. χρησάμενος αἰτιολ. μετ.=ἐπειδὴ ἐχρήσατο. Φίλιππ. ἔνν. ὡς ὑποκ. τῇ γνώμῃ ἀντικ. ταύτη ἐπιθ. διορ. πάντα ἀντικ. τοῦ κατέστραπται καὶ ἔχει. τὰ μὲν—τὰ δὲ ἔνν. ἔχει κατ' ἐπιμερισμὸν παρθέσις εἰς τὸ πάντα. ὡς ἂν τις ἔχοι ἀναφορ. ὑποθ. πρότ. τις ὑποκ. ἐλῶν ὑποθετ. μετ.=εἰ εἶλε. πολέμῳ δοτ. τροπικῆ. ποιησάμενος χροῦν μετ.=ἐπεὶ ἐποίησατο. τὰ δὲ ἀντικ.σύμμαχα καὶ φίλα κατηγ. (οὔτοι) ἔνν. ὡς ὑποκ. τοῦ ἐθέλουσιν. ἅπαντες κατηγ. διορ. συμμαχεῖν—προσε-



χειν ἄντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ ἐφετικοῦ *ἐθέλουσιν*. τὸν νοῦν—*τούτοις* ἄντικ. τοῦ *προσέχειν*. Παρατηρήσατε εἰς πεζὸν λόγον δακτύλου καθιστῶντας χαριέστερον τὸν λόγον: *καὶ προσέχειν ... ἄπαντες*. οὗς (ἄντικ.) *ἄν δρωσιν ...* ἀναφ. ὑποθ. πρότ. *παρεσκευασμένους—ἐθέλοντας* κατηγορηματικά μετ. ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ *δρωσιν* ὡς αἰσθήσεως σημαντικοῦ. *πράττειν* ἄντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ *ἐθέλοντας* ὡς ἐφετικοῦ. ἡ *χρῆ* ἀναφορ. πρότ. ὡς ἄντικ. τοῦ *πράττειν* ὡς ὑποκ τοῦ ἀπροσώπου *χρῆ* ἐννοεῖται τὸ *πράττειν*, τοῦ ὁποίου ἀντικείμεν. εἶναι τὸ ἄ.

**Πραγματικά.**—*ἐν μέσῳ* δηλ. τῆς παλαιότρας, ὅπως συμβαίνει εἰς τοὺς γυμνικούς ἀγῶνας, ὅπου πρὸς πρόκλησιν ἀμίλλης προτίθενται *ἄθλα* πρβλ. τὸ ἐν τῷ ἐπιταφίῳ τοῦ Περικλέους *ἄθλα γὰρ οἷς κέεται ἀρετῆς μέγιστα τοῖσδε καὶ ἄνδρες ἄριστοι πολιτεύουσιν*. εἶδεν ὁ Φίλιππος, ἦτο διορατικός, εὐφυῆς καὶ δραστήριος. *τὰ μὲν ὡς ἐλὼν πολέμῳ* ἐννοεῖ τὰς πόλεις Πύδναν. Ποτεΐδειαν, Μεθώνην, ὡς καὶ τοὺς λαοὺς Ἰλλυριοῦς, Παίονας καὶ Θρακίας τοὺς ὁποίους πολεμικῶ δικαίωματι κατεῖχε. *τὰ δὲ σύμμαχα καὶ φίλα* ἐννοεῖ τοὺς Ὀλυνθίους καὶ Θεσσαλοὺς, μεθ' ὧν συνῆψε συμμαχίας (357—356 π.Χ.).

**Γνωμικά.**—1. *φύσει ὑπάρχει τοῖς παροῦσι τὰ τῶν ἀπόντων καὶ τοῖς ἐθέλουσι ποιεῖν καὶ κινδυνεύειν τὰ τῶν ἀμελούντων*.

2. *καὶ γὰρ συμμαχεῖν καὶ προσέχειν τὸν νοῦν τούτοις ἐθέλουσιν ἄπαντες, οὗς ἄν δρωσὶ παρεσκευασμένους καὶ πράττειν ἐθέλοντας, ἡ χρῆ*.

Ἄμφότερα τὰ γνωμικά ἔχουν κύρος γενικὸν καὶ πρέπει νὰ ἀπομνημονεύθῃν ὑπὸ τῶν μαθητῶν.

**Νόημα.**—Ὁ ῥήτωρ σπινιστῆ εἰς τοὺς Ἀθηναίους νὰ παραδειγματισθοῦν ἀπὸ τὸν Φίλιππον, ὁ ὁποῖος, μολονότι ἦτο κατ' ἀρχὰς ἀδύνατος καὶ ἔστερημένος συμμάχων, κατώρθωσε ν' ἀποκτήσῃ μεγίστην πολεμικὴν δύναμιν καὶ πολλοὺς συμμάχους κινδυνεύων καὶ κοπιᾶζων συνεχῶς. Τὰ ἀγαθὰ τῆς ζωῆς ἀποφαίνεται γνωμοτύπως ὁ ῥήτωρ, κερδίζονται ὄχι ἀπὸ τοὺς ἄμελεῖς, ἀλλ' ἀπὸ τοὺς δραστηρίους καὶ τοὺς ῥιψοκινδυνεύοντας, τῶν ὁποίων τὴν φιλίαν καὶ συμμαχίαν πάντες ἐπιδιώκουν.

**Περίληψις.**—Ἄς παραδειγματισθοῦν οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ τὸν Φίλιππον, ὁ ὁποῖος, ἀνίσχυρος ὢν, κατέστη μέγας λόγῳ τῆς πολεμικῆς του δραστηριότητος.

## § 7

Ἄν τοῖνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,  
καὶ ὑμεῖς ἐθελήσητε νῦν

γενέσθαι ἐπὶ τῆς τοιαύτης γνώμης,  
ἐπειδήπερ οὐ πρότερον (ἠθελήσατε),

καὶ ἕκαστος ὑμῶν,  
οὗ δεῖ καὶ δύναιτ' ἄν  
παρασχεῖν αὐτὸν  
χρήσιμον τῇ πόλει,  
ἄφεις πᾶσαν τὴν εἰρωνείαν,

(ἄν) ὑπάρξῃ ἕτοιμος πράττειν,  
ὁ μὲν ἔχων χρήματα εἰσφέρειν,

ὁ δ' ἐν ἡλικίᾳ (ὢν)  
στρατεύεσθαι—

Ἄν λοιπόν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι,  
καὶ σεῖς θελήσητε τώρα (ἐπὶ τέλους)  
νὰ σκεφθῆτε κατὰ τοιοῦτον τρόπον,  
ἄφοῦ βέβαια δὲν (ἠθελήσατε) προη-  
γουμένως,

καὶ ἕκαστος ἀπὸ σᾶς,  
ὅπου πρέπει καὶ (ὅπου) θά ἤμποροῦσε  
νὰ παράσχη τὸν ἑαυτὸν του  
χρήσιμον εἰς τὴν πόλιν,  
ἄφοῦ ἀφήσῃ (κατὰ μέρος) κάθε προσ-  
ποίησιν (ἐλλείψεως χρημάτων),

(ἄν) εἶναι πρόθυμος εἰς τὸ νὰ ἐνεργῇ,  
δηλ. ὁ μὲν ἔχων χρήματα νὰ συν-  
εισφέρειν,

ὁ δ' εὐρίσκόμενος εἰς κατάλληλον ἡ-  
λικίαν νὰ ἐκστρατεύῃ —

συνελόντι δ' ἀπλῶς (εἰπεῖν),

ἂν ἐθελήσητε γενέσθαι  
 ὕμῶν αὐτῶν  
 καὶ (ἂν) παύσησθ' ἕκαστος  
 ἐλπίζων αὐτὸς μὲν  
 οὐδὲν ποιήσειν,  
 τὸν δὲ πλησίον πράξειν  
 πάνθ' ὑπὲρ αὐτοῦ,  
 καὶ τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν κομιεῖσθε,  
 ἂν θεὸς θέλη,  
 καὶ τὰ κατερραθυμημένα  
 πάλιν ἀναλήψεσθε,  
 κἀκεῖνον τιμωρήσεσθε.

(διὰ τὰ ὀμιλήσω) δὲ συντόμως καὶ  
 ἀπλῶς,

ἂν θελήσετε νὰ γίνετε κύριοι  
 τοῦ ἑαυτοῦ σας  
 καὶ (ἂν) παύσετε ὁ καθένας ἀπὸ σᾶς  
 νὰ ἐλπίζη ὅτι αὐτὸς μὲν μόνος του  
 δὲν θὰ καταρθῶσι τίποτε,  
 ὁ δὲ πλησίον του (ὅτι) θὰ πράξη  
 τὰ πάντα ὑπὲρ] αὐτοῦ,  
 καὶ τὰ ἰδικὰ σας θὰ ἀνακτήσετε,  
 ἂν θέλῃ ὁ θεός,  
 καὶ ὅσα ἐξ ἀμελείας σας ἔχουν χαθῆ  
 ἐκ νέου θὰ ἀποκαταστήσετε  
 καὶ ἐκεῖνον θὰ ἐκδικηθῆτε.

**Γραμματικά — Σημαιολογικά.**— ἂν ὑποθ. σύνδ. *τοίνυν* συλλογιστ. σύνδ. = λοιπόν. *ἐθελήσητε* ὑποτακτ. ἄορ. τοῦ *ἐθέλω*. *γενέσθαι* ἄπαρ. ἄορ. β' τοῦ *γίγνομαι* *ἐπι τῆς τοιαύτης γνώμης* = σκέπτομαι κατὰ τοιοῦτον τρόπον. *οὐ* ἀναφορ. τοπικόν ἐπίρρ. = ἐκεῖ, ὅπου. *δεῖ* ἀπρόσωπον β. (=πρέπει), ἔδει, δεήσει, ἐδέησε, δεδέηκε, *δύναίτο* εὐκτ. ἔνεο. τοῦ *δύναμι* (ὑποτ. *δύνομαι*, εὐκτ. *δυναίμην*, προστ. *δύνω*, ἄπαρ. *δύνασθαι* μετ. *δυναίμενος*, η, ον), ἐ(ή)δυνάμην, δυνήσομαι, ἐ(ή)δυνήθην, δεδύνημαι. *ἂν* δυνητ. μόρ. *παρασχεῖν* ἄπαρ. ἄορ. β' του *παρέχω*, παρεῖχον, παρέξω καὶ παρασχῆσω, παρέσχον (ὑποτ. *παράσχω*, εὐκτ. *παράσχοιμι* καὶ ἀπλοῦν *σχοίην*, προστ. *παράσχω*, ἄπαρ. *παρασχεῖν*, μετ. *παρασχών*, *σχοῦσα*, *σχόν*), παρέσχηκα, παρεσχέκειν. *αὐτόν* καὶ *ἑαυτόν* ἀντοπαθῆς ἄντ. γ' προσ. (α' *ἑμαυτόν*, β' *σεαυτόν*). *ἀφίς* μετ. ἄορ. β' τοῦ *ἀφίμι* (=ἀφῆνω), ἀφίην, ἀφῆσω, ἀφῆκα (ὑποτ. *ἀφῶ*, εὐκτ. *ἀφείην*, προστ. *ἄφες*, ἄπαρ. *ἀφείμαι*, μετ. *ἀφείς*, *ἀφείσα*, *ἀφέν*), ἀφείκα, ἀφείκειν. *εἰρωνεία* = προσποίησις (ὅτι δὲν ἔχει χρήματα). *ἔτοιμος* = πρόθυμος. *ὑπάρξῃ* ὑποτ. ἄορ. (ὑπῆρξα) τοῦ *ὑπάρχω* = εἰμι = εἶμαι. *ἔχων* μετ. ἔνεο. *εἰσφέρειν* ἄπαρ. ἔνεο, τοῦ *εἰσφέρω*, εἰσέφερον, εἰσοίσω, εἰσήνεγκα καὶ εἰσήνεγκον, εἰσηνήνοχα, εἰσηνήνοχην. *ὁ ἐν ἡλικίᾳ (ᾧν)* = ὁ ἔχων στρατεύσιμον ἡλικίαν. *στρατεύεσθαι* ἄπαρ. ἔνεοστ. τοῦ *στρατεύομαι* (=ἐκστρατεῦω), παρακμ. *ἐστράτευμαι*. *συνελόντι* δοτ. ἔν. μετ. ἄορ. β' τοῦ *συναίρω*-*ω* (=περιορίζω, συντομεύω), συνήρουν, συναίρησω, συνεῖλον (ὑποτ. *συνέλω*, εὐκτ. *συνέλοιμι*, προστ. *σύνελε*, ἄπαρ. *συνελεῖν*, μετ. *συνελών*, *ελοῦσα*, *ελόν*), συνήρηκα, συνήρηκειν (τὸ *συνελόντι* = ἐν συντομίᾳ). *ἂν* ὑποθ. σύνδ. *ὑμῶν αὐτῶν* ἀντοπαθῆς ἄντ. β' προσώπου *σεαυτοῦ*. *παύσησθε* ὑποτ. μέσ. ἄορ. α' τοῦ *παύομαι* (ὀμαλόν). *ποιήσειν* ἄπαρ. μέλλ. *ἐλπίζω*, μέλλ. *ἐλπῶ*, παρακμ. *ἡλιπικα*. *πάνθ'* = πάντα οὐδ. πληθ. *πράξειν* ἄπαρ. μέλλ. τοῦ *πράττω*. *τὰ ὑμέτερα* κτητικῆ ἄντων. β' προσώπου λαμβάνουσα χάριν ἐμφάσεως καὶ τό: *αὐτῶν* (*ὑμέτερα* *αὐτῶν* = ἰδικὰ σας). *κομιεῖσθε* μέσ. μέλλ. (κομοῦμαι, *ιεῖ*, *ιεῖται*, *ιοῦμεθα*, *ιεῖσθε*, *ιοῦνται*) τοῦ *κομίζομαι* *τι* (=λαμβάνω ὅπως, ἀνακτῶ), παρακμ. *κεκόμισμαι*. *τὰ κατερραθυμημένα* οὐδ. μετ. παθ. παρακμ. (*κατερραθυμῆμαι*) τοῦ *καταρραθυμούμαι* (=ἐκ ῥαθυμίας ἐγκαταλείπομαι, χάνομαι). *ἀναλήψεσθε* μέσ. μέλλ. ἔνεργ. σημασ. τοῦ *ἀναλαμβάνω* (=λαμβάνω ὅπως, ἀποκαθιστῶ), ἀνελάμβανον, ἀναλήψομαι, ἀνέλαβον, ἀνείληφα, ἀνείληφην. *κἀκεῖνον* (κράσις) = καὶ *ἐκεῖνον*. *τιμωρήσεσθε* μέσ. μέλλ. τοῦ *τιμωρέομαι*—*οὔμαι* *τινα* (=τιμωρῶ *τινα*, ἐκδικοῦμαι *τινα*) *τὸ* *τιμωρῶ* *τινι* = βροηθῶ *τινα*.

**Συντακτικὰ — Αἰσθητικὰ.**— *ἂν ἐθελήσητε καὶ (ἂν) ὑπάρξῃ ... ἂν ἐθελήσητε καὶ παύσησθε, ἂν θέλῃ* (πενταπλή ὑπόθ.), *καὶ κομίσσθε καὶ ἀναλήψεσθε καὶ τιμωρήσεσθε* (τριπλή ἀπόδοσ. διὰ πολυσυन्दέτου σχήματος χάριν ἐμφάσεως) οἱ ὑποθετικοὶ λόγοι εἶναι δ' εἰδους δηλοῦντες τὸ προσδοκώμενον. *ὑμεῖς ὑποκ. τοῦ ἐθελήσητε. γενέσθαι* ἄντικ. (τελ. ἀπαρ.), *ἐπὶ τῆς τοιαύτης* (ἐπιθ. διορ.) *γνώμης* ἐμπρόθ. διορ. τοπικῆς στάσεως, *ἐπειδήπερ οὐ πρότερον* ἐννοεῖται *ἠθελήσατε γενέσθαι ἐπὶ τῆς τοιαύτης γνώμης* ἑλλειπτικῆ ἀιτιολογικῆ πρότ. *ἕκαστος* τοῦ *ὕπαρξῃ* (=ἦ). *ὑμῶν* γεν. διαιρετ. *ἔτοιμος* κατηγορ. *πράττειν* (ἀμεταβάτου σημ.) ἀπαρ. τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς, διότι τοιοῦτον ἀπαρ. συνήθως λαμβάνουσι τὰ ἐπιθέτα *ἀγαθός, ἐπιτήδειος, ἱκανός, ἔτοιμος, δεινός, ἄξιος, ῥάδιος* κλπ. ὡφελῆς χρονικῆ μετ. = *ἐπὶ ἀφῆ*. *τὴν εἰρωνεῖαν* ἄντικ. *πᾶσαν* κατηγορ. διορ. *οὐ δεῖ καὶ δύναται ἂν* ἀναφορ. τοπικαὶ πρότ. *παρασχεῖν* ἄντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐξαρτῶμ. ἐκ τοῦ *δύναται* ὡς δυνατικῶν β. *αὐτὸν* ἄντικ. τοῦ *παρασχεῖν*. *χρήσιμον* κατηγορ. *τῇ πόλει* δοτ. ἀντικειμενικῆ εἰς τὸ *χρήσιμον* ὡς ὡφελείας σημαντικῶν. *δὲ μὲν—δὲ δὲ* κατ' ἀπαιρέσειν παράθεσις εἰς τὸ *ἕκαστος*. *χρήματα* ἄντικ. τοῦ *ἔχων* ἐπιθ. μετ. *εἰσφέρειν—στρατεύεσθαι* ἐπίσης ἀπαρέμφ. τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς, διότι ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ *ἔτοιμος*. *ἐν ἡλικίᾳ* ἐμπρόθ. διορ. τοπικῆς στάσεως· ἐδὼ ἐννοεῖται ἢ ἐπιθετ. μετ. (*ἂν*). *συνελόντι δ' ἀπλῶς* ἐνν. *εἰπεῖν* τὸ ἀπαρέμφ. τοῦτο κείτα ἀπολύτως καὶ δηλοῖ σκοπόν = *ἵνα δὲ συνελὼν (τὸν λόγον) ἀπλῶς εἶπω* τὸ *συνελόντι* θὰ ἐκλήφθῃ ὡς δοτ. τροπικῆ = με συντομίαν. *ἀπλῶς* ἐπιπρ. διορ. τρόπου. *γενέσθαι* ἄντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐξαρτῶμ. ἐκ τοῦ ἐφαικτικῶν *ἐθελήσητε*. *ὑμῶν αὐτῶν* γεν. κατηγορηματικῆ, *ἕκαστος* περιληπτικῆς σημασ. ἀντὶ *ἕκαστου* ὑποκ. τοῦ *παύσησθε*. *ἐλπίζων* κατηγορηματικῆ μετ. ἐξαρτῶμ. ἐκ τοῦ *παύσησθε* ὡς λήξεως σημαντικῶν. *ποιήσιν—πράξιν* ἄντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐξαρτῶμ. ἐκ τοῦ *ἐλπίζων*. *οὐδὲν* ἄντικ. τοῦ *ποιήσιν*. *αὐτὸς* κατηγορ. διορ. *τὸν πλησ' ὄν* ὑποκ. τοῦ *πράξιν*. *πάντα* ἄντικ. *ὑπὲρ αὐτοῦ* ἐμπρόθ. διορ. σκοποῦ (τελικὸν αἷτιον). *τὰ ὑμέτερα αὐτῶν* ἄντικ. τοῦ *κομίσσθε*. *θεός* ὑποκ. τοῦ *θέλῃ*. *τὰ κατεργασθημένα* ἐπιθετ. μετ. ὡς ἄντικ. τοῦ *ἀναλήψεσθε*. *πάλιν—ἂνα—λήψεσθε* ἀποτελεῖ πλεονασμόν. *κάκεινον* ἄντικ. τοῦ *τιμωρήσεσθε*.

**Πραγματικά.**— *ἐπὶ τῆς τοιαύτης ἐθελήσητε γνώμης* δηλ. τὰ σκεφθῆτε, καθ' ὃν τρόπον ἐσκέφθη καὶ ὁ Φίλιππος. *εἰρωνεῖα* ἐπειδὴ πολλοὶ Ἄθηναῖοι, μολονότι ἦσαν εὐποροὶ, ἤρνοντο νὰ καταβάλουν τὴν ἐπιβαλλομένην διὰ πολεμικᾶς ἀνάγκης *εἰσφοράν*, προφασισζόμενοι πενίαν, ὁ ῥήτωρ συνιστᾷ εἰς αὐτοὺς νὰ μὴ καταφεύγουν εἰς τοιαύτας μικρότητας *δὲ ἐν ἡλικίᾳ (ἂν)* στρατεύσιμος ἐθεωρεῖτο ἢ ἡλικία ἀπὸ τοῦ 18—60 ἔτους. Τὰς αὐτὰς συμβουλὰς δίδει καὶ ἐν ἐπιλόγῳ (§ 28) τοῦ Α' Ὀλυμπιακοῦ. *τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν* ἐννοεῖ τὰς ἀπολεσθείσας πόλεις Πύδναν, Ποσειδαιαν, Μεθώνην καὶ λοιποὺς λαοὺς ὑποταγέντας εἰς τὸν Φίλιππον. *ἂν θεός θέλῃ* δὲν ἀρκεῖ ἢ ἀνθρωπίνῃ ἐνεργείᾳ, ἀλλὰ πρέπει νὰ συμπαισταται καὶ ἡ θεία βούλησις. Οὕτω ὁ Δημοσθένης ἀποδεικνύεται ὅτι τρέφει εὐσεβῆ συναισθήματα. *τὰ κατεργασθημένα* θὰ ἀποκατασταθῆ τὸ κῦρὸς των καὶ θὰ ἀνακτηθῆ ἢ ἀξιοπρέπεια καὶ ἡ δύναμις τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν. *κάκεινον* δηλ. τὸν Φίλιππον.

**Νόημα.**— Ὁ ῥήτωρ ἐνθαρρύνει τοὺς Ἀθηναίους λέγων ὅτι, ἐὰν σκεφθοῦν, καθ' ὃν τρόπον ἐσκέφθη ὁ Φίλιππος, καὶ ἀποφασίσουν εἰς τὸ μέλλον νὰ ἐκτελοῦν τὸ καθήκον των, π.χ. ὅλοι συνεισφέρουσιν χρήματα καὶ οἱ στρατεύσιμοι αὐτοπροσώπως ἐκστρατεύουσιν, τότε ἀσφαλῶς θὰ ἀνακτήσουν τὰ ἀπολεσθείσας πόλεις, θὰ ἀποκαταστήσουν τὸ κῦρὸς των καὶ θὰ ἐκδικηθοῦν τὸν Φίλιππον.

**Περίληψις.**— Ὑποδείξεις τοῦ ῥήτορος περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν θὰ ἀνακτηθοῦν τὰ ἀπολεσθέντα καὶ θὰ τιμωρηθῆ ὁ Φίλιππος.

Μὴ γὰρ νομίζετε  
τὰ παρόντα πράγματα

ἐκείνῳ ὡς θεῶ  
πεπηγένας  
ἀθάνατα,  
ἀλλὰ καὶ μισεῖ τις ἐκείνον  
καὶ δέδιεν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,  
καὶ φθονεῖ  
καὶ τῶν νῦν δοκούντων

πάνυ οἰκείως ἔχειν (αὐτῶ)

καὶ ἅπανθ', ὅσα περ  
ἔνι καὶ ἔντισιν  
ἄλλοις ἀνθρώποις,  
ταῦτα χρῆ νομίζειν  
ἐνεῖναι κἄν  
τοῖς μετ' ἐκείνου (οἴσι).  
Κατέπηχε μέντοι  
πάντα ταῦτα νῦν  
οὐκ ἔχοντ' ἀποτροφῆν  
διὰ τὴν ὑμετέραν βραδυτῆτα  
καὶ βραθυμίαν,  
ἦν φημί δεῖν  
ἦδη ἀποθέσθαι.

**Γραμματικά—Σημαιολογικά.**— νομίζετε προστ. ἔνεσ. *πεπηγένας*

ἀπαρ. ἐνεργητ. παρακειμ. β' με μέσην σημασ. τοῦ *πῆγνυμαι* (=γίνομαι πηκτός, στερεώνομαι, καρφώνομαι), ἐπηγνύμην, παγήσομαι, ἐπάγην, πέπηγα, ἐπεπήγεῖν. *ἀθάνατος*=αἰώνιος, ἀμετάβλητος. *μισεῖ* ἔνεσ. ὄρ. τοῦ *μισέω*—ὦ, παρακμ. *μεμίσηκα*. *δέδιεν* παρακμ. ὄρ. με σημασ. ἔνεσ. τοῦ β. *δέδοικα* ἢ *δέδια* (=φοβοῦμαι), ἐδεδοίκειν, δέισομαι, ἔδεισα, πεφόβημαι, ἐπεφοβήμην. *φθονεῖ* ἔν. ὄρ. τοῦ *φθονέω*—ὦ, παρακμ. *ἐφθόνηκα*. *πάνυ* προστ. ἐπίρρ.=πολύ. *τῶν δοκούντων* μετ. ἔνεσ. τοῦ προσωπικοῦ β. *δοκέω*—ὦ=1) νομίζω 2) ὅπως ἐδῶ: νομίζομαι, φαίνομαι. *οἰκείως* τροπικόν ἐπίρρ.=φιλικῶς. *ἅπανθ'*=*ἅπαντα* ἀφωλόληκτον ἐπίθ. ὄρ. τοῦ *ἅπασα*, *ἅπαν*. *τισὶν* δοτ. πληθ. τῆς ἀορ. ἀντ. *τις*. *ἔνι* ἄλλος τύπος ἀντὶ *ἔνεστι* (=ὑπάρχει ἐντός, ἐνυπάρχει) τοῦ β. *ἐνεῖμι*. *κἄν* (κράσις)=*καὶ ἔν*. *ἐνεῖναι* ἀπαρ. ἔνεσ. τοῦ *ἐνεῖμι*. *κατέπηχε* παρακμ. ὄρ. τοῦ ἀμεταβάτου β. *καταπήσσω* (=ζαρώνω ἀπὸ φόβου, συστέλλομαι), κατέπησον, καταπήτηξω, κατέπηξα, κατέπηκτον (ποιητικόν), κατέπηχα. *ἀποτροφῆ*=καταφύγιον. *ἢ βραδυτῆς, βραδυτῆτος* καὶ *βραδυτήτος*=ἀναβλητικότης. *βραθυμία*=τεμπελιά, ἀδράνεια. *ἀποθέσθαι* ἀπαρ. μέσου ἀορ. β' τοῦ *ἀποτίθειμι* (=ἀφήνω κατὰ μέρος, ἐγκαταλείπω), ἀπετίθειμην, ἀποθήσομαι, ἀποτεθήσομαι, ἀπεθέμην, ἀπετέθη, ἀποτέθειμαι, ἀπετεθέμην. *φημί* (=λέγω), ἔφην, φήσω, λέξω καὶ ἐρώ, ἔφρα, ἔφρασα, ἔφην καὶ εἶπον, εἶρηκα. *δεῖν* ἀπαρ. ἔνεσ. τοῦ ἀπροσώπ. ρ. *δεῖ*=πρέπει.

Διότι μὴ νομίζετε  
ὅτι ἡ παρούσα κατάστασις τῶν πραγμάτων

δι' ἐκείνον, ὡς νὰ ἦτο θεός,  
ἔχει στερεοποιηθῆ,  
ὥστε νὰ εἶναι ἀθάνατος,  
ἀλλὰ καὶ μισοῦν πολλοὶ ἐκείνον  
καὶ φοβοῦνται, ἄνδρες Ἀθηναῖοι,  
καὶ φθονοῦν  
ἀκόμη καὶ ἐξ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι τώρα φαίνονται,  
ὅτι διακίεονται πολὺ φιλικῶς (πρὸς αὐτόν)

καὶ ὅλα ἀνεξαιρέτως, ὅσα βεβαίως ἐνυπάρχουν καὶ εἰς μερικοὺς ἄλλους ἀνθρώπους,  
τὰ ἴδια πρέπει νὰ φαντάζεσθε ὅτι ἐνυπάρχουν καὶ εἰς τοὺς συμμάχους ἐκείνου.  
Εἶναι ὅμως συνεσταλμένοι ἀπὸ φόβου ὅλοι αὐτοὶ (οἱ λαοὶ) τώρα, διότι δὲν ἔχουν καταφύγιον ἕνεκα τῆς ἰδικῆς σας ἀναβλητικότητος καὶ ἀδρανείας,  
τὴν ὅποιαν λέγω ὅτι πρέπει τώρα πλέον νὰ ἀφήσετε κατὰ μέρος.

**Συντακτικὰ—Διορθητικά.**— *Μὴ νομίζετε* ἀπαγορευτικὴ πρότ. ἢ ἀπαγόρευσις, ἐὰν μὲν εἶναι χρόνου ἐνεστώτος, τίθεται εἰς προστακτικὴν ἔγκλισιν (π.χ. μὴ νόμιζε, μὴ ὀμιλεῖτε), ἐὰν δὲ ἀορίστου, τίθεται εἰς ὑποτακτικὴν (π.χ. μὴ νομίσης, μὴ ὀμιλήσῃ) ἢ καὶ εἰς προστακτικὴν, ἐὰν εἶναι γ' πρόσωπον (π.χ. μηδεὶς νομισάτω). *πεπηγένας* ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐξορτώμ. ἐκ τοῦ δοξαστικοῦ ρ. *νομίζετε* (τὸ *πεπηγένας* λαμβάνεται μεταφορικῶς ἐκ τῶν ὑγρῶν, τὰ ὅποια στερεοποιούνται). *τὰ πράγματα* ὑποκ. τοῦ ἀταρ. *παρόντα* ἐπιθ. διορ. *ἀθάνατα* προληπτικὸν καταγοροῦμ. ἢ τοῦ ἀποτελέσματος· τοῦτο τίθεται μετὰ ρημάτων δηλούντων ἐξέλιξιν τοῦ ὑποκειμένου πρὸς ἓν ἀποτέλεσμα λ.χ. *αὐξάνομαι, αἴρωμαι, τρέφομαι, πηγνύμαι* κ.λ.π.=*ὥστε εἶναι ἀθάνατα* (καὶ τὸ *ἀθάνατα* λαμβάνεται μεταφορικῶς ἐκ τῶν ἐχόντων ζωὴν). *ἐκείνω* δοτ. χαριστικὴ (ὑποκ. τῆς ἐννοουμένης μετ. ὄντι). *ὡς θεῶ* παρομοίωσις (κατηγορ.). *καὶ μισεῖ καὶ δέδιδε καὶ φθονεῖ* σχῆμα πολυσύνδετον, διὰ τὰ δηλώσῃ τὸ μῖσος, διότι ἐστερήθησαν τῆς ἐλευθερίας των. τὸν φόβον, διότι εἶναι σκληρὸς ἀπέναντι των, καὶ τὸν φθόνον, διότι ἀπέκτησε μεγάλην δύναμιν. *τις* (περιληπτικῆς σημασ.= πολλοὶ) ὑποκ. καὶ τῶν τριῶν ῥημ. *ἐκείνων* ἀντικ. *τῶν δοκούντων* (ἐπιθετ. μετ.=οὐ δοκοῦσιν) καὶ γεν. διαίρ. εἰς τὸ *τις*. *ἔχειν* ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐξορτώμ. ἐκ τοῦ *δοκούντων*, ὅπερ εἶναι προσωπικόν. *πάνυ* ἐπιρρ. διορ. πόσως. *γῦν* ἐπιρρ. διορ. χρόνου. *οἰκείως* ἐπιρρ. διορ. τρόπου. *ῥσα* *περ...* ἐνί ἀναφορ. πρότ. *ῥσα* ὑποκ. κατ' ἀττικὴν σύνταξιν τοῦ προσωπικοῦ ρ. *ἐγι*=*ἐνεσι*. *ἅπανθ'* κατηγορ. διορ. *ἐν ἄλλοις ἀνθρώποις* ἐμπρόθ. διορ. τοπικῆς στάσεως. *χρη* ἀπρόσ. ῥ. *νομίζειν* ὑποκ. ὡς ὑποκ. τοῦ *νομίζειν* ἐννοεῖται (*ὁμᾶς*). *ἐνεῖναι* ἀντικ (εἰδ. ἀπαρ.) ἐξορτώμ. ἐκ τοῦ δοξαστικοῦ *νομίζειν*. *ταῦτα* ὑποκ. τοῦ *ἐνεῖναι*. *τοῖς μετ' ἐκείνου* ἐνν. (*οῦσι*) δοτ. προσωπικὴ κτητικὴ καὶ μετοχὴ ἐπιθετικὴ. *κατέπηχε* λαμβάνεται μεταφορικῶς ἐκ τῶν ζῶων, τὰ ὅποια, ὅταν φοβοῦνται, ζαρᾶνουν ἐκ φόβου. *ταῦτα* ὑποκ. κατ' ἀττικὴν σύνταξ. τοῦ *κατέπηχε*. *πάντα* κατηγορ. διορ. *γῦν* ἐπιρρ. διορ. χρόνου. *οὐκ ἔχοντα* αἰτιολ. μετ.=*ἐπειδὴ οὐκ ἔχει*. *ἀποστρεφῆν* ἀντικ. *διὰ τὴν ὑμετέραν* (ἐπιθ. διορ.) *βραδυτῆτα* καὶ *ἐαθυμίαν* ἐμπρόθ. διορ. ἀναγκαστικὸν αἰτίου. *ἦν...* ἤδη ἀναφορ. πρότ. *φημι* ρ. (*ἐγὼ*) ὑποκ. *δεῖν* ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐξορτώμ. ἐκ τοῦ *φημι* ὡς λεκτικοῦ ῥ. *ἀποθέσθαι* ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπ. *δεῖν* ὡς ὑποκ. τοῦ *ἀποθέσθαι* ἐνν. (*ὁμᾶς*). *ἦν* ἀντικ. ἤδη ἐπιρρ. διορ. χρόνου τεθεῖς ἐν τέλει τῆς προτάσ. χάριν ἐμφάσεως.

**Πραγματικά.**—*τὰ παρόντα πράγματα* ἢ πόλεμικὴ δύναμις του. *καὶ τῶν πάνυ δοκούντων* ἐννοεῖ τοὺς ὑποταγέντας καὶ συμμαχήσαντας μὲ τὸν Φίλιππον. *ἅπανθ' ῥσα* δηλ. *μισος*, ὅπως οἱ Θραῖκες καὶ οἱ Παῖονες μισοῦν, *φόβος*, ὅπως οἱ Θεσσαλοὶ φοβοῦνται, καὶ *φθόνος*, ὅπως οἱ Ὀλύνητιοι φθονοῦν.

**Νόημα.**—Εἶναι δυνατόν, λέγει ὁ ῥήτωρ, νὰ ἀνακτήσουν οἱ Ἀθηναῖοι ὅ,τι ἔχασαν, διότι ἡ πλεμικὴ καὶ πολιτικὴ δύναμις τοῦ Φιλίππου δὲν εἶναι πρᾶγμα αἰώνιον καὶ ἀμετάβλητον. Τοῦτο ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ὅτι πολλοὶ σύμμαχοι καὶ ὑπήκοοί του τὸν μισοῦν, τὸν φοβοῦνται καὶ τὸν φθονοῦν. Ἄν ἀναγκάζωνται νὰ ὑπακούουν εἰς αὐτὸν καὶ νὰ μὴ ἐκδηλώνουν τὰ συναισθηματά των, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι οὐδεμίαν βοήθειαν ἀναμένουν ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους. Ἐπομένως πρέπει ἀμέσως τώρα νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν ἀδράνειάν των.

**Περιλήψεις** — 1) Ἡ δύναμις τοῦ Φιλίππου δὲν εἶναι αἰωνία. 2) Οἱ ὑπήκοοί του μισοῦν, φοβοῦνται καὶ φθονοῦν αὐτὸν καὶ 3) Οἱ Ἀθηναῖοι πρέπει νὰ παύσουν πλέον ἀδρανοῦντες.

## § 9

Ἔορᾶτε γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Διότι βλέπετε, ἄνδρες Ἀθηναῖοι,

τὸ πρᾶγμα, οἱ  
 ἀσελγείας προελήλυθεν  
 ἄνθρωπος,  
 ὃς οὐδ' αἴρεισιν ὑμῖν δίδωσι  
 τοῦ πράττειν ἢ ἀγειν ἡσυχίαν,  
 ἀλλ' ἀπειλεῖ  
 καὶ λέγει ὑπερηφάνους λόγους,  
 ὡς φασί,  
 καὶ οὐχ οἷός ἐστιν  
 ἔχων, ἃ κατέστραπται,  
 μένειν ἐπὶ τούτων,  
 ἀλλ' αἰεὶ τι  
 προσπεριβάλλεται  
 καὶ κύκλω πανταχῇ  
 περιστοιχίζεται ἡμᾶς  
 μέλλοντας καὶ καθημένους.

τὴν κατάστασιν, μέχρι ποίου δηλαδὴ  
 σημείου  
 ἀναιδείας ἔχει προχωρήσει  
 αὐτός ὁ ἄνθρωπος,  
 ὁ ὁποῖος οὐδὲ ἐκλογὴν σᾶς ἐπιτρέπει  
 τοῦ νὰ ἐνεργήτε ἢ νὰ ζητε ἡσυχίας,  
 ἀλλὰ (σᾶς) ἀπειλεῖ  
 καὶ διακηρύττει ἀλαζονικούς λόγους,  
 ὅπως λέγουν,  
 καὶ δὲν εἶναι τοιοῦτος, ὥστε,  
 κατέχων, ὅσα ἔχει ὑποτάξει,  
 νὰ ἀρκῆται εἰς αὐτά,  
 ἀλλὰ διαρκῶς κάτι (νέον)  
 ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἀποκτᾷ  
 καὶ περίεξ ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη  
 περικυκλώνει σὺν μὲ δίχτυα ἡμᾶς,  
 οἱ ὁποῖοι βραδύνομεν καὶ ἀδρανοῦμεν.

**Γραμματικά—Σημασιολογικά.**— *δρατε* ἔνεσ. ὁρ. τοῦ *δράω* - ὦ (=βλέ-  
 πω), ἐώρων, ὄψομαι, εἶδον, ἐό(ω)ρακα, ἐωράκειν. τὸ *πρᾶγμα* = τὸ συμβαί-  
 νον, ἢ κατάστασις. *οἱ* ἀναφορικὸν τοπικὸν ἐπίρρ. = πρὸς δ' ἄ μέρος, εἰς  
 ποῖον σημεῖον. *προελήλυθεν* παρακμ. τοῦ *προερχομαι* (=προχωρῶ), προ-  
 ἦεν καὶ προῆα, πρόειμι, προῆλθον, προελήλυθα, προεληλύθειν. *ἀσελγεία* =  
 ἀναιδεια. *ἄνθρωπος* ἰμὲ δασείαν, διότι ἔγινε κρᾶσις) = δ' *ἄνθρωπος*. *αἴρεισις* =  
 ἐκλογή (*αἰροῦμαι* = ἐκλέγω). *δίδωσι* ἔνεσ. ὁρ. τοῦ *δίδωμι* (=δίδω, ἐπι-  
 τρέπω), εἶδιδουν, δῶσω, ἔδωκα, δέδωκα, ἐδεδώκειν. *περὶ* = ἐνεργῶ (ἀμε-  
 ταβάτως). *ἡσυχίαν ἄγω* = ἡσυχάζω (ἄγω, ἦγον, ἄξω, ἦγαγον, ἦχα καὶ ἀγῆ-  
 οχα, ἦχειν καὶ ἠγῆσθαι). *ὡς* ἐπίρρ. ἀναφ. μὲ ὀξείαν, διότι ἀναβιβάζεται  
 ὁ τόνος τοῦ *φασί*. *οἷός εἰμι* + ἀπαρ. = *τοιούτός εἰμι*, *οἷος* ... = εἶμαι *τοι-*  
*οῦτος*, ὥστε νὰ ... *ἔχω* = κατέχω, κρατῶ. *κατέστραπται* μέσος παρακμ. τοῦ  
*καταστρέφωμαι* = ὑποτάσσω (ἰδὲ § 6) *μένω* (=ἀρκοῦμαι, περιορίζομαι), ἔμε-  
 νον, μενῶ, ἔμεινα, μεμένηκα, ἐμεμένηκειν. *προσπεριβάλλομαι* (=ἐκτὸς τῶν  
 ἄλλων ἀποκτῶ τι), προσπεριεβαλλόμεν, προσπεριβαλοῦμαι, προσπεριεβα-  
 λόμεν, προσπεριβέβλημαι, προσπεριεβέβλημην. *κύκλω* τοπικὸν ἐπίρρ. = πέ-  
 ριξ, γύρω. *πανταχῇ* τοπικὸν ἐπίρρ. = καθ' ὅλα τὰ μέρη. *μέλλοντας* μετ.  
 ἔνεσ. τοῦ *μέλλω* (=βραδύνω, ἀναβάλλω), ἔξ(ῃ)μελλον, μελλήσω, ἐμελλῆσα.  
*καθημένους* μετ. παρακμ. μὲ σημ. ἔνεσ. τοῦ *κάθημαι* (=μένω καθεζόμε-  
 νος, ἀδρανώ) ὡς ἐνεστῶς λαμβάνεται τὸ *καθεζομαι* ὑπερ. μὲ σημ. πα-  
 ρατατ. εἶναι τὸ *ἐκαθήμην* καὶ *καθήμην*. *περιστοιχίζομαι* = περικυκλώνω  
 τινὰ σὺν μὲ (δίχτυα (=στοίχους) *στοίχος* λέγεται ἐπίσης σειρὰ ἰδίας ἀν-  
 θρώπων ἰσταμένων τοῦ ἐνὸς ὀπισθεν τοῦ ἄλλου ἰρασικὸν ἔμας εἶναι τὸ  
*στεῖχ* καὶ κατὰ μετάπτωσιν *στοιχ* ἢ *στιχ* λ.χ. στοιχεῖον, στίχος, στοίχος).

**Συντακτικά—Αἰσθητικά.**— τὸ *πρᾶγμα* ἄντικ τοῦ *δρατε*. *οἱ προελή-*  
*λυθιν* πлагία ἐρωτηματικὴ πρότ. ἐπεξηγοῦσα τὸ *πρᾶγμα*. *ἄνθρωπος* ὑποκ.  
 (λέγεται περιφρονητικῶς διὰ τὸν Φίλιππ.). *ἀσελγείας* γεν. διαιρετ. εἰς τὸ  
*οἱ*. *ὃς δίδωσι*, ἀλλ' ἀπειλεῖ καὶ λέγει καὶ οὐχ οἷός ἐστιν, ἀλλὰ προσπερι-  
*βάλλεται καὶ περιστοιχίζεται* ἀναφορικαὶ προτάσεις. *ὃς* ὑποκ. τοῦ *δίδωσι*.  
*αἴρεισιν*—*ὑμῖν* ἄμεσον καὶ ἔμμεσον ἄντικ. (*δίδωμί τινί τι*). *τοῦ πράττειν*  
*ἢ (τοῦ) ἀγειν* γενικαὶ ἀπαρεμφατικαὶ ὡς ἀντικειμενικαὶ τοῦ *αἴρεισιν* (*αἰροῦ-*  
*μαί τι*). *ἡσυχίαν* ἄντικ. τοῦ *ἀγειν*. *ὡς φασιν* ἀναφορ. πρότ. ὡς ὑποκειμ.  
 ἔνν. (*οἱ ἄνθρωποι*). *οὐχ οἷός ἐστιν* = οὐκ ἔστι τοιοῦτος, *οἷος μένειν* ἀνα-

φορική ἀποτελεσματική πρότ. = ὥστε μένειν. ἔχων τροπική μετ. ἃ κατέστραπται ἀναφορ. πρότ. ὡς ἀντικ. τοῦ ἔχων. ἃ ἀντικ. τοῦ κατέστραπται. ἐπὶ τούτων ἐμπρόθ. διορ. τοπικῆς στάσεως. ἀεὶ ἐπιπρ. διορ. χρόνου. τι ἀντικ. τοῦ προσπεριβάλλεται. κύκλω πανταχῆ ἐπιπρ. διορ. τόπου. ἡμᾶς ἀντικ. τοῦ περιστοιχίζεται. (τὸ β. τοῦτο λέγεται μεταφορικῶς ἐκ τῶν κυνηγῶν, οἱ ὅποιοι στήνουν ὄρθα δικτυωτὰ ξύλα (=στοίχους), εἰς μέρη δπου πρόκειται νὰ περάσουν ζῶα, διὰ νὰ συλλάβουν αὐτά). μέλλοντας—καθημέγους ἐπιθετ. μετ. = οἱ μέλλομεν καὶ καθήμεθα.

**Πραγματικά.**— ἀπειλεῖ ὅτι θὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Ἀττικὴν. Διὰ τούτων ὁ Δημοσθ. κεντᾶ τὴν φιλοτιμίαν τῶν Ἀθηναίων νὰ μὴ ἀνεχθοῦν εἰς τὸ μέλλον ὕβρεις καὶ ταπεινώσεις ἀπὸ ἑνα βάρβαρον. οὐχ οἶός ἐστι μένειν ἐπὶ τούτων ἰδὲ τὴν φιλοπραγμοσύνην τοῦ Φιλίππ. ἐν Α' Ὀλυμπιακῷ § 14. καθημέγους ἀδρανοῦν, μολανόντι πρόκειται περὶ κοινῆς σωτηρίας.

**Νόημα.**— Ὁ ὄητος συνιστᾷ εἰς τοὺς Ἀθηναίους νὰ παύσουν ἀδρανοῦντες καὶ νὰ πολεμήσουν κατὰ τοῦ Φιλίππου διὰ δύο λόγους α) διότι ἡ ἀναίδειά του ἐφθασε μέχρι τοιοῦτου σημείου, ὥστε νὰ ἀλαζονεύεται καὶ νὰ ἀπειλῇ ὅτι θὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Ἀττικὴν, καὶ β) διότι, μὴ ἀρχούμενος εἰς ὅσα κατέκτησεν, ἐπιδιώκει καὶ νέας κατακτήσεις.

**Περίληψις.**— Οἱ Ἀθηναῖοι πρέπει νὰ πολεμήσουν κατὰ τοῦ Φιλίππου λόγφ τῆς ἀναιδείας καὶ τῆς ἀπληστίας του.

## § 10+12

Πότ' οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,  
 πότε πράξετε,  
 ἃ χρῆ (πράττειν) ;  
 Ἐπειδὴν τί γένηται ;  
 Ἐπειδὴν νῆ Δι'  
 ἀνάγκη τις ἦ.  
 Τὰ δὲ νῦν γινόμενα  
 τί χρῆ ἡγεῖσθαι ;  
 Ἐγὼ μὲν γὰρ οἶομαι  
 μεγίστην ἀνάγκην εἶναι  
 τοῖς ἐλευθέροις  
 τὴν ὑπὲρ τῶν πραγμάτων αἰσχύνην.

Ἦ βούλεσθ', εἰπέ μοι,  
 περιμόντες  
 πυνθάνεσθαι αὐτῶν  
 «λέγεται τι καινόν ;»  
 Γένοιτο γάρ ἂν  
 καινότερόν τι  
 ἢ Μακεδῶν ἀνήρ  
 καταπολεμῶν Ἀθηναίους  
 καὶ διοικῶν τὰ τῶν Ἑλλήνων ;

«Τέθνηκε Φίλιππος ;»

Πότε λοιπόν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι,  
 πότε θὰ ἐκτελέσετε  
 ἐκεῖνα, τὰ ὅποια πρέπει (νὰ ἐκτελήτε) ;  
 Ὅταν γίνῃ τί ;  
 Ὅταν, μὰ τὸν Δία,  
 κάποια ἀνάγκη παρουσιασθῇ.  
 Ἐκεῖνα ὅμως, τὰ ὅποια τώρα γίνονται  
 πῶς πρέπει νὰ (τὰ) θεωρῆ (κανεῖς) ;  
 Διότι ἐγὼ τοῦλάχιστον νομίζω  
 ὅτι παρὰ πολὺ μεγάλη ἀνάγκη εἶναι  
 διὰ τοὺς ἐλευθέρους (ἀνθρώπους)  
 ἢ κατ'αἰσχύνην διὰ τὰ (κακῶς γενόμε-  
 να) πράγματα.

Ἦ θέλετε, εἰπέ μοι,  
 περιερχόμενοι (ἀνὰ τὴν ἀγορὰν)  
 νὰ ἐρωτᾶτε ὁ εἰς τὸν ἄλλον  
 «ὑπάρχει κανὲν νέον ;»  
 Ἀλλὰ δύναται νὰ ὑπάρξῃ  
 τίποτε περισσότερον νέον  
 παρὰ ὅτι (ἕνας) ἄνδρας Μακεδῶν,  
 καταπολεμεῖ τοὺς Ἀθηναίους  
 καὶ διευθύνει τὰ πράγματα τῶν Ἑλ-  
 λήνων ;

«Ἀπέθανεν ὁ Φίλιππος ;»

«Οὐ μὰ Δι', ἀλλ' ἀσθeneῖ».   
 Τί δ' ὑμῖν διαφέρει ;   
 Καί γάρ ἂν οὗτος τ' ἄθῃ,   
 ταχέως ὑμεῖς ποιήσετε   
 ἕτερον Φίλιππον,   
 ἄνπερ οὕτω   
 προσέχητε τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν·   
 οὐδὲ γάρ οὗτος ἐπιύξεται   
 τοσοῦτον παρὰ τὴν αὐτοῦ βῶμῃν,

ὅσον παρὰ τὴν ἡμετέραν ἀμέλειαν.   
 Καίτοι καὶ τοῦτο   
 (ἐνθυμητέον ἐστὶν ἡμῖν)·   
 εἴ τι πάθοι   
 καὶ ἡμῖν τὰ τῆς τύχης,   
 ἤπερ αἰεὶ βέλτιον   
 (ἐπιμελεῖται ἡμῶν)   
 ἢ ἡμεῖς ἐπιμελούμεθα   
 ἡμῶν σὺτων,   
 καὶ τοῦτ' ἐξεργάσαιτο,   
 ἴσθ', ὅτι,   
 πλησίον μὲν ὄντες

ἐπιστάντες τοῖς πράγμασιν   
 ἅπανσι τεταραγμένοις

διοικήσασθε ἂν,   
 ὅπως βούλεσθε,   
 ὡς δὲ   
 νῦν ἔχετε,   
 οὐδὲ διδόντων τῶν καιρῶν

δύναισθ' ἂν   
 δέξασθαι Ἀμφίπολιν,   
 ἀπηρτημένοι .

καὶ ταῖς παρασκευαῖς

καὶ ταῖς γνώμας.

«Ὅχι, μὰ τὸν Δία, ἀλλ' ἀσθeneῖ».   
 Κατὰ τί σὰς ὠφελεῖ ὁμοῦς (αὐτό) ;   
 Διότι καὶ ἂν αὐτὸς πάθῃ κάτι,   
 συντόμως σεῖς θὰ δημιουργήσετε   
 ἄλλον Φίλιππον,   
 ἂν βέβαια κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον   
 ἀντιμετωπίζετε τὴν κατάστασιν·   
 διότι οὐδὲ αὐτὸς ἔχει αὐξηθῆ   
 τόσον πολὺ ἔνεκα τῆς ἰδικῆς του δυ-   
 νάμεως,

ὅσον ἔνεκα τῆς ἰδικῆς μας ἀδρανείας.   
 Καὶ ὁμοῦς καὶ τοῦτο   
 (πρέπει ἡμεῖς νὰ ἀναλογιζώμεθα)·   
 ἂν δηλαδὴ ἤθελε πάθει κάτι   
 καὶ πρὸς χάριν μας ἢ τύχῃ,   
 ἢ ὅποια βέβαια πάντοτε καλλίτερον   
 (φροντίζει δι' ἡμᾶς)   
 ἀπὸ ὅσον ἡμεῖς φροντίζομεν   
 διὰ τοὺς ἑαυτοὺς μας,   
 καὶ αὐτὸ ἤθελε κατορθώσει,   
 νὰ εἴσθε βέβαιοι, ὅτι,   
 ἂν μὲν ἠθέλετε εὐρεθῆ πλησίον   
 (τῆς Μακεδονίας)

ἐπελθόντες εἰς τὰ πράγματα,   
 καθ' ὃν χρόνον ὅλα γενικῶς   
 θὰ ἔχουν ταραχθῆ,   
 ἠθέλετε διαχειρισθῆ (αὐτά),   
 ὅπως θέλετε,   
 εἰς τὴν κατάστασιν ὁμοῦς ποῦ   
 τώρα εὐρίσκεσθε,   
 οὔτε καὶ ἂν αἱ περιστάσεις   
 ἠθελον ἐπιτρέψει   
 θὰ ἠμπορούσατε   
 νὰ παραλάβετε τὴν Ἀμφίπολιν,   
 διότι εἴσθε μακρὰν   
 (τῶν ἐν Μακεδονίᾳ πραγμάτων)   
 καὶ ὡς πρὸς τὰς (πολεμικὰς) προε-   
 τοιμασίας   
 καὶ ὡς πρὸς τὰς σκέψεις

**Γραμματικά—Σημασιολογικά.**— *ἂ* οὐδ. ἀναφ. ἀντ. *ὅς, ἢ, ὅ, καὶ* ἄπροσ. *ῥ.* (=πρέπει), *χρήν* καὶ *ἐχρήν*, *χρήσει*. *πράξετε* μέλλ. τοῦ *πράττω*: *ἐπειδὴν* (*ἐπειδή+ἂν*) χρονικοῦποθετικὸς σύνδ.=ὅταν. *γένηται* ὑποτ. ἀορ. β' τοῦ *γίγνομαι*. *νῆ* καταχρηστικὴ πρόθ. χρησιμοποιοῦμένη ἐπὶ ὄρκου, συντασσομένη μὲ αἰτίατ. καὶ τιθεμένη ἐπὶ βεβαιώσεως· ἐνίοτε ὁμοῦς τίθεται τὸ *ναὶ μά. ἢ* ὑποτ. ἐνεσ. τοῦ *εἰμι*. *ἠγεῖσθαι* ἀπαρ. ἐνεσ. τοῦ μεικτοῦ ἀπο-



θετικού ἡγέομαι—οὔμαι (=προηγούμαι, ὀδηγῶ, ἄρχω, νομίζω), ἡγούμην, ἡγήσομαι, ἡγήθῃσομαι, ἡγησάμην, ἡγήθην, ἡγημαι, ἡγήμην. οἶομαι καὶ οἶμαι ἀποθετικὸν ἔνεργ. διαθ. (=νομίζω), ὠόμην καὶ ὠόμην, οἶήσομαι, ὠήσομαι, νερόμικα. βούλεσθε ἔνεστ. ὄρ. τοῦ παθητ. ἀποθετ. βούλομαι (=θέλω), ἐ(ἡ)βουλόμην, βουλήσομαι, ἐ(ἡ)βουλήθην, βεβουλήμαι, βεβουλήμην. εἰπέ προστ. ἄορ. β' τοῦ λέγω. περιόντιες μετ. ἔνεστ. τοῦ περιέρχομαι, περιήειν καὶ περιῆσαι, περιέιμι, περιήλθον περιελήλυθα, περιελήλυθειν. αὐτῶν καὶ εαυτῶν καὶ σφῶν αὐτῶν αὐτοπαθῆς ἀντ. γ' προσ. (α' ἡμῶν αὐτῶν β' ὑμῶν αὐτῶν). πυνθάνεσθαι ἄπαρ. ἔνεστ. τοῦ ἀποθετικῶ ἔνεργ. διαθ. πυνθάνομαι (=πληροφοροῦμαι, ἐρωτῶ, μανθάνω), ἐπυνθανόμην, πεύσομαι, ἐπυθόμην, πέπυσμαι, ἐπεπύσμην. λέγεται μέσ. ἔνεστ. τοῦ λέγομαι, ἐλεγόμην, λεχθήσομαι καὶ ῥηθήσομαι, ἐρρήθην, εἴρημαι καὶ λέλεγμαι. καινός = νέος (καινός=ἀδειος). γένοιτο εὐκτ. ἄορ. β' τοῦ γίγνομαι. κοινότερον συγκριτ. βαθ. τοῦ καινός. διοικῶ (=διευθύνω), διώκουν, διοικήσω, διώκησα, διώκηκα, διώκηκειν. τέθνηκε παρακμ. τοῦ ἀποθνήσκω παθητ. διαθ., ἀπέθνησκον, ἀποθανοῦμαι, ἀπέθανον, τέθηκα, ἐτέθηκειν (τίθνηκα, κας, κε, τέθναμεν, τέθνατε, τεθνήκα, ἄπαρ. τεθνάμι. μετ. τεθνεώς—ώτος, τεθνεῶσα, τεθνεώς καὶ τεθνεός). μὰ καταχρηστικῇ πρόθ. χρησιμοποιοῦμένη ἐπὶ ὄρκου, συντασσομένη μὲ αἰτιατ. καὶ τιθεμένη ἐπὶ ἀρνήσεως : οὐ .. μὰ Δία (πρβλ. τὸ νεοελληνικόν : μὰ τὸ θεό). διαφέρει (λαμβάνεται ἀπροσώπως=ὠφελει), διέφερε, διοίσει, διήνεγκε, διενηνοχε, διενηνοχεῖ. πάθη ὑποτ. ἄορ. β' τοῦ πάσχω, ἔπασχον, πείσομαι, ἔπαθον, πέπονθα, ἐπεπόνθειν. ταχέως καὶ ταχῶ ἐπίρρ. θετ. βαθμ. συγκριτ. ἄγαιτον, ὑπερθ. τάχιστα. ποιήσετε μέλλ. ὄρ. τοῦ ποιέω - ὦ=δημιουργῶ. ἄνπερ ὑποθ.σύνδ. μὲ τὸ βεβαιωτικὸν περ. προσέχητε ὑποτ. ἔνεστ. τοῦ προσέχω τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν=ἀποδίδω σημασίαν εἰς τι, ἀντιμετωπίζω τὴν κατάστασιν, αὐτοῦ αὐτοπαθ. ἀντ. γ' προσ. ἐπηύξεται παρακμ. ὄρ. τοῦ ἐπαιυξάομαι καὶ ἐπαύξομαι, ἐπηυξάομην καὶ ἐπηυξόμην, ἐπαυξήσομαι, ἐπαυξήθῃσομαι, ἐπαυξήθην, ἐπηύξημαι, ἐπηυξήμην. καίτοι=καὶ ὅμως, καὶ τῷ ὄντι, ἔστω. πάθοι εὐκτ. ἄορ. β' τοῦ πάσχω. ὅσπερ, ἤπερ, ὅπερ ἀναφορ. ἀντ. βέλτιον ἐπίρρ. συγκρ. βαθμ. (θετ. εὐ ὑπερθ. βέλτιστα). ἡμῶν αὐτῶν αὐτοπαθ. ἀντ. α' προσ. ἐπιμελοῦμαι καὶ ἐπιμέλομαι παθητ. ἀποθετ. (=φροντίζω περί τινος), ἐπεμελούμην καὶ ἐπεμελόμην, ἐπιμελήσομαι, ἐπεμελήθην, ἐπιμεμέλημαι. ἐξεργάσαιτο εὐκτ. μέσ. ἄορ. σ' τοῦ μεικτοῦ ἀποθετ. ἐξεργάζομαι (=κατορθῶν), ἐξεργάζομην, ἐξεργασθήσομαι, ἐξεργασάμην, ἐξεργάσθην, ἐξεργασάμαι, ἐξεργάσμην. ἴσθ'=ἴστε προστ. τοῦ οἶδα παρακμ. μὲ σημασ. ἔνεστ. (=γνωρίζω), παρατ. ἦδη καὶ ἦδη, μέλλ. εἴσομαι καὶ εἰδήσω. ὄντες μετ. ἔνεστ. (ὦν, οὔσο, ὄν) τοῦ εἶμι. τεταραγμένοις μετ. παθ. παρακμ. (=τετάραγμα) τοῦ ταράττομαι. ἐπιστάντες μετ. ἄορ. β' τοῦ ἐφίσταμαι (=τοποθετοῦμαι ὑπὲρ τινος, ἐπέρχομαι, ἐμφανίζομαι αἰφνιδίως), ἐφίστάμην, ἐπιστήσομαι, ἐπέστην, ἐφέστηκα, ἐφειστήκειν. βούλεσθε ἔνεστ. ὄρ. διοικήσαισθε εὐκτ. μέσ. ἄορ. α' τοῦ διοικέομαι - οὔμαι (=διαχειρίζομαι), διωκούμην, διοικήσομαι, διωκῆσάμην, διωκήθην, διώκημαι, διωκήμην. ὡς ἀναφ. τροπ. ἐπίρρ.=ὄπως, καθώς. διδόντων μετ. ἔνεστ. (διδούς, διδοῦσα, διδόν) τοῦ δίδωμι, ἐδίδουν, δάσω, ἔδωκα, δέδωκα, ἐδεδέκειν. καιρός (ἐκ τοῦ κείρω)=τιμῆμα χρόνου, περίστασις. δέξασθαι ἄπαρ. μέσ. ἄορ. α' τοῦ μεικτοῦ ἀποθετ. δέχομαι (=λαμβάνω τι προσφερόμενον), ἐδεχόμην, δέξομαι, δεχθήσομαι, ἐδεξάμην, ἐδέχθην, δέδεγμα, ἐδεδέγμην. δύνασθε εὐκτ. τοῦ παθητ. ἀποθετ. δύναμαι (ὑποτ. δύνομαι, εὐκτ. δυναίμην, προστ. δύνω, δυνάσθω κλπ.), ἐ(ἡ)δυνάμην, δυνήσομαι, ἐ(ἡ)δυνήθην καὶ ἐδυνάσθην, δεδύνημαι. ἄν δυνητ. μόρ. ἀπηρηγμένοι μετ. παθ. παρακμ. τοῦ ἀπαρτάομαι - ὦμαι (=1) εἶμαι ἐξηρημένος, 2) ἀποχωρίζομαι, εἶμαι μακρὰν), ἀπηρτάμην, ἀπαρτήσομαι, ἀπηρτήσάμην, ἀπηρτήθην, ἀπηρτήμαι, ἀπηρτήμην. παρασκευῆ=(πολεμικῇ) προετοιμασίᾳ. γνώμη=σκέψις.

**Συντακτικά—Διοθητικά.**— πότε—πότε; σχῆμα ἀναδιπλώσεως, δι'

ἥς ὁ λόγος ἀποκτᾶ νεῦρα, πάθος, ἰσχὺν καὶ ἐντυποῦται εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀκροατῶν. Ἡ ζωηρότης τοῦ λόγου ἐπιτυγχάνεται καὶ διὰ τῆς συσσωρευσεως πολλῶν ἐρωτήσεων: *τί γένηται; τί... ἡγεῖσθαι; λέγεται τι καινόν; τέθνηκε Φ; τί διαφέρει; ἢ χρῆ ἀναφ.* πρότ. ὡς ἀντικ. τοῦ *πράξετε. (πράττειν)* ἔνν. ὡς ὑποκ. τοῦ ἀπροσ. *χρῆ.* ἢ ἀντικ. τοῦ ἐννοουμένου (*πράττειν*): ὡς ὑποκ. θὰ ἐννοηθῆ τὸ (*ὕμῳ*). *ἐπειδὴν τι* (ὑποκ.) *γένηται;* χρονικοῦποθετικὴ πρότ. κατὰ βραχυλογίαν ἀντί: *εἰ ἔστι τοῦτο, δὲ ἐπειδὴν γένηται, τότε πράξετε, ἢ χρῆ; ἐπειδὴν...* ἢ χρονικοῦποθετικὴ πρότ. *ἀνάγκη ὑποκ. τις* ἐπιθ. διορ. (τοῦτο λέγεται μετὰ πικρίας ἐλρωναίας). *νῆ Δία* ἐμπρόθ. διορ. ἐνόρκου βεβαιώσεως. *ἔνν* ἐπίρρ. διορ. χρόνου. *ἡγεῖσθαι* ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπ. *χρῆ.* (τινὰ) ἔνν. ὡς ὑποκ. τοῦ *ἡγεῖσθαι. τὰ γινόμενα* ἐπιθ. μετ. ὡς ἀντικ. τοῦ *ἡγεῖσθαι. τι* κατηγορ. πρέπει μετὰ ἐννοήσασιν: *εἰ μὴ ἀνάγκη. ἐγὼ* ὑποκ. τοῦ *ὄμοι.* *μὲν* (ἀνανταπόδοτον)=τοῦλάχιστον. *εἶναι* ἀντικ. (εἶδ. ἀπαρ.) ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ δοξαστικοῦ *ὄμοιαι. τὴν αἰσχύνην* ὑποκ. τοῦ *εἶναι* τεθὲν κατ' αἰτιατ., διότι εἶναι ἑτεροπροσωπία. *ἀνάγκη* κατηγορ. *μεγίστην* ἐπιθ. διορ. *τοῖς ἐλευθέροις* δοτ. προσώπ. κτητικῆ. *ὑπὲρ τῶν πραγμάτων* ἐμπρόθ. διορ. αἰτίας. *ἢ βούλεσθε, εἰπέ μοι.* παρατηρήσατε ὅτι, ἐνῶ ἐτέθη πληθυντ. ἀρ. ἀκολουθεῖ ἐνικός, ὡς ἐάν ἀπευθύνεται ὁ ῥήτωρ πρὸς ἕνα ἕκαστον τῶν ἀκροατῶν· τοῦτο γίνεται, διὰ τὰ τοὺς καταστήσῃ προσεκτικούς. *μοι* ἀντικ. τοῦ *εἰπέ. περιούνητες* τροπικῆ μετ. *πυνθάνεσθαι* ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ ἐφετικοῦ *βούλεσθε. αὐτῶν* (=ἀλλήλων) ἀντικ. τοῦ *πυνθάνεσθαι. τι* ὑποκ. τοῦ *λέγεται. καινόν* κατηγορ. *γένοιτο ἂν* δυνητικὴ εὐκτ. γὰρ ἀντιθετικῆς σημ.=ἀλλά, *τι* ὑποκ. τοῦ *γένοιτο* καὶ σ' ὅρος συγκρίσεως. *καινότερον* κατηγορ. ἢ... *διοικῶν* β' ὅρος συγκρίσεως. *καταπολεμῶν—διοικῶν* κατηγορηματικά μετ. λόγῳ τοῦ *γένοιτο. ἀνῆρ* ὑποκ. *Μακεδῶν* ἐπιθ. διορ. (λέγεται περιφρονητικῶς). *Ἀθηναίους* ἀντικ. τοῦ *καταπολεμῶν. τὰ τῶν Ἑλλήνων* ἀντικ. τοῦ *διοικῶν. Φίλιππος* ὑποκ. τοῦ *τέθνηκε. μὲ Δία* ἐμπρόθ. διορ. ἐνόρκου ἀρνησεως. τί αἰτιατ. τοῦ κατὰ τιν. *ἄμυν* δοτ. προσωπικὴ εἰς τὸ ἀπρόσωπον *διαφέρει. ἂν πάθη—ἄνπερ προσέχητε* (διπλῆ ὑπόθ.)+*ποιήσετε* (ἀπόδ.) ὑποθ. λόγος δ' εἶδους δηλῶν τὸ προσδοκώμενον· τὸ *ἂν πάθη=ἂν ἀποθάνῃ* (τὸ σχῆμα τοῦ το λέγεται εὐφημισμός, δι' οὗ γίνεται χρῆσις καλῶν καὶ εὐοικίων λέξεων πρὸς δήλωσιν τῶν ἀντιθέσεων, πρβλ. γλυκάδι=τὸ ξίδι). *οὗτος* ὑποκ. τοῦ *πάθη. τι* σύστοιχον ἀντικ. *ταχίως* ἐπίρρ. διορ. χρόνου. *ὑμεῖς* ὑποκ. τοῦ *ποιήσετε. Φίλιππον* ἀντικ. *ἔτερον* ἐπιθ. διορ. *οὕτω* ἐπίρρ. διορ. τρόπου (λέγεται ἐλρωνικῶς). *τοῖς πράγμασι—τόν νοῦν* ἀντικ. τοῦ *προσέχητε. οὗτος* ὑποκ. τοῦ *ἐπηύχεται. τοσοῦτον—ὅσον* ἐπίρρ. διορ. ποσοῦ. *παρὰ τὴν ὥμην—παρὰ τὴν ἀμέλειαν* ἐμπρόθ. διορ. αἰτίας. *αὐτοῦ* γεν. κτητικῆ. *ἡμέτερον* ἐπιθ. διορ. *καίτοι καὶ τοῦτο ἐνῶ. ἐνθυμητίον ἐστὶν ἡμῖν* ἢ *ἔστω*· ἐάν μὲν ἐνοήσωμεν τὸ πρῶτον, τὸ *τοῦτο* εἶναι ἀντικ., ἐόν δὲ τὸ δευτέρον, τὸ *τοῦτο* εἶναι ὑποκ. *εἴ τι πάθοι...* ἐπεξηγήσις τοῦ *τοῦτο. εἰ πάθοι καὶ (εἰ) ἐξεργάσαιτο...* *εἰ εἴητε* (ὑποθετ. πρότ. συνεπτυγμένη εἰς μετοχὴν· *ὄντες*) τριπλῆ ὑπόθ.+*ἴσθ' ὅτι...* *διοικήσαιτε ἂν* (κοινῆ ἀπόδ.) ὑποθ. λόγ. γ' εἶδους δηλοῦντες ἀπλῆν σκέψιν τοῦ λέγοντος. (*Φίλιππος*) ἔνν. ὡς ὑποκ. τοῦ *πάθοι. τι* σύστοιχον ἀντικ. *τὰ τῆς τύχης* (=ἡ *τύχη*) ὑποκ. κατ' ἀντικὴν σύνταξιν τοῦ *ἐξεργάσαιτο. τοῦτο* ἀντικ. *ἡμῖν* δοτ. χαριστικῆ. *ἢπερ* (ὑποκ.) *ἀεὶ* (ἐπίρρ. διορ. χρόνου) *βέλτιον* (ἐπίρρ. διορ. τρόπου) ἔνν. *ἐπιμελεῖται. ἡμῶν ἀναφορ.* πρότ. καὶ α' ὅρος συγκρίσεως. ἢ *ἡμεῖς* (ὑποκ.) *ἡμῶν αὐτῶν* (ἀντικ.) *ἐπιμελούμεθα* β' ὅρος συγκρίσεως. *ὅτι...* *διοικήσαιτε ἂν* ἐιδικὴ πρότ. ὡς ἀντικ. τοῦ *ἴσθ.* *πλησίον* ἐπίρρ. διορ. τόπου. *ὄντες* (=εἰ εἴητε) ὑποθ. μετ. *ἐπιστάντες* τροπικῆ μετ. *τοῖς πράγμασι* ἀντικ. *ἅπασιν* κατηγορ. διορ. *τεταραγμένοις* χρόν. μετ. *ὅπως βούλεσθε* ἀναφορ. τροπικῆ πρότ. ὡς... *ἔχετε* ἀναφ. τροπικῆ πρότ. *δεδόντων* γεν. ἀπόλυτος ὑποθετικῆ μετ. (=εἰ *δεδοῖεν*) τῶν *κτιρῶν* ὑποκ. *Ἀμφίπολιν* ἀντικ. *δύναισθ' ἂν* ἀποτελεῖ ἀπόδοσιν τῆς ὑποθ. *δεδόντων* ὑποθ. λόγος γ' εἶδους δηλῶν ἀπλῆν σκέψιν τοῦ λέγοντος. *δέξασθαι* ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.)

έξαρτώμ. ἐκ τοῦ δυνητικοῦ β. *δύναισθε*: ὡς ἀντικ, τοῦ *δέξασθαι* ἐννοεῖται τὸ αὐτὴν δηλ. τὴν *Ἀμφίπολιν*. ἀπρηγετῆμοι=ἐπειδὴ ἀπρηγετῆ αἰτιολ. μετ. *παρασκευαῖς*—*γνώμαις* δοτ. τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς.

**Πραγματικά.**— ἡ χρῆ τὸ ἐθνικὸν σας καθῆκον. τοῖς ἐλευθέροις δηλ. ἀνθρώποις. τὴν ὑπὲρ τῶν προγράτων αἰσχύνῃ ἢ μέχρι τοῦδε διαγωγή τῶν Ἀθηναίων τοὺς περιποιεῖ ἐντροπήν· πρβλ. τὸ ἐν Α' Ὀλυμπιακῷ § 27 «καὶ πρόσροσι... ἢ τῶν πραγμάτων αἰσχύνῃ.». *περιμόνες* δηλ. ἀνά τὴν ἀγορᾶν. *Μακεδῶν*—*Ἀθηναίους* ὁ Δημοσθένης ἀντιπαραβάλλει τοὺς Ἀθηναίους, ὄντας ἐνδόξους καὶ πεπολιτισμένους, σοφοὺς καὶ σωτήρας καὶ ἡγεμόνας, πρὸς τοὺς Μακεδόνας, θεωρουμένους μέχρι τότε ἀγνώστους καὶ βαρβάρους πολιτικῶς τε καὶ κοινωνικῶς, τὰ τῶν Ἑλλήνων δικιωκῶν ὑπονοεῖ τὸν Φωκικὸν πόλεμον, εἰς ὃν παρ' ἐλίδα ἀνεμειχθῆ ὁ Φίλιππος τῇ προσκλήσει τῶν Θεσσαλῶν. *Λέγεται τι καινόν*; — *Τῆσθηκε Φίλιππος*; ὁ ῥήτωρ σκόπτει τοὺς Ἀθηναίους, οἱ ὅποιοι ἐνδιεφέροντο ζωηρῶς διὰ τὰς νέας εἰδήσεις. οὕτω δηλ. ἀδρανοῦντες. τὰ τῆς τύχης εἶναι γνωστὸς ὁ μῦθος, καθ' ὃν, εἰς πείσμα τῆς κατάρας τοῦ Ποσειδῶνος νὰ σκέπτονται κακῶς οἱ Ἀθηναῖοι—διότι ἠττήθη εἰς τὴν πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν ἔριν—αἱ ἐσφαλμένοι τῶν σ' ἐφεῖς μετεβάλλοντο τῇ παρεμβάσει τῆς Ἀθηνᾶς εἰς ὄρθας. τί διαφέρει; ἂν δηλ. ἀπέθανεν ἢ ὄχι ὁ Φίλιππ. τοῦτο ἐξεργάσαιο τὸν θάνατον τοῦ Φιλίππου. *πλησίον* δηλ. τῆς Μακεδονίας. Ἀμφίπολιν πόλιν πλησίον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Στρυμόνος. Ἡ ἀνάκτησις αὐτῆς ἀπετέλει ζωηρὰν ἐπιθυμίαν τῶν Ἀθηναίων, οἱ ὅποιοι ἀπὸ τῆς καταλήψεως τῆς (357 π.Χ.) εὐρίσκοντο εἰς ἐμπόλεμον κατὰστασιν πρὸς τὸν Φίλιππον. ἀπρηγετῆμοι *παρασκευαῖς* καὶ *γνώμαις* εἶναι πολεμικῶς ἀπαρασκευοὶ καὶ ψυχικῶς ἀναποφάσιτοι.

**Νόημα.**— Ἄλλος λόγος, ὁ ὅποιος ἐπιβάλλει νὰ ἐξεγερθοῦν οἱ Ἀθηναῖοι κατὰ τοῦ Φιλίππου, εἶναι ὅτι ἢ μέχρι τοῦδε ἀδράνεια τῶν τοὺς περιποιεῖ ἐντροπήν. Πράγματι δὲ εἶναι ἐντροπή νὰ περιέρχωνται εἰς τὴν ἀγορᾶν καὶ νὰ ζητοῦν εἰδήσεις περὶ τοῦ ἂν ἀπέθανεν ἢ ἀσθενεῖ ὁ Φίλιππος. Διότι, καὶ εἰς ἣν περιπτώσιν ὁ Φίλιππ. ἀπέθνησκεν, ἢ ἀδράνεια τῶν Ἀθηναίων θὰ ἐδημιούργει νέον Φίλιππον καὶ εἶσι δὲν θὰ κατώρθωνον νὰ ἐκμεταλλευθοῦν τὰς εὐνοϊκῶς περιστάσεις, τὰς ὁποίας πάντοτε ἡ τύχη παρουσιάζει διὰ τοὺς Ἀθηναίους, οὕτε καὶ ἂν ἐπρόκειτο νὰ ἀνακαταλάβουν τὴν Ἀμφίπολιν.

**Περίληψις.**— Ὁ ῥήτωρ μέμφεται τοὺς Ἀθηναίους καὶ λέγει ὅτι ἡ τιμὴ καὶ ἡ εὐνοια τῆς τύχης ἐπιβάλλουν ἀνάληψιν δράσεως κατὰ τοῦ Φιλίππου.

### Γ' Πρόθεσις \* (§ 13+30) § 13+15

\*Ὡς μὲν οὖν δεῖ  
ἐθέλοντας ὑπάρχειν  
ἅπαντας ἐτοίμως  
ποιεῖν τὰ προσήκοντα,  
παύομαι λέγων,  
ὡς  
ἐγνωκότων ὕμων·  
καὶ πεπεισμένων·  
τὸν δὲ τρόπον τῆς παρασκευῆς,  
ἦν οἶομαι

Ὅτι μὲν λοιπὸν πρέπει  
νὰ τολμάτε  
ὅλοι γενικῶς μετὰ προθυμίας  
νὰ πράττετε τὸ καθῆκόν σας  
παύω νὰ λέγω,  
διότι κατὰ τὴν γνώμην μου  
σεῖς (τὸ) ἔχετε ἀντιληφθῆ  
καὶ ἔχετε πεισθῆ (δι' αὐτό).  
τὸν τρόπον δὲ τῆς (πολεμικῆς) προ-  
τοιμασίας,  
ἢ ὁποία νομίζω

Ἡ πρόθεσις, τὸ σπουδαιότερον μέρος τοῦ ῥητορικοῦ λόγου, περιέχει τὴν ἀνάπτυξιν τῆς προτάσεως τοῦ ῥήτορος.

ἀπαλλάξαι ἂν ἡμᾶς  
τῶν τοιούτων πραγμάτων,

καὶ τὸ πλήθος,  
ὅσον (οἴομαι δεῖν εἶναι),  
καὶ πόρους χρημάτων,  
οὕστινας (λοῖμαι δεῖν πορισθῆναι),

καὶ τᾶλλα, ὡς μοι δοκεῖ  
παρασκευασθῆναι ἂν  
βέλτιστα καὶ τάχιστα,  
καὶ δὴ πειράσομαι λέγειν,

δεηθεῖς ὑμῶν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,

τοσοῦτον.

Ἐπειδὴν ἅπαντι ἀκούσητε,  
κρίνατε,  
μὴ προλαμβάνετε πρότερον  
μηδ' ἂν ἐξ ἀρχῆς δοκῶ τι

λέγειν καινὴν παρασκευήν,  
ἠγείσθω  
ἀναβάλλειν με  
τὰ πράγματα.

Οὐ γὰρ μάλιστα εἰς δέον λέγουσιν

οἱ εἰπόντες «ταχύ» καὶ «τήμερον»

(οὐ γὰρ δυνηθεῖμεν ἂν  
κωλύσαι

τὰ γ' ἤδη γεγενημένα  
τῇ νυνὶ βοήθειᾳ),  
ἀλλ' ὅς ἂν δειξῆναι,  
τίς παρσκευῆ  
καὶ πόση καὶ πόθεν πορισθεῖσα  
δυνησεται διαμείναι,  
ἕως ἂν ἡ διαλυσώμεθα τὸν πόλεμον

πεισθέντες

ἢ περιγενώμεθα τῶν ἐχθρῶν  
οὕτω γὰρ  
οὐκέτι πάσχοιμεν ἂν κακῶς  
τοῦ λοιποῦ.

Οἴμαι τοίνυν ἐγὼ

δτι δύναται νὰ μᾶς ἀπαλλάξῃ  
ἀπὸ τὴν τοιαύτην κατάστασιν τῶν  
πραγμάτων,

καὶ τὸν ἀριθμὸν (τῶν στρατιωτῶν),  
ὅσον (νομίζω δτι πρέπει νὰ εἶναι),  
καὶ τὰ χρηματικά μῆσα,  
ὅποια (νομίζω δτι πρέπει νὰ ἐξευ-  
ρεθοῦν),

καὶ τὰ ἄλλα, πῶς μοῦ φαίνεται  
δτι εἶναι δυνατὸν νὰ παρασκευασθοῦν  
ἄριστα καὶ τάχιστα,  
τώρα ἀμέσως θὰ προσπαθῆσω νὰ ἐκ-  
θέσω,

ἀφοῦ σᾶς παρακαλέσω, ἄνδρες Ἀ-  
θηναῖοι,

τόσον μόνον.

Ὅταν δηλαδὴ ἀκούσετε ὅλα γενικῶς,  
(τότε) νὰ κρίνετε,

νὰ μὴ κρίνετε προηγουμένως  
μήτε καὶ ἂν ἐξ ἀρχῆς φαίνωμαι εἰς  
κανένα,

δτι προτείνω νέαν προετοιμασίαν,  
νὰ νομίζῃ

δτι ἐγὼ προσπαθῶ νὰ ἐπιβραδύνω  
τὴν ἐκτέλεσιν τῶν πραγμάτων.

Διότι δὲν προτείνουν τὸ κατ' ἐξοχὴν  
ὀρθόν,

ὅσοι ἠθέλουν εἶπει «ταχέως» καὶ «σή-  
μερον»

(διότι δὲν ἠθέλομεν δυνηθῆναι

νὰ ἐμποδίσωμεν,

ὅσα βέβαια μέχρι τοῦδε ἔχουν γίνεαι,  
μὲ τὴν τωρινὴν βοήθειαν),

ἀλλ' ὅποιοι ἠθέλουν ὑποδειξῆναι,

ποία προετοιμασία

καὶ πόση καὶ πόθεν ἐξευρεθεῖσα

θὰ δυνηθῆναι νὰ μείνῃ διαρκῶς,  
ἕως ὅτου ἡ καταπαύσωμεν τὸν πό-  
λεμον

συμβιβασθέντες

ἢ νικῆσωμεν τοὺς ἐχθρούς·

διότι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον (μόνον)

δὲν θὰ ἐβλαπτόμεθα πλέον

εἰς τὸ μέλλον.

Νομίζω λοιπὸν ἐγὼ

ἔχειν λέγειν ταῦτα,  
μὴ κωλύων,  
εἴ τι ἄλλος  
ἐπαγγέλλεται τι.  
Ἦ μὲν οὖν ὑπόσχεσις  
οὕτω μεγάλη (ἐστὶ),  
τὸ δὲ πρᾶγμα  
ἤδη τὸν ἔλεγχον δώσει·  
κριταὶ δ' ὑμεῖς ἔσεσθε.

ὅτι δύνανται νὰ προτείνω αὐτά,  
χωρὶς νὰ ἐμποδίζω,  
ἐάν κανένας ἄλλος  
ὑπόσχεται κάτι (ἄλλο).  
Ἦ μὲν λοιπὸν ὑπόσχεσις (μου)  
τόσον μεγάλη (εἶναι),  
ἢ δὲ ἀνάπτυξις τῶν προτάσεων μου  
ἀμέσως θὰ δώσῃ τὴν ἀπόδειξιν·  
κριταὶ δὲ θὰ εἴσθε σεις.

**Γραμματικά — Σημσιολογικά.** — ὡς εἶδ. σύνδ., = ὅτι. τὰ προσή-  
κοντα = τὰ πρόποντα, τὸ καθήκον. *ὑπάρχω ἐθέλων = ἐθέλω* = τολμῶ.  
*ἐτοιμῶς* ἐπίρρ. = μετὰ προθυμίας. ὡς αἰτιολ. = διότι κατὰ τὴν γνώμην  
μου. *ἐγνωκότων* μετ. παρακμ. τοῦ *γιγνώσκω* (= γνωρίζω, ἀντιλαμβάνομαι),  
ἐγίνωσκον, γνώσομαι, ἔγνω, ἔγνωκα, ἐγνώκειν. *πεπεισμένοι*  
μετ. παθθ. παρακμ. τοῦ *πείθομαι*, ἐπειθόμην, πείσομαι, πεισθήσομαι,  
ἐπιθόμην, ἐπεισθην, πέπεισμαι καὶ πέποιθα, ἐπεπίεσθην καὶ ἐπεπίθειν.  
*ἀπαλλάξαι* ἀπαρ. ἀορ. ἀ' τοῦ ἀπαλλάσσω, ἀπήλλασον, ἀπαλλάξω,  
ἀπήλλαξα, ἀπήλλαχα, ἀπηλλάχειν. *ἄν* δυνητ. μόρ. *οἶσμαι* καὶ *οἶμαι* (= νομίζω),  
ὥμην καὶ ᾤμην, οἴησομαι, ᾤησθην, νενόμικα. *οὕστινας* αἰτιατ. πληθ. ἀρσ. γέν. τῆς ἀναφ. ἀντ. *ὅστις, ἧτις, ὅ, τι*. ἄλλα (ὄρθον μὲν περιση-  
μένην, διότι ἐκ βαρείας καὶ ὀξείας μόνον περισημένη προέρχεται, ἐκ τὸς  
ἐάν τονικὸν παράγγελμα ἀπαγορεύη λ.χ. *τοῦνομα*). ὡς ἀναφ. ἐπίρρ. =  
ὅπως, πῶς. *βέλτεστα* — *τάχιστα* ἐπίρρ. ὑπερθ. βαθμ. (θετ. *εὖ, βέλτερον* καὶ  
*ταχέως, θάσσον*). *δοκεῖ* ἀπρόσ. = φαίνεται. *παροικνεύσθηναι* ἀπαρ. παθ.  
ἀορ. ἀ'. καὶ *δῆ* = εὐθὺς ἀμέσως. *πειράσομαι* μέλλ. τοῦ *πειράομαι* ὤμαι  
(= 1) λαμβάνω πείραν, δοκιμάζω, 2) προσπαθῶ, ἐπειρώμην, περάσομαι,  
ἐπειρασάμην, ἐπειράθην, πεπίραμαι. *δηθθεῖς* μετ. παθ. ἀορ. ἀ' μέσης  
σημασ. τοῦ *δέομαι* τινος (= 1) ἔχω ἀνάγκην, 2) παρακαλῶ, ἐδεόμην, δεή-  
σομαι, ἐδεήθην, δεδέημαί. *ἀκούσῃτε* ὑποτ. ἀορ. ἀ' *κρίνατε* προστ. ἀορ.  
ἀ' τοῦ *κρίνω*, μέλλ. *κρινῶ*, παρακμ. *κέρικα, προλαμβάνετε* προστ. ἐνεστ.  
τοῦ *προλαμβάνω* (ἀμεταβάτως) = κρίνω πρότερον. *δοκῶ* προσωπ. ῥ = φαί-  
νομαι, νομίζομαι, *καινός* = νέος. *ἀναβάλλω* = ἐπιβραδύνω. *ἡγοῦ, ἡγείσθω...*  
προστ. ἐνεστ. τοῦ *ἡγοῦμαι*. *ταχὺ* καὶ *ταχέως* τροπικὸν ἐπίρρ. (*θάπτον* —  
*τάχιστα*). *τῆμερον* χρον. ἐπίρρ. = σήμερον. *μάλα, μᾶλλον, μάλιστα* ποσοτ.  
ἐπίρρ. *εἰς* δέον περίφρασις ἀντὶ ἐπίρρ. = *δεότως* (δέον οὐδέτ. μετ. ἐνεστ.  
ἐπέχον θεῖον οὐσιαστ. τοῦ ἀπροσώπου *δεῖ*). *δέον* = ἀναγκαῖον, ὀρθό(ι) *γε-  
γεννημένα* μετ. παρακμ. τοῦ *γίγνομαι*. *νυνὶ* χρον. ἐπίρρ. = τώρα δά. *κωλύ-  
σαι* ἀπαρ. ἀορ. τοῦ *κωλύω* = ἐμποδίζω. *δυνηθείμεν* εὐκτ. παθ. ἀορ. ἀ'  
τοῦ *δύναμαι*. *ἄν* δυνητ. μόρ. *δειξῆ* ὑποτ. ἀορ. ἀ' τοῦ *δείκνυμι* καὶ *δεικνύω*,  
ἐδείκνυον καὶ ἐδείκνυον, δεῖξω, ἐδειξα, δέδειχα, ἐδεδείχην. *πορισθεῖσα*  
μετ. παθ. ἀορ. ἀ' τοῦ *πορίζομαι* (= προμηθεύομαι, ἐξευρισκομαι), μέλλ.  
*ποριοῦμαι*. *διαμεῖναι* ἀπαρ. ἀορ. τοῦ *διαμένω* = μένω διαρκῶς. *δυνήσεται*  
μέλλ. τοῦ *δύναμαι*. *διαλυσώμεθα* ὑποτ. ἀορ. τοῦ *διαλύομαι* = καταπαύω.  
*πεισθέντες* μετ. παθ. ἀορ. ἀ' τοῦ *πείθομαι* = συμβιβάζομαι. *περιγεγόμε-  
θα* ὑποτ. ἀορ. β' τοῦ *περιγίγνομαι* τινος = νικῶ τινά. *πάσχοιμεν* εὐκτ. ἐνεστ.  
τοῦ *πάσχω* *κακῶς* (= βλάπτομαι), ἔπασχον, πείσομαι, ἔπαθον, πέπονθα,  
ἐπεπόνθειν. *κακῶς* τροπικὸν ἐπίρρ. (*κάνιον, κἀκιστα*). *οἶμαι* καὶ *οἶσομαι*  
(= νομίζω), ᾤμην καὶ ᾤσομαι, οἴησθην, νενόμικα. *ἔχω* + ἀπαρ. =  
δύναμαι. *ἐπαγγέλλομαι* (= ὑπόσχομαι), ἐπηγγελλόμην, ἐπαγγελθήσομαι,  
ἐπηγγειλάμην, ἐπηγγέλθην, ἐπηγγέλμαι, ἐπηγγέλην. *δώσει* μέλλ. τοῦ  
*δίδωμι* *ἔλεγχον* (= δίδω ἀπόδειξιν), ἐδίδουν, δώσω. *ἔδωκα, δέδωκα, ἐδε-  
δώκειν*.

**Συντακτικά — Αισθητικά.**— *παίωμα* β. *λέγων* κατηγορ. μετ. έξαρτώμ. έκ τοῦ *παύομαι* ὡς λήξεως σημαντικοῦ, ὡς *δεῖ* ... εἰδική πρότ. ὡς ἄντικ. τοῦ *λέγω*. *ἐθέλοντας ὑπάρχειν* περίφρασις μεγαλυτέρας ἰσχύος ἀντί τοῦ ἀπλοῦ *ἐθέλειν* ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπου *δεῖ*. *ποιεῖν* ἄντικ. (τελ. ἀπαρ.) έξαρτώμ. έκ τοῦ *ἐθέλοντας ὑπάρχειν*. (*ὑμᾶς*) ἔνν. ὡς ὑποκ. τοῦ *ποιεῖν*. *τὰ προσήκοντα* ἄντικ. *ἅπαντας* κατηγορ. διορ. *ἐτοιμῶς* ἔπιρρ. διορ. τρόπου. ὡς *ἐγνωκῶτα* καί *πεπεισμένῶν* γενικαί ἀπόλυτοι αἰτιολογικαί μετ. ὑποκειμενικῆς αἰτιολογίας καί δι' αὐτό λαμβάνουν τὸ ὡς· ἔάν ἡ αἰτιολογία ἦτο ἀντικειμενική θὰ ἐλάμβανον τὸ *ἄτε* ἢ *οἶον* ἢ *οἶα* (= *ἐπειδὴ ἐγνώκατε καὶ πέπεισθε*). *ὑμῶν* ὑποκ. τῶν μετ. *τὸν τρόπον*—*τὸ πλῆθος*—*πόρου*—*τάλλα* ἄντικ. τοῦ *λέγειν*, ὕπερ ἄντικ. (τελ. ἀπαρ.) έξαρτώμενον έκ τοῦ *πειράσσομαι* ὡς ἐφετικοῦ. *τῆς παρασκευῆς* γεν. ὑποκειμενική. *ἦν...* *οἶομαι* ἀναφορ. πρότ. *ἀπαλλάξαι ἂν* (= *ὅτι ἀπαλλάξειεν ἂν*) δυνητικὸν εἰδικὸν ἀπαρ. ὡς ἄντικ. τοῦ *οἶομαι*. *ἦν* ὑποκ. τοῦ *ἀπαλλάξαι* θεθὲν κατ' αἰτιατ., διότι εἶναι ἕτεροπροσωπία. *ἡμᾶς*—*τῶν πραγμάτων* ἀντικείμενα. *τοιούτων* ἐπιθ. διορ. *τὸ πλῆθος* ἔνν. *τῶν στρατευομένων*. *ὅσον* ἔνν. (*οἶομαι δεῖν εἶναι*) ἀναφ. πρότ. *χρημάτων* γεν. ἀντικειμ. *οὔστινας* ἔνν. (*οἶομαι δεῖν ποριτῆσθαι*) ἀναφ. πρότ. ὡς *ἂν δοκεῖ* ... πλαγία ἐρωτηματ. ποῦτ. *παρασκευασθῆναι ἂν* δυνητικὸν ἀπαρ. ὡς ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπου *δοκεῖ*. *μοι* δοτ. προσωπική. *βέλτεστα καὶ τάχιστα* ἔπιρρ. διορ. τρόπου καὶ χρόνου. *δεηθεῖς* (= *ἐπὶ ἀν δεηθῶ*) χρον. μετ. *ὑμῶν* ἄντικ. τῆς μετ. *τοσοῦτον* β' σύστοιχον ἄντικ. τῆς μετ. *ἐπειδὴν* ... *ἀκούσητε* χρον. ὑποθ. πρότ. ἐπεξηγοῦσα ἀσυνδέτως τὸ *τοσοῦτον*. *ἅπαντα* κατηγ. διορ. *μὴ προλαμβάνετε* ἀπαγορευτική πρότ. *πρότερον* ἔπιρρ. διορ. χρόνου (*πρότερον*—*πρὸ*—*λαμβάνετε* ἀποτελεῖ πλεονασμόν). *μηδὲ* (= *μήτε, καὶ ἂν δοκῶ* ... (ἐνδοτική πρότ.) *ἡγείσθω*. *λέγειν* ἄντικ (εἰδ. ἀπαρ.) έξαρτώμ. έκ τοῦ δοξαστικοῦ *δοκῶ*. *τινὶ*—*παρασκευῆν* ἄντικ. τοῦ *λέγειν*. *καινὴν* ἐπιθ. διορ. (*τις*) ἔνν. ὡς ὑποκ. τοῦ *ἡγείσθω*. *ἀναβάλλειν* ἄντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) έξαρτώμ. ἐκ τοῦ δοξαστικοῦ *ἡγείσθω*. *με* ὑποκ. τοῦ *ἀναβάλλειν* θεθὲν κατ' αἰτιατ., διότι εἶναι ἕτεροπροσωπία. *τὰ πράγματα* ἄντικ. *οἱ εἰπόντες* (= *οἱ ἂν εἴπωσιν*) ἐπιθ. μετ. ὡς ὑποκ. τοῦ *οὐ λέγουσι*. *ταχὺ καὶ τήμερον* ἔπιρρ. διορ. τρόπου καὶ χρόνου. *εἰς δέον* ἔμπροθ. διορ σκοπίμου διευθύνσεως. *μάλιστα* ἔπιρρ. διορ. ποσοῦ ἐπιτείνων τὴν ἔννοιαν τοῦ *εἰς δέον*. *οὐκ ἂν δυνηθεῖμεν* δυνητικὴ εὐκτ. *κωλύσαι* ἄντικ. (τελ. ἀπαρ.), *τὰ γεγεννημένα* ἐπιθ. μετ. ὡς ἄντικ. τοῦ *κωλύσαι*. *ἤδη* ἔπιρρ. διορ. χρόνου. *τῆ νυκτὶ* (ἐπιθ. διορ). *βοηθεῖα* δοτ. τροπική δηλοῦσα τὸ μέσον. *ὅς ἂν δείξῃ* ἀναφορ. ὑποθ. πρότ. κατὰ βραχυλογίαν ἀντί: *ἀλλ'* (*οὗτος εἰς δέον λέγει*), *ὅς ἂν δείξῃ*. *τις...* *δυνήσεται* πλαγία ἐρωτημ. πρότ. ὡς ἄντικ. τοῦ *δείξῃ*. *διαμεῖναι* ἄντ. (τελ. ἀπαρ.). *παρασκευῆ* ὑποκ. ρήμ. καὶ ἀπαρ. (ταυτοπροσωπία). *τις*—*πόση* ἐπιθ. διορ. *πόθεν* ἔπιρρ. διορ. τόπου. *ἕως ἂν...* χρονική πρότ. *ἢ διαλυσώμεθα* α' ὄρος συγκρίσ. *πόλεμον* ἄντικ. *πεισθέντες* τροπική μετ. *ἢ περιγενώμεθα* β' ὄρος συγκρίσ. *τῶν ἐχθρῶν* ἀντικειμ. *μάσχοιμεν ἂν* δυνητ. εὐκτ. *οὕτω*—*κακῶς* ἔπιρρ. διορ. τρόπου. *τοῦ λοιποῦ* ἔνν. *χρόνον* γεν. χρονική. *ἐγὼ* ὑποκ. τοῦ *οἶμαι* (τὸ *οἶμαι* λέγεται μὲ μετριοφροσύνη ἀντί: *ἢ πέπεισμαι*). *ἔχειν* ἄντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) έξαρτώμ. έκ τοῦ δοξαστικοῦ *οἶμαι*. *λέγειν* ἄντικ. (τελ. ἀπαρ.) έξαρτώμ. έκ τοῦ δυνητικοῦ *ἔχειν*. *ταῦτα* σύστοιχον ἄντικ. τοῦ *λέγειν*. *καλύων* τροπική μετ. *εἰ ἐπαγγέλλεται* ὑποθ. πρότ. *τις* ὑποκ. ἄλλος ἐπιθ. διορ. *τι* ἄντικ. *ὑπόσχεται* ὑποκ. τοῦ ἐννοουμένου ρ. *ἔστι*. *μεγάλῃ* ἐπιθ. διορ. *τὸ πρᾶγμα* ὑποκ. τοῦ *δώσει*. *τὸν ἔλεγχον* ἄντικ. (αἱ λέξεις *πρᾶγμα*—*ἔλεγχον* λαμβάνονται μεταφορικῶς έκ τῶν δικαστηρίων). *ὑμεῖς* ὑποκ. *κρίται* κατηγορ.

**Πραγματικά.**— *ἐγνωκῶτων* δηλ. τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντός των. *τὸ πλῆθος* τῶν στρατευομένων. *καινὴν παρασκευῆν...* *ἀναβάλλειν* ἴσως κατηγορεῖτο ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων ὅτι ἐπιδιώκει ὁ ῥήτωρ ἀναβολὴν τῆς ἐπιλύσεως

τῆς καταστάσεως, διὰ τοῦτο προδιαθέτει εὐμένως ὑπὲρ ἑαυτοῦ τοὺς ἀκροατὰς καὶ ἐπιτίθεται κατὰ τῶν ἀντιπάλων του προτεινόντων «ταχὺ καὶ τήμερον» μεγάλη ἢ ἀδύνατα, χωρὶς καὶ νὰ ὑποδεικνύουν τὸν τρόπον, καθ' ὃν ἔπρεπε αὐτὰ νὰ γίνον. τὲς ἀναφέρεται εἰς τὰ εἶδη τῶν πολεμικῶν δυνάμεων, τ. ἔ. ὀπλίτας, ἱππεῖς, ναύτας, πολίτας καὶ ξένους. πόση ἀναφέρεται εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν στρατιωτῶν καὶ πλοίων. πόθεν ἐννοεῖ τὰ χρηματικὰ μέσα, δι' ὧν θὰ ἡτοιμάζετο καὶ θὰ διέμενεν ἡ πολεμικὴ δύναμις. Οὕτω ἡ πρότασις τοῦ ῥήτορος ἔχει συγκεκριμένον περιεχόμενον, τοῦ ὁποίου τὴν ἀνάπτυξιν θὰ ἴδωμεν κατατέρω, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ ἐπιπόλαια φληναφήματα τῶν ἀντιπάλων του. πεισθέντες ὁ ῥήτωρ ἀποδεικνύεται σώφρων, διαλλακτικὸς καὶ ἀξιοπρεπής. οὕτω ἔχοντες τοιοῦτον πολεμικὸν ἐξοπλισμὸν. πρᾶγμα ἡ ἀνάπτυξις τῶν προτάσεων τοῦ ῥήτορος θὰ ἀποδείξῃ κατὰ πόσον εἶναι ἀληθῆς ἢ ψευδῆς ἡ ὑπόσχεσις του.

**Νόημα :** Ὁ ῥήτωρ μέχρι τοῦδε συνέστησεν εἰς τοὺς Ἀθηναίους νὰ ἐκτελέσουν τὸ καθήκον των, περὶ τοῦ ὁποίου οἱ ἴδιοι πλέον ἐπαρκῶς ἔχουν πεισθῆ. Ὑπολείπεται νὰ ὑποδείξῃ εἰς αὐτοὺς τὸ ποιὸν τῆς πολεμικῆς προετοιμασίας, τὸ μέγεθος αὐτῆς καὶ τὸν τρόπον ἐξευρέσεως χρηματικῶν μέσων, διὰ τῶν ὁποίων ἡ πολεμικὴ των δύναμις θὰ διήρκει μέχρι πέρατος τοῦ πολέμου, ὥστε νὰ ἐπιτύχουν ἢ ἐντιμον συμβιβασμὸν ἢ νίκην, καὶ οὕτω νὰ ἀπαλλαγῶν ἀπὸ τὰς δυσχερείας τῆς παρουσίας καταστάσεως. Ἐπίσης ὁ ῥήτωρ συνιστᾷ εἰς τοὺς ἀκροατὰς του νὰ μὴ σπεύσουν εἰς κρίσεις τῶν προτάσεων του, προτοῦ ἀκούσουν αὐτὰς μέχρι τέλους, διότι εἶναι δυνατόν νὰ νομίσουν ὅτι ἐπιδιώκει ἐπιβράδυνσιν τῆς ἐκτελέσεως τῶν πραγμάτων, ἐνῶ, ὡς πιστεύει ὁ ἴδιος, θὰ προτείνῃ μόνιμον τρόπον διεξαγωγῆς τοῦ πολέμου. Παρὰ ταῦτα δεν ἐμποδίζει καὶ ἄλλας εἰσηγήσεις, ἐφ' ὅσον τελικῶς οἱ ἴδιοι θὰ κρίνουν.

**Περίληψις.**—1) Ὁ ῥήτωρ ὑπόσχεται νὰ ὑποδείξῃ ἄριστον τρόπον πολεμικῆς παρασκευῆς καὶ 2) παρακαλεῖ, ὅπως μὴ σπεύσουν εἰς κρίσεις, προτοῦ ὀλοκληρωθῶν αἱ προτάσεις του.

## § 16+18

Πρῶτον μὲν τοῖνον,  
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,  
φημί δεῖν παρασκευάσασθαι  
τριήρεις πεντήκοντα,  
εἴτ' αὐτοὺς  
οὕτω τὰς γνώμας ἔχειν,  
ὡς, ἐάν τι δέη.

πλευροστέον  
αὐτοῖς ἐμβᾶσιν εἰς ταύτας.

Πρὸς δὲ τούτοις  
κελεύω εὐτρεπίσαι  
τοῖς ἡμίσεσι τῶν ἱππέων  
ἱπαγωγούς τριήρεις  
καὶ πλοῖα ἱκανά.  
Ταῦτα μὲν οἶμαι δεῖν  
ὑπάρχειν ἐπὶ  
τὰς ἐξαίφνης ταύτας  
στρατείας αὐτοῦ

Πρῶτον μὲν λοιπόν,  
ἄνδρες Ἀθηναῖοι,  
λέγω ὅτι πρέπει νὰ προετοιμάσετε  
πεντήκοντα τριήρεις,  
ἔπειτα σεῖς οἱ ἴδιοι  
ὡς ἐξῆς νὰ σκέπτεσθε,  
ὅτι δηλ., ἐάν παρουσιάζεται καμμία  
ἀνάγκη,  
πρέπει νὰ πλευροστέετε,  
ἀφοῦ σεῖς οἱ ἴδιοι ἐπιβιβάσθητε εἰς  
αὐτάς.

Ἐκτὸς δὲ τούτων  
προτείνω νὰ προετοιμάσετε  
διὰ τὸ ἡμισυ τοῦ ἱππικοῦ σας  
ἱπαγωγούς τριήρεις  
καὶ πλοῖα (φορτηγὰ) ἄρκετά.  
Αὐτὰ μὲν νομίζω ὅτι πρέπει  
νὰ ὑπάρχουν, διὰ νὰ ἐμποδίζουν  
τὰς ἀφνιδιαστικὰς αὐτάς  
ἐκστρατείας αὐτοῦ

ἀπὸ τῆς οἰκείας χώρας  
εἰς Πύλας καὶ Χερρόνησον καὶ

Ὀλυνθον καὶ ὅποι βούλεται·  
δεῖ γὰρ παραστήσαι  
ἐν τῇ γνώμῃ ἐκείνῳ τοῦτο,  
ὡς ὑμεῖς ἐκ  
τῆς ἀμελείας ταύτης τῆς ἄγαν  
ἴσως ἂν ὀρμήσαίτε  
ὥσπερ φασίν  
(ὀρμήσαι)  
εἰς Εὐβοίαν  
καὶ πρότερόν ποτε εἰς Ἀλῖαρτον

καὶ τὰ τελευταῖα πρώην  
εἰς Πύλας,  
Τοῦτο οὗτοι παντελῶς ἐστὶν  
εὐκαταφρόνητον  
οὐδ' εἰ μὴ ποιήσαίτ' ἂν τοῦτο,

ὡς ἔγωγέ φημι  
δεῖν (ποιῆσαι),  
ἴν' ἢ διὰ τὸν φόβον  
ἤσυχίαν ἔχη,  
εἰδῶς  
εὐτρεπεῖς ὑμᾶς (ὄντας),  
(εἴσεται γὰρ ἀκριβῶς·  
εἰσὶ γὰρ, εἰσὶν  
οἱ ἐξαγγέλλοντες  
πάντα ἐκείνῳ παρ' ἡμῶν αὐτῶν  
πλείους τοῦ δέοντος),  
ἢ παριδῶν ταῖτ'  
ληφθῆ ἀφύλακτος,  
μηδενὸς ὄντος ἐμποδῶν ὑμῖν  
πλεῖν ἐπὶ τὴν ἐκείνου χώραν,  
ἂν ἐνδῶ καιρῶν.

ἀπὸ τὴν ἰδικὴν τοῦ χώραν  
εἰς τὰς Θερμοπύλας καὶ τὴν Χερσό-  
νησον καὶ

τὴν Ὀλυνθον καὶ ὅπου (ἄλλοῦ) θέλει·  
διότι πρέπει νὰ ἐμβάλετε  
εἰς τὸν νοῦν ἐκείνου τὸ ἐξῆς,  
ὅτι δηλ. σεῖς, ἐγκαταλιπόντες  
ταύτην τὴν ὑπερβολικὴν ἀμέλειαν,  
ἴσως ἠθέλετε ἐκστρατεῦσαι,  
ὅπως ἀκριβῶς διηγοῦνται  
(ὅτι ἐξεστρατεύσατε)  
εἰς τὴν Εὐβοίαν  
καὶ προηγουμένως κάποτε εἰς τὴν  
Ἀλῖαρτον

καὶ τελευταῖον πρὸ ὀλίγου  
εἰς τὰς Θερμοπύλας.  
Τοῦτο βέβαια δὲν εἶναι καθόλου  
ἄξιον καταφρονήσεως,  
καὶ ἂν τυχὸν ἀκόμη δὲν  
ἠθέλατε κάμει αὐτό,  
καθὼς ἐγὼ τοῦλάχιστον προτείνω  
ὅτι πρέπει (νὰ κάμετε),  
ἵνα ἢ ἀπὸ τὸν φόβον (του)  
ἤσυχάζη,  
διότι (θὰ) ἔχη μάθει  
ὅτι σεῖς (εἴσθε) παρεσκευασμένοι,  
(διότι θὰ (τὸ) μάθη λεπτομερῶς·  
διότι ὑπάρχουν, ὑπάρχουν  
ἐκείνοι, οἱ ὅποιοι καταδίδουν  
ὅλα εἰς ἐκείνον ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς ἰδίους  
περισσότεροι ἀπὸ ὅσοι πρέπει),  
ἢ ἀδιαφορήσας δι' αὐτὰ  
καταληφθῆ ἀπροφύλακτος,  
ἀφοῦ τίποτε δὲν σὰς ἐμποδίσῃ  
νὰ πλέετε κατὰ τῆς χώρας ἐκείνου,  
ἂν (σὰς) δώσῃ εὐκαιρίαν.

**Γραμματικά — Σημασιολογικά.** — ἢ *τριήρης* οὐσιαστικοποιηθὲν ἐπίθ. κατὰ παράλειψιν τῆς λέξεως *ναῦς* γ' κλισ. = πολεμικὸν πλοῖον μὲ τρεῖς σειράς κωπῶν (*τριήρους, τριήρει, τριήρη, τριήρες* πληθ. *τριήρεις, τριήρων, τριήρσει, τριήρεις, τριήρεις*). *παρασκευάσασθαι* ἀπαρ. μέσ. ἀορ. α' τοῦ *παρασκευάζομαι* = ἐτοιμάζω (τριήρεις πρὸς ἀπόπλουν). *φημί* = λέγω, προτείνω. *δεῖν* ἀπαρ. τοῦ ἀπροσ. ρ. *δεῖ* = πρέπει. *εἴτα* = ἔπειτα. *οὕτω τὰς γνώμας ἔχω* = ὡς ἐξῆς σκέπτομαι. *ὡς* εἰδ. = ὅτι. *δὲν ὑποτ. ἐν.* τοῦ ἀπροσ. *δεῖ* = παρουσιάζεται ἀνάγκη. *πλευστέον* (ρηματ. ἐπίθ. τοῦ *πλέω*) = *δεῖ ὑμᾶς πλεῦσαι*. *ἐμβᾶσιν* δοτ. πληθ. μετ. ἀορ. β' τοῦ *ἐμβαίω* (= ἐπιβιβάζομαι), ἐνέβαινον. *ἐμβήσομαι, ἐνέβην* (ὑποτ. *ἐμβῶ*, εὐκτ. *ἐμβαίην* προστ. *ἐμβηθι*,



άπαρ. *ἐμβήναι*, μετ. *ἐμβάς*, *ἐμβάσα*, *ἐμβάν*), ἐμβέβηκα, ἐνεβεβήκειν. *τοῖς ἡμίσεσι* δοτ. πληθ. τοῦ τρικαταλήκτου ἐπιθ. *ἡμίους*, *ἡμίσεια*, *ἡμισιον* (γεν. πληθ. *ἡμίσεων* κατά τὸ *διαπήχεον* λέγει ὁ Βερναρδάκης). *ἱππαγωγός* = πλοῖον μεταφέρων ἱππεῖς καὶ ἵππους. *εὐτρεπίσαι* άπαρ. άορ. τοῦ *εὐτρεπίσω* (=βάζω εἰς τάξιν, ἐτοιμάζω), μέλλ. *εὐτρεπιῶ*, άόρ. *εὐ(ἡδ)ιρέπισα*. *κελεύω* = 1) διατάσσω (ἐπὶ ἀνωτέρου πρὸς κατώτερον) 2) παρακαλῶ (ἐπὶ κατώτερου πρὸς ἀνώτερον, 3) συμβουλεύω, συνιστῶ, προτείνω (ἐπὶ ἴσου πρὸς ἴσον ἢ ἐνώπιον τῆς βουλῆς). *οἶμαι* καὶ *οἶομαι* (=νομίζω), *φῶμην* καὶ *φῶμην*, οἴησομαι. *φῆθην*, *νενομίκα*. *ἐξαίφνης* τροπικὸν ἐπίρρ. = αἰφνιδίως. *ἄποι* άναφ. τοπ. ἐπίρρ. *παρουστήσοι* άπαρ. άορ. α' τοῦ *παρίστημι* *τι ἐν τῇ γνώμῃ τινος* = ἐμβάλλω εἰς τὸν νοῦν τινος κάτι. *ὡς* εἶδ., = ὅτι. *ἐκ* ἢ πρόθεσις δηλοῖ ἀφαίρεσιν = μακράν, ἔξω\* ἐνταῦθα ἐξηγεῖται μὲ ρῆμα : ἐγκαταλείπω. *ἄγαν* ποσοτ. ἐπίρρ. = πλοῦ. (πρβλ. *μηδὲν ἄγαν* ἔνν. *ποιοί* = νὰ μὴ κάμνης ἵποτε εἰς ὑπερβολικὸν βαθμόν). *φασιν* ἔνεσ. τοῦ *φημι* = λέγω, διηγούμαι. *τὰ τελευταῖα* ἐπιρρηματικῆς σημ. = τελευταῖον. *πρῶν* χρον. ἐπίρρ. = πρὸ ὀλίγου. *οὕτοι* (τυπωγραφικὸν λάθος) δὲν πρόκειται περὶ ἀνταυμῶν, ἀλλὰ περὶ τοῦ ἐπίρρ. *οὕτοι* = βεβαίως δέν). *παντελῶς* ποσοτ. ἐπίρρ. = καθόλου. *ποιήσαίτε* εὐκ. άορ. α' τοῦ *ποιέω* · ᾠ. *εἰδώς*, *εἰδυῖα*, *εἰδός* μετ. παρακμ. μὲ σημασίαν τετελεσμένου μέλλ. τοῦ *οἶδα* (=γνωρίζω), *ἦλθ* καὶ *ἦθην*, *εἴσομαι* καὶ *εἰδήσω*. *εὐτρεπίης*, *ἦς*, ἐς ἐπίθ. γ' = ἔτιμος, παρεσκευασμένος. *εἴσομαι* μέλλ. τοῦ *οἶδα* (ἰδὲ ἀνωτέρω). *ἀμεριβῶς* = λεπτομερῶς. *ἐξαγγέλλω* = *καταδίδα*. *ἡμῶν αὐτῶν* αὐτοπαθ. άντ. α' προσ. *πλείους* καὶ *πλείονες* ὄνομ. πληθ. συγκριτ. βαθμ. τοῦ ἐπιθ. *πολύς*, *πλείων*, *πλείστος*. τοῦ *δέοντος* μετ. ἔνεσ. οὐδετ. γέν. (τὸ *δέω*) τοῦ ἀπροσώπ. ρ. *δεῖ*. *ἡσυχίαν ἔχω* = ἡσυχάζω. *παριδῶν* μετ. άορ. β' τοῦ *παροράω* · ᾠ (=περιφρονῶ, ἀδιαφορῶ), *παρεώρων*, *παρόψομαι*, *παρεῖδον* (ὑποτ. *παρίδω*, εὐκτ. *παριδοίμι*, προστ. *πάριδε*, άπαρ. *παριδεῖν*, μετ. *παριδῶν*, *ιδούσθ*, *ιδόν*), *παρεό(ω)ρακα*, *παρεωράκειν*. *ἀφύλακτος* = ἀπροφύλακτος. *ληφθῆ* ὑποτ. παθ. άορ. α' τοῦ *λαμβάνομαι*, ἐλαμβανόμην, ληφθῆσομαι, ἐλαβόμην, ἐλήφθην, εἴλημμαι, εἰλήμμην. *όντος* μετ. ἔνεσ. τοῦ *εἰμι*. *ἐμποδῶν* ἐπίρρ. τοπικόν (= *ἐν ποσὶν ᾠν*). *ἐμποδῶν* *εἰμι* = ἐμποδίζω. *πλεῖν* άπαρ. ἔνεσ. τοῦ *πλείω*. ἄν ὑποθ. σὺνδ. *ἐνδῶ* γ' πρὸς ὑποτ. άορ. β' τοῦ *ἐνδίδωμι* (= ὑποχωρῶ, παρέχω), ἐνεδίδουν, ἐνδώσω, ἐνεδῶκα (ὑποτ. *ἐνδῶ*, εὐκτ. *ἐνδοίην*, προστ. *ἐνδος*, άπαρ. *ἐνδοῦμαι*, μετ. *ἐνδούς*, *δοῦσα*, *δόν*), ἐνεδῶκα, ἐνεδεδῶκειν. *καιρός* = εὐκαιρία.

**Συντακτικὰ — Διόρθητικά.** — *πρῶτον μὲν* ἔχει ὡς ἀπόδοσιν τὸ κατώτερόν : *εἶτα*. *φημί* ρ. (*ἐγὼ*) ὑποκ. *δεῖν* άντικ. (εἶδ. άπαρ.) ἐξαρτῶμ. ἔκ τοῦ λεκτικοῦ *φημι*. *παροσκευάσασθαι* ὑποκ. τοῦ ἀπροσ. *δεῖν*. (*ὕμᾱς*) ἔνν. ὡς ὑποκ. τοῦ άπαρ. *τριήρεις* άντικ. *πεντήμοντα* ἐπιθ. διορ. *ἔχων* ἐπίσηχ ὑποκ. τοῦ ἀπροσ. *δεῖν*. *τὰς γνώμας* άντικ. *αὐτοὺς* κατηγορ. διορ. *οὕτω* ἐπίρρ. διορ. τρόπον. *ὡς ... πλευστέον* ἔνν. *εἰσὶν ὕμῖν* (= *δεῖ ὑμῖς πλεῦσαι*) εἰδικὴ πρότ. ὡς ἐπεξηγησις τοῦ *οὕτω* καὶ ὡς ἀπόδοσις τῆς ὑποθέσε. *ἐὰν διη* ὑποθ. λόγος δ' εἰδώς δηλῶν τὸ προσδοκώμενον. *τι* ὑποκ. τοῦ *δέη* = *ἐνδεῖα τίς ἐστί*. *ἐμβάσιν* (= *ἐπὶ ἄν ἐμβῆτε*) χρονικὴ μετ. κατὰ δοτικὴν λόγῳ τοῦ ἐννοουμένου ποιητικοῦ αἰτίου *ὕμῖν* εἰς τὸ *πλευστέον*. *αὐτοῖς* κατηγορ. διορ. *εἰς ταύτας* ἐμπρόθ. διορ. *τέρματος* κινήσεως. *πρὸς τούτους* ἐμπρόθ. διορ. προσθήκης. *εὐτρεπίσαι* άντικ. (τελ. άπαρ.) ἐξαρτῶμ. ἔκ τοῦ ἐφετικοῦ *κελεύω*. *τριήρεις* - *πλοῖα* άντικ. τοῦ άπαρ. *ἱππαγωγούς* - *ἱκανά* ἐπιθ. διορ. *τοῖς ἡμίσεσι* = *τῶ ἡμίσει* δοτ. χαριστική. *τῶν ἱππέων* γεν. διαίρει. *οἶμαι* ρ. (*ἐγὼ*) ὑποκ. *δεῖν* άντικ. (εἶδ. άπαρ.) ἐξαρτῶμ. ἔκ τοῦ δοξαστικοῦ *οἶμαι*. *ὑπάρχειν* ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπ. *δεῖν*. *ταῦτα* (αἰτιατικὴ) ὑποκ. τοῦ *ὑπάρχειν*. *ἐπὶ τὰς ἐξαίφνης ταύτας* (ἐπιθ. διορ.) *στρατείας* ἐμπρόθ. διορ. σκοποῦ (τελ. αἰτίου). *ἀπὸ τῆς οἰκειᾶς* (ἐπιθ. διορ.) *χώρας* ἐμπρόθ. διορ. προελούσεως. *αὐτοῦ* γεν. κτητικὴ εἰς τὸ *στρατείας*. *εἰς Π. καὶ Χ.*

καὶ Ὁ. ἐμπρόθ. διορ. ἐχθρικής διευθύνσεως. *δοιοι βούλεται ἀναφ.* τοπική πρότ. *παρυστήσαι* ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπ. *δεῖ*. (ὄμας) ἔνν. ὡς ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. τοῦτο (αἰτιατ.) ἀντικ. *ἐν τῇ γνώμῃ* ἐμπρόθ. διορ. τοπικῆς στάσεως. *ἐκείνῳ* δοτ. κτητικῆ ἀντι γενικῆς: *ἐκείνου* [σχημα καθ' ὄλον (ἐκείνῳ)] καὶ μέρος (ἐν τῇ γνώμῃ). ὡς ... *ἴσως ἂν δρμησάτε* ειδικῆ πρότ. ἐπεξηγοῦσα τὸ τοῦτο. *ὄμας* ὑποκ. *ἐκ τῆς ἀμελείας* ἐμπρόθ. διορ. ἀφαιρέσεως. *ταύτης* ἐπιθ. διορ. *τῆς ἄγαν* ἐπιθ. διορ. *ὥστερ ... φασίν* ἔνν. *δρμησάσαι* ἀναφ. τροπ. πρότ. *εἰς Ε.*—*Α.*—*Π.* ἐμπρόθ. διορ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως. *πρότερον* ἐπίρρ. διορ. χρόνου. *τὰ τελευταῖα—πρώτων* ἐπίρρ. διορ. χρόνου. *οὐδ' εἰ μὴ ποιήσαι* ἂν ἔνδοτ. πρότ. *τοῦτο* ἀντικ. ὡς *ἐργασί*(ὑποκ). *φημι δεῖν* (ἀντικ.) εἰδ. ἀπαρ. ἔνν. *ποιήσαι* (ὡς ὑποκ. τοῦ *δεῖν*) ἀναφορ. τροπ. πρότ. *εὐκαταφρόνητον* κατηγορ. τοῦ ὑποκ. τοῦ *ἔστιν*: *τοῦτο*. *ἴνα ἢ διὰ τὸν φόβον* (ἐμπρόθ. διορ. αἰτίας) *ἡσυχίαν* (ἀντικ.) *ἔχη ἢ ληφθῆ ἀφύλακτος* (κατηγορ.) *πορεύων* (= *ἐὰν παρίδη*) ὑποθ. μετ. *ταῦτα* ἀντικ. αἰ προτάσεις εἶναι τελικαί. *εἰδώς* (= *ἐπειδὴ οἶδα*) αἰτιολ. μετ. *ὄμας* ἀντικ. (*ὄντας*) ἔννοεῖται αὕτη ἡ κατηγορηματικὴ μετ. *εὐτρεπεῖς* κατηγ. *ἀκριβῶς* ἐπίρρ. διορ. τρόπου. *εἰσι—εἰσι* ἀναδίπλωσις διὰ ζωηρότητα λόγου (πρβλ. τὸ ἐν § 10 *πότε· πότε*). *οἱ ἐξαγγέλλοντες* ἐπιθ. μετ. *πάντα—ἐκείνῳ* ἀντικ. τῆς μετ. *παρ' ἡμῶν αὐτῶν* ἐμπρόθ. διορ. προελεύσεως. *πλείους* ἐπιθ. διορ. τοῦ *δέοντος* γεν. συγκριτικῆ. *μηδενὸς* (ὑποκ.) *όντος* (γεν. ἀπόλυτος αἰτιολ. μετ.) *ἐμποδῶν* (κατηγ.). *πλείν* τελ. ἀπαρ. ἐξαρτῶμ. ἐκ τοῦ *ἐμποδῶν*. *ἐπὶ τὴν ἐκείνου* (γεν. κτητικῆ) *χώραν* ἐμπρόθ. διορ. ἐχθρικής διευθύνσεως. *ὄμας* δοτ. προσωπ. κτητικῆ. *ἂν ἐνδῶ* ὑποθ. πρότ. (*δ Φίλ.*) ἔνν. ὡς ὑποκ. *καιρῶν* ἀντικ. ὡς ἀπόδ. θά ἔννοηθῆ τὸ: *οὐκ ἔσται ἐμποδῶν* (ὑποθ. λόγος δ' εἶδους δηλῶν τὸ προσδοκώμενον).

**Πραγματικά.** — *τριήρεις* αὗται ἦσαν 1) αἱ *στρατιώτιδες* αἱ μεταφέρουσαι τὸ πεζικὸν σῶμα 2) αἱ *τεχναίαι* τὰ πολεμικὰ πλοῖα τὰ κατάλληλα διὰ ναυμαχίαν καὶ 3) αἱ *ἱππαγοίαι*, δι' ὧν μεταφέροντο ἱππεῖς καὶ ἵπποι. Διὰ τὰς τριήρεις ἔπρεπε νὰ διορισθῶσι οἱ *τριήραρχοι*. αὐτοὺς αὐτοπροσώπως καὶ οὐχὶ διὰ μισθοφόρων. *τοῖς ἡμίσεσι τῶν ἱππέων* ὁ ῥήτωρ προτείνει τὴν ἀποστολὴν 500 ἱππέων, δηλ. *τοῖς ἡμίσει*, ἀρκεῖ νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι αἱ ἐξ ἐκάστης τῶν δέκα φυλῶν ἱππεῖς ἦσαν 100· ἐπομένως 100×10=1000: 2=500. *πλοῖα* ἔννοεῖ τὰ μεταγωγικὰ πλοῖα τὰ μεταφέροντα τρόφιμα. *Πέλας* ἔννοεῖ τὰς Θερμοπύλας, τὰς ὁποίας προσεπάθησε νὰ καταλάβῃ ὁ Φίλιππ. (352 π.Χ.), ἀλλ' ἠμποδίσθη ὑπὸ τῶν ἐγκαιρῶς προστρεφάντων Ἀθηναίων. *Χερρόνησον* καὶ κατὰ τῆς Θερρικῆς χερσονήσου ἐξεστράτευσεν ὁ Φίλ. (τὸ αὐτὸ ἔτος 352 π.Χ.). *Ὀλύνθον* κατὰ τὸ 351 π.Χ. ἐξεστράτευσεν ὁ Φίλ. κατὰ τῆς Ὀλύνθου, ἀξιολόγου πόλεως τῆς Χαλκιδικῆς. *Εὐβοίαν* τῷ 357 π.Χ. στρατηγούντος τοῦ Τιμοθέου ἐξεστράτευσεν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ ἐξεδίωξαν τοὺς Θηβαίους ἐξ αὐτῆς εἰς διάστημα 30 ἡμερῶν. *Ἀλιάρτον* πόλιν Βοιωτικὴν, εἰς ἣν οἱ Ἀθηναῖοι μετὰ τῶν Θηβαίων, Ἀργείων καὶ Κορινθίων ἐνίκησαν τοὺς Λακεδαιμονίους. Κατ' αὐτὴν ἐφονεύθη ὁ Λύσανδρος. ὡς *φασίν* διότι ὁ ῥήτωρ δὲν εἶχε γεννηθῆ ἀκόμη. *ταῦτο* τὴν προτεινομένην προετοιμασίαν. *οἱ ἐξαγγέλλοντες* πολλοὶ Φιλιππίζοντες ὑπῆρχον ἐν Ἀθήναις, ὅπως λ.χ. ὁ Φιλοκράτης, Φρόνων, Ἀριστόδημος, Νεοπτόλεμος, Κτησιφῶν, Δημάδης καὶ ἄλλοι.

**Νόημα.**—Ὁ ῥήτωρ προτείνει τὴν ἐτοιμασίαν πρὸς ἀπόπλυν 50 πολεμικῶν πλοίων μετ' Ἀθηναίους στρατιώτας, ἱππαγωγῶν τμηρῶν διὰ τὴν μεταφορὰν τοῦ ἡμίσεος ἀριθμοῦ τῶν ἱππέων καὶ ἀρκιτῶν μεταγωγικῶν πλοίων. Ἡ προετοιμασία αὕτη, συνεχίζει ὁ ῥήτωρ, θά ἐκφοβίσῃ τὸν Φίλιππ., ὥστε νὰ μὴ ἀποτολμήσῃ εἰς τὸ μέλλον αἰφνιδιστικὰς ἐκστρατείας κατὰ Ἀθηναϊκῶν χωρῶν, καὶ θά δικαιωσθῆ ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἔπαυσαν ἀδρανοῦντες καὶ ὅτι εἶναι ἐτοιμοὶ νὰ ἐξεγερθῶν, ὅπως ἄλλοτε ἐξηνεχθῶν σπεύσαντες εἰς Εὐβοίαν Ἀλιάρτον καὶ Θερμοπύλας. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἀκόμη οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἐξεγερθῶν,

ἡ προετοιμασία ἢ θὰ ἐκφοβίση τὸν Φίλ. καὶ θὰ ἡσυχάσῃ οὗτος ἢ, ἐὰν ἀδιαφορήσῃ καὶ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῆς Θράκης ἢ ἀλλάχου, οἱ Ἀθηναῖοι θὰ δυνηθούν νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν Μακεδονίαν.

**Περὶλήψεις.**—1) Πρότασις τοῦ ῥήτορος περὶ προετοιμασίας κατὰ ποσὸν καὶ ποιὸν στόλου καὶ 2) Σκοπὸς αὐτῆς.

### § 19

Ταῦτα μὲν ἐστίν,  
ἃ φημί δεῖν  
δεδοχθαι πᾶσι  
καὶ οἶομαι προσήκειν  
παρεσκευάσθαι·  
πρὸ δὲ τούτων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,  
φημί δεῖν ὑμᾶς  
προχειρίσασθαι δύνάμιν τινα,  
ἢ συνεχῶς πολεμήσει  
καὶ κακῶς ποιήσει ἐκεῖνον.  
**Μὴ μοι** (εἴπη τις)  
μυρίους μῆδ᾽  
δισμυρίους ξένους,  
μῆδ᾽ τὰς δυνάμεις ταύτας  
ἐπιστολιμαίους,

ἀλλὰ (φημί δεῖν ὑμᾶς  
προχειρίσασθαι δύνάμιν),  
ἢ τῆς πόλεως ἔσται,  
κἂν ὑμεῖς ἕνα  
χειροτονήσητε στρατηγὸν  
κἂν πλείους  
κἂν τὸν δεῖνα  
κἂν ὄντινοῦν,  
τούτῳ πείσεται  
καὶ (τούτῳ) ἀκολουθήσει.  
Καὶ κελεύω πορίσαι  
τροφὴν ταύτη (τῇ δυνάμει).

Αὐτὰ μὲν εἶναι,  
τὰ ὅποια λέγω ὅτι πρέπει  
νὰ ἔχουν ἀποφασισθῆ ἀπὸ ὅλων σας,  
καὶ νομίζω ὅτι πρέπει  
νὰ ἔχουν προετοιμασθῆ·  
πρὸ αὐτῶν ὅμως, ἄνδρες Ἀθηναῖοι,  
λέγω ὅτι πρέπει σεῖς  
νὰ προετοιμάσετε κάποιαν δύναμιν,  
ἢ ὅποια συνεχῶς θὰ πολεμήῃ  
καὶ θὰ κακοποιῇ ἐκεῖνον.  
Ἄς μὴ μοῦ (εἴπη κανεὶς)  
δέκα χιλιάδας μήτε καὶ  
εἴκοσι χιλιάδας μισθοφόρους,  
μήτε τὰς δυνάμεις (τὰς γνωστάς)  
ἐκεῖνας,  
αἱ ὅποια ἀναγράφονται εἰς τὰς  
ἐπιστολάς,  
ἀλλὰ (λέγω ὅτι πρέπει σεῖς  
νὰ προετοιμάσετε δύνάμιν),  
ἢ ὅποια θὰ ἀνήκῃ εἰς τὴν πόλιν,  
καὶ εἴτε σεῖς ἕνα  
ἐκλέξετε στρατηγὸν  
εἴτε περισσοτέρους  
εἴτε τὸν δεῖνα  
εἴτε ὅποιονδήποτε,  
εἰς αὐτὸν θὰ ὑπακούῃ  
καὶ (αὐτὸν) θὰ ἀκολουθῇ.  
Καὶ προτείνω νὰ ἐξοικονομήσετε  
σιτηρέσιον δι' αὐτὴν (τὴν δύναμιν).

**Γραμματικά — Σημασιολογικά.**— *δεδοχθαι* ἀπαρ. παθητ. παρακμ. τοῦ ἀπροσώπ. ῥ. *δοκεῖ*, ἐδόκει, δόξει, ἔδοξε, δέδοκται, ἐδέδοκτο [τὸ *δέδοκται* (=ἔχει ἀποφασισθῆ) κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τῆς ἐκκλησίας]. *παρεσκευάσθαι* ἀπαρ. παθητ. παρακμ. *προσῆκει* ἀπρόσ. ῥ.=ἀρμόζει, πρέπει. *προχειρίσασθαι* ἀπαρ. μέσ. ἀορ. α' τοῦ *προχειρίζομαι* = θέτω εἰς χεῖρας τινος, παρασκευάζω τι δι' ἑμαυτὸν, προετοιμάζω), μέλλ. *προχειριόμαι*, ἀορ. *προχειρισάμην*. *κακῶς ποιῶ*=κακοποιῶ, βλάπτω. *μυριοί*=δέκα χιλιάδες (*μυριοί*=ἀπειροί). *δισμυριοί*=20 χιλιάδες. *ξένους*=μισθοφόρους. *ἐπιστολιμαῖος*=ὁ εἰς ἐπιστολὴν ἀναγραφόμενος. *ἔσται* μέλλ. τοῦ *εἶμι*. *κἂν* (κράσις)=καὶ ἂν. *πλείους* καὶ *πλείονας* αἰτιατ. πληθ. συγκριτ. βαθμ. τοῦ ἐπιθ. *πολύς*, *πλείων*, *πλείστος*. *ὁ δεῖνα*, *ἡ δεῖνα*, *τὸ δεῖνα* ἀορ.

άντων. = ὁ τάδε (εἶναι καὶ κλιτὴ καὶ ὄκλιτος). *ὄσισσιν, ἤτιον, ὄσιον* ἀόριστος άντ. *χειροτονήσῃτε* ὑποτ. άορ. τοῦ *χειροτονέω* - ὦ (= ἐκλέγω δι' ἀνατάσεως τῶν χειρῶν). *πεισεται* μέλλ. τοῦ *πείθομαι τινα* = ὑπακούω εἰς τινα. *ἀκολουθήσει* μέλλ. τοῦ *ἀκολουθέω* - ὦ. *τροφῆ* = σιτηρέσιον. *πορίσαι* άπαρ. άορ. τοῦ *πορίζω* = ἐξοικονομῶ. *κελεύω* = προτείνω.

**ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ — ΔΙΔΟΗΤΙΚΑ.** — ταῦτα ὑποκ. (άττικὴ σύντ.) τοῦ *ἔστιν*. *ἃ πᾶσι ...* άναφορ. πρότ. *φημί ρ. (έγῶ)* ὑποκ. *δεῖν* άντικ. (εἰδ. άπαρ.) ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ λεκτικῶ *φημί*. *δεδόχθαι* ὑποκ. τοῦ άπροσώπ. *δεῖν*. *ἃ* ὑποκ. τοῦ *δεδόχθαι*. *πᾶσι* ποιητικόν αίτιον. *προσῆκιν* άντικ. (εἰδ. άπαρ.) ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ δοξαστικῶ *οἶμαι*. *παρεσκευάσθαι* ὑποκ. τοῦ άπροσώπ. *προσῆκιν*. *δεῖν* άντικ. (εἰδ. άπαρ.) ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ λεκτικῶ *φημί*. *προχειρίσασθαι* ὑποκ. τοῦ άπροσ. *δεῖν*. *ὑμᾶς* ὑποκ. τοῦ *προχειρίσασθαι*. *δύναμιν* άντικ. *τινα* ἐπιθ. διορ. *πρὸ τούτων* ἐμπρόθ. διορ. χρόνου. *ἢ (= ἕνα αὐτῆ)* ὑποκ. *πολεμήσει καὶ κακῶς ποιήσει* άναφορ. τελικαί πρότ. *συνεχῶς* ἐπιρρ. διορ. διαρκείας χρόνου. *κακῶς* ἐπιρρ. διορ. τρόπου. *μή μοι* (δοτ. ἠθικὴ) ἔνν. *εἴπη τις* άπαγορευτικὴ πρότ. *ξένους* — *δυνάμεις* άντικ. *μυρίους* · *δισμυρίους* - *τὰς ἐπιστολιμαίους* - *ταύτας* ἐπιθ. διορ. *ἀλλὰ* ἔνν. *φημί δεῖν ὑμᾶς προχειρίσασθαι δύναμιν*. *ἢ* (ὑποκ.) *τῆς πόλεως* (γεν. κατηγορηματικὴ κτητικὴ) *ἔσται...* ἔνν. (καὶ *ἢ*) *κἂν ...* *τούτῳ πείσεται καὶ ἀκολουθήσει* άναφορ. τελικαί πρότ. *ὑμεῖς* ὑποκ. τοῦ *χειροτονήσῃτε*. *ἐναπλείους* - *τὸν δεῖνα* - *δντινοῦν* άντικείμενα. *στρατηγὸν* κατηγορ. *τούτῳ* άντικ. τοῦ *πείσεται καὶ ἀκολουθήσει* (ὡς ὑποκ. ἔνν. *ἢ* δηλ. *δύναμις*). *πορίσαι* άντικ. (τελ. άπαρ.) ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ ἐφετικῶ *κελεύω*. (*ὑμᾶς*) ἔνν. ὡς ὑποκ. τοῦ άπαρ. (ἐτεροπροσώπια). *τροφῆν* - *ταύτη* (δηλ. *τῇ δυνάμει*) άντικείμενα τοῦ *πορίσαι*.

**ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ.** — *δεδοχθαι* — *παρεσκευάσθαι* ὁ ῥήτωρ ἔχει τόσον πεισθῆ περὶ τῆς ἀναγκαιότητος τῆς λήψεως ἀποφάσεως καὶ ἐκτελέσεως αὐτῆς, ὥστε παριστᾷ ταύτην ὡς τετελεσμένην, ἐνῶ εἶναι μέλλουσα. *πρὸ τούτων* δηλ. πρὸ τῆς προετοιμασίας τοῦ στόλου. *δύναμιν* δηλ. πεζικὴν. *ἐκεῖνον* τὴν χώραν τοῦ Φιλίππου. *ἐπιστολιμαίους* ἐπειδὴ οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον τὴν συνήθειαν εἰς προτάσεις στρατηγῶν περὶ παροχῆς βοηθείας πολλὰ μὲν νὰ ἀποφασίζον, ἐλάχιστα ὅμως νὰ ἐνεργοῦν, ὁ ῥήτωρ ἀποκρούει τοιαύτας ἀποφάσεις. *τῆς πόλεως* ὄχι μισθοφόρους, ἀλλὰ Ἀθηναίους στρατιώτας εἰς τὴν πόλιν ἀνήκοντας καὶ τὸ συμφέρον τῆς προασπίζοντας. Τοῦτο συχνὰ ἐπαναλαμβάνει εἰς τοὺς λόγους τοῦ ὁ ῥήτωρ.

**Νόημα.** — Προτοῦ νὰ προετοιμασθῇ ἡ ναυτικὴ ἐκστρατευτικὴ δύναμις, συνεχίζει ὁ ῥήτωρ, ἐπιβάλλεται νὰ συγκροτηθῇ μόνιμος πεζικὴ δύναμις τῆς πόλεως, ἢ ὁποῖα συνεχῶς θὰ βλάβη τὴν χώραν τοῦ Φιλ. Ἡ δύναμις αὕτη πρέπει νὰ ἔχη σιτηρέσιον καὶ νὰ τελῇ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ στρατηγῶ, τὸν ὁποῖον ἤθελον ἐκλέξει. Ὅχι λοιπὸν λόγους γραμμένους στὰ χαρτιά.

**Περίληψις.** — Πρότασις τοῦ ῥήτορος περὶ συγκροτήσεως μόνιμου πεζικῆς δυνάμεως καὶ σκοπὸς αὐτῆς.

## § 20+22

Τις δ' ἔσται  
αὕτη ἡ δύναμις καὶ πόση  
καὶ πόθεν ἔξει τὴν τροφήν  
καὶ πῶς ἐβελήσῃ ποιεῖν ταῦτα ;  
Ἐγὼ φράσω, διεξιῶν  
καθ' ἕκαστον τούτων χωρὶς.

Ποῖου εἴδους ὅμως θὰ εἶναι  
αὕτη ἡ δύναμις καὶ πόση  
καὶ ἀπὸ ποῦ θὰ ἔχη τὸ σιτηρέσιον  
καὶ πῶς θὰ θελήσῃ νὰ πράττῃ αὐτά ;  
Ἐγὼ θὰ (σὰς) εἶπω, διεξερχόμενος  
καθὲν ἀπὸ αὐτὰ χωριστά.

Ξένους μὲν λέγω—

καὶ (σκοπεῖτε),  
ὅπως μὴ ποιήσῃθ',  
ὅ πολλὰκις ὑμᾶς ἐβλαψεν'

νομίζοντες πάντ'  
ἐλάττω εἶναι τοῦ δέοντος  
καὶ ἀλρούμενοι τὰ μέγιστ'  
ἐν τοῖς ψηφίσμασι  
ἐπὶ τῷ πράττειν  
οὐδὲ τὰ μικρὰ ποιεῖτε·  
ἀλλὰ τὰ μικρὰ ποιήσαντες  
καὶ πορίσαντες (τροφὴν)  
τούτοις προστίθετε,  
ἂν ἐλάττω φαίνηται.  
Λέγω δὴ τοὺς πάντας  
δισχιλίους στρατιώτας,  
τούτων δὲ φημι  
δεῖν εἶναι

πεντακοσίους Ἀθηναίους,  
ἐξ ἥσινος ἡλικίας  
δοκῆ ἂν ὑμῖν καλῶς ἔχειν,  
στρατευομένους  
τακτὸν χρόνον,  
μὴ μακρὸν τοῦτον,  
ἀλλ' ὅσον ἂν δοκῆ καλῶς ἔχειν,

ἐκ διαδοχῆς ἀλλήλοισ'  
τοὺς δ' ἄλλους κελεύω  
ξένους εἶναι.  
Καὶ μετὰ τούτων (κελεύω εἶναι)

ἵππεας διακοσίους  
καὶ τούτων τοῦλάχιστον  
πεντήκοντ' Ἀθηναίους,  
στρατευομένους  
τὸν αὐτὸν τρόπον  
ὥσπερ τοὺς πεζοὺς·  
καὶ ἵππαγωγούς (τριήρεις)  
κελεύω) τούτοις.  
Εἶεν· τί πρὸς τούτοις ἔτι ;

Ταχείας τριήρεις δέκα·  
δεῖ γὰρ ἡμῖν  
καὶ ταχειῶν τριήρων,

Μισθοφόρους μὲν προτείνω—  
καὶ (προσέχετε),

πῶς νὰ μὴ κάμετε  
ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον πολλὰς φορὰς σᾶς  
ἐβλαψεν·

ἐνῶ δηλαδὴ νομίζετε ὅτι δλα  
εἶναι κατώτερα τοῦ πρέποντος  
καὶ ἐνῶ ἐγκρίνετε τὰ μέγιστα  
διὰ τῶν ψηφισμάτων (τῆς) ἐκκλησίας,  
ὅταν φθάσῃ ὁ καιρὸς τῆς ἐνεργείας,  
οὔτε καὶ τὰ μικρὰ δὲν κάμνετε·  
ἀλλὰ, ἀφοῦ ἐκτελέσετε τὰ μικρὰ  
καὶ ἄφοῦ προμηθεύσετε (σιτηρέσιον),  
εἰς αὐτὰ νὰ προσθέτετε,  
ἂν (σᾶς) φαίνωνται μικρότερα.

Προτείνω λοιπὸν ἐν συνόλῳ  
δύο χιλιάδας (πεζοὺς) στρατιώτας,  
ἀπὸ αὐτοὺς δὲ εἶμαι τῆς γνώμης  
ὅτι πρέπει νὰ εἶναι  
οἱ πεντακόσιοι Ἀθηναῖοι,  
ἐξ οἰασδήποτε ἡλικίας  
σᾶς φαίνεται ὅτι εἶναι καλόν·  
διατελοῦντες ἐν ἐπιστρατεύσει  
ἐπὶ ὀρισμένον χρονικὸν διάστημα,  
καὶ αὐτὸ ὄχι μακρόν,  
ἀλλ' ὅσον θὰ ἐφαίνετο ὅτι εἶναι  
ἄρκετόν,

ὥστε νὰ διαδέχεται ὁ ἕνας τὸν ἄλλον·  
οἱ δὲ ὑπόλοιποι προτείνω  
νὰ εἶναι μισθοφόροι.

Καὶ μαζὶ μὲ αὐτοὺς (προτείνω νὰ  
εἶναι)

διακόσιοι ἵππεῖς  
καὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοῦλάχιστον  
οἱ πενήκοντα Ἀθηναῖοι,  
διατελοῦντες ἐν ἐπιστρατεύσει  
κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον,  
ὅπως ἀκριβῶς οἱ πεζοί·  
καὶ ἵππαγωγὰ πλοῖα  
(προτείνω) δι' αὐτοὺς.

\*Ἔστω· τί ἐκτὸς τούτων ἀκόμη (προ  
τείνω) ;

Δέκα ταχείας τριήρεις·  
διότι ἡμεῖς ἔχομεν ἀνάγκην  
ἀκόμη καὶ ἀπὸ ταχείας τριήρεις,

ἔχοντος ἐκείνου ναυτικόν,  
ὅπως ἀσφαλῶς ἡ δύναμις πλέη.

Πόθεν δὴ γενήσεται

ἡ τροφή τούτοις;

Ἐγὼ καὶ τοῦτο (ὕμιν) φράσω

καὶ δεῖξω,

ἐπειδὴν διδάξω,

διότι οἶμαι ἀποχρῆν

τηλικαύτην τὴν δύναμιν

καὶ (διότι) κελεύω εἶναι

πολίτας

τούς συστρατευομένους.

ἐπειδὴ ἐκείνος ἔχει ναυτικόν,  
διὰ τὰ πλέη μὲ ἀσφάλειαν ἡ δύνα-  
μις (μας).

Ἄπο τοῦ λοιποῦ θὰ ἐξευρεθῆ

τὸ σιτηρέσιον δι' αὐτούς;

Ἐγὼ καὶ τοῦτο θὰ (σὰς) εἶπω

καὶ θὰ (σὰς) ὑποδείξω,

ἀφοῦ ἐκθέσω,

διὰ τὴν νομίζω ὅτι εἶναι ἄρκετῆ

ἢ τὸσον μικρὰ δύναμις

καὶ (διὰ τὴν) προτείνω νὰ εἶναι

(Ἄθηναῖοι) πολῖται

ἐκείνοι, οἱ ὅποιοι ἐκστρατεύουν

μετὰ (τῶν μισθοφόρων).

**Γραμματικά — Σημασιολογικά.** — ἔσται μέλλ. τοῦ εἶμι. ἔξει μέλλ. τοῦ ἔχω, εἶχον, ἔξω καὶ σχῆσω, ἔσχον, ἔσχηκα, ἐσχέκειν, ἐσχέκειν μέλλ. τοῦ ἐθέλω. φράσω μέλλ. τοῦ φράζω (=ἐκφράζω, λέγω), παρακμ. πέφρακα διεξιών μετ. ἔνεστ. τοῦ διεξέροχομαι (=πραγματεύομαι), διεξήειν καὶ διεξῆα, διεξείμι, διεξήλθον, διεξελήλυθα, διεξελήλυθεν. χωρὶς τροπ. ἐπίρρ. =χωριστά (ἄλλοτε εἶναι καταχρηστ. πρόθ. συντασσομένη μετ. γεν. =ἄνευ). ξένος=μισθοφόρος. ποιήσετε μέλλ. τοῦ ποιῶ. ἐλάττω καὶ ἐλάττω οὐδ. ὑπερθ. βαθ. τοῦ ἐπιθ. μικρός, ἐλάττω, ἐλάχιστος. τὰ μέγιστα οὐδ. ὑπερθ. βαθ. τοῦ ἐπιθ. μέγας, μείζων, μέγιστος. αἰρούμενοι μετ. μέσ. ἔνεστ. τοῦ αἰρέομαι - οὔμαι (=ἐκλέγω, προτιμῶ, ἐγκρίνω), ἤρουμην, αἰρήσομαι, εἰλόμην, ἤρημαι, ἤρημην (τὸ παθ. αἰρούμαι=ἐκλέγομαι τὸ ἔνευρ. αἰρέω - ᾧ=κυριεῦω μετ. παθητικόν τὸ ἀλίσκομαι=κυριεῦομαι, αἰχμαλωτίζομαι). ποιήσαντες μετ. ἄορ. πορίσαντες μετ. ἄορ. τοῦ πορίζω =προμηθεύω. προστίθει, προστιθέτω, προστίθετε, προστιθέντων προστ. ἔνεστ. τοῦ προστίθην (=προσθέτω), προσετίθην, προσθήσω, προσέθηκα, προστέθεικα, προστεθείκειν. ἂν ὑποθ. οὐδ. ἐλάττω (ἰδὲ ἀνωτέρω). φαίνεται ὑποθ. ἔνεστ. τοῦ φαίνομαι, ἐφαινόμην φανούμαι, φανήσομαι, ἐφηνάμην, ἐφάνην, πέφασμαι, ἐπέφασμην καὶ πέφηνα, ἐπέφηνεν. ἦς+τινος ἀναφ. ἀντ. ὅστις, ἦτις, ἔ,τι. δοκῆ ὑποθ. ἔνεστ. τοῦ ἀπροσώπου δοκεῖ. γαντός (ῥηματ. ἐπίθ. τοῦ τάσσω)=δυναμένος νὰ ταχθῆ, προσδιορισθῆ, ὀρισμένος. στρατεύομαι=ἐπιστρατεύομαι, διατελῶ ἐν ἐπιστρατεύσει, ὑπρετῶ εἰς τὸν στρατόν. ἐν διαδοχῆς=διαδοχικῶς, κατὰ σειράν. ἀλλήλοις ἀλληλοπαθ. ἀντ. εἶεν ἐπίρρ. δηλοῦν συγκατάθεσιν=ἔστω (ἄσχετον πρὸς τὴν εὐκτικήν τοῦ εἶμι). γενήσεται (=θὰ ἐξευρεθῆ) μέλλ. τοῦ γίνομαι. φράσω - δεῖξω μέλλ. τῶν ῥ. φράζω=λέγω καὶ δείκνυμι (=ὑποδεικνύω), εἰδείκνυ, δεῖξω, ἐδειξα, ἐδειξα, ἐδειχέειν, ἐπειδὴν χρόν. οὐδ. διότι=διὰ τὴν. τηλικαῦτος, τηλικαύτη, τηλικαῦτος(ν) δεικτ. ἀντ.=τόσον μέγας ἢ τόσον μικρός (ὅπως ἐδῶ). ἀποχρῆν ἄπαρ. ἔνεστ. τοῦ ἀποχρῆω - ᾧ (ἀπὸ+χρῶ=χρησιμοδοτῶ)=ἄρκω, ἐξαρκῶ οἱ ποιηταὶ τὸ θέλουν προσωπικόν, οἱ δὲ Ἄττικοί, ὅπως καὶ ἐνταῦθα, τὸ θέλουν ἀπροσώπων (ἀποχρῆ=εἶναι ἄρκετον, ἀπέχρη, ἀποχρῆσθαι, ἀπέχρησε' πρβλ. τὸ ἐπίρρ. ἀποχρῶντως=ἐπαρκῶς, ἱκανῶς). οἶμαι καὶ οἶομαι (=νομίζω), φῶμην καὶ φῶμαι, οἴησομαι, φῆθηκ, νενόμικα. διδάξω ὑποθ. ἄορ. τοῦ διδάσκω=κάμνω τινὰ νὰ μάθῃ, ἐκθέτω.

**Συντακτικά — Αἰσθητικά.** — τίς καὶ πόση καὶ πόθεν... εὐθεῖαι ἐρωτημ. προτ. ἡ δύναμις ὑποκ. τοῦ ἔσται καὶ ἔξει καὶ ἐθελήσει καὶ τοῦ ποιεῖν. τίς—πόση κατηγορούμενα. τροφήν ἀντικ. τοῦ ἔξει. ποιεῖν ἀντικ.

(τελ. άπαρ.) έξαρτώ, έκ τοῦ έφετικοῦ *έθελήσει. ταῦτα* άντικ. τοῦ *ποιεῖν. έγω* ύποκ. *καθ' έναστος* έμπρόθ. διορ. διανομής. *τούτων* γεν. διαιρ. *χωρίς* έπιθρ. διορ. τρόπου. *ξένους* άντικ. *καί* έννοεῖται (*σκοπεῖτε*), από τό όποῖον έξαρτάται ή πλαγία έρωτηματική πρότ. *όπως μή ποιήσετε. δ* (ύποκ.) *πολλάκις* (έπιθρ. διορ. ποσοῦ) *υμᾶς* (άντικ.) *έβλαψεν* άναφορ. πρότ. ώς άντικείμ. τοῦ *ποιήσετε. πάντα...* *ποιεῖτε* ασύνδετος έπεξήγησις τοῦ *δ. νομίζοντες* (= *εί και νομίζετε*) ένδοτ. μετ. *εἶναι* άντικ. (εἰδ. άπαρ.) έξαρτώ, έκ τοῦ δοξαστικοῦ *νομίζοντες. πάντα* ύποκ. τοῦ *εἶναι. ελάττω* κατηγορ. τοῦ *δέοντος β'* όρος συγκρίσεως. *αἱρούμενοι* (= *εἰ και αἰρεῖσθε*) ένδοτ. μετ. *τά μέγιστα* άντικ. *έν τοῖς ψηφίσμασιν* έμπρόθ. διορ. τοῦ μέσου. *επί τῷ πράττειν* έμπρόθ. διορ. χρόνου. *τά μικρά* άντικείμ. τοῦ *ποιεῖτε. ποιήσαντες*—*πορίσαντες* (= *εἰπὼν ποιήσητε και πορίσητε*) (χρονοικαι μετοχ. τῆς πρώτης μετοχής άντικείμενον εἶναι *τά μικρά*, τῆς δέ δευτέρας έννοεῖται τό *τροφήν. τούτους* άντικ. τοῦ *προστίθετε*, όπερ εἶναι απόδοσις τῆς ύποθέσεως *αν φαίνηται* ύποθ. λόγος δ' εἶδους δηλῶν τό προσδοκώμενον. (*τά μικρά*) ένν. ώς ύποκ. *κατ' άτικῆν σύνταξιν τοῦ φαίνηται. ελάττω* κατηγορ. *στρατιώτας* άντικ. τοῦ *λέγω. τούς πάντας*—*δισχιλίους* έπιθ. διορ. *τούτων* γεν. διαιρ. *δεῖν* άντικ. (εἰδ. άπαρ.) έξαρτώ, έκ τοῦ λεκτικοῦ *φημί. εἶναι* ύποκ. τοῦ άπροσῶπου *δεῖν. πεντακισίους* ύποκείμενον. \**Αθηναίους* κατηγορούμενον (και *δχι* ύποκείμενον). *έξ ἧς αν τινος ηλικίας* (έμπρόθ. διορ. τοπικῆς άφαιρέσεως) *υμῖν* (δοτ. προσωπ.) *καλῶς* (έπιθρ. διορ. τρόπου) *έχειν* (ύποκ. τοῦ άπροσῶπου *δοκῆ*) άναφορική πρότ. *στρατευομένους* (= *οἱ αν στρατεύονται*) έπιθ. μετ. *χρόνον* αίτιατ. χρονικῆς δ.αρκειας. *τακτόν—μακρόν—τούτον* έπιθ. διορ. *όσον αν δο-ῆ* άναφ. πρότ. *καλῶς* *έχειν* ύποκ. τοῦ άπροσ. *δοκῆ. εκ διαδοχῆς* έμπρόθ. διορ. τρόπου. *άλλήλοις* δοτ. άντικείμ. εις τό *διαδοχῆς. εἶναι* άντικ. (τελ. άπαρ.) έξαρτώ, έκ τοῦ έφετικοῦ *κλεῦω. τούς άλλους* ύποκ. τοῦ *εἶναι. ξένους* κατηγορ. *μετά τούτων* έμπρόθ. διορ. συνεργείας. *εἰπέας—πεντήκοντα* ύποκ. τοῦ έννοουμένου άπαρ. *εἶναι* τοῦ έξαρτωμένου έκ τοῦ έννοουμένου ρ. *κελεύω. διακοσίους* έπιθ. διορ. *τούτων* γεν. διαιρ. \**Αθηναίους* κατηγορ. *όσπερ τούς πεζούς* σχήμα έλξεως πρός τό *στρατευομένους* άντί: *όσπερ οἱ πεζοἱ* ένν. *στρατεύονται. στρατευομένους* (= *οἱ αν στρατεύονται*) έπιθ. μετ. *τόν αὐτόν* έπιθ. διορ. *τρόπον* αίτιατ. τροπική. *εἰπαγωγούς—τούτοις* άντικ. τοῦ ένν. *κελεύω. τί πρός τούτους* (έμπρόθ. διορ. προσθήκης) *έτι ένν. (κελεύω)*; *εὐθεία* έρωτημ. πρότ. *τριήρεις* άντικ. τοῦ έννοουμένου (*κελεύω*). *ταχείας—δέκα* έπιθ. διορ. ώς ύποκ. τοῦ άπροσῶπου *δεῖ* έννοεῖται ή άφηρημένη του έννοια: *ένδειά* (ύποκ.) *έστι. και* έπιδοτικός. *τριήρων* άντικ. τοῦ *δεῖ. ταχείων* έπιθ. διορ. *ἡμῖν* δοτ. προσωπική. *όπως πλέη* τελική πρότ. *ή δύναμις* ύποκ. *άσφαλῶς* έπιθρ. διορ. τρόπου. *έχογτος* (= *εἰπεῖδή* *έχει*) γεν. απόλυτος αίτιολ. μετ. *έκείνου* ύποκ. *ναυτικόν* άντικ. *τούτους* δοτ. *χαριστική. ή τροφή* ύποκ. *έγω* ύποκ. *τούτο* άντικ. *εἰπειδάν...* *διδάξω* χρον. πρότ. *διότι...* *οἶμαι* πλαγία έρωτημ. πρότ. *έξαρτωμένη* έκ τοῦ *διδάξω. αποχρῆν* άντικ. (εἰδ. άπαρ.) έξαρτώ, έκ τοῦ δοξαστικοῦ *οἶμαι. τήν δύναμιν* ύποκ. τοῦ *αποχρῆν. τηλικαύτην* κατηγορ. *εἶναι* άντικ. (τελ. άπαρ.) έξαρτώ, έκ τοῦ έφετικοῦ *κελεύω. τούς συστρατευομένους* έπιθ. μετ. ώς ύποκ. τοῦ *εἶναι. πολίτας* κατηγορ.

**Πραγματικά** - τίς είδος πεζικῆς δυνάμεως. *πόση* άριθμητικῶς. *πόθεν* διά τίνων χρηματικῶν μέσων. *πῶς* *έθελήσει ποιεῖν* δηλ. *νά* άνήκη εις τήν πόλιν και *νά* ύπακούῃ εις τόν στρατηγόν. *ξένους* ό ῥήτωρ άρχίζει *νά* ὀμιλῇ περί μισθοφορικοῦ στρατοῦ, *διά* *νά* μή δυσαρεστήσῃ τούς \**Αθηναίους*, οἱ ὅποιοι εἶχον τήν συνήθειαν *νά* στέλλουν μισθοφόρους. \**Αλλ'* *εὐθύς* άμέσως διακόπτει τόν λόγον (*Ξένους μέν λέγω—*), *διά* *νά* συστήσῃ εις τούς \**Αθηναίους* *νά* μή καταφρονούñ τās μικράς δυνάμεις, δεδομένου ὅτι ἦσαν συνηθισμένοι *νά* άκούουν πολλὰς χιλιάδας, ὅπως εἶπεν ἐν § 19 (*Μή μοι μυρίους*). \**Εάν* *έσυνεχίζετο* ὁ λόγος και ἤκουον οἱ \**Αθηναῖοι* τόν μικρόν άριθμόν τῶν 500, *περί* *δὲν*

ὁμιλεῖ κατωτέρω, ἀσφαλῶς θὰ ἐξέσωσαν εἰς γέλωτας. Δέγω δὲ ἐπαναλαμβάνεται ὁ διακοπεῖς λόγος. *δισχιλίους* δηλ. πεζούς. *ἔξ ἡστινος ἡλικίας* ἀπὸ 20—60 ἐτῶν ἦτο ἡ στρατευόμενος ἡλικία. *τοὺς δὲ ἄλλους* δηλ. 1500. *ἰππαγωγούς τούτοις* ἡ χωρητικότης ἐκάστης ἰππαγωγῆς ἦτο 80 ἵπποι μετὰ τῶν ἰππέων. *ταχειῶν τριήρων* πλὴν τῶν ἰππαγωγῶν εἶχον ἀνάγκη καὶ πλοίων καταλλήλων πρὸς νυμαχίαν. *ἐκείνου* δηλ. τοῦ Φιλίππου. *ἡ δὲ νάυμις* ἡ πεζικὴ, διὰ τὴν πλὴν μὲ ἀνάλειαν. Παρατηρήσατε εἰς τὸ τμήμα αὐτὸ πῶς διατυπῶται τὸ στρατιωτικὸν σχέδιον τοῦ Δημοσθένους. Εἶναι ἄπλοῦν, σύντομον, ταχὺ καὶ τεχνικόν. Διὰ τὴν ἀποφυγὴν ἐνδεχομένης δυσαρρεσκείας ἐκ τῆς ἐπιστρατεύσεως Ἀθηναίων πολιτῶν, ἀφήνει ἀπροσδιόριστον τὴν ἡλικίαν (*ἔξ ἡστινος ἡλικίας*) καθορίζει ὀλιγοχρόνιον τὴν ἐπιστρατεύσιν (*μὴ μακρόν*) καὶ ἐκ περιτροπῆς (*ἐξεδιδοχῆς*), ὁ δὲ ὄριθμός τῶν στρατευομένων πεζῶν καὶ ἰππέων ἀνέρχεται εἰς τὸ ἕν τέταρτον τοῦ συνολικοῦ.

**Ῥόημα.** — Ὁ Δημοσθένης, διὰ τὴν μὴ δυσαρρεσκίαν τοῦ Ἀθηναίου, οἱ ὅποιοι εἶχον τὴν συνήθειαν νὰ ἐγκρίνουν διὰ ψηφισμάτων τῆς ἐκκλησίας μεγίστας προπολεμικὰς ἐτοιμασίας, ἐνῶ εἰς τὴν πραγματικότητά δὲν ἐξετέλουν οὔτε κοὶ τὰς μικροτέρας, προτείνει τὴν συγκρότησιν μικρᾶς πολεμικῆς δυνάμεως. Αὕτη ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν τμημάτων. Τὸ πρῶτον τμήμα περιλαμβάνει δύο χιλιάδας πεζούς, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ μὲν 500 θὰ εἶναι Ἀθηναῖοι, στρατευόμενοι ἐξ οἰασθῆποτε ἡλικίας, καθ' ὅρισμα μικρὸν χρονικὸν διάστημα καὶ ἐκ περιτροπῆς, οἱ δὲ ἄλλοι 1500 θὰ εἶναι μισθοφόροι. Τὸ δεύτερον τμήμα περιλαμβάνει διακοσίους ἰππεῖς, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ 50 τοῦλάχιστον θὰ εἶναι Ἀθηναῖοι, στρατευόμενοι, ὅπως καὶ οἱ πεζοί, μετὰ ἀνάλογα ἰππαγωγὰ πλοία πρὸς μεταφορὰν τῶν. Καὶ τὸ τρίτον τμήμα περιλαμβάνει δέκα ταξίας τριήρεις πρὸς ταχειῶν καὶ ἀσφαλῆ ἀποβίβασιν τοῦ στρατοῦ, ἐφ' ὅσον ὁ Φίλιππος διαθέτει ἰσχυρὸν ναυτικόν. Ὅσον ἀφορᾷ διὰ τὸ ζήτημα τοῦ σιτηρεσίου, ἐπιφυλάσσεται ὁ ῥήτωρ κατωτέρω νὰ προβῆ εἰς τὰς δεούσας ὑποδείξεις.

**Περὶληψις.** — Ὁ ῥήτωρ καθορίζει τὸ εἶδος καὶ τὸ πλῆθος τῆς συγκροτηθησομένης πολεμικῆς δυνάμεως.

### § 23+24

Τοσαύτην μὲν,  
 ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,  
 σοῖμαι ἀποχρῆν) διὰ ταῦτα,  
 ὅτι οὐκ ἔνι ἡμῖν νῦν  
 πορίσασθαι δύναμιν  
 τὴν παραταξομένην  
 ἐκείνῳ,  
 ἀλλ' ἀνάγκη (ἔστι)  
 ληστεύειν  
 καὶ χρῆσθαι τὴν πρώτην  
 τούτῳ τῷ τρόπῳ τοῦ πολέμου·  
 οὐ δεῖ τοίνυν εἶναι  
 αὐτὴν ὑπέρογκον  
 οὐδὲ παντελῶς ταπεινὴν  
 (οὐ γὰρ ἔστι μισθός  
 οὐδὲ τροφή).  
 Κελεύω δὲ παρεῖναι  
 καὶ συμπλεῖν πολίτας

Τόσον μὲν μικρὰ (δύναμις),  
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι,  
 (νομίζω ὅτι ἀρκεῖ) διὰ τοῦτο,  
 διότι δὲν δυνάμεθα ἡμεῖς τώρα  
 νὰ πορισθῶμεν δύναμιν,  
 ἡ ὅποια θὰ δυνηθῆν' ἀντιπαραταχθῆναι  
 πρὸς τὴν δύναμιν ἐκείνου,  
 ἀλλ' (εἶναι) ἀνάγκη  
 νὰ πολεμῶμεν ληστικῶς  
 καὶ νὰ ἐφαρμόζωμεν κατ' ἀρχὰς  
 αὐτὴν τὴν τακτικὴν τοῦ πολέμου·  
 δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ εἶναι  
 αὐτὴ (ἡ δύναμις) πολὺ μεγάλη  
 οὔτε ἐντελῶς μικρὰ  
 (διότι δὲν ὑπάρχει μισθός  
 οὔτε καὶ μέσα διατροφῆς).  
 Προτείνω δὲ νὰ παρευρίσκονται  
 καὶ νὰ συμπλέουν( Ἀθηναῖοι) πολῖται.



διὰ ταῦτα,  
 ὅτι ἀκούω  
 τὴν πόλιν καὶ πρότερόν ποτε

τρέφειν ξενικὸν  
 ἐν Κορίνθῳ,  
 οὗ ἡγεῖτο  
 Πολύστρατος καὶ Ἴφικράτης  
 καὶ Χαβρίας καὶ ἄλλοι τινές,  
 καὶ αὐτοὺς ὑμᾶς συστρατεύεσθαι·

καὶ οἷδ' ἀκούων  
 ὅτι ἐνίκων Λακεδαιμονίους  
 οὗτοι οἱ ξένοι  
 παραταττόμενοι μεθ' ὑμῶν  
 καὶ ὑμεῖς μετ' ἐκείνων  
 (παραταττόμενοι ἐνικᾶτε).  
 Ἐξ οὗ δ' αὐτὰ καθ' αὐτὰ  
 τὰ ξενικά  
 στρατεύεται  
 ὑμῖν,  
 νικᾷ τοὺς φίλους καὶ τοὺς συμμάχους,

οἱ δ' ἐχθροὶ γεγόνασιν  
 μείζους τοῦ δέοντος.  
 Καὶ παρακύψαντα

(τὰ ξενικά)  
 ἐπὶ τὸν πόλεμον  
 τῆς πόλεως,  
 οἴχεται πλέοντα πρὸς Ἀρτάβαζον  
 καὶ πανταχοῦ μάλλον

(ἢ ἐπὶ τοὺς πολεμίους),  
 ὁ δὲ στρατηγὸς ἀκολουθεῖ, εἰκότως· ὁ δὲ στρατηγὸς ἀκολουθεῖ, εὐλόγως·  
 οὗ γὰρ ἔστιν ἄρχειν

μὴ διδόντα μισθόν.

διὰ τὴν ἐξῆς αἰτίαν,  
 διότι δηλαδὴ ἔχω ἀκούσει  
 ὅτι ἡ πόλις καὶ προηγουμένως κά-  
 ποτε

συνετήρει μισθοφορικὸν στρατὸν  
 εἰς τὴν Κόρινθον,  
 τοῦ ὁποίου ἦτο στρατηγὸς  
 ὁ Πολύστρατος καὶ ὁ Ἴφικράτης  
 καὶ ὁ Χαβρίας καὶ μερικοὶ ἄλλοι,  
 καὶ ὅτι σεῖς οἱ ἴδιοι συνεξεστρα-  
 τεύετε·

καὶ γνωρίζω ἐξ ἀκοῆς  
 ὅτι ἐνίκων τοὺς Λακεδαιμονίους  
 αὐτοὶ οἱ μισθοφόροι  
 παρατασσόμενοι μαζί με σᾶς  
 καὶ σεῖς μαζί με ἐκείνους  
 (παρατασσόμενοι τοὺς ἐνικᾶτε).  
 Ἄφ' οὗτο ὅμως ἐντελῶς μόνα των  
 τὰ μισθοφορικὰ στρατεύματα  
 ἀναλαμβάνουν ἐκστρατείας  
 διὰ λογαριασμόν σας,  
 βλάπτουν τοὺς φίλους καὶ τοὺς συμ-  
 μάχους,

οἱ δὲ ἐχθροὶ ἔχουν γίνεαι  
 ἰσχυρότεροι ἅπ' ὅσον πρέπει.  
 Καὶ ἀφοῦ ρίψουν ἐπιπολαίως ἐν  
 βλέμμα  
 (τὰ μισθοφορικὰ στρατεύματα)  
 εἰς τὸν πόλεμον,  
 τὸν ὁποῖον διεξάγει ἡ πόλις,  
 πλέουν ταχέως πρὸς τὸν Ἀρτάβαζον  
 καὶ εἰς οἶονδήποτε ἄλλο μέρος μάλ-  
 λον

(παρὰ κατὰ τῶν ἐχθρῶν),  
 διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἄρχῃ  
 (κανεῖς),

ἐάν δὲν διδῇ μισθόν.

**Γραμματικά—Σημσιολογικά.**— *ἐν* ἄλλος τύπος τοῦ *ἐνεσσι* ἀπρόσ.  
 ῥ.=εἶναι δυνατόν. *πορίσασθαι* ἀπαρ. μέσ. ἀορ. α' τοῦ *πορίζομαι*=ἐξοικονομῶ. *τὴν παραταξομένην* μετ. μέλλ. *ληστεύω*=πολεμῶ ληστρικῶς, διεξάγω κλεφτοπόλεμον. *χρησθῆναι* ἀπαρ. ἐνεσ. τοῦ μεικτοῦ ἀποθετικοῦ *χρωᾶμαι* (=μεταχειρίζομαι, ἐφαρμόζω), ἐχρῶμην, χρῆσθαι, ἐχρησάμην, ἐχρήσθην, κέχρημαι, ἐκεχρήμην. *τὴν πρώτην* ἐπίρρημα. *ὑπέρογκος*=ὑπερβολικός, πολὺ μεγάλος. *ταπεινός*=ἀσήμαντος, πολὺ μικρός. *παρεῖναι καὶ συμπλεῖν* ἀπαρ. ἐνεσ. τῶν ῥ. *πάρειμι* (=παρευρισκομαι) καὶ *συμπλέω*. *ἀκούω* με σημασ. παρακμ.=*ἀκήνοα*. *τρέφω* (=συντηρῶ), ἔτρεφον, θρέψω, ἔθρεψα,

τέτροφα. *ἡγεῖτο* παρατ. τοῦ *ἡγοῦμαι*=εἶμαι στρατηγός, ἀρχηγός. *συστρατεύομαι*=ἐκστρατεύω μετὰ τινος. *οἶδα* (=γνωρίζω) *ἀκούων*=ἐξ ἀκοῆς. *νικῶ*=βλάπτω. *μείζους* καὶ *μείζονες* ὄνομ. πληθ. συγκρ. βαθ. τοῦ ἐπιθ. *μέγας*, *μείζων*, *μέγιστος*. *γεγόνασιν* παρακμ. τοῦ *γίγνομαι*. *παρακύναντα* οὐδέτ. μετ. ἀορ. α' τοῦ *παρακύντω*=παρακάμπτω, παρέρχομαι, βάπτο ἐπιπολαίως ἐν βλέμματι. *πανταχοῦ* τοπικὸν ἐπίρρ. *μάλα*, *μᾶλλον*, *ῥίπιστα* ποσοτ. ἐπίρρ. *οἴχεται* ἔνεσ. ὄρ. τοῦ ἀποθετικοῦ μὲ ἀμετάβατον ἐνεργητ. σημ. *οἴχομαι* (=ἔχω ἀπέλθει), *ὄχόμην*, *οἴχησομαι*, *ὄχημαι*. *εἰκότως* τροπικὸν ἐπίρρ.=εὐλόγως, δικαίως. *ἔστιν* (ἀπρόσωπ.)=εἶναι δυνατόν. *διδόντα* μετ. ἔνεσ. (*διδούς*—*διδούσα*—*διδόν*) τοῦ *δίδωμι*, ἐδίδουν, δώσω, ἔδωκα, δέδωκα, ἔδεδωκην.

**Συντακτικὰ—Αἰσθητικὰ.**— *τοσαύτην* (κατηγορ.) ἔνν. (*οἷμοι ἀποχρῆν τὴν δύναμιν*). διὰ ταῦτα ἐμπρόθ. διορ. αἰτίας. *ὅτι οὐκ ἐν...* αἰτιολ. πρότ. ἐπεξηγοῦσα τὸ διὰ ταῦτα. *ἡμῖν* δοτ. προσωπ. *πορίσασθαι* ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπου *εἶναι*. *δύναμιν* ἄντικ. *τὴν παραταξιμένην* ἐπιθετ. μετ. δηλοῦσα σκοπόν. *ἐκείνω* ἄντικ. τῆς μετ. ἀλλὰ *λησαστέειν* (ἀποτελεῖ ἀντίθεσιν πρὸς τὴν μετοχὴν) καὶ *χρησθῆναι* ἀμφότερα τὰ ἄπαρ. εἶναι ὑποκείμε. τῆς ἀπρόσωπου φράσεως *ἀνάγκη* ἔνν. *ἐστί* ὡς ὑποκ. τῶν ἄπαρ. ἔνν. τὸ (*ῥῆμα*). *τῷ τρόπῳ* ἄντικ. τοῦ *χρησθῆναι*. *τούτω* ἐπιθ. διορ. *πόλεμος* γεν. ὑποκειμ. *τὴν πρώτην* ἐπίρρ. διορ. χρόνου. *εἶναι* ὑποκ. τοῦ ἀπρόσωπ. *δεξ. αὐτὴν* δηλ. *τὴν δύναμιν* ὑποκ. τοῦ *εἶναι*. *ὑπέρογκον—ταπεινὴν* κατηγορ. *παντελῶς* ἐπίρρ. διορ. ποσοῦ. *μισθός—τροφή* ὑποκείμε. τοῦ *εἶναι*. *παραίνα*—*συμπλεῖν* ἄντικ. (τελ. ἄπαρ.) ἔξαρτῶμ. ἐκ τοῦ *κελεύω*, *πολίτας* ὑποκ. τῶν ἄπαρ. *διὰ ταῦτα* ἐμπρόθ. διορ. αἰτίας. *ὅτι καὶ πρότερον...* αἰτιολ. πρότ. ἐπεξηγοῦσα τὸ διὰ ταῦτα. *ἀκούω*=*ἀκήκοα*. *τρέφειν—συστρατεύεσθαι* ἄντικ. (εἰδ. ἄπαρ.) ἔξαρτῶμ. ἐκ τοῦ *ἀκούω*. *πρότερον* ἐπίρρ. διορ. χρόνου. *τὴν πόλιν* ὑποκ. τοῦ *τρέφειν* (ἕτεροπροσωπία). *ξενικὸν* ἄντικ. *ἐν Κορίνθῳ* ἐμπρόθ. διορ. τῆς ἐν τόπῳ στάσεως. *οὗ ... ἡγεῖτο* ἀναφ. πρότ. *οὗ* ἄντικ. *Πολ. καὶ Ἰφ. καὶ Χ. καὶ ἄλλοι τινὲς* ὑποκείμε. *ὑμᾶς* ὑποκ. τοῦ *συστρατεύεσθαι*. *αὐτοὺς* κατηγορ. διορ. *ἀκούων* κατηγορηματικὴ μετ. ἔξαρτῶμ. ἐκ τοῦ *οἶδα*. *ὅτι ... ἐνίκων* εἰδικὴ πρότ. *οἱ ξένοι* ὑποκ. *οὗτοι* ἐπιθ. διορ. *Λακεδ.* ἄντικ. (προτάσσεται ἐμφαντικῶς τοῦ ῥήματος, διότι οἱ Λακεδ. ἔθεωρον τοὺ ἀήτιτοι). *παραταττόμενοι* τροπικὴ μετ. μεθ' ὑμῶν ἐμπρόθ. διορ. συνεργείας. *καὶ ὑμεῖς* (ὑποκ.) ἔννοεῖται *ἐνικάτω. μετ' ἐκείνων* ἐμπρόθ. διορ. συνεργείας. *ἐξ οὗ* δηλ. *χρόνον ... στρατεύεται* χρον. πρότ. *τὰ ξενικά* ὑποκ. (ἀττικὴ σύντ.). *ὑμῖν* δοτ. χαριστικὴ. *αὐτὰ* κατηγορ. διορ. *καθ' αὐτὰ* ἐμπρόθ. διορ. διανομῆς. *φίλους—συμμάχους* ἄντικ. τοῦ *νικᾶ* (λέγεται μὲ πολλὸν σαρκασμὸν, διότι οἱ μισθοφόροι ἔπρεπε νὰ σῶσουν ἐκ τῶν κινδύνων τοὺς φίλους καὶ συμμάχους) ὡς ὑποκ. ἔνν. (*τὰ ξενικά*). *οἱ ἐχθροὶ* ὑποκ. *μείζους* κατηγορ. τοῦ *δέοντος* β' ὅρος συγκρίσεως. *παρακύναντα* (=ἐπὶν παρακύνῃ δηλ. *τὰ ξενικά*) χρον. μετ. *ἐπὶ τὸν πόλεμον* ἐμπρόθ. διορ. διευθύνσεως. *τῆς πόλεως* γεν. ὑποκειμ. *πρὸς Ἀργεῖβ.* ἐμπρόθ. διορ. διευθύνσεως. *πανταχοῦ* ἐπίρρ. διορ. τόπου. *μᾶλλον* ἐπίρρ. διορ. ποσοῦ. *λόγῳ* τῷ *μᾶλλον* θὰ ἐννοήσωμεν ὡς β' ὄρον συγκρίσεως τὸ: *ἢ ἐπὶ τοὺς πολεμίους. πλέοντα* κατηγορηματικὴ μετ. ἔξαρτῶμ. ἐκ τοῦ *οἴχεται* καὶ τὸ μὲν ῥῆμα ἐξηγεῖται μὲ ἐπίρρημα (*οἴχεται*=ταχέως), ἢ δὲ μετοχῇ, ἢ ἐκφράζουσα τὸ κύριον νόημα, μὲ ῥῆμα (*πλέοντα*=πλέον). ὁ στρατηγός ὑποκ. (μὲ πολλὴν εἰρωνείαν, διότι ὁ στρατηγός προηγείται). *εἰκότως* ἐπίρρ. διορ. τρόπου. *ἄρχειν* ὑποκ. τοῦ ἀπρόσωπου *ἔστιν*. (*τινά*) ἔνν. ὡς ὑποκ. τοῦ ἄπαρ. *μὴ δίδόντα* (=ἐὰν μὴ δίδῃ) ὀποθ. μετ. ἢ καὶ τροπικῇ. *μισθὸν* ἄντικ.

**Πραγματικὰ.**— *μισθός—τροφή* εἰς πάντα στρατιωτῆν ἐδίδετο καθ' ἐκάστην ἡμέραν *μισθός* καὶ *σιτηρεσιον*\* ἀμφότερα ἐλέγοντο *ἐπιτελής* *μισθός* μὴ δυνάμενος νὰ ὑπερβῇ τὴν δραχμὴν οὔτε καὶ νὰ εἶναι κατώτερος τῶν 4 ὀβο-

λῶν ἡμερησίως. Μισθὸς καὶ τροφή ἐδίδοντο εἰς χρήμα, διότι δὲν ὑπῆρχε τότε, ὅπως θὰ ἐλέγομεν σήμερον *ἐπιμελητεία στρατοῦ*, διὰ τῶν χρημάτων δὲ τούτων ἠγόραζον τροφίμα καὶ λοιπὰ ἀναγκαῖα ἀπὸ τοῦς *καπήλους*, τὰς ἐφοδιοπομπὰς δηλαδή, οἱ ὅποιοι παρηκολούθουν τὸν στρατόν. *πρότερόν ποτε* ἔννοεῖ τὸν Κορινθιακὸν πόλεμον (395—387 π.Χ.), *ξενικὸν ἐν Κορίνθῳ* συγκροτηθὲν ὑπὸ τοῦ Κόνωνος καὶ προσενεγκὸν πολλὰς ὑπηρεσίας εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ τετάρτου π.Χ. αἰῶνος. *Πολύστρατος* οὐδὲν εἶναι γνωστὸν περὶ τῆς δράσεώς του. *Ἰφικράτης—Χαβρίας* ἔνδοξοι Ἀθηναῖοι στρατηγοί. καὶ ἄλλοι ὁ Στράβαξ, Καλλίας, Φιλοκράτης. *ἐνίκων Λακεδ.* ὁ Ἰφικράτης κατήγαγε περιφανῆ νίκην τῷ 392 π.Χ. εἰς τὸ παρὰ τὸν λιμένα τῆς Κορίνθου Λέχαιον, ἐξολοθρεύσας ὀλόκληρον Σπαρτιατικὸν τάγμα (=μόρα) ἐκ 400 ἀνδρῶν. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐθεώρουν τὴν νίκην ταύτην ἐφάμιλλον τῆς τοῦ Μαραθῶνος καὶ Σαλαμῖνος. *αὐτὰ καθ' αὐτὰ* ἄνευ συμμετοχῆς Ἀθηναίων πολιτῶν. *νικᾷ δι' ἀρπαγῶν καὶ ἀργυρολογιῶν. οἱ ἐχθροὶ* Θηβαῖοι, Χιοι, Ρόδιοι καὶ πρὸ πάντων ὁ Φίλιππος. *ἐπὶ τὸν τῆς πόλεως πόλεμον* διπλοῦν μέτωπον πολέμου εἶχον οἱ Ἀθηναῖοι α) κατὰ τοῦ Φιλίππου. καὶ β) κατὰ τὸν ἀποστατηρασίων συμμαχικῶν πόλεων. *πρὸς Ἀργάβαζον* ἦτο Πέρσης σατράπης, τὸν ὁποῖον ἐβοήθησεν ὁ Ἀθηναῖος στρατηγὸς Χάρης τῷ 356 π.Χ., ὅτε ἀπεστάτησεν ἀπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Ἀρταξέρξου τοῦ Γ'. Τοῦτο ἐπραξεν, διότι δὲν εἶχε χρήματα πρὸς μισθοδοσίαν τῶν στρατιωτῶν του. *εἰκότως* ὁ ῥήτωρ ὑπερασπίζει τὸν στρατηγὸν Χάρητα διὰ ταύτην τὴν πρῶξιν.

**Γνωμικά :** 3. «οὐ γὰρ ἔστιν ἄρχειν μὴ δίδόντα μισθόν».

**Νόημα :** Ὁ ῥήτωρ, θέλων νὰ δικαιολογήσῃ, διὰ ποῖον λόγον προτείνει συγκρότησιν μικρᾶς δυνάμεως, λέγει ὅτι α) εἶναι ἀνάγκη νὰ διεξάγουν κατ' ἀρχὰς κλεφτοπόλεμον καὶ β) ἡ συντήρησις μεγαλύτερας δυνάμεως προϋποθέτει μισθὸν καὶ σιτηρέσιον. Ἐπιβάλλεται ἐπίσης, συνεχίζει ὁ ῥήτωρ, νὰ μὴ στέλλωνται μόνον μισθοφόροι, ἀλλὰ μαζὶ μὲ αὐτοὺς νὰ στέλλωνται καὶ Ἀθηναῖοι πολῖται. Ἐὰν γίνῃ αὐτό, ὅπως ἄλλοτε ἔγινε κατὰ τὸν Κορινθιακὸν πόλεμον, θὰ σημειώσουν πολλὰς νίκας. Ἀντιθέτως ὅμως, εἴαν δηλαδὴ σταλοῦν μόνον μισθοφόροι, λόγῳ μὴ μισθοδοτήσεως θὰ ἀναγκασθοῦν ἢ νὰ λαφυραγωγοῦν τοὺς συμμαχούς, ὁπότε οἱ ἐχθροὶ τῶν θὰ αὐξάνονται, ἢ νὰ ἀδιαφοροῦν διὰ τὰ συμφέροντα τῆς πόλεως καὶ νὰ καταφεύγουν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἄλλων, ὁπότε καὶ οἱ στρατηγοὶ ὑποχρεοῦνται νὰ τοὺς ἀκολουθήσουν. Καταλήγει δὲ λέγων ἐπιγραμματικῶς ὅτι «οὐκ ἔστιν ἄρχειν μὴ δίδόντα μισθόν».

**Περίληψις.**— 1) Λόγοι δι' οὓς ἡ συγκροτηθησομένη δύναμις πρέπει νὰ εἶναι μικρά. 2) Ὁφέλειαι ἐκ τῆς συστρατεύσεως Ἀθηναίων πολιτῶν καὶ 3) Ζημίαι ἐκ τῆς μὴ μισθοδοσίας τοῦ στρατοῦ.

## § 25+27

Τί οὖν κελεύω ; (Κελεύω) ἀφελεῖν τὰς προφάσεις καὶ τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν στρατιωτῶν, πορίσαντας μισθὸν καὶ παρακαταστήσαντας στρατιώτας οἰκείους ὥσπερ ἐπόπτας τῶν στρατηγουμένων· ὡς μάρτυρας τῶν πράξεων τοῦ στρατηγοῦ· ἐπεὶ νῦν γε	Τί λοιπὸν προτρέπω ; (Προτρέπω) νὰ ἀφαιρέσετε τὰς προφάσεις καὶ τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν στρατιωτῶν, ἄφοῦ προμηθεύσετε μισθὸν καὶ ἄφοῦ τοποθετήσετε πλησίον τῶν στρατιώτας ἰδικούς σας ὡς μάρτυρας τῶν πράξεων τοῦ στρατηγοῦ· διότι τώρα βέβαια
--	--

γέλως ἔσθ',  
 ὡς χρώμεθα  
 τοῖς πράγμασιν.  
 Εἰ γὰρ ἔροίτο τις ὑμᾶς  
 εἰρήνην ἄγετε, ὦ ἄνδρες Ἴθηναῖοι;»  
 «Μὰ Δία ἡμεῖς γε  
 οὐκ (ἄγομεν εἰρήνην)»,  
 εἴποιτ' ἄν,  
 «ἀλλὰ Φιλίππῳ πολεμοῦμεν».

Οὐκ ἐχειροτονεῖτε δ' ἐξ ὑμῶν αὐτῶν  
 δέκα ταξιάρχους καὶ στρατηγούς

καὶ φυλάρχους  
 καὶ δύο ἱπάρχους;  
 Τί οὖν οὗτοι ποιοῦσιν;  
 Πλὴν ἑνὸς ἀνδρός,  
 ὃν ἂν ἐκπέμψῃτ'  
 ἐπὶ τὸν πόλεμον,  
 οἱ λοιποὶ ὑμῖν  
 τὰς πομπὰς πέμπουσι  
 μετὰ τῶν ἱεροποιῶν·  
 χειροτονεῖτε γὰρ  
 τοὺς ταξιάρχους καὶ τοὺς φυλάρχους  
 εἰς τὴν ἀγοράν,  
 οὐκ ἐπὶ τὸν πόλεμον  
 ὥσπερ οἱ πλάττοντες  
 τοὺς πηλίνους.  
 Οὐ γὰρ ἐχρῆν,  
 ὦ ἄνδρες Ἴθηναῖοι,  
 εἶναι ταξιάρχους παρ' ὑμῶν,  
 ἱππαρχον παρ' ὑμῶν,  
 ἄρχοντας οἰκείους  
 ἔν' ἦν ὡς ἀληθῶς  
 ἡ δύναμις τῆς πόλεως;  
 Ἄλλ' εἰς μὲν Λῆμνον  
 δεῖ πλέειν  
 τὸν παρ' ὑμῶν ἱππαρχον,  
 ἱππαρχεῖν δὲ Μενέλαον  
 τῶν ἀγωνιζομένων  
 ὑπὲρ τῶν κτημάτων τῆς πόλεως;  
 Καὶ οὐ λέγω ταῦτα  
 μεμφόμενος τὸν ἄνδρα,  
 ἀλλ' ἔδει ὑφ' ὑμῶν

εἶναι γελοῖον πρᾶγμα,  
 ὅπως ἀντιμετωπίζομεν  
 τὰ πράγματα (τοῦ πολέμου).  
 Διότι ἐάν κανεῖς ἤθελε σὰς ἐρωτήσει  
 «εἰρήνην ἔχετε, ἄνδρες Ἴθηναῖοι;»  
 Μὰ τὸν Δία ἡμεῖς τοῦλάχιστον  
 «δὲν (ἔχομεν εἰρήνην)»,  
 ἠθέλατε ἀπαντήσει,  
 «ἀλλὰ πολεμοῦμεν κατὰ τοῦ Φιλίπ-  
 που».

Δὲν ἐξελέγατε δὲ ἀπὸ σὰς τοὺς ἰδίου  
 δέκα ταξιάρχους καὶ (δέκα) στρα-  
 τηγούς

καὶ (δέκα) φυλάρχους  
 καὶ δύο ἱπάρχους;  
 Τί λοιπὸν κάμνουν αὐτοί;  
 Ἐκτὸς ἑνὸς ἀνδρός,  
 τὸν ὅποιον ἠθέλατε στείλει  
 πρὸς διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου,  
 οἱ ὑπόλοιποι πρὸς εὐχαρίστησίν σας  
 προπορεύονται τῶν πομπῶν  
 μαζί μὲ τοὺς ἱεροποιούς·  
 διότι ἐκλέγετε  
 τοὺς ταξιάρχους καὶ τοὺς φυλάρχους  
 διὰ τὴν ἀγοράν,  
 ὄχι διὰ τὸν πόλεμον,  
 ὅπως ἀκριβῶς οἱ κατασκευάζοντες  
 τοὺς πηλίνους (ταξιάρχ. καὶ φυλάρχ.).  
 Δὲν ἔπρεπε λοιπὸν,  
 ἄνδρες Ἴθηναῖοι,  
 νὰ εἶναι οἱ ταξιάρχοι ἀπὸ σὰς,  
 ὁ ἱππαρχος ἀπὸ σὰς,  
 οἱ ἄρχοντες (γενικῶς) ἰδικοί σας,  
 διὰ νὰ ἀνῆκε πραγματικῶς  
 ἡ δύναμις εἰς τὴν πόλιν;  
 Ἄλλ' εἰς μὲν τὴν Λῆμνον  
 πρέπει νὰ πλέῃ  
 ὁ ἰδικὸς σας ἱππαρχος,  
 νὰ εἶναι δὲ ὁ Μενέλαος ἱππαρχος  
 τῶν ἀγωνιζομένων  
 διὰ τὰς κτήσεις τῆς πόλεως;  
 Καὶ δὲν λέγω αὐτὰ  
 κατηγορῶν τὸν ἄνδρα,  
 ἀλλ' ἔπρεπεν ἀπὸ σὰς

κεχειροτονημένον εἶναι τοῦτον,  
ὅστις ἂν ᾦ.

νὰ ἔχη ἐκλεγῆ αὐτός,  
ὅποιοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι.

**Γραμματικὰ — Σημαιολογικά.**— ἀφελεῖν ἀπαρ. ἀορ. β' τοῦ ἀφαιρέω· ᾠ, ἀφῆρουν, ἀφαίρησιν, ἀφείλον, (ὑποτ. ἀφέλω, εὐκτ. ἀφέλομαι· προστ. ἀφέλε, ἀφελεῖν, ἀφελών, οὔσα, ὄν), ἀφῆρηκα, ἀφῆρηκει. πορίσαντας μετ. ἀορ. τοῦ πορίζω=προμηθεύω. τὰ στρατηγούμενα (μετ οὐδ. γέν.) =τὰ ὑπὸ τῶν στρατηγῶν πραττόμενα, αἱ πράξεις τοῦ στρατηγοῦ. παρακαταστήσαντας μετ. ἀορ. α' τοῦ παρακαθίστημι (=τοποθετῶ πλησίον), παρακαθίστην, παρακαταστήσω, παρακατέστησα, παρακαταστήσας ἔχω, γέλωσ=αἰτία πρὸς γέλωτα, γελοῖον πρᾶγμα. ἔσθ'=ἔστι. ὡς ἀναφ. τροπ. ἐπίρρ. χρωῶμαι (=μεταχειρίζομαι, ἀντιμετωπίζω), ἐχρώμην, χρῆσομαι, ἐχρησάμην, ἐχρήσθην, κέχρημαι, ἐκεχρήμην. ἔροιστο εὐκτ. μέσ. ἀορ. β' με ἐνεργητ. σημ. τοῦ ἐρωτάω· ᾠ, ἠρώτων, ἐρωτήσω καὶ ἐρήσομαι, ἠρώτησα καὶ ἠρόμην (ὑποτ. ἔρωμαι, εὐκτ. ἐροίμην, προστ. ἐροῦ, ἀπαρ. ἐρέσθαι, μετ. ἐρόμενος, η, ον), ἠρώτηκα, ἠρώτηκειν. ἄγετε ἐνεστώς· ἄγω, ἦγον, ἄξω, ἦγαγον, ἦχα καὶ ἀγήρχα, ἦχιν καὶ ἠγήρχην. μὰ καταχρηστ. πρόθ. συντασσόμενη μετ αἰτιατ. ἐπὶ ἐνόρκου ἀρνήσεως (ἐπὶ ἐνόρκου βεβαιώσεως χρησιμοποιεῖται τὸ νή). εἴποιτε εὐκτ. ἀορ. β' τοῦ λέγω. ἐχειροτονεῖτε παρατ. τοῦ χειροτονέω· ᾠ=ἐκλέγω δι' ἀνατάσεως τῶν χειρῶν. ἐπιπέμψητε ὑποτ. ἀορ. τοῦ ἐκπέμπω=στέλλω ἔξω (παρακμ. ἐκπέπομφα). ποιπιάς πέμπω=προπορεύομαι, προηγούμαι τῶν πομπῶν, πλάττω=δίδω σχῆμα, μορφήν, κατασκευάζω. πῆλιγος=ὁ ἐκ πηλοῦ κατασκευασμένος, γὰρ (ἐπὶ ἐρωτήσεως)=λοιπόν, ἐχερῆν καὶ χερῆν παρατ. τοῦ ἀπροσώπου χερῆ=πρέπει, μέλλ. χερῆσει. ἵνα τελ. οὐδ. ἦν παρατ. τοῦ εἶμι. ὡς ἐπίρρ. ἐπιτεῖνον τὴν σημασίαν τοῦ ἐπιρρήμι. ἀληθῶσ=πράγματι, τῷ ὄντι. κτήμα=κτησίς. ἱππαρχῶ=εἶμαι ἱππαρχός. μέψομαι ἵνα καὶ ἵνι (μέσ. ἀποθ.)=ψέγω, κατακρίνω. κατηγορῶ· ἐμεψόμην, μέψομαι, μεψθήσομαι, ἐμεψάμην, ἐμεψθῆν. ἔδει παρατ. τοῦ δεῖ=πρέπει. κειροτονημένον μετ. μέσου παράκμ. τοῦ χειροτονεῖσθαι· οὔμαι=ἐκλέγομαι. ᾦ ὑποτ. ἐνεσ. τοῦ εἶμι.

**Συντακτικὰ — Αἰσθητικὰ.**— ἰδ ἄντικ. τοῦ κελεύω εὐθεῖα ἐρωτημ. πρότ. ἀφελεῖν ἄντικ. (τελ. ἀπαρ) ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ρ (κελεύω)· ὡς ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. ἐνν. (ὅμας). τὰς προφάσεις ἄντικ. τοῦ ἀφελεῖν. στρατηγοῦ· στρατιωτῶν γεν. ὑποκειμενικά. πορίσαντας· παρακαταστήσαντας (=ἐπὶ ἂν πορίσητε, ἐπὶ ἂν παρακαταστήσητε) χρον. μετ. μισθόν· στρατιώτας ἄντικ. οἰκείους ἐπιθ. διορ. ὡς περ ἐπόπτας παρομοίωσις μεταφορικῆ εἰλημμένη ἐκ τῶν ἐλευσινίων μυστηρίων. τῶν στρατηγουμενῶν γεν. ἀντικειμενικῆ εἰς τὸ ἐπόπτας. ἐπεὶ ... ἐστὶ αἰτιολ. πρότ. ὡς χρώμεθα ἀναφορ. πρότ. ὡς ὑποκ. τοῦ ἐστὶ. γέλωσ κατηγορ. (οὐσιαστ. ἀντὶ ἐπιθέτου πρὸς ἔμφασιν). τοὺς πράγμασιν ἄντικ. τοῦ χρώμεσθαι. εἰ ἔροιστο (ὑπόθ) +εἴποιε' ἂν (ἀπόθ.) ὑποθ. λόγος γ' εἶδους δηλῶν ἀπλῆν σκέψιν τοῦ λέγοντος. τις ὑποκ. ὅμας ἄντικ. εἰρήνην ἄγετε εὐθεῖα ἐρωτημ. πρότασις ὡς β' ἄντικειμ. τοῦ ἔροιστο. μὰ Δία (ἐμπρόθ. διορ. ἐνόρκου ἀρνήσεως) οὐχ ἡμεῖς γε ἐνν. ἄγομεν εἰρήνην. Φιλίππω ἄντικ. τοῦ πολεμοῦμεν. ταξ. στρατ. φυλ. ἱππάρ. ἄντικ. ἐξ ὅμας ἐμπρόθ. διορ. ἀμέσου καταγωγῆς. αὐτῶν κατηγορ. διορ. δεκά· δύο ἐπιθ. διορ. οὗτοι ὑποκ. τι ἄντικ. πλὴν ἐνός ἀνδρός ἐμπρόθ. διορ. ἐξαιρέσεως. ὃν ἂν ἐκπέμψητε ἀναφ. ὑποθ. πρότ. ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐμπρόθ. διορ. διευθύνσεως. οἱ λοιποὶ ὑποκ. τὰς πομπὰς σύστοιχον ἄντικ. ὅμιν δοτ. ἠθικῆ. μετὰ τῶν λοιποῶν ἐμπρόθ. διορ. συνεργείας. ὡς περ γὰρ οἱ πλάττοντες τοὺς πηλίγους ἐννοεῖται (ταξίαρχος καὶ φυλάρχος πλάττοντες αὐτοὺς εἰς τὴν ἀγοράν. οὕτως ἡμεῖς) εἰς τὴν ἀγοράν, οὐκ ἐπὶ τὸν πόλεμον, χειροτονεῖτε τοὺς ταξ. καὶ φυλ. (ἢ παραβολῆ τῶν Ἀθηναίων πρὸς κοροπλάθους εἶναι λιαν προοβλητικῆ, διότι οἱ στρατηγοὶ οὐδὲν ὠφέλιμον πράττουσιν, ἀλλ' εἶναι μόνον δι' ἑορτῆς καὶ

παρελάσεις, ὅπως τὰ ἀθύρματα εἰς χεῖρας τῶν παίδων. Ἐπίσης αἱ ἀλλεπάλληλοι ἐρωτήσεις καθιστοῦν τὸν λόγον ζωηρότερον καὶ ἐλέγχουν πικρότερον τὴν βρασιάνην τῶν Ἀθηναίων). οἱ πλάττοντες ἐπιθ. μετ. τοὺς πηλίλους ἐπιθ. διορ. εἰς τὴν ἀγορὰν—οὐκ ἐπὶ τὸν πόλεμον (ἀντίθεσις) ἐμπρόθ. διορ. σκοποῦ. τοὺς ταξ. τοὺς φυλ. ἄντικ. εἶναι ὕποκ. τοῦ ἀπρὸς ὠποῦ ἐχερῆν. ταξίαρχους—ἵππαρχον—ἄρχοντας ὕποκ. τοῦ εἶναι οἰκείους κατηγ. παρ' ὕμῶν—παρ' ὕμῶν σχῆμα ἐπαναφορᾶς, δι' οὗ ὁ λόγος καθίσταται παθητικώτερος. ἵνα ᾗν τελικὴ πρότ. ἐκφερομένη διὰ παρατακικοῦ ὀριστικῆς, ἵνα δηλώσῃ σκοποῦ μὴ δυνάμενον νὰ ἐκπληρωθῇ. ἡ δύναμις ὕποκ. τῆς πόλεως γεν. κατηγορηματικὴ κτητικὴ. ὡς ἀληθῶς ἐπίρρ. διορ. τρόπου. εἰς Δῆμον ἐμπρόθ. διορ. διευθύνσεως. πλεῖν ὕποκ. τοῦ ἀπρὸς ὠπ. δεῖ. ἵππαρχον ὕποκ. τοῦ πλεῖν. τὸν παρ' ὕμῶν ἐπιθ. διορ. ἵππαρχεῖν ἐπίσης ὕποκ. τοῦ ἀπρὸς. δεῖ. Μεγέλαον ὕποκ. τοῦ ἵππαρχεῖν. τῶν ἀγωνιζομένων ἐπιθετ. μετ. ὡς ἄντικ. τοῦ ἵππαρχεῖν. ὑπὲρ τῶν κτημάτων ἐμπρόθ. διορ. σκοποῦ. τῆς πόλεως γεν. κτητικὴ. μεμφόμενος τροπικὴ μετ. τὸν ἄνδρα ἄντικ. ταῦτα ὁσοῦτοι γεν. ἄντικ. τοῦ λέγω. εἶναι ὕποκ. τοῦ ἀπρὸς. ἔδει. τοῦτον ὕποκ. τοῦ εἶναι. χειροτονημένον κατηγορ. χειροτονημένον εἶναι=χειροτονησθαι). ὕφ' ὕμῶν ποιητικὸν αἷτιον. ὅστις ἂν ᾗ ἄναφ. ὕποθ. πρότ.

**Πραγματικά.**—προφάσεις πολλάκις στρατηγοὶ καὶ στρατιῶται κατέπαυον τὸν πόλεμον προφασίζόμενοι ὅτι δὲν ἐμισθοδοτοῦντο, ἐπόπτας ἢ μεταφορὰ ἐκ τῶν Ἐλευσινίων μυστηρίων, ὅπου οἱ κατέχοντες ἀνώτερα ἀξιώματα ἐκ τῶν μυστῶν ἐκαλοῦντο ἐπίπτοι καὶ εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ παρίστανται ὡς μάρτυρες τῶν τελουμένων εἰς τὸ τελεστήριον τοῦ ναοῦ τῆς Δήμητρος. Οὕτω κατὰ τὸν ῥήτορα πρέπει νὰ παρίστανται οἱ στρατιῶται μάρτυρες τῶν πράξεων τοῦ στρατηγοῦ. Φιλιππῶ πολεμοῦμεν ἄνευ συμμετοχῆς Ἀθηναίων διεξήγετο πόλεμος κατὰ τοῦ Φιλίππου, ἄφ' ἧς ἐποχῆς κατέλαβε τὴν Ἀμφίπολιν (357 π.Χ.). στρατηγοὶ—ταξίαρχοι—φύλαρχοι—ἵππαρχοι κατ' ἔτος ἐξελέγοντο 10 στρατηγοὶ διοικοῦντες τὸ πεζικόν. ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν ὁποίων ἦσαν 10 ταξίαρχοι ἐκλεγόμενοι (=χειροτονηόμενοι) διὰ τῆς ψήφου τοῦ λαοῦ ἕκαστος ἐξ ἐκόςτης φυλῆς. Ἐπίσης ἐξελέγοντο δύο ἵππαρχοὶ διοικοῦντες τὸ ἵππικὸν καὶ ἔχοντες ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν 10 φυλάρχους. τὰς πομπὰς τὰς τελουμένας κατὰ τὰ Παναθηναῖα, Διονύσια, Ἐλευσίαια καὶ λοιπὰς ἑορτάς, ὅπου διέπρεπον οἱ ἱππεῖς. ἱεροποιοὶ ἦσαν 10 ἄρχοντες ἐκλεγόμενοι διὰ ψήφου κατ' ἔτος καὶ ἔχοντες καθήκοντα νὰ διοργανῶνουν τελετάς, θυσίας καὶ ἑορτάς. πηλίλους εἰς τὴν ἀγορὰν ὅπως οἱ κοροπλάθοι κατασκευάζουν ἀθύρματα πρὸς χρῆσιν τῶν παίδων καὶ πωλοῦν αὐτὰ εἰς τὴν ἀγορὰν, οὗτω καὶ οἱ Ἀθηναῖοι χειροτονοῦν στρατηγοὺς προοριζομένους μόνον διὰ νὰ συνοδεύουν πομπὰς εἰς τὴν ἀγορὰν. ἵππαρχον καὶ κατωτέρω πάλιν τὸν παρ' ὕμῶν ἵππαρχον εἰς ἐνικὸν ἀριθμ., διότι ὁ ῥήτωρ ἔχει ὑπ' ὄψει του τὸν ἀποστελλόμενον εἰς τὸν πόλεμον, διότι ὁ ἄλλος παρέμεινεν ἐν τῇ πόλει, ἵνα μεριμνᾷ περὶ τῶν ἑορτῶν καὶ πομπῶν. Δῆμος νῆσος τοῦ Αἰγαίου, ἀποικία τῶν Ἀθηναίων, εἰς ἣν ἐπέμπον κατ' ἔτος πρὸς διοίκησιν αὐτῆς σῶμα ἱππέων μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ἕνα ταξίαρχον ἢ ἐκεῖ διαμονὴ αὐτοῦ ἦτο ἀνετός. Μεγέλαος ἑτεροθαλῆς (ὁμοπάτριος) ἀδελφὸς τοῦ Φιλίππου. Ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο καὶ ἐμίσει τὸν ἀδελφόν του, κατέφυγεν εἰς τὰ μισθοφορικὰ στρατεύματα τῶν Ἀθηναίων καὶ οἱ ξεναγοὶ του ἀνέθεσαν εἰς αὐτὸν τὴν ἀρχιανίαν τοῦ ἵππικοῦ. Τούτου τὴν χειροτονίαν προτείνει ὁ ῥήτωρ, ἐφ' ὅσον δὲν προτείνεται Ἀθηναῖος πολίτης ὡς ἵππαρχος. ὅστις ἂν ᾗ εἴτε καλὸς εἴτε κακός.

**Νόημα.**—Ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς διεξαγωγῆς τοῦ πολέμου ὁ ῥήτωρ συμβουλεύει τοὺς Ἀθηναίους α) νὰ μισθοδοτοῦν στρατηγοὺς καὶ στρατιώτας, ἀφαιροῦντες οὕτω τὰς προφάσεις πρὸς μὴ μισθοδοσίας β) νὰ ἀποστελλοῦν ὡς στρατιώτας Ἀθηναίους πολίτας, ἵνα ἐπιβλέπουν τὰς πράξεις τοῦ στρατηγοῦ γ) νὰ μὴ χρησιμοποιῶν τοὺς 32 ἐκλεγόμενους ἄρχοντας (10 στρατηγοὺς, δέκα ταξίαρχους, 10 φυλάρχους καὶ 2 ἱπάρχους) διὰ τὰς πομπὰς, καὶ μόνον τὸν ἕνα

νά στέλλουν εἰς τὸν πόλεμον, διότι τοῦτο καταντᾷ γελοῖον, καὶ δ) πάντες οἱ ἐκλεγόμενοι ἄρχοντες νὰ προσερχῶνται ἐξ αὐτῶν τῶν ἰδίων, διότι τότε καὶ μόνον ἐμφανίζεται ἡ πραγματικὴ δύναμις τῆς πόλεως. Ἄς μὴ ἐξαιρεθῆ ὕστε καὶ ὁ διοικῶν τὸν στρατὸν ὑπὲρ τῶν κήσεων τῆς πόλεως.

**Περίληψις.**— Συμβουλαὶ τοῦ ῥήτορος ἐπὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν πρέπει νὰ μεριμνοῦν διὰ τὰ πολεμικὰ ζητήματα.

## § 28+29

Ἴσως δὲ ἠγεῖσθε  
ταῦτα μὲν ὀρθῶς λέγεσθαι,  
ποθεῖτε δὲ ἀκοῦσαι μάλιστα

τὸ τῶν χρημάτων,  
πόσα (ἔσται)  
καὶ πόθεν ἔσται.  
Τοῦτο δὴ καὶ περαίνω.  
Χρήματα τοῖνον·

ἔστι μὲν ἡ τροφή,  
σιτηρέσιον μόνον  
τῇ δυνάμει ταύτῃ,  
τάλαντ' ἐνενήκοντα  
καὶ μικρόν τι πρὸς,  
δέκα μὲν ναυσι ταχέαις  
τετταράκοντα τάλαντα  
εἴκοσι μναῖ  
εἰς τὴν ναῦν  
τοῦ μηνὸς ἐκάστου,  
στρατιώταις δὲ δισχιλίοις  
τοσαῦθ' ἕτερα,  
ἵνα λαμβάνῃ ὁ στρατιώτης  
δέκα δραχμὰς τοῦ μηνὸς σιτηρέσιον,  
τοῖς δ' ἱππεῦσι  
διακοσίοις οὔσιν,  
ἐὰν λαμβάνῃ ἕκαστος  
τριάκοντα δραχμὰς τοῦ μηνός,  
δώδεκα τάλαντα.  
Εἰ δὲ τις οἶεται  
μικρὰν ἀφορμὴν εἶναι  
(τὸ) ὑπάρχειν τοῖς στρατευομένοις  
σιτηρέσιον,  
οὐκ ὀρθῶς ἔγνωκεν·  
ἐγὼ γὰρ οἶδα σαφῶς  
ὅτι, ἂν γένηται τοῦτο,

Ἴσως δὲ νομίζετε  
ὅτι αὐτὰ μὲν λέγονται ὀρθῶς,  
ἐπιθυμεῖτε δὲ νὰ ἀκούσετε πρὸ πάν-  
των

τὸ ζήτημα τῶν χρημάτων,  
πόσα δηλαδὴ (θὰ εἶναι)  
καὶ ἀπὸ ποῦ θὰ ἐξοικονομηθοῦν.  
Αὐτὸ ἀμέσως καὶ θὰ πραγματοποιεθῶ.  
Ὡς πρὸς τὰ χρήματα λοιπὸν  
(σὰς λέγω τὰ ἐξῆς)·

ὑπολογίζεται μὲν ἡ διατροφή,  
δηλ. μόνον τὸ σιτηρέσιον,  
διὰ τὴν δυνάμιν αὐτῆν,  
εἰς ἐνενήκοντα τάλαντα  
καὶ ὀλίγον ἀκόμη ἐπὶ πλεόν,  
(ἦτοι) διὰ τὰ δέκα μὲν ταχέα πλοῖα  
τεσσαράκοντα τάλαντα,  
εἴκοσι δηλαδὴ μναῖ  
διὰ (κάθε) πλοῖον

κάθε μῆνα,  
διὰ δύο δὲ χιλιάδας στρατιώτας  
ἄλλα τόσα,  
διὰ νὰ λαμβάνῃ ὁ (κάθε) στρατιώτης  
δέκα δραχμὰς τὸν μῆνα σιτηρέσιον,  
διὰ δὲ τοὺς ἱππεῖς,  
οἱ ὁποῖοι εἶναι διακόσιοι,  
ἐὰν ὁ καθένας λαμβάνῃ  
τριάκοντα δραχμὰς τὸν μῆνα,  
δώδεκα τάλαντα.

Ἐὰν δὲ κανεὶς νομίζῃ  
ὅτι εἶναι μικρὸν βοήθημα  
τὸ νὰ ἔχουν οἱ στρατιῶται  
(μόνον) σιτηρέσιον,  
δὲν κρίνει ὀρθῶς·  
διότι ἐγὼ γνωρίζω καλῶς  
ὅτι, ἂν ἐξασφαλισθῇ αὐτό,

προσποριεῖ τὰ λοιπὰ  
αὐτὸ τὸ στράτευμα  
ἀπὸ τοῦ πολέμου,  
οὐδένα τῶν Ἑλλήνων ἀδικούν,

οὐδὲ τῶν συμμάχων,  
ὥστ' ἔχειν μισθὸν ἐντελεῖ.  
Ἐγὼ ἔτοιμός (εἰμι) πάσχειν  
ὀτιοῦν συμπλέων ἐθελοντῆς,  
ἐὰν μὴ ταυθ' οὕτως ἔχη.  
Πόθεν οὖν

ὁ πόρος τῶν χρημάτων (γενήσεται),  
ἃ κελεύω  
παρ' ὑμῶν γενέσθαι,  
τοῦτο λέξω ἤδη.

θὰ ἐξοικονομῆ τὰ ὑπόλοιπα  
μόνον τοῦ τὸ στράτευμα  
ἀπὸ (τὰ λάφυρα) τοῦ πολέμου,  
χωρὶς νὰ ἀδικῆ κανένα ἀπὸ τοῦς  
Ἑλλήνας

οὔτε καὶ ἀπὸ τοῖς συμμάχους,  
ὥστε νὰ ἔχη πλήρη τὸν μισθὸν (του)  
Ἐγὼ εἶμαι πρόθυμος νὰ ὑφίσταμαι  
ὀτιδήποτε πλέων μαζί ὡς ἐθελοντῆς,  
ἂν αὐτὰ δὲν ἔχουν ἔτσι.

Ἄπο τοῦ λοιποῦ  
θὰ ἐξοικονομηθοῦν τὰ χρήματα,  
τὰ ὁποῖα προτείνω  
νὰ ἐξευρεθοῦν ἀπὸ σᾶς,  
αὐτὸ θὰ (τὸ) εἶπω ἀμέσως.

**Γραμματικά — Σημαιολογικά.** — ἠγείσθε ἔνεσ. ὀρ. τοῦ ἠγοῦμαι = νομιζῶ. λέγεσθαι ἀπαρ. μέσ. ἔνεσ. τοῦ λέγομαι, ἐλεγόμην, λέξομαι, ῥηθήσομαι καὶ λεχθήσομαι, ἐρρήθην, εἴρημαι, εἰρήμην. ἔσται μέλλ. τοῦ εἰμι. ποθεῖτε ἔνεσ. τοῦ ποθέω - ᾠ = ἐπιθυμῶ σφοδρῶς. ἀκοῦσαι ἀπαρ. ἄορ. τοῦ ἀκούω, ἦκουσ, ἠκούσομαι, ἠκούσα, ἀκήσομαι, ἠκηκόειν δῆ = ἀμέσως. περαίνω (=1) φέρω εἰς πέρας, 2) λέγω, πραγματεύομαι, ἐπέρανον, περανῶ, ἐπέρανα, περάνας ἔχω (ὁ ἔνεσ. ἐδῶ ἔχει σημασ. μέλλοντος). ἔσται (συνδετικόν) = ὑπολογίζεσθαι, τροφή = διατροφή, συντήρησις, πρὸς ἢ πρὸθ. ἔχει ἐπιρρημ. σημ. = προσέτι. ναυσι δοτ. πληθ. (ὄνομ. ἢ ναῦς). εἰς = διά. ἢ μὲν ἀσυντηρημένον πρωτόκλιτον οὐσ. λαμβάνω ὑποτ. ἔνεσ. τοῦ λαμβάνω, ἐλάμβανον, λήψομαι, ἔλαβον, εἴληφα, εἴληφειν. οἶομαι (=νομιζῶ), φώμην, οἶήσομαι, φώθησιν, νενόμικα. ἀφορμῆ = μέσον, δι' οὗ ἐπιχειρεῖ τίς τι, κεφάλαιον, βόθημα. ἔγνωκεν παρακμ. μέ σημ. ἔνεσ. τοῦ γινώσκω (=κρίνω), ἐγίνωσκον, γνώσομαι, ἔγνω, ἔγνωκα, ἐγνώκειν. οἶδα (=γνωρίζω), ἤδη καὶ ἤθειν, εἶσομαι καὶ εἰδήσω. σαφῶς τροπ. ἐπίρρ. = καλῶς. ἂν ὑποθ. γένηται ὑποτ. ἄορ. β' τοῦ γίνομαι, προσποριῶ, εἰς, εἶ, οὔμεν, εἶτε, οὔσι μέλλ. τοῦ προσπορίζω = ἐξοικονομῶ. τὰ λοιπὰ καὶ κατ' ἀναβιβασμὸν τοῦ τόνου εἰς ὄξειαν μετ' ἐκθλιψεως = τὰ λοιπὰ. ἀδικούν οὐδέτ. μετ. ἔνεσ. τοῦ ἀδικέω - ᾠ, ἠδίκουν, ἀδικήσω, ἠδίκησα, ἠδίκηκα. ὁ, ἢ ἐντελεῖς, ἐς = τέλειος, πλήρης. ἐθελοντῆς = μετὴν θέλησίν μου, ἐκουσίως. πάσχειν ἀπαρ. ἔνεσ. τοῦ πάσχω, ἔπασχον, πείσομαι, ἔπαθον, πέπονθα, ἐπεπόνθειν. ὄτισσούν, ἠτισσούν, ὄτιοῦν ἄοριστος ἀντ. ἔτοιμος = πρόθυμος. γενέσθαι ἀπαρ. ἄορ. β' τοῦ γίνομαι. λέξω μέλλ. τοῦ λέγω.

**Συντακτικά — Διδασκτικά.** — λέγεσθαι ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐξαρτῶμ. ἐκ τοῦ δοξαστικοῦ ἠγείσθε. ταῦτα (αἰτιατ. πτ.) ὕποκ. τοῦ λέγεσθαι (ἐτεροπροσωπία). ὀρθῶς ἐπίρρ. διορ. τρόπον. ἀκοῦσαι ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐξαρτῶμ. ἐκ τοῦ ἔφεικτο ποθεῖτε. τὸ τῶν χρημάτων δηλ. ζήτημα ἀντικ. τοῦ ἀκοῦσαι. μάλιστα ἐπίρρ. διορ. ποσοῦ. πόσα ἐνν. ἔσται καὶ πόθεν ἔσται πλῆγια ἐρωτημ. πρότ. ἐπεξηγοῦσα τὸ : τὸ τῶν χρημάτων ὡς ὕποκ. τοῦ ἔσται κατ' ἀντικὴν σύνταξιν ἐνν. (τὰ χρήματα). τοῦτο ἀντικ. τοῦ περαίνω (=περαίνω) ὁ ἔνεσ. ἔχει μελλοντικὴν σημ. χρήματα αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς ἐνν. λέγω ὑμῖν τάδε. ἢ τροφή ὕποκ. τοῦ ἔσται (ὁ σύνδ. μὲν ἔχει ἀπόδοσιν τὸ ἐν § 29 : εἰ δὲ τις). σιτηρέσιον ἐπεξηγήσας εἰς τὸ τροφή. τῆ δύναμι - ναυσι - στρατιώταις - ἱππεῦσι δοτ. κτηνικά εἰς τὸ ἔσται. τάλαντα κατηγ. ἐγενήκοντα ἐπιθ. διορ. μικρὸν ἐπίρρ. διορ. ποσοῦ. πρὸς



ἔπιθρ. διορ. ποσοῦ. *δέκα μὲν ...* ἐπεξήγησις τοῦ *ἐνενήκοντα ταχέαις* ἐπιθ. διορ. *τετταράκοντα* ἐπιθ. διορ. *τάλαντα* κατηγ. *εἰκοσιν ...* ἐπεξήγησις τοῦ *τετταράκοντα, εἰς τὴν ναῦν* ἐμπρόθ. διορ. σκοποῦ. *μναῖ* κατηγ. τοῦ *μηνῶς* γεν. χρόνου. *ἐκάστον* κατηγορ. διορ. *δισχιλίους* ἐπιθ. διορ. *τοσαῦτα* κατηγ. *ἔτερα* ἐπιθ. διορ. *ἴνα ... λαμβάνη* τελ. πρότ. *ὁ στρατιώτης* ὑποκ. *δραχμάς* ἄντικ. *σιτηρέσιον* κατηγορ. *δέκα* ἐπιθ. διορ. *τοῦ μηνῶς* γεν. χρόνου. *οὔσι (=οἷ εἰσιν)* ἐπιθ. μετ. *διακοσίους* κατηγ. τοῦ ὑποκ. τῆς μετ. *ἰππεῦσι. ἐὰν λαμβάνη* (ὑποθ. πρότ.) *+δῶδεκα τάλαντα ἔστι* (ἀπόδ.) ὑποθ. λόγος δ' εἵδους δηλῶν τὸ προσδοκώμενον. *εἰ δὲ οὔται* (ὑπόθ.) *+οὐκ ὀρθῶς ἔγνωκεν* (ἀπόδ.) ὑποθ. λόγος α' εἵδους δηλῶν τὸ πραγματικόν. *εἶναι ἄντικ.* (εἰδ. ἄπαρ.) ἔξαρτῶμ. ἐκ τοῦ δοξαστικοῦ *οὔται. τις* ὑποκ. τοῦ *οὔται. (τὸ) ὑπάρχειν* ὑποκ. τοῦ ἄπαρ. *εἶναι, ἀφορμὴν* κατηγ. *μικρὰν* ἐπιθ. διορ. *σιτηρέσιον* ὑποκ. τοῦ *ὑπάρχειν. τοῖς στρατευομένοις* ἐπιθ. μετ. καὶ δοτ. κτητική. *ὅτι ... προσποριεῖ* εἰδ. πρότ. ὡς ἄντικ. τοῦ *οἶδα τὸ στρατεύμα* ὑποκ. *τὰ λοιπ'* ἄντικ. *αὐτὸ* κατηγορ. διορ. *ἀπὸ τοῦ πολέμου* ἐμπρόθ. διορ. τρόπου. *τοῦτο* ὑποκ. τοῦ *ἂν γένηται* (ὑπόθ.) *+προσποριεῖ* (ἀπόδ.) ὑποθ. λόγος δ' εἵδους δηλῶν τὸ προσδοκώμενον. *ἀδικοῦν* τροπική μετ. *οὐδένα* ἄντικ. *Ἑλλήνων—συμμάχων* γεν. διαιρετ. *ὥστε ἔχειν* συμπερασμ. πρότ. ἄπαρ. *ἐμφατική, ὅταν* τὸ ἀποτέλεσμα παρίσταται ὡς ἀπλή σκέψις τοῦ λέγοντος. *(τὸ στρατεύμα)* ἔνν. ὡς ὑποκ. *μισθὸν* ἄντικ. *ἐντελῆ* κατηγ. *ἐγὼ* ὑποκ. τοῦ *ἔτοιμός (εἰμι)* καὶ τοῦ *πάσχειν* τελ. ἄπαρ. *ὅτι οὐδ'* σύστοιχον ἄντικ. τοῦ *πάσχειν. ἐθελοντῆς* κατηγορ. *συμπλέων* χρον. μετ. (ἢ πρότ. ἀσύνδετος πρὸς τὰ προηγούμενα χάριν ἐμφάσεως). *ἐὰν μὴ ἔχη* ὑποθ. πρότ. *ταῦτα* ὑποκ. (ἀττική σύντ.) ὡς ἀπόδοσις εἶναι τὸ *ἔτοιμός εἰμι ...* (ὑποθ. λόγος δ' εἵδους δηλῶν τὸ προσδοκώμενον). *πόθεν ὁ πόρος* (ὑποκ.) *τῶν χρημάτων* (γεν. ἀντικειμ.) ἔνν. *γενήσεται* πλαγία ἐρωτημ. πρότ. *χρησιμεύουσα* ὡς ἄντικ. τοῦ *λέξω. ἃ ... γενέσθαι* ἀναφ. πρότ. *γενέσθαι* ἄντικ. (τελ. ἄπαρ.) *ἃ* ἄντικ. τοῦ *κελεύω* καὶ ὑποκ. τοῦ *γενέσθαι. παρ'* ὑμῶν ἐμπρόθ. διορ. *προελεύσεως. τοῦτο* δηλ. *τὸν πόρον* ἄντικ. τοῦ *λέξω.*

**Προγματικά.**—*τροφῆ* σιτηρέσιον καὶ μισθός, ἀλλ' ἐδῶ πρόκειται μόνον περὶ σιτηρέσιου. *τάλαντον—μναῖ* ἴσαν ὀνομασίαι χρηματικοῦ ποσοῦ καὶ ὄχι νομίσματα. Καὶ τὸ μὲν *τάλαντον* ἰσοδυναμεῖ μὲ 6.000 δραχμῶν, ἢ δὲ *μναῖ* μὲ 100 δρ.· κατὰ συνέπειαν 60 *μναῖ* μᾶς ἔδιδον ἐν *τάλαντον*. Ὁ ῥήτωρ ὑπολογίζει ὡς ἑξῆς: 1) 20 *μναῖ* ἐπὶ 12 μῆνας=240 *μναῖ* ἐπὶ 10 ναῦς=2.400 *μναῖ* διὰ 60=40 *τάλαντα* 2) 2.000 πεζοὶ ἐπὶ 10 δραχ. ἕκαστος μηνιαίως = 20.000 δρ. ἐπὶ 12 μῆνας=240.000 δρ. διὰ 6000=40 *τάλαντα* καὶ 3) 200 *ἰππεῖς* ἐπὶ 30 δρ. ἕκαστος μηνιαίως=6000 δρ. ἐπὶ 12 μῆνας=72.000 δρ. διὰ 6.000=12 *τάλαντα*. Ὡστε ἔχομεν συνολικῶς 40+40+12=92 *τάλαντα* (=ἐνενήκοντα καὶ *μικρὸν τι πρὸς, δηλ. δύο). τὰ λοιπὰ* ὁ κυρίως μισθὸς ἐντελής δηλ. καὶ σιτηρέσιον καὶ μισθός (ἰδὲ § 23). *ἐθελοντῆς...* ὁ ῥήτωρ εἶναι ὄχι μόνον φιλόπατρις, ἀλλὰ καὶ βαθέως πεπεισμένος περὶ τῆς ὀρθότητος τῶν προτάσεών του.

**Νόημα.**—Ὁ ῥήτωρ πραγματευόμενος τὸ χρηματικὸν ζήτημα, λέγει ὅτι διὰ τὴν συγκρότησιν τῆς δυνάμεως, τὴν ὁποίαν προέτεινε, ἀπαιτοῦνται διὰ τὸ σιτηρέσιον μόνον 92 *τάλαντα* ἑτησίως, ἤτοι α) 40 *τάλαντα* διὰ τὰς 10 ταχέας τριήρεις β) ἐπίσης 40 *τάλαντα* διὰ τοὺς δισχιλίους στρατιώτας καὶ γ) 12 *τάλαντα* διὰ τοὺς 200 *ἰππεῖς*. Ὅσον ἀφορᾷ διὰ τὸν κυρίως μισθὸν τοῦ στρατοῦ, λέγει ὅτι οὗτος θὰ ἔξευρισκῆται ἐκ τῶν λαφύρων τοῦ πολέμου. Περὶ αὐτῶν ἀπολύτως πιστεύει, ἐν συνεχείᾳ δὲ δηλοῖ ὅτι θὰ ὀμιλήσῃ περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν θὰ ἔξευρεθοῦν τὰ χρήματα.

**Περίληψις.**—Ὁ ῥήτωρ ὑπολογίζει τὸ ἀπαιτούμενον χρηματικὸν ποσὸν διὰ τὴν συντήρησιν τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως.

## ΠΟΡΟΥ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ

(Ἡ ὑπόδειξις τοῦ ῥήτορος περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν οἱ Ἀθηναῖοι θὰ ἐξεύρισκον τὰ 92 τάλαντα, συντεταγμένη εἰς κατάλογον, παρεδόθη εἰς τὸν γραμματέα πρὸς ἀνάγνωσιν. Ὁ κατάλογος οὗτος λείπει ἀπὸ τὸν λόγον, διότι κατετέθη εἰς το μητροῶν).

## § 30

Ἄ μὲν ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Ὅσα μὲν ἡμεῖς, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεδυνήμεθ' εὐρεῖν, ἔχομεν δυνηθῆ νὰ ἐξεύρωμεν, ταῦτ' ἐστίν. αὐτὰ εἶναι.  
Ἐπειδὴν δ' ἐπιχειροτονήτε τὰς γνώ- Ὅταν δὲ υποβάλετε τὰς γνώμας εἰς μασ, τὴν διὰ χειροτονίας κρίσιν, ἂν ἀρέσκουν εἰς σὰς, ἐγκρίνατε, ἂν ὑμῖν ἀρέσκη, χειροτονήσετε, διὰ νὰ μὴ πολεμήτε κατὰ τοῦ Φιλίππου ἵνα μὴ πολεμήτε Φιλίππου μόνον ἐν τοῖς ψηφίσμασι μόνον διὰ τῶν ψηφισμάτων καὶ ταῖς ἐπιστολαῖς, καὶ τῶν ἐπιστολῶν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις. ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις.

**Γραμματικά — Σημαιολογικά.**— *δεδυνήμεθα* παρακ. τοῦ *δύναμαι*. *εὐρεῖν* ἀντικ. ἀπορ. β' τοῦ *εὐρίσκω*, εὐ(ἡ)ρισκον, εὐρήσω, εὐ(ἡ)ρον, εὐρηκα, εὐρήκειν. *ἐπιχειροτονήτε* ὑποτ. ἔνεσ. τοῦ *ἐπιχειροτονῶ τὰς γνώμας* = υποβάλλω (διὰ τοῦ προέδρου τῆς ἐκκλησίας) τὰς γνώμας εἰς τὴν διὰ χειροτονίας κρίσιν (τὸ ῥ. κυριολεκτεῖται ἐπὶ τοῦ ἐπιστάτου τῶν πρυτάνεων). *χειροτονήσετε* μέλλ. ὄρ. ἀντὶ προστακτικῆς: *χειροτονήσατε* (*χειροτονῶ* = ψηφίζω δι' ἀνατάσεως τῶν χειρῶν, ἐγκρίνω, ἀποφασίζω)\* τὸ ῥ. τοῦτο κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῶν πολιτῶν.

**Συντακτικά — Αἰσθητικά.**— *ἄ... εὐρεῖν* ἀναφ. πρότ. *ἡμεῖς* ὑποκ. *εὐρεῖν* ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ δυνητικοῦ *δεδυνήμεθα*. *ἃ* ἀντικ. τοῦ *εὐρεῖν*· ὡς ὑποκ. τοῦ *ἐστίν* εἶναι ὀλόκληρος ἢ ἀναφ. πρότ. *ταῦτα* κατηγ. *ἐπειδὴν ἐπιχειροτονήτε* (χρον. πρότ.)—*χειροτονήσετε* παρήχησις. *τὰς γνώμας* ἀντικ. *ἂν ἀρέσκη ὑμῖν* (ἀντικ) ὑπόθ. + *χειροτονήσετε* (ἀπόδ.) ὑπόθ. λόγος δ' εἴδους ἀηλῶν τὸ προσδοκώμενον· ὁ μέλλ. *χειροτονήσετε* εἰς θέσιν προστακτικῆς: *χειροτονήσατε*, ἵνα μετριάσῃ τὴν προσταγὴν εἰς προτροπὴν (ὡς ἀντικ. ἔνν. *ἃ ἐγὼ γέγραφα*). *ἵνα μὴ πολεμήτε* τελ. πρότ. *Φιλίππου* ἀντικ *ἐν ψηφίσμασιν*—*ἐπιστολαῖς*—*ἔργοις* ἐμπρόθ. διορ. μέσου.

**Πραγματικά.**— *ἡμεῖς* ὁ ῥήτωρ οὐδέποτε χρησιμοποιεῖ τὸν πληθυντικὸν διὰ τὸν εαυτόν του, ἀλλὰ διὰ τούτου περιλαμβάνει τοὺς πολιτικούς του φίλους καὶ τοὺς οικονομικοὺς συμβούλους, οἱ ὅποιοι τὸν ἐβοήθησαν εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν τῆς ἀποδείξεως, *ταῦτα* τὰ ἐν τῷ καταλόγῳ ἀναγραφόμενα, ἅτινα ἀνεγνώσθησαν. *ἐπιχειροτονήτε* ἢ χειροτονία ἐγένετο δι' ἀνατάσεως τῶν χειρῶν. *ἐν τοῖς ψηφίσμασι* ὅσαι δυνάμεις ἀναγράφονται εἰς τὰ ψηφίσματα τῆς ἐκκλησίας. *ἐν ἐπιστολαῖς* πρὸς στρατηγοὺς.

**Νόημα.**— Ὁ ῥήτωρ εἰς τὸν ἐπίλογον τῆς προθέσεως προτείνει εἰς τοὺς Ἀθηναίους ἐξ ὄλων τῶν προτάσεων, αἱ ὁποῖαι θὰ υποβληθοῦν, νὰ ἐγκρίνουν τὴν ἰδικὴν του, διότι τότε καὶ μόνον θὰ καταπολεμηθῇ ὁ Φίλιππος δι' ἔργων καὶ ὄχι διὰ λόγων

**Περίληψις.**— Προτροπὴ τοῦ ῥήτορος, ἵνα ἐγκριθῇ ἡ πρότασις του.

## Δ' Πίστις\* (§ 31+50) § 31+32

Δοκεῖτε δέ μοι πολὺ βέλτιον  
ἂν βουλευσασθαι περὶ τοῦ πολέμου

καὶ ὅλης τῆς παρασκευῆς,  
εἰ ἐνθυμηθῆίητε,  
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,  
τὸν τόπον τῆς χώρας,  
πρὸς ἣν πολεμεῖτε,  
καὶ (εἰ) λογίσαισθε,  
ὅτι Φίλιππος  
τοῖς πνεύμασι

καὶ ταῖς ὥραις τοῦ ἔτους

προλαμβάνων διαπράττεται τὰ πολλὰ, προλαμβάνων κάμνει τὰ περισσότερα

καὶ φυλάξας τοὺς ἐτησίαις  
ἢ τὸν χειμῶνα ἐπιχειρεῖ,

ἢνίκ' ἂν ἡμεῖς μὴ δυναίμεθ'  
ἐκεῖσ' ἀφικέσθαι.

Δεῖ τοίνυν ταῦτ' ἐνθυμουμένους  
μὴ πολεμεῖν βοηθείαις

(ὕστεριουμέν γὰρ ἀπάντων),

ἀλλὰ συνεχεῖ παρασκευῆ  
καὶ (συνχεῖ) δυνάμει.

\*Υπάρχει δ' ὑμῖν χρῆσθαι  
χειμαδίῳ μὲν

τῇ δυνάμει

Λήμνῳ καὶ Θάσῳ

καὶ Σκιάθῳ καὶ ταῖς νήσοις

ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ,

ἐν αἷς καὶ λιμένες

καὶ σῖτος καὶ πάνθ'

ἃ χρῆ (ὑπάρχειν)

στρατεύματι,

ὑπάρχει·

Μοῦ φαίνεται δὲ ὅτι πολὺ καλλίτερον  
δύνασθε νὰ σκεφθῆτε περὶ τοῦ πολέ-  
μου

καὶ τῆς ὅλης προετοιμασίας,  
ἐάν ἤθελετε λάβει ὑπ' ὄψιν σας,  
ἄνδρες Ἀθηναῖοι,  
τὴν γεωγραφικὴν θέσιν τῆς χώρας,  
πρὸς τὴν ὁποῖαν πολεμεῖτε,  
καὶ (ἐάν) ἤθελετε σκεφθῆ  
ὅτι ὁ Φίλιππος

μὲ τὴν βοήθειαν τῶν (καταλλήλων)  
ἀνέμων

καὶ τῶν (καταλλήλων) ἐποχῶν τοῦ  
ἔτους

προλαμβάνων κάμνει τὰ περισσότερα  
τῶν κατορθωμάτων του,

δηλαδὴ ἀφοῦ ἀναμείνη τὰ μελέμια  
ἢ τὸν χειμῶνα ἀρχίζει τὰς ἐπιχειρή-  
σεις,

ὅταν ἡμεῖς δὲν θὰ ἠμπορούσαμεν  
νὰ φθάσωμεν ἐκεῖ.

Πρέπει λοιπὸν αὐτὰ σκεπτόμενοι  
νὰ μὴ πολεμῶμεν μὲ ἐπικουρικὰ  
στρατεύματα

(διότι εἰς ὅλα γενικῶς θὰ καθυστε-  
ροῦμεν),

ἀλλὰ μὲ μόνιμον προπαρασκευῆν  
καὶ (μόνιμον) δύναμιν.

Δύνασθε δὲ ἴσεις νὰ χρησιμοποιηθῆτε  
ὡς τόπον μὲν διαχειμάσεως

διὰ τὴν (στρατιωτικὴν) δύναμιν

τὴν Λήμνον καὶ τὴν Θάσον

καὶ τὴν Σκιάθον καὶ τὰς νήσους

(τὰς κειμένας) εἰς αὐτὸν τὸν τόπον,

εἰς τὰς ὁποίας καὶ λιμένες

καὶ σῖτος καὶ ὅλα,

ὅσα εἶναι ἀπαραίτητα (νὰ ὑπάρχουν)

δι' (ἕνα) στρατεύμα,

ὑπάρχουν·

\*) Πίστις εἶναι τὸ τέταρτον σπουδαῖον μέρος τοῦ ῥητορικοῦ λόγου, δι' οὗ συμπληροῦται καὶ διασαφεῖται ἡ διήγησις.

τὴν δ' ὥραν τοῦ ἔτους,  
 ὅτε ῥάδιόν (ἔστι)  
 καὶ πρὸς τῇ γῆ γενέσθαι  
 καὶ (ὅτε) τὸ τῶν πνευμάτων ἀσφα-  
 λές (ἔστι),  
 ῥαδίως ἔσται  
 πρὸς αὐτῇ τῇ χώρᾳ  
 καὶ πρὸς τοῖς στόμασι  
 τῶν ἐμπορίων.

κατὰ τὴν καλὴν δὲ ἐποχὴν τοῦ ἔτους,  
 ὅτε εὐκολον (εἶναι ἢ δύναμις)  
 νὰ προσεγγίσῃ καὶ εἰς τὴν ξηρὰν  
 καὶ (ὅτε) οἱ ἄνεμοι (εἶναι) ἀσφαλεῖς,  
 εὐκόλως (ἢ δύναμις) θὰ διατρίβῃ  
 πλησίον αὐτῆς τῆς χώρας (τοῦ Φ.)  
 καὶ εἰς τὰ στόμα  
 τῶν ἐμπορικῶν λιμένων (της).

**Γραμματικά — Σημασιολογικά.**— *δοκεῖτε* β' πρὸς. πληθ. ἐνεσ. τοῦ προσωπ. ρ. *δοκέω* - ὦ. *βέλτιον* ἐπίρρ. συγκρ. βαθμ. (θετ. *εἶδ*, ὑπερθ. *βέλ-  
 τιστα*). *ἂν* (δυνητ. μόρ.) *βουλεύσασθαι* ἀπαρ. ἄορ. τοῦ *βουλεύομαι* = σκέ-  
 πτομαι. *τόπος* = γεωγραφικὴ θέσις. *ἐνθουμηθεῖτε* εὐκτ. παθ. ἄορ. α' τοῦ  
*ἐνθουμοῦμαι* = λαμβάνω ὑπ' ὄψιν. *λογίσαισθε* εὐκτ. μέσ. ἄορ. α' τοῦ *λογί-  
 ζομαι* = σκέπτομαι. *τὰ πνεύματα* = ἄνεμοι (κατάλληλοι). *ᾠρα* = ἐποχή. *δια-  
 πράττομαι τὰ πολλὰ* (= *πλείω*) = κάμνω τὰ περισσότερα κατορθώματα. *καὶ*  
 ἐπεξηγηματικὸς = δηλαδή. *φυλάττω* = ἀναμένω. *οἱ ἐτησῖαι, τῶν ἐτησίων* =  
 τὰ μετέμια (τουρκικὴ λέξις). *ἐπιχειρῶ* = κάμνω ἕναρξιν τῶν ἐπιχειρήσεων.  
*ἦνίκα* χρον. σύνδ. = ὅταν. *ἂν* δυνητ. μόρ. *δυναίμεθα* εὐκτ. ἐν. τοῦ *δύναμαι*.  
*ἐκείσε* τοπικ. ἐπίρ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως. *ἀφικέσθαι* ἀπαρ. ἄορ. β' τοῦ  
*ἀφικνέομαι* - *οὔμαι* (= φθάνω), ἀφικνούμην, ἀφίξομαι, ἀφικόμην, ἀφίγμαι,  
 ἀφίγημν. *βοήθειαι* = ἐπικουρικὰ στρατεύματα. *ὑστεριοῦμεν* μέλλ. τοῦ *ὑστε-  
 ρίζω* = μένω ὅπως, καθυστερῶ (παρόμοιον τοῦ *ὑστερῶ*). *ὑπάρχει* ἀπροσ-  
 ῥπως = *ἔξῃστι* = εἶναι δυνατὸν. *χειμάδιον* = τόπος διαχειμάρσεως. *χοῦσθαι*  
 ἀπαρ. ἐν. τοῦ *χρῶμαι* = χρησιμοποιοῦ. *ἡ ᾠρα* = ἡ καλὴ ἐποχὴ τοῦ ἔτους, τὸ  
 ἔαρ. *γίγνομαι πρὸς τῇ γῆ* = προσεγγίζω, ἀποβιβάζομαι εἰς τὴν ξηρὰν. *ῥά-  
 διος* = εὐκόλος (συγκρ. *ῥάων*, ὑπερθ. *ῥᾶστος*). *τὸ τῶν πνευμάτων* = τὰ πνεύ-  
 ματα = οἱ ἄνεμοι. *ἀσφαλές* = ἀκίνδυνος. *ἐμπόριον* = ἐμπορικὸς λιμὴν. *στόμα*  
 = στόμιον. *ῥαδίως* ἐπίρρ. = εὐκόλως (συγκρ. *ῥᾶον*, ὑπερθ. *ῥᾶστα*). *ἔσται*  
 (μέλλ. τοῦ *εἶμι*) = θὰ διατρίβῃ.

**Συντακτικά — Αἰσθητικά.**— *δοκεῖτε μοι* (δοτ. προσωπ.) προσωπ. σὺντ. ἀντὶ τῆς ἀπροσώπου: *δοκεῖ δέ μοι ὑμᾶς. ἂν βουλεύσασθαι* (= *ὅτι  
 βουλεύσαισθε ἂν*) εἰδικὸν δυνητικὸν ἀπαρ. ἐξαρτώμενον ἐκ τοῦ *δοκεῖτε*.  
*πολύ* (ἐπίρρ. διορ. ποσοῦ) *βέλτιον* (ἐπίρρ. διορ. τρόπου) *περὶ πολέμου καὶ  
 παρασκευῆς* ἐμπρόθ. διορ. ἀναφορᾶς. *εἰ ἐνθουμηθεῖτε καὶ (εἰ) λογίσαι-  
 σθε* συνωνυμία (διπλῆ ὑπόθ.) + *βουλεύσαισθε ἂν* (ἐκ' τοῦ *βουλεύσασθαι*)  
 ἀπόδ. ὑπόθ. λόγος γ' εἰδους δηλῶν ἀπλήν σκέψιν τοῦ λέγοντος, τὸν τό-  
 πον ἀντικ. τοῦ *ἐνθουμηθεῖτε. πρὸς ἣν πολεμεῖτε* ἀναφ. πρότ. *ὅτι ... δια-  
 πράττεται* εἰδ. πρότ. ὡς ἀντικ. τοῦ *λογίσαισθε. πολλὰ* (= *πλείω*) ἀντικ.  
 τοῦ *διαπράττεται. πνεύμασι* - *ᾠραις* δοτ. ὀργανικά. *φυλάξας* χρον. μετ.  
*ἐτησῖας* - *χειμῶνα* ἀντικ. διασαφούντα ἀκριβέστερον τό: *πνεύμασι καὶ  
 ᾠραις. ἐπιχειρεῖ* ἄνευ ἀντικειμένου. *ἦνίκα ἂν ... χρον. πρότ. ἀφικέσθαι*  
 ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.). *ταῦτα* ἀντικ. τοῦ *ἐνθουμονομένου* τροπικῆ μετ. *πολε-  
 μεῖν* ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπ. *δεῖ. (ὑμᾶς)* ἐνν. ὡς ὑποκ. τοῦ *πολεμεῖν. βοη-  
 θεῖαις* - *παρασκευῇ* - *δυνάμει* δοτ. ὀργανικά. *συνχεῖ* ἐπιθ. διορ. *ἀπάντων*  
 (οὐδὲτ. γένους) ἀντικ. τοῦ *ὑστεριοῦμεν. ὑπάρχει* - *ὑπάρχει* ἐν ἀρχῇ καὶ ἐν  
 τέλει τῆς περιόδου πρὸς ἔμφασιν, ἵνα πείσῃ τοὺς Ἀθηναίους. *χοῦσθαι*  
 ὑποκείμεν. τοῦ ἀπροσώπως λαμβανομένου *ὑπάρχει* = *ἔξῃστι. ὑμῖν* δοτ. προσ-  
 ωπικῆ. *Δήμῳ καὶ Θάσῳ καὶ Σιάθῳ καὶ νήσοις* ἀντικείμεν. τοῦ *χοῦσθαι*  
 (πολυσύνδετον σχῆμα). *χειμαδίῳ* κατηγορ. *τῇ δυνάμει* δοτ. χαριστικῆ. *ἐν*

τόπω ἐμπρόθ. διορ. τῆς ἐν τόπῳ στάσεως. *ἐν αἷς ... ὑπάρχει* ἀναφ. πρότ. καὶ *λιμένες καὶ σῖτος καὶ πάντα* ὑποκ. τοῦ *ὑπάρχει* κατ' ἀπικτὴν σύνταξιν (πολυσύνδετον σχῆμα). *ἢ χρῆ στρατεύματα ἐνν. ὑπάρχειν* ἀναφ. πρότ. τὸ ἐννοούμενον (*ὑπάρχειν*) ὑποκ. τοῦ ἀπροσ. *χρῆ. ἢ ὑποκ. τοῦ ὑπάρχειν. τὴν ὥραν* αἰτιατ. χρονικῆς διαρκείας. *τοῦ ἔτους* γεν. διαίρ. *ὅτε ... ῥάδιον* ἐνν. *ἔστι καὶ (δισ) ἀσφαλές ... ἐνν. ἔστι* χρονικαὶ προτάσεις. *γενέσθαι* ὑποκ. τῆς ἀπροσώπου φράσεως. *ῥάδιον ἔστι* (ὡς ὑποκ. τοῦ *γενέσθαι* ἐνν. *τὴν δύναμιν*). *τὸ τῶν πνευμάτων (=τὰ πνεύματα)* ὑποκ. τοῦ ἐννοουμένου (*ἔστι*). *ἀσφαλές* κατηγ. ὡς ὑποκ. τοῦ *ἔσται* ἐνν. *αὕτη ἡ δύναμις, καὶ πρὸς τῇ γῇ—καὶ τὸ τῶν πνευμάτων—καὶ πρὸς τοῖς στόμασι* πολυσύνδετον σχῆμα· τοῦτο, ὡς καὶ ἡ διπλῆ ἐπανάληψις τοῦ *ῥάδιον - ῥάδ'ως*, ἐξαιρουν τὴν προσπάθειαν τοῦ ῥήτορος, ὅπως πείσῃ τοὺς Ἀθηναίους νὰ υἰοθετήσουν τὴν πρότασίν του.

**Πραγματικά.**— *τῆς χώρας* ἐννοεῖ τὴν Μακεδονίαν. *θησαῖα* κοινῶς μελέτμια· εἶναι οἱ Β.Α. ἄνεμοι, οἱ ὁποῖοι πνέουν κατὰ τὸ θέρος εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος καὶ ἐμποδίζουν τὸν πρὸς Βορρᾶν πλοῦν. *ὥραι ἔτους* ἐννοεῖ τὸν χειμῶνα. *βοήθειαι* ἐπικουρικὰ στρατεύματα ταχέως ἐπιστρατευόμενα καὶ προχειρῶς παρασκευαζόμενα. *Δῆμονος* ἰδὲ ἐν § 27. *Θάσος* νῆος ὠραιότατη καὶ ἀρχαιολογικῶς σπουδαία ἀπέναντι τοῦ Νέστου. *Σκίαθος* νῆος βορείως τῆς Εὐβοίας. *ταῖς ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ νήσοις* ἐννοοῦνται ἡ Σκύρος, Σκόπελος, Ἰμβρος, Πετάρηθος κλπ. τελοῦσαι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἀθηναίων. *τὴν ὥραν* δηλ. ἔαρ καὶ θέρος. *ῥάδιον—ῥάδ'ως* ἡ διαχείμασις εἰς τὰς νήσους θὰ προσπορίσῃ τὰ ἐξῆς ὀφέλη α) τὴν διαρπαγὴν τῶν εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων πλοίων καὶ β) τὴν λεηλασίαν τῆς χώρας τοῦ Φιλίππου· οὕτω θὰ ἐξευρισκεται ὁ *ἐγγελής* μισθός (§ 29).

**Νόημα** — Ὁ ῥήτωρ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς πίστεως ὑποδεικνύει εἰς τοὺς Ἀθηναίους τὰς ὠφελείας, τὰς ὁποίας θὰ ἔχουν, ἐὰν ἀποδεχθῶν τὴν πρότασίν του. Λέγει λοιπὸν ὅτι πρέπει νὰ λάβουν ὑπ' ὄψιν τὴν γεωγραφικὴν θέσιν τῆς χώρας τοῦ Φιλίππου, διότι, χρησιμοποιοῦντες ὡς ὀρηκτῆρια τὴν Δῆμον, Θάσον, Σκίαθον καὶ τὰς ἄλλας νήσους τῶν Μακεδονικῶν παραλίων, ὄχι μόνον δὲν θὰ ἐμποδίζωνται ἀπὸ τὰ μελέτμια ἢ τὰς τρικυμίας τοῦ χειμῶνος, ἀλλ' ἀντιθέτως κατὰ τὸ ἔαρ εὐκόλως θὰ ἀποβιβάζωνται εἰς τὴν χώραν του καὶ θὰ λεηλατοῦν αὐτήν, ἄλλοτε δὲ θὰ διαρπάξουν τὰ εἰσερχόμενα καὶ ἐξερχόμενα πλοία ἐκ τῶν ἐμπορικῶν λιμένων τῆς. Ἄν ὁ Φίλιππος μέχρι τοῦδε κατῴρθωσεν πολλά, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ἀναμένει τὰς καταλλήλους καιρικὰς συνθήκας, αἱ ὁποῖαι ἐμποδίζουν τὸν πρὸς τὰ ἐκεῖ πλοῦν τῶν Ἀθηναίων.

**Περίληψις.**— Ποῖαι αἱ προκύπτουσαι ὠφέλειαι ἐκ τῆς ἀποδοχῆς τῆς προτάσεως τοῦ ῥήτορος.

### § 33

\* Ἄ μὲν οὖν χρήσεται  
τῇ δυνάμει καὶ πότε,  
βουλευέσεται παρὰ τὸν καιρὸν

ὁ καταστάς ὑφ' ὧμων  
κύριος τούτων·  
ἃ δὲ δεῖ ὑπάρξαι παρ' ὧμων,  
ταυτ' ἔστιν, ἃ γ' ὧ

Ποῖαν μὲν λοιπὸν χρῆσιν θὰ κάμῃ.  
(αὐτῆς) τῆς δυνάμεως καὶ πότε,  
θὰ σκεφθῆῃ εἰς τὴν κατάλληλον σι-  
γμῇν  
ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος θὰ διορισθῆ ἀπὸ σᾶς  
στρατηγός εἰς αὐτά·  
ποῖα δὲ πρέπει νὰ πράξετε σεῖς,  
εἶναι αὐτά, τὰ ὁποῖα ἐγὼ

γέγραφα.

Ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πορίσητε

ταῦτα τὰ χρήματα πρῶτον,  
 ἃ λέγω,  
 εἶτα καὶ τᾶλλα παρασκευάσαντες,  
 τοὺς στρατιώτας, τὰς τριήρεις,  
 τοὺς ἱππέας, (ἂν) κατακλείσητε  
 ἐντελῆ πᾶσαν τὴν δύναμιν  
 νόμῳ μένειν  
 ἐπὶ τῷ πολέμῳ,  
 γιγνόμενοι μὲν αὐτοὶ  
 ταμίαι καὶ πορισταὶ τῶν χρημάτων,  
 ζητοῦντες δὲ τὸν λόγον  
 τῶν πράξεων παρὰ τοῦ στρατηγοῦ,  
 παύσεσθε βουλευόμενοι αἰεὶ  
 περὶ τῶν αὐτῶν (πραγμάτων)  
 καὶ οὐδὲν ποιοῦντες πλέον.

ἐγγράφως ἔχω προτείνειν.

Ἄν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐξοικονομή-  
 σετε

αὐτὰ τὰ χρήματα πρῶτον,  
 τὰ ὅποια (σᾶς) εἶπον,  
 ἔπειτα, ἂν προετοιμάσετε καὶ τὰ ἄλλα,  
 δηλ. τοὺς στρατιώτας, τὰ πλοῖα,  
 τοὺς ἱππεῖς, (ἂν) ὑποχρεώσετε  
 τελείαν ὄλην τὴν δύναμιν  
 διὰ νόμου νὰ μένη  
 εἰς τὸ πεδῖον τοῦ πολέμου,  
 μὲ τὸ νὰ γίνετε μὲν σεῖς οἱ ἴδιοι  
 ταμίαι καὶ πορισταὶ τῶν χρημάτων,  
 μὲ τὸ νὰ ἀπαιτῆτε δὲ λογοδοσίαν  
 διὰ τὰς πράξεις (του) ἀπὸ τὸν στρα-  
 τηγόν,  
 θὰ παύσετε νὰ σκέπτεσθε διαρκῶς  
 διὰ τὰ ἴδια (ζητήματα)  
 καὶ τίποτε νὰ μὴ κατορθώνετε.

**Γραμματικά — Σημασιολογικά** — *χρήσεται* μέλλ. τοῦ *χρῶμαι* (=κά-  
 μνω χρῆσιν), ἐχρώμην, χρήσομαι, ἐχρησάμην, ἐχρήσθην, κέχρημαι, ἐκε-  
 χρήμην. *καταστᾶς* μετ. ἄορ. β' τοῦ *καθίσταμαι* (=διορίζομαι), καθιστά-  
 μην, καταστήσομαι, κατέστην, καθέστηκα, καθειστήκειν. *βουλευέσεται* μέλλ.  
 τοῦ *βουλεύομαι*=σκέπτομαι. *γῶ* (κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ *σ*)=*ἐγῶ*. *γέγραφα*  
 παρακμ. τοῦ *γράφω*. *πορίσητε* ὑποκ. ἄορ. τοῦ *πορίζω*=ἐξοικονομῶ. *λέγω*  
 =*εἶπον*. *δ*, *ἡ ἐντελής*, *ἐς ἐπίθ.* γ' =πλήρης. *κατακλείσητε* ὑποκ. ἄορ. τοῦ  
*κατακλείω*=ἀναγκάζω, ὑποχρεώνω. *λόγος*=λογοδοσία. *ζητῶ*=ἀπαιτῶ(πα-  
 ρακμ. *ἐζήτημα*). *παύσεσθε* μέλλ. τοῦ *παύομαι*. *πλέον οὐδὲν ποιῶ*=δὲν  
 κατορθώνω τίποτε (*πλέον* οὐδ. συγκρ. βαθμ. τοῦ ἐπίθ. *πολύς*, *πλείων* καὶ  
 οὐδ. *πλέον*, *πλεῖστος*).

**Συντακτικά — Αἰσθητικά.**— *ἃ χρήσεται καὶ πόθεν* ... πλαγία ἐρω-  
 τημ. πρότ. ἐξαρτῶν. ἐκ τοῦ *βουλεύσεται*. *ἃ*—*τῆς* *δυνάμει*. δύο ἀντικείμεν. τοῦ  
*χρήσεται*, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ *α'* εἶναι σύστοιχον (*ἃ*=*τίνα* *χρήσιν*=*πῶς*).  
 ἀντὶ τοῦ *ἃ μὲν* ἀνεμείναμεν : *τί μὲν*, ἀλλ' ἐτέθη τὸ *ἃ μὲν* διὰ τὴν ἀντίθε-  
 σιν πρὸς τὸ κατωτέρω : *ἃ δέ*. *παρὰ τὸν καιρὸν* ἐμπρόθ. διορ. χρόνου. *δ*  
*καταστᾶς* (=δὲ *ἂν* *καταστῆ*) ἐπιθετ. μετ. ὡς ὑποκείμεν. τοῦ *χρήσεται* καὶ  
*βουλεύσεται*. *κύριος* κατηγορ. *τούτων* γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ *κύριος*. *ὅφ'*  
*ὑμῶν* ποιητικὸν αἴτιον. *ὑπάρξει* ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπ. *δεῖ*. *ἃ* (ὑποκ. τοῦ  
*ὑπάρξει*) *παρ' ὑμῶν* (ποιητικὸν αἴτιον) ἀναφορ. πρότ. ὡς ὑποκ. τοῦ *εἰσίν*.  
*ταῦτα* κατηγορ. *ἃ* (ἀντικ.) *γῶ* (ὑποκ.) *γέγραφα* ἀναφ. πρότ. *ἂν*... *πορίση-  
 τε* (ὑποθ. πρότ. ἀσυνδέτως, διότι πρόκειται περὶ ἐπανολήψεως) *εἶτα* *πα-  
 ρασκευάσαντες* ὑποθ. μετ. (=ἂν *παρασκευάσητε*) *καὶ* (*ἂν*) *κατακλείσητε*  
 (τριπλῆ ὑπόθ.)+*παύσεσθε* καὶ κατωτέρω *ἀφαιρέσησθε* (διπλῆ ἀπόδ.) ὑποθ.  
 λόγοι δ' εἰδους δηλοῦντες τὸ προσδοκώμενον. *τὰ χρήματα* ἀντικ. τοῦ *πο-  
 ρίσητε*. *ταῦτα* ἐπίθ. διορ. *πρῶτον* ἐπίρρ. διορ. χρόνου. *ἃ λέγω* (=εἶπον)  
 ἀναφ. πρότ. *τᾶλλα* ἀντικ. τοῦ *παρασκευάσαντες*. *στρατιώτας* - *τριήρεις* -  
*ἱππέας* ἐπεξηγησις τοῦ *τᾶλλα*. *τὴν δύναμιν* ἀντικ. τοῦ *κατακλείσητε*. *πᾶ-  
 σαν* κατηγορ. διορ. *ἐντελῆ* προληπτ. κατηγορ. ἢ τοῦ ἀποτελέσματος (=ὥστε

*ἔντελῃ γενέσθαι*). νόμω δοτ. ὀργανική. μένειν τελ. ἀπαρ. ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ κατακλείσθητε. ἐπὶ τῷ πολέμῳ ἐμπρόθ. διορ. τοπικῆς στάσεως. *γιγνόμενοι* - *ζητοῦντες* τροπικαί μετ. αὐτοὶ κατηγορ. διορ. τοῦ ἐννοουμένου ὑποκ τῶν μετ. (ὕμεις). *ταμίαι* - *πορισταὶ* κατηγορ. (σχῆμα πρῶτον, ὅταν ἐκ δύο τινῶν ἐννοιῶν λέγεται πρῶτον ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον λογικῶς θὰ ἦτο δεύ- τερον' ἔπρεπε νὰ λεχθῆ: *πορισταὶ* καὶ *ταμίαι*, διότι πρῶτον ἐξευρίσκον- ται τὰ χρήματα καὶ ἔπειτα φυλάσσονται). *τῶν χρημάτων* γεν. ἀντικειμ. *τῶν πράξεων* γεν. αἰτίας εἰς τὸ *τὸν λόγον* ἀντικ. τοῦ *ζητοῦντες*. *παρὰ τοῦ στρατηγοῦ* ἐμπρόθ διορ. προελεύσεως. *βουλευόμενοι*—*ποιοῦντες* κατηγορηματ. μετ. ἐξαρτώμεναι ἐκ τοῦ *παύσασθε* ὡς λήξεως σημαντικοῦ. *περὶ τῶν αὐτῶν* ἐμπρόθ. διορ. ἀναφορᾶς. *πλέον* ἀντικ. τοῦ *πο. οὔντες*. *οὐδὲν* ἐπιθ. διορ.

**Πραγματικά.**—*γέγραφα* πᾶς ῥήτωρ πρὸ τῆς ἀγορευσεώς του ὑπεχρεοῦτο νὰ καταθέσῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐγγράφως τὰς γνώμας του. Καὶ ἂν μὲν ἐπε- κρουτο ἡ γνώμη του, τὸ ἐγγράφως προταθὲν ἐκαλεῖτο *ψήφισμα*. *τῶν χρη- μάτων* δηλ. τῶν 92 ταλάντων. *αὐτοὶ* οἱ ἴδιοι καὶ ὄχι οἱ στρατηγοί. *ταμίαι* οἰκονομικοὶ ἄρχοντες, οἱ ὅποιοι ἐφύλασσαν τὰ εἰσπραχθέντα καὶ διαθέσιμα χρή- ματα. *πορισταὶ* οἰκονομικοὶ ἄρχοντες ὑποδεικνύοντες δημοσίους πόρους πρὸς εἰσπραξίν. Ἀμφότεροι εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν δὲν πρέπει νὰ ληφθοῦν ἐν κυριολεξίᾳ, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐννοήσωμεν πάντα πολίτην φροντίζοντα διὰ τὴν ἐξοικονόμησιν καὶ διαχείρισιν τῶν χρημάτων.

**Νόημα.**— Συνεχίζων ὁ ῥήτωρ λέγει ὅτι, ἐὰν γίνωνται ἀποδεκταὶ αἱ προ- τάσεις του, αἱ ὅποιαι ἔχουν κατατεθῆ ἐγγράφως, δηλ. ἐὰν ἐξοικονομηθοῦν τὰ χρήματα, ἐὰν προετοιμῶσθουν οἱ στρατιῶται, οἱ ἱππεῖς, τὰ πλοῖα καὶ γε- νικῶς ὁλόκληρος ἡ δύναμις ὑποχρησθῆ νὰ εὐρίσκεται εἰς τὸ πεδῖον τοῦ πολέ-μου, ἐὰν ἀκόμη οἱ ἴδιοι γίνωνται *πορισταὶ* καὶ *ταμίαι* καὶ ζητοῦν λογοδοσίαν ἀπὸ τοῦ στρατηγοῦ, τότε θὰ παύσουν νὰ σκέπτονται διαρκῶς διὰ τὰ ἴδια ζητήματα, χωρὶς νὰ κατορθώνουν τίποτε.

**Περίληψις.**— Νεαὶ ὠφέλεια προκύπτουσαι ἐκ τῶν προτάσεων τοῦ ῥή- τορος.

## § 34

Καὶ ἔτι πρὸς τοῦτῳ  
πρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,  
ἀφαιρήσεσθε τὸν μέγιστον  
τῶν πόρων ἐκείνου.  
Ἔστι δι' οὗτος τίς;  
Ἄπὸ τῶν ὑμετέρων συμμάχων  
πολεμεῖ ὑμῖν,  
ἄγων καὶ φέρων  
τοὺς πλείοντας τὴν θάλατταν.  
Ἔπειτα τί  
πρὸς τοῦτῳ (γενήσεται);  
Αὐτοὶ ἔξω γενήσεσθε  
τοῦ κακῶς πάσχειν,  
οὐχ (οὔτως ἔξει) ὥσπερ  
τὸν παρελθόντ' χρόνον

Καὶ ἀκόμη ἐκτός αὐτοῦ,  
πρῶτον μὲν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι,  
θὰ ἀφαιρέσετε τὸν σπουδαιότατον  
ἀπὸ τοῦς πόρους ἐκείνου.  
Ποῖος δὲ εἶναι αὐτός;  
Μὲ τὰ χρήματα τῶν συμμάχων σας  
πολεμεῖ ἐναντίον σας,  
ληλατῶν δηλαδὴ  
τοὺς πλείοντας τὴν θάλασσαν,  
Ἔπειτα τί (ἄλλο)  
ἐκτός τοῦτου (θὰ συμβῆ);  
Σεῖς οἱ ἴδιοι θὰ ἀπολαγήτε  
ἀπὸ (κάθε) κακοπάθειαν,  
δὲν (θὰ συμβῆ) ὅπως ἀκριβῶς  
τὸν παρελθόντ' χρόνον

εις Λῆμνον καὶ Ἴμβρον  
 ἔμβαλῶν ὄχαι· ἔχων  
 αἰχμαλώτους πολίτας ὑμετέρους,  
 πρὸς τῷ Γεραιοτῷ  
 συλλαβῶν τὰ πλοῖα  
 ἐξέλεξεν ἀμύθητα χρήματα  
 τὰ τελευταῖ· εἰς Μαραθῶν·  
 ἀπέβη καὶ ὄχαι  
 ἀπὸ τῆς χώρας ἔχων  
 τὴν ἱερὰν τριήρη,  
 ὑμεῖς δ' οὔτε δύνασθε  
 κωλύειν ταῦτα  
 οὔτε βοηθεῖν  
 εἰς τοὺς χρόνους, οὐς  
 ἂν προθῆσθε.

εις τὴν Λῆμνον καὶ τὴν Ἴμβρον  
 εἰσβαλῶν ἀπῆλθε φέρων μαζί του  
 ὡς αἰχμαλώτους πολίτας ἰδικούς σας  
 (καὶ) πλησίον τοῦ Γεραιοτοῦ,  
 ἀφοῦ συνέλαβε τὰ (ἐμπορικὰ) πλοῖα  
 συνέλεξε ἀπειρα χρήματα,  
 (καὶ) τελευταίως εἰς τὸν Μαραθῶνα  
 ἀπεβιβάσθη καὶ ἀπῆλθεν  
 ἀπὸ τὴν χώραν φέρων  
 τὴν ἱερὰν τριήρη,  
 ἐνῶ σεῖς οὔτε δύνασθε  
 νὰ ἐμποδίζετε αὐτὰ  
 οὔτε νὰ στέλλετε βοήθειαν  
 κατὰ τὸν χρόνον, τὸν ὅποιον  
 ἠθέλετε προσδιορίσει.

**Γραμματικὰ — Σημασιολογικά.**— *μέγας, μείζων, μέγιστος* ἐπιθ. ἀφαιρήσεσθε μέσ. μέλλ. ὁρ. τοῦ ἀφαιροῦμαι (=ἀφαιρῶ), ἀφηρούμην, ἀφαιρήσομαι, ἀφαιρεθήσομαι, ἀφειλόμην, ἀφῆρέθην, ἀφῆρημαι, ἀφῆρήμην. *ἔστι* (=ἔστι) ἀναβιβάζεται ὁ τόνος, διότι εἶναι ἐν ἀρχῇ προτάσεως. *ἄγω καὶ φέρω* =λεηλατῶ, ληστεύω (ἄγω, ἦγον. ἄξω, ἦγαγον, ἦξα καὶ ἀγήοχα, ἦχαι καὶ ἠγήοχαι—φέρω, ἔφερον, οἴσω, ἦνεγκα καὶ ἦνεγκον, ἐνήνοχα, ἐνήνόχαι). *κακῶς πάσχω* (παθητικόν)=κακοποιοῦμαι, βλάπτομαι, δεινοπαθῶ (ἔπασχον, πείσομαι, ἔπαθον, πέπονθα, ἐπεπόνθειν)· ἐνεργ. *κακῶς ποιῶ*. *ἔξω* ἐπίρρημα προθετικόν συντασσόμε. μετὰ γενικῆς. *γενήσεσθε* μέλλ. ὁρ. τοῦ γίγνομαι *ἔξω*=εἶμαι μακρὰν, ἀπαλλάσσομαι. *ἐμβαλῶν* μετ. ἄορ. β' τοῦ ἐμβάλλω (=εἰσβάλλω), ἐνέβαλλον, ἐμβαλῶ, ἐνέβαλον, ἐμβέβληκα, ἐνεβεβλήκειν. *ὄχαι* παρατ. μέσ. σημασ. ἄορ. τοῦ οἴχομαι ἐνεστῶτος μέσ. σημασ. παρακμ.=ἔχω ἀπέλθει. *ἔχω*, εἶχον, ἔξω, καὶ σχήσω, ἔσχον, ἔσχηκα, ἔσχηκειν. *συλλαβῶν* μετ. ἄορ. β' τοῦ συλλαμβάνω, συνελάμβανον, συλλήψομαι, συνέλαβον, συνείληφα, συνείληφαι. *ἀνύθητος*=ἀδιήγητος, ἀναριθμητος, ἀπειρος. *ἐξέλεξεν* ἄορ. τοῦ ἐκλέγω (=συλλέγω), ἐξέλεγον, ἐκλέξω, ἐξέλεξα, ἐξείλοχα. *τὰ τελευταῖ(α)* ἐπίρρ.=τελευταίως, τελευταῖον. *ἀπέβη* ἄορ. β' ὁρ. τοῦ ἀποβαίνω (=ἀποβιβάζομαι), ἀπέβαινον, ἀποβήσομαι, ἀπέβην, ἀποβέβηκα, ἀπεβεβήκειν. *κωλύω*=ἐμποδίζω *προθῆσθε* ὑποτ. μέσ. ἄορ. β' τοῦ προτίθεμαι (=προσδιορίζω τι), προτιθέμην, προθήσομαι, προτεθήσομαι, προυθέμην (ὑποτ. *προθῶμαι*, εὐκτ. *προυείμην*, προστ. *προθοῦ*, ἀπαρ. *προθέσθαι*, μετ. *προθέμενος, η, ον*), προτέθειμαι, προυτεθείμην.

**Συντακτικὰ — Διδακτικά.**— *πρὸς τούτω* ἐμπρόθ. διορ. προσθήκης. *τὸν μέγιστον* ἀντικ. *τῶν πόρων* γεν. διαίρ. *ἐμείνον* γεν. κτητικῆ. *οὗτος* ὕποκ. τοῦ ἔστι. *τις* κατηγ. ἀπὸ τῶν *συμμάχων* ἐμπρόθ. διορ. μέσου. *ὕμετέρων* ἐπιθ. διορ. *ὑμῖν* ἀντικ. τοῦ *πολεμεῖ*. *ἄγων-φέρον* τροπικαὶ μετ. ἐπεξηγοῦσαι τό : ἀπὸ τῶν *συμμάχων*. *τοὺς πλείοντας* (ἐπιθ. μετ.) ἀντικ. *τὴν θάλασσαν* σύστοιχον ἀντικ. τῆς μετ. *ἔπειτα* ἄνευ τοῦ δὲ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ *πρῶτον μὲν*. *τί* πρὸς τούτω ἐνν. *γενήσεται*, (ὑμεῖς) γεν. ὡς ὕποκ. τοῦ *γενήσεσθε*. *αὐτοὶ* κατηγος. διορ. τοῦ *κακῶς πάσχω* γεν. ἀφαιρετικῆ εἰς τὸ *ἔξω*. *οὐχ ὥσπερ* βραχυλογία ἀντί : *οὐδὲ τὰ πράγματα οὕτως ἔξει, ὥσπερ ... τὸν παρελθόντα* (ἐπιθ. διορ.) *χρόνον* αἰτιατ. χρόνου. *εἰς Λῆμνον καὶ Ἴμβρον* ἐμπρόθ. διορ. τῆς εἰς τύπον κινήσεως ἐχθρικῆς διαθέσεως.



*ἐμβάλων* χρον. μετ. ὡς ὑποκ. ἐνν. δ *Φίλιππος*. ἔχων τροπ. μετ. *πολίτας* ἀντικ. ἡμετέρους ἐπιθ. διορ. *αἰχμαλώτους* κατηγορ. πρὸς τῷ *Γεραιστῷ* ἐμπρόθ. διορ. τόπου. τὰ *πλοῖα* ἀντικ. τοῦ *συλλαβῶν* χρον. μετ. *χρήματα* ἀντικ. τοῦ *ἔξέλεξεν*. *ἀμύθητα* ἐπιθ. διορ. τὰ *τελευταῖα* ἐπιπρ. διορ. χρόνου (παρატηρήσατε τὸ αὐόυνδεντο : εἰς *Δῆμνον* - πρὸς τῷ *Γεραιστῷ* - τὰ *τελευταῖα* ἐπίσης τὸ ἀπέβη ἀντι ἀποβάς, διὰ νὰ συμφωνήσῃ πρὸς τὰς ἄλλας μετοχὰς *ἐμβάλων* - *συλλαβῶν*). *τριήρη* ἀντικ. τῆς τροπικῆς μετ. *ἔχων*. *ἱερὰν* ἐπιθ. διορ. ἀπὸ τῆς *χώρας* ἐμπρόθ. διορ. τῆς ἀπὸ τόπου κινήσεως. ὑμεῖς ὑποκ. τοῦ *δύνασθε* ἐνεστώτος ἀντι τοῦ παρατατικοῦ ἢ τοῦ ἀορίστου, διὰ νὰ δηλωθῇ ἡ ἐξακολουθοῦσα ἀδυναμία τῶν Ἀθηναίων. *ταῦτα* ἀντικ. τοῦ *κωλύειν* ἀντικ. (τέλ. ἀπαρ.) ἔξαρτ. ἐκ τοῦ δυνητικοῦ ῥ. *δύνασθε*. οὓς ἂν *προθῆθε* ἀναφ. ὑποθ. πρότ. *βοηθεῖν* ἐπίσης ἀντικ. (τέλ. ἀπαρ.) ἔξαρτ. ἐκ τοῦ *δύνασθε*.

**Πραγματικά.**— τὸς *πλέοντας τὴν θάλασσαν* ἐννοεῖ τοὺς νησιώτας, οἱ ὁποῖοι ἦσαν σύμμαχοι τῶν Ἀθηναίων καὶ ἐταξίδευον συχνὰ χάριν ἐμπορίου. *ἐμβάλων* πρόκειται περὶ πολλῶν ἐπιδρομῶν, αἱ ὁποῖαι ἔγιναν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα πρὸ 352 π.Χ. ἐναντίον νήσων τοῦ Αἰγαίου. *πολίτας ἡμετέρους* θεωροῦνται πολῖται Ἀθηναῖοι οἱ Λήμνιοι καὶ οἱ Ἴμβριοι, διότι ἦσαν *κληροῦχοι* Ἀθηναῖοι, δηλ. κατακτηθείσης τῆς χώρας ἔγινε διανομὴ αὐτῆς εἰς αὐτοὺς. *Γεραιστὸς* ἀκρωτήριο καὶ κόμη νοτίως τῆς Εὐβοίας ἔχουσα λιμένα, εἰς ὃν προσωρμίζοντο οἱ ἐξ Ἀσίας εἰς Ἀθήνας πλέοντες. *ἔξέλεξε* ὡς λύτρα, διὰ ν' ἀποδώσῃ τὰ συλληφθέντα πλοῖα. εἰς *Μαραθῶνα* λέγεται μὲ ἔμφασιν διὰ νὰ ἐνθυμηθοῦν τὴν ἀπόβασιν τῶν Περσῶν, τοὺς ὁποίους κατενίκησαν λαμπρῶς (490 π.Χ.) καὶ νὰ συγκρίνουν τὴν ἀντίθεσιν αὐτῆς πρὸς τὴν τοῦ Φιλίππου. Εἰς τὴν Λήμνον καὶ Ἴμβρον χάνουν τὴν ἐλευθερίαν, εἰς τὸν Γεραιστὸν τὰ χρήματα καὶ εἰς τὸν Μαραθῶνα τὴν τιμὴν. Οὕτω προσπαθεῖ νὰ διεγείρῃ τὴν φιλοτιμίαν των. *ἱερὰν τριήρη* οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον δύο ἱερὰς τριήρεις, τὴν *Πάραλον* καὶ τὴν *Σαλαμινίαν*, χρησιμοποιουμένας εἰς σπουδαίας δημοσίας ὑπηρεσίας. Ἐνταῦθα νοεῖται ἡ Πάραλος, ἡ ὁποία κατ' ἔτος, προκειμένου νὰ μεταφέρῃ τοὺς *θεωροὺς* (= ἀντιπροσώπους τῆς πόλεως, ἐπισήμους) εἰς τὴν Δῆλον, ἠγκυροβόλοι πλησίον τοῦ Μαραθῶνος, ὅπου ἐστέφετο διὰ δάφνης ἢ πρύμνα ὑπὸ τοῦ ἱερέως τοῦ Ἀπόλλωνος. *ταῦτα* τὰς λεηλασίας τοῦ Φιλίππου.

**Νόημα.**— Ὁ ῥήτωρ συνεχίζων λέγει ὅτι, ἂν γίνων ἀποδεχταὶ αἱ προτάσεις του, θὰ στερήσουν τὸν Φίλιππον ἀπὸ τοὺς σπουδαιότερους τοῦ πόρους, τοὺς ὁποίους ἀποκτᾷ λεηλατῶν τὰς χώρας τῶν συμμάχων. Ἐπίσης θὰ ἐξασφαλίσθωσιν εἰς τὸ μέλλον ἀπὸ τὰς ἐπιδρομὰς αὐτοῦ, αἱ ὁποῖαι τοὺς ἐστέρησαν α) τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν Λήμνον καὶ Ἴμβρον β) τὰ χρήματα διὰ τῆς συλλήψεως τῶν πλοίων εἰς τὸν Γεραιστὸν καὶ γ) τὴν τιμὴν των διὰ τῆς ἀρπαγῆς τῆς ἱερᾶς τριήρους εἰς τὸν τόπον, τὸν ὁποῖον ἄλλοτε ἐδόξασαν, τὸν Μαραθῶνα.

**Περίληψις.**— Νεαὶ ὠφέλειαι ἐκ τῶν προτάσεων τοῦ ῥήτορος.

### § 35+37

Καίτοι τί δήποτε,  
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζετε  
τὴν μὲν τῶν Παναθηναίων ἑορτὴν  
καὶ τὴν τῶν Διονυσίων γίνεσθαι  
αἶ τοῦ καθήκοντος χρόνου,  
ἂν τε λάχωσι  
δεινοὶ ἂν τ' ἰδιῶται

Καὶ δμως διατὶ ἄρ' ἀγέ,  
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζετε  
ὅτι ἡ μὲν ἑορτὴ τῶν Παναθηναίων  
καὶ τῶν Διονυσίων γίνεται  
πάντοτε κατὰ τὸν ὠρισμένον χρόνον  
εἴτε ἀναδειχθῶσι διὰ τοῦ κλήρου  
ἐμπειροὶ εἴτε ἄπειροὶ

οἱ ἐπιμελούμενοι ἑκατέρων τούτων,  
εἰς ἃ τοσαῦτ' ἀναλίσκεται χρήματα,  
ὄσ' οὐδ' εἰς ἓνα τῶν ἀποστόλων,

καὶ (ἃ ἔχει)  
τοσοῦτον δαχλὸν  
καὶ παρασκευῆν,  
ὄσῃν οὐκ οἶδ'  
εἷ τι ἔχει  
τῶν ἀπάντων,  
τοὺς δ' ἀποστόλους ὑμῖν  
πάντας ὑστερίζειν  
τῶν καιρῶν,  
τὸν εἰς Μεθώνην,  
τὸν εἰς Παγασάς,  
τὸν εἰς Ποτειδαίαν ;  
Ὅτι ἅπαντα μὲν ἐκεῖνα  
τέτακται νόμῳ  
καὶ πρόοιδεν  
ἕκαστος ὑμῶν ἐκ πολλοῦ,  
τίς (ἔσται) χορηγὸς  
ἢ γυμνασίαρχος τῆς φυλῆς,  
πότε καὶ παρὰ τοῦ  
καὶ τί λαβόντα  
τί δεῖ ποιεῖν,  
οὐδὲν ἐν τούτοις ἡμέληται  
ἀνεξέταστον  
οὐδ' ἀόριστον·  
ἐν δὲ τοῖς (πράγμασι)  
περὶ τοῦ πολέμου  
καὶ (ἐν) τῇ παρασκευῇ τούτου,  
ἅπαντ' (ἔστιν)  
ἄτακτα, ἀδιόρθωτα,  
ἀόριστα.  
Τοιγαροῦν  
ἄμ' ἀκηκόαμέν τι  
καὶ καθίσταμεν τριηράρχους  
καὶ ποιούμεθα τούτοις  
ἀντιδόσεις  
καὶ σκοποῦμεν  
περὶ πόρου χρημάτων,  
καὶ μετὰ ταῦτ' ἔδοξεν (ἡμῖν)  
ἐμβαίνειν τοὺς μετοίκους

οἱ φροντίζοντες δι' ἀμφοτέρας αὐτάς,  
διὰ τὰς ὁποίας τόσα χρήματα δαπα-  
νῶνται,  
ὄσα δι' οὐδεμίαν ἐκ τῶν ναυτικῶν  
ἀποστολῶν,  
καὶ (αἱ ὁποῖαι ἐορταὶ ἀπαιτοῦν)  
τόσον πλῆθος ἀνθρώπων  
καὶ (τόσην) προπαρασκευῆν,  
ὄσῃν δὲν γνωρίζω,  
ἂν ἀπαιτῆ ἄλλο τι  
ἐξ ὄλων γενικῶς (τῶν πραγμάτων),  
αἱ δὲ ναυτικαὶ σας ἀποστολαὶ  
ὅλαι (ὅτι) φθάνουν ἀργὰ  
διὰ τὰς περιστάσεις,  
λ.χ. ἢ (ἀποστολὴ) εἰς Μεθώνην,  
ἢ (ἀποστολὴ) εἰς Παγασάς,  
ἢ (ἀποστολὴ) εἰς Ποτειδαίαν ;  
Διότι ὅλα μὲν γενικῶς ἐκεῖνα  
ἔχουν ὀρισθῆ διὰ νόμου  
καὶ γνωρίζει ἐκ τῶν προτέρων  
καθένας ἀπὸ σᾶς πρὸ πολλοῦ,  
ποῖος (θὰ εἶναι) ὁ χορηγὸς  
ἢ ὁ γυμνασίαρχος τῆς φυλῆς,  
πότε καὶ ἀπὸ ποῖον  
καὶ τί ἀφοῦ λάβῃ,  
τί πρέπει νὰ κάμνῃ,  
τίποτε εἰς αὐτὰ δὲν ἔχει παραμεληθῆ,  
ὥστε νὰ εἶναι ἀνεξέταστον  
οὔτε καὶ ἀκαθόριστον·  
εἰς ὄσα ὁμως (πράγματα)  
ἀναφέρονται εἰς τὸν πόλεμον  
καὶ τὴν προπαρασκευῆν αὐτοῦ,  
ὅλα γενικῶς (εἶναι)  
ἄνευ τάξεως, ἀκανόνιστα,  
ἀπροσδιόριστα.  
Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς λοιπὸν,  
εὐθὺς ὡς ἀκούομεν κάτι,  
ἀμέσως καὶ διορίζομεν τριηράρχους  
καὶ ἐπιτρέπομεν εἰς αὐτοὺς  
νὰ κάμουν ἀντιδόσεις  
καὶ σκεπτόμεθα  
περὶ προμηθείας χρημάτων  
καὶ κατόπιν ἀποφασίζομεν  
νὰ ἐμβαίνουν (εἰς τὰ πλοῖα) οἱ μέ-  
τοικοι

καὶ τοὺς χωρὶς οἰκοῦντας,  
 εἴτα πάλιν (ἔδοξεν ἡμῖν  
 ἐμβαίνειν) αὐτούς,  
 εἴτ' ἀντεμβιβάζειν,

εἴτ' ἐν ὄσῳ ταῦτα μέλλεται,  
 προαπόλωλε  
 τὸ ἐφ' ὃ ἂν ἐκπλέωμεν·

τὸν γὰρ χρόνον τοῦ πράττειν  
 ἀναλίσκομεν εἰς τὸ παρασκευάζεσθαι,  
 οἱ δὲ καιροὶ τῶν πραγμάτων  
 οὐ μένουσι τὴν ἡμετέραν  
 βραδυτῆτα καὶ εἰρωνεῖαν.

“ Ἄς δὲ δυνάμεις οἴομεθα

ὑπάρχειν ἡμῖν  
 τὸν μεταξύ χρόνον,  
 ἐξελέγχονται οὐδὲν οἷα τ' οὐσαι  
 ποιεῖν  
 ἐπ' αὐτῶν τῶν καιρῶν.

‘ Ὁ δ' ἐλήλυθεν  
 εἰς τοῦθ' ὕβρεως,  
 ὥστε ἐπιστέλλειν ἤδη  
 Εὐβοεῦσι  
 τοιαύτας ἐπιστολάς.

καὶ οἱ κατοικοῦντες χωριστά,  
 ἔπειτα πάλιν (ἀποφασίζομεν  
 νὰ ἐμβαίνωμεν) ἡμεῖς οἱ ἴδιοι,  
 ἔπειτα ἀντὶ ἡμῶν νὰ ἐπιβιβάζωμεν  
 (εἰς τὰ πλοῖα τοὺς μετοίκους καὶ  
 ἀπελευθέρους),

ἔπειτα ἐν ὄσῳ αὐτὰ ἀναβάλλονται,  
 ματαιοῦται ἐκ τῶν προτέρων  
 ὁ σκοπός, διὰ τὸν ὅποιον θέλωμεν  
 νὰ ἀποπλεύσωμεν·

διότι τὸν χρόνον τῆς ἐνεργείας  
 ἐξοδεύομεν εἰς τὴν προπαρασκευῆν,  
 αἱ δὲ περιστάσεις πρὸς δρᾶσιν  
 δὲν περιμένουν τὴν ἰδικὴν μας  
 ἀναβλητικότητα καὶ προσποίησιν  
 (περὶ ἐλλείψεως χρημάτων).

Αἱ δὲ (μισοθοφορικαί) δυνάμεις,  
 τὰς ὁποίας νομίζομεν  
 ἀρκετὰς δι' ἡμᾶς  
 κατὰ τὸν μεταξύ χρόνον,  
 ἀποδεικνύονται ὅτι οὐδὲν δύνανται  
 νὰ κατορθώσουν

εἰς αὐτάς (τὰς καταλλήλους) περι-  
 στάσεις.

Αὐτὸς δὲ ἔχει φθάσει  
 εἰς τοιοῦτον σημεῖον αὐθαδείας,  
 ὥστε νὰ στέλλῃ πλέον  
 εἰς τοὺς Εὐβοεῖς  
 τοιοῦτου εἴδους ἐπιστολάς.

**Γραμματικά—Σημασιολογικά.**— *τί* ἐρωτημ. ἀντ. εἰς θέσιν ἐπίρρ. =  
 διατί. *δήποτε* ἐρωτημ. ἐπίρρ. = ἄρα γε. *καθήκων* (μετ. ἐνεσ.) *χρόνος* = ὠρι-  
 σμένος χρόνος. *ἂν τε—ἂν τε* διαζευκτικὸς σύνδ. = εἴτε—εἴτε. *δεινός* = 1) φο-  
 βερὸς καὶ 2) ὅπως ἐδώ: ἔμπειρος. *λάχων* ὑποτ. ἄορ. β' τοῦ *λαχάω*  
 (= διὰ κλήρου ἀναδεικνύομαι), ἐλάχων, λήξομαι, ἔλαχον, εἴληχα, εἴλη-  
 χην. *ἰδιώτης* = ἄπειρος. *ἐπιμελοῦμαι* καὶ *ἐπιμέλομαι* = φροντίζω. *ἀναλίσκο-  
 μαι* (= ἐξοδεύομαι, δαπανῶμαι), ἀνηλίσκομαι καὶ ἀνηλούμην, ἀναλωθῆσο-  
 μαι, ἀνηλώθην, ἀνήλωμαι, ἀνηλώμην. *ἀπόστολος* = ναυτικὴ ἀποστολή. *ὄχλος*  
 = πλῆθος ἀνθρώπων. *οἶδα* = γνωρίζω. *ἀπάντων* γεν. οὐδέτ. *ὑστερίζω* = φθά-  
 νω ἄργά. *τέτακται* παθητ. παρακμ. τοῦ *τάττομαι* = καθορίζομαι. *πρόοιδα*  
 = ἐκ τῶν προτέρων γνωρίζω. *τοῦ* καὶ *τίνος* ἐρωτημ. ἀντων. γεν. πτώσ.  
*λαβόντα* μετ. ἄορ. β' τοῦ *λαμβάνω*. *ἡμέληται* παρακμ. ὄρ. τοῦ *ἄμελομαι*.  
*ἀδιόρθωτος* = ἀκανόνιστος. *τοιγαροῦν* (*τοι+γὰρ+οἶον*) συμπερ. σύνδ. ἰσχυ-  
 ρὰς πεποιθήσεως = διὰ τοῦτο ἀκριβῶς λοιπόν. *ἅμα* χρον. ἐπίρρ. = εὐθύς  
 ὥς. *ἀκηκόαμεν* παρακμ. με σημασ. ἐνεσ. τοῦ *ἀκούω*. *καθίσταμεν* ἐνεσ.  
 ὄρ. τοῦ *καθίστημι* (= διορίζω), καθίστην, καταστήσω, κατέστησα, κατα-  
 στήσας ἔχω. *σκοποῦμεν* ἐνεσ. ὄρ. τοῦ *σκοπέω*—ᾶ (= ἐξετάζω, σκέπτο-  
 μαι), ἐσκόπουν, σκέψομαι, ἐσκεψάμην, ἔσκεμμαι, ἐσκέμην. *βαίνω*, ββαίνω,

βήσομαι, ἔβην, βέβηκα, ἐβέβηκειν. *ἔδοξε* ἄορ. τοῦ ἄπροσ. *δοκεῖ. οἱ χωρὶς οἰκοῦντες*—οἱ κατοικοῦντες χωριστὰ (ἀπὸ τοῦς μέχρι τοῦδε κυρίου των), ἀπελευθεροί. *οἰκοῦντας* μετ. ἔν. τοῦ *οἰκέω*—*ῶ*, *ῶ*κουν, οἰκήσω, *ῶ*κησα, *ῶ*κηκα, *ῶ*κήκειν. *μέλλεται* παθ. ἔνεσ.—ἐπιβραδύνεται, ἀναβάλλεται (τὸ *μέλλω*=σκοπεύω νὰ πρῆξω τι, ἀναβάλλω, βραδύνομαι). *προσπόλωλε* παρακμ. ὄρ. τοῦ *προσπῶλλνυμι* (=ἐκ τῶν προτέρων χάνοναι, μεταίouthμαι), προαπαλλύμην, προσπολοῦμαι, προσπωλόμην, προσπόλωλα, προσπαλώλων. *ἀναλίσκω* καὶ *ἀναλώω*—*ῶ* (=ἐξοδεύω), ἀνήλικον καὶ ἀνήλουν, ἀναλώσα, ἀνήλωσα, ἀνήλωκα, ἀνήλώκειν. *ἡ βραδυτής, τῆς βραδυτήτος* καὶ *βραδυτήτος*. *εἰρωνεῖα*=προσποίησις, πρόφασις (ἐλλείψεως χρημάτων). *οἶομαι* (=νομίζω), *ῶ*όμην, οἰήσομαι, *ῶ*ήθην, νενόμικα. *ὑπάρχω*=*ἱκανός εἰμι*, ἀρκῶ. *οἶαί τ' οὔσαι* μετ. ἔνεσ. τοῦ *οἶός τ' εἶμι*=δύναμαι. *ἐξελέγχομαι* (=ἀποδεικνύομαι), ἐξηλεγχόμην, ἐξελεγχθήσομαι, ἐξηλέγχθην, ἐξελήλεγμαι, ἐξεληλέγμην. *ἔβροις*=αὐθάδεια. *ἐλήλυθεν* παρακμ. τοῦ *ἐρχομαι*, ἦειν καὶ ἦα, εἶμι, ἦλθον, ἐλήλυθα, ἐληλύθειν.

**ΣΥΝΤΑΚΤΙΚᾶ—Αἰσθητικᾶ.**— *τί* ἔπιρρ. αἰτία. δηλοῦσα αἰτίαν. *γίγνεσθαι* ἄντικ. (εἰδ. ἄπαρ.) ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ *νομίζετε. τὴν εορτὴν* ὑποκ. τοῦ ἄπαρ. *Παναθ.—Διον.* γεν. ἄντικειμ. *χρόνου* γεν. χρόνου. *καθήκοντος* ἐπιθ. διορ. *οἱ ἐπιμελούμενοι* (ἐπιθ. μετ.) ὑποκ. τοῦ *λάχομαι. δεῖνοι—ἰδιῶτα* κατηγορ. *τούτων* ἄντικ. τοῦ ἐπιμελούμενοι. *εἰς ἅ . . . ἀναφ. πρότ. ἡρώματα* ὑποκ. κατ' ἄτικὴν σύντ. εἰς τὸ *ἀναλίσκεται. τσαῦτα* ἐπιθ. διορ. *ῶσα οὐδ' . . . ἔνν. (ἀναλίσκεται)* ἀναφ. πρότ. *τῶν ἀποστόλων* γεν. διαίρ. *ῶχλον—παρασκευῆν* ἄντικ τοῦ ἐννοουμένου ῶ. *ἔχει. εἰ . . . ἔχει* πλάγια ἔρωτ. πρότ. ἐξαρτῶμ. ἐκ τοῦ *οἶδα. τὶ* ὑποκ. τοῦ *ἔχει. ἀπάντων* γεν. διαίρ. *ὑστερίζειν* ἄντικ. (εἰδ. ἄπαρ.) ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ *νομίζετε. τοὺς δ' ἀποστόλους* ὑποκ. τοῦ ἄπαρ. (ἀπόδοσις εἰς τὸ: *τὴν μὲν εορτὴν*). *πάντας* κατηγορ. διορ. *ὑμῖν* δοτ. κτητικὴ ἀντί γεν. κτητικῆς: *ὑμῶν. τῶν καιρῶν* ἄντικ. τοῦ *ὑστερίζειν. τὸν εἰς Μ.—τὸν εἰς Π.—τὸν εἰς Π.* ἐπεξηγήσεις εἰς τὸ *ἀποστόλους. ὅτι ἐκεῖνα . . .* αἰτιολ. πρότ. ὡς ἀπάντησις εἰς τὸ *τί δήποτε; ἐκεῖνα* ὑποκ. κατ' ἄτικὴν σύνταξιν τοῦ *τέτακται. ἅπαντα* κατηγορ. διορ. *νόμῳ* δοτ. ὄργανικῆ. *ἕκαστος* ὑποκ. τοῦ *πρόβουθεν. ὑμῶν* γεν. διαίρ. *τίς . . . ἔσται, πότε* καί . . . *ποιεῖν* πλάγια ἔρωτ. προτ. ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ *πρόβουθεν* ἄντικ. τοῦ *λαβόντα* χρον. μετ. *ποιεῖν* ὑποκ. τοῦ ἄπροσ. *δεῖ.* ὡς ὑποκ. τοῦ *ποιεῖν* ἐννοεῖται *τὸν χορηγὸν ἢ γυμνασιαρχον. οὐδὲν* ὑποκ. τοῦ *ἡμέληται. ἀνεξέταστον—ἀόριστον* προληπτικᾶ κατηγ. (=ὡστε ἀνεξέταστον καὶ ἀόριστον εἶναι) ὡδὲν . . . *ἡμέληται* ἀσυνδέτως συγκεφαλαίωει τὰ προηγούμενα. *ἅπαντα* ὑποκ. τοῦ ἐννοουμένου *ἔστι. ἅτακτα—ἀδιόρθωτα—ἀόριστα* κατηγορ. παρατηρήσατε πάλιν τὸ ἀσύνδετον, τὴν συσώρευσιν φωνηέντων, τὸ ὁμοιότελευτον, τὴν χασμωδῖαν, τὸν ἀκανόνιστον ῥυθμόν, διὰ τὸ ἐξαρθῆ ἢ ἔννοια τῆς ἐπικρατούσης ἀταξίας εἰς τὰ στρατιωτικὰ καὶ διὰ τὴν λάβη ὁ λόγος χροιάν ζωηρότητος καὶ πάθους. *τι* ἄντικ. τοῦ *ἀκηκόαμεν (=ἀκούομεν)*· αἰ διὰ τῶν ῶ. *ἀκηκόαμεν—καθίσταμεν* δηλούμεναι ἐνέργεια παρίσταται ὡς σύγχρονοι, ἐνῶ εἰς τὴν πραγματικότητα ἡ ἐνέργεια τοῦ *καθίσταμεν* ἀκολουθεῖ τὴν τοῦ *ἀκηκόαμεν. καὶ—καὶ—καὶ* πολυσύνδετον, διὰ τὴν δηλώσῃ ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι κινουῦνται, ἀφοῦ μάθουν πολεμικὴν τινα ἐπιχείρησιν τοῦ Φιλ. *τριηράρχους* ἄντικ. *τούτοις—ἀντιδόσεις* ἄντικ. *περὶ πόρον* ἐμπρόθ. διορ. ἀναφορᾶς. *χημάτων* γεν. ἄντικειμ. *ἔδοξε* γνωμικὸς ἄορ.=*δοκεῖ* ἔνν. (*ἡμῖν*) δοτ. προσωπ. *ἐμβαίνειν* ὑποκ. τοῦ ἄπροσ. *ἔδοξε. τοὺς μετοίκους—τοὺς χωρὶς οἰκοῦντας* (ἐπιθ. μετ.) ὑποκειμ. τοῦ *ἐμβαίνειν. εἶτα* πάλιν ἔνν. *ἔδοξεν ἡμῖν ἐμβαίνειν. αὐτοὺς* κατηγ. διορ. τοῦ ἐννοουμένου ὑποκ. τοῦ ἄπαρ. (*ἡμῶς*). *εἶτα—εἶτα—εἶτα* ἀσύνδετον, διὰ τὴν δηλώσῃ τὴν ἀστάθειαν καὶ τὴν κουφότητα αὐτῶν. *ἀντεμβιβάζειν* ὑποκ. τοῦ ἄπροσ. *ἔδοξεν.* ὡς ὄντικ. τοῦ *ἀντεμβιβάζειν* ἔνν. (*τοὺς μετοίκους καὶ τοὺς χωρὶς οἰκοῦντας*). *ἐν ῶσῳ* δηλ. *χρόνῳ. ταῦτα* (ὑποκ. κατ' ἄτικὴν σύντ.) τοῦ *μέλλεται* χρον. πρότ.

τὸ ἐφ' ᾧ ἂν ἐκπλέωμεν ὑποκ. τοῦ προαπόλωλε. τὸν χρόνον ἄντικ. τοῦ ἀναλλίσκομεν. τοῦ πράττειν γεν. ἀπαρεμφατική δηλοῦσα ἀναφοράν. εἰς τὸ παρασκευάζεσθαι ἐμπρόθ. διορ. ἐνάρθρου ἀπαρ. δηλῶν σκοπόν. οἱ καιροὶ ὑποκ. τοῦ οὐ μένουσι. τῶν πραγμάτων γεν. ἀναφοράς. ἡμετέραν ἐπιθ. διορ. βραδυτήτα—εἰρωνεῖαν ἄντικ. ἄς... δυνάμεις (σχῆμα ἔλλεως) = αἱ δὲ δυνάμεις, ἄς. τὴν μεταξὺ χρόνον αἰτιατ. χρόνου. ὑπάρχειν ἄντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ οἰόμεθα. ἡμῖν δοτ. προσωπ. κτητική. ἄς δυνάμεις ὑποκ. τοῦ ὑπάρχειν (αἱ δυνάμεις) ἐνν. ὡς ὑποκ. τοῦ ἐξελέγχονται. οἶαι τ' οὔσαι (=ὄτι οἶαι τ' εἶσι) κατηγορ. μετ. ἐξαρτωμ. ἐκ τοῦ ἐξελέγχονται ὡς ἐλέγχου σημαντ. ποιεῖν ἄντικ. (τελ. ἀπαρ.) ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ οἶαι τ' οὔσαι ὡς δυνητικοῦ ῥ. οὐδὲν ἄντικ. ἐπ' αὐτῶν τῶν καιρῶν ἐμπρόθ. διορ. χρόνου. εἰς τοῦτο ἐμπρόθ. διορ. τέρματος κινήσεως. ὕβρεως γεν. διαιρ. (ἀποτροφή πρὸς τὸν Φίλ., ὁ ὅποιος εἶναι ὕβριστής καὶ αὐθάδης), ὥστε ἐπιστέλλειν συμπερασμ. ἀπαρεμφατική πρότ. δηλοῖσα ἐπιδικώμενον ἀποτέλεσμα. Εὐβ:εῦσι—ἐπιστολὰς ἄντικ. τοιαύτας ἐπιθ. διορ.

**Πραγματικά.**— Παναθήναια ἑορταί τῶν Ἀθηναίων πρὸς τιμὴν τῆς Ἀθηνᾶς. Καὶ τὸ μὲν μεγάλα Παναθήναια, δηλ. ἡ ἔθνικα τῶν ἑορτῆ, ἐτελοῦντο ἀνὰ πᾶν τέτταρον ἔτος κατὰ μῆνα Ἐκατομβαιῶνα (Ἰούλιον—Αὐγουστον), τὰ δὲ μικρὰ Παναθ. ἐτελοῦντο κατ' ἔτος. Διονύσια ἑορτὴ τῶν Ἀθηναίων πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου. Ταῦτα ἦσαν α) τὰ μικρὰ ἢ τὰ κατ' ἀγρῶς κατὰ μῆνα Ποσειδεῶνα (Δεκέμβριον—Ἰανουάριον) β) τὰ Δήνια ἢ ἐν Δήναις κατὰ μῆνα Γαμηλιῶνα (μεταξὺ Ἰανουαρίου καὶ Φεβρουαρίου) γ) τὰ Ἀνθεστηρία κατὰ μῆνα Ἀνθεστηριῶνα (μεταξὺ Φεβρ. καὶ Μαρτ.) καὶ δ) τὰ ἐν ἄστει ἢ τὰ μεγάλα κατὰ μῆνα Ἐλαφβολιῶνα (μετοξὺ Μαρτ. καὶ Ἀπριλ.). ἐπιμελουμένους τῶν μὲν Πανθηναίων ὀργανοῦνται ἦσαν οἱ 10 ἀθλοθέται, τῶν δὲ Διονυσίων δ' ἐπὶ ὄννομος ἄρχων. ὄχλος δηλ. χορευταί, αὐληταί, ἀθληταί, χορηγοί, γυμνασίουχοι κλπ. παρασκευὴ πολυτελῆ σκεῆ, ἐνδύματα κλπ. ἀπαιτούμενα δι' ἑορτὰς. Μεθώνην—Παγασὰς—Ποτειδαίαν ἡ ἐκάστοτε ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἀποστελλομένη βοήθεια ἐφθανε μετὰ τὴν ἐκπόρθησιν τῶν πόλεων. Οὕτω ἡ πρώτη ὑπέταγη τῷ 353, ἡ δευτέρα τῷ 352 καὶ ἡ τρίτη τῷ 356 π.Χ. χορηγὸς ὁ καταβάλλων τὰ χρήματα διὰ τὴν προετοιμασίαν τοῦ χοροῦ διὰ τὸ θεᾶτρον. γυμνασιαρχος ὁ φροντίζων διὰ τὴν ἀσκήσιν καὶ διατροφὴν τῶν ἀθλητῶν ὡς καὶ διὰ τὴν προετοιμασίαν τοῦ χώρου διὰ τοὺς γυμνακούς ἀγῶνας. τι πολεμικὴν τὴν ἐνέργειαν τοῦ Φιλίππου. τριήραρχος ὁ ἀναλαμβάνων τὰ ἐξοπλισμὰ τριήρη, τὴν ὁποίαν παρελάμβανε παρὰ τῆς πόλεως κενῆν. Καὶ ἡ μὲν χορηγία καὶ γυμνασιαχία ἦσαν σπουδαιόταται λειτουργίαι, ὅπως ἐλέγοντο, ἡ δὲ τριήραρχία δαπανηροτάτη. ἀντίδοσις ἐκαλεῖτο ἡ διαδικασία ἐκείνη, καθ' ἣν πᾶς πολίτης, εἰς τὸν ὅποιον ἀνετίθετο μία λειτουργία δυσανάλογος πρὸς τὴν περιουσίαν του, ἐδικαιοῦτο νὰ καλέσῃ πάντα ἄλλον πολίτην, τὸν ὅποιον ἐθεώρει πλουσιώτερόν του, εἰς ἀνταλλαγὴν περιουσιῶν ἢ νὰ ὑποβληθῆ ἑκείνος εἰς τὸ βάρος τῆς λειτουργίας. μέτοικος εἶναι οἱ ξένοι, οἱ ὅποιοι κατέφικον ἐν Ἀθῆναις καταβάλλοντες ὡς φόρον τὸ μετόικιον (12 δραχμᾶς ἐτησίως). Οἱ πλουσιώτεροι ἐξ αὐτῶν ἐστρατεύοντο ὡς ὅπλαται, οἱ δὲ ὑπόλοιποι ὡς κωπηλάται εἰς τὸ ναυτικόν. Τῶν αὐτῶν ὑποχρεώσεων μετεῖχον καὶ οἱ ἀπελεύθεροι. οἱ χωρὶς οἰκοῦντες εἶναι οἱ ἀπελεύθεροι, κατοικοῦντες χωριστὰ ἀπὸ τοὺς μέχρι τοῦδε κυρίου τῶν. ἄς δυνάμεις τὰ μισθοφορικὰ στρατεύματα, τὰ ὅποια διέμενον διαρκῶς βορείως τοῦ Αἰγαίου πελάγους. τὸν μεταξὺ χρόνον δηλ. τῆς προπαρασκευῆς καὶ τῆς ἀφίξεως τῶν ναυτικῶν δυνάμεων. τοιαύτας ἐπιστολὰς ὅπως εἶναι ἡ κατωτέρω ἐπιστολή, τὴν ὁποίαν ἀπέστειλεν ὁ Φίλιππος εἰς τοὺς Εὐβοεῖς καὶ ἀνέγνωσεν ὁ Δημοσθένης, εἶναι δὲ ὕβριστικῶς περιεχομένου.

**Γνωμικά.**—4. «οἱ τῶν πραγμάτων καιροὶ οὐ μένουσι τὴν ἡμετέραν βραδυτήτα καὶ εἰρωνεῖαν».

**Νόημα.**— "Αν γίνουν αποδεκταί αἱ προτάσεις του, συνεχίζει ὁ ῥήτωρ, ὅλα θὰ ἔχουν καθορισθῆ διὰ νόμου καὶ εἰς τὸν πόλεμον, ὅπως συμβαίνει καὶ εἰς τὰς ἑορτὰς τῶν Παναθηναίων καὶ Διονυσίων, καθ' ἃς δαπανῶνται πολλὰ χρήματα καὶ ὁ καθένας γνωρίζει τὸ καθήκον του. Ἔτσι δὲν θὰ ἐπέρχεται καθυστέρησις, ὅπως πολλάκις μέχρι τοῦδε ἐπήρχετο εἰς Μεθώνην, Παγασὰς καὶ Ποτειδαίαν, καὶ δὲν θὰ παρατηρῆται ἀρρυθμία καὶ ἀταξία εἰς τὰς πολεμικὰς παρασκευάς. Τέλος θὰ παύσουν νὰ ἐξιναγκάζωνται νὰ σκέπτονται περὶ καταλλήλων μέτρων εἰς ἐπικινδύνους στιγμὰς καὶ δὲν θὰ παρμελοῦνται αἱ ἐκάστοτε ἐμφανιζόμεναι κατάλληλοι περιστάσεις. Καὶ ἀκόμη δὲν θὰ ἐπιτρέψουν πλέον εἰς τὸν Φίλιππ. νὰ ἐμπαίξῃ αὐτούς, ὅπως ἄλλοτε ἐνέπαιζεν εἰς τὴν πρὸς Εὐβοεῖς ἐπιστολὴν του.

**Περὶλήψις.**— Καὶ ἄλλαι ὠφέλειαι προερχόμεναι ἐκ τῆς υἱοθετήσεως τῶν προτάσεων τοῦ ῥήτορος.

## ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ

(*Ὁ ῥήτωρ, διὰ ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀλήθειαν τῶν ὑπ' αὐτοῦ λεγομένων, ἀναγινώσκει ἐπιστολὴν τοῦ Φιλίππου σταλείσαν πρὸς τοὺς Εὐβοεῖς, συμμάχους ἄλλοτε ἀπὸ τοῦ 358 π.Χ. τῶν Ἀθηναίων. Διὰ ταύτης ὁ Φίλιππος προσεπάθηος νὰ τοὺς ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὴν Ἀθηναϊκὴν συμμαχίαν, διαβάλλων τοὺς Ἀθηναίους ὅτι δὲν ἦσαν ἱκανοὶ νὰ σώσουν τοὺς ἑαυτοὺς των, πολὺ δὲ περισσοτέρων νὰ σώσουν τοὺς συμμάχους των. Πράγματι τοῦτο ἐπέτυχε τῷ 350 π.Χ. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη δὲν ὑπάρχει εἰς τὸν λόγον.*)

§ 38+39. Ἐκ τούτων, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἀναγνωσθῆ, τὰ μὲν περισσότερα εἶναι ἀληθῆ, ὅπως δὲν ἔπρεπεν, ἀλλ' ὅμως ἴσως ὄχι εὐχάριστα νὰ (τὰ) ἀκοῦῃ (κανεῖς). Ἄλλ' ἐὰν μὲν, ὅσα κανεῖς ἀποσιωπήσῃ (=ὑπερβῆ τῷ λόγῳ), διὰ νὰ μὴ (σᾶς) στενωχωρήσῃ, καὶ ἡ πραγματικότης θὰ (τὰ) ὑπερπηδήσῃ, (τότε) πρέπει νὰ ὀμιλῇ πρὸς εὐχαρίστησιν (τῶν ἀκροατῶν)· ἐὰν ὅμως οἱ εὐχάριστοι λόγοι (=ἡ τῶν λόγων χάρις), ὅπου δὲν ἀρμόζουν, πράγματι καταλήγουν εἰς βλάβην, εἶναι ἐντροπὴ νὰ ἀπατάτε τοὺς ἑαυτοὺς σας καὶ ὅλα γενικῶς ἀναβάλλοντες, ὅσα τυχόν εἶναι δυσάρεστα, νὰ καθυστερῆτε εἰς ὅλας τὰς ἐπιχειρήσεις καὶ νὰ μὴ δύνασθε οὔτε τοῦτο νὰ ἀντιληφθῆτε, ὅτι δηλ. οἱ θέλοντες νὰ διεξάγουν ὀρθῶς τὸν πόλεμον δὲν πρέπει ν' ἀκολουθοῦν τὰ γεγονότα, ἀλλ' αὐτοὶ (πρέπει) νὰ προηγούνται τῶν γεγονότων, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅπως ἀκριβῶς θὰ εἶχε κανεῖς τὴν ἀξίωσιν νὰ προηγήται ὁ στρατηγὸς τῶν στρατευμάτων (του), τοιουτοτρόπως (πρέπει νὰ ἔχη τὴν ἀξίωσιν) καὶ οἱ (ὀρθῶς) σκεπτόμενοι (νὰ προηγούνται) τῶν πραγμάτων, ἵνα, ὅσα φαίνονται καλὰ εἰς τούτους, αὐτὰ ἐκτελῶνται καὶ μὴ ἀναγκάζωνται νὰ ἀκολουθοῦν (=διώκειν) τὰ γεγονότα.

§ 40+41. Σεῖς δέ, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἂν καὶ ἔχετε τὴν μεγαλύτεραν δύναμιν ἀπὸ ὅλους, πλοῖα, ὀπλίτας, ἵππους, χρηματικὰ ἔσοδα, ἐξ αὐτῶν μὲν μέχρι τῆς σημερινῆς ἡμέρας κανὲν ποτὲ ἕως τῶρα δὲν ἔχετε χρησιμοποιήσει εἰς προσήκουσάν τινα περιστάσιν (=εἰς δέον τι), οὐδόλως δὲ παύετε νὰ διεξάγετε τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ Φιλίππου ἔτσι, ὅπως ἀκριβῶς οἱ βάρβαροι πυγμαχοῦν. Διότι καὶ ἀπὸ ἐκείνους, ὅποιοι κτυπήθῃ, πάντοτε πίνεται ἀπὸ τὸ κτυπηθῆν μέρος, καὶ ἂν εἰς ἄλλο μέρος (τὸν) κτυπήσῃς, ἐκεῖ φέρονται αἱ χεῖρές (του)· νὰ προτεινῇ ὅμως τὰς χεῖράς (του) ἢ νὰ βλέπῃ κατὰ πρόσωπον (=ἐναντίον) οὔτε γνωρίζει οὔτε θέλει. Καὶ σεῖς, ἂν πληροφοροθήτε ὅτι ὁ Φίλιππος (εἶναι) εἰς τὴν Χερρόννησον, ἀποφασίζετε νὰ στέλλετε βοήθειαν ἐκεῖ, ἂν εἰς τὰς Θερμοπύλας, ἐκεῖ, ἂν εἰς κανὲν ἄλλο μέρος, τρέχετε κατόπιν αὐτοῦ (=συμπαρθεῖτε) ἄνω κάτω καὶ διευθύνεσθε ἀπὸ ἐκείνων ὡσάν νὰ ἦτο στρατηγὸς σας,

σεῖς ὅμως οἱ ἴδιοι δὲν ἔχετε ἀποφασίσει τίποτε τὸ συμφέρον περὶ τοῦ πολέμου οὔτε τίποτε προβλέπετε πρὸ τῶν γεγονότων, προτῶν δηλαδή πληροφορηθῆτε ἢ ὅτι ἔχει γίνει ἢ ὅτι γίνεται κάτι. Αὐτὰ δὲ ἴσως προηγουμένως μὲν ἦσαν δυνατὰ (=ἐγὼν) τώρα ὅμως (ἢ κατάστασις) ἔχει φθάσει εἰς τόσον κρίσιμον σημεῖον, ὥστε δὲν ἐπιτρέπεται πλέον (ὁ τοιοῦτος τρόπος διεξαγωγῆς πολέμου).

§ 42. Μοῦ φαίνεται δὲ ὅτι κάποιος ἐκ τῶν θεῶν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐντροπόμενος δι' ὅσα συμβαίνουν διὰ λογοριασμὸν τῆς πόλεως, ἐνέβαλεν εἰς τὸν Φίλιππον αὐτὴν τὴν φιλοπραγμοσύνην. Διότι, ἂν, κατέχων, ὅσα ἔχει καθυποτάξει καὶ ἔχει προκαταλάβει, ἤθελε καὶ ἡσυχάζῃ καὶ τίποτε πλέον δὲν ἐνήργει, μοῦ φαίνεται ὅτι μερικοὶ ἀπὸ σᾶς θὰ ἦσαν ἱκανοποιημένοι (=ἀποχρῆν ἂν) (ἀπὸ αὐτά), ἔνεκα τῶν ὁποίων ἠθέλομεν ἐπισύρει κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ μας δημοσίᾳ αἰσχύνῃ (=ᾠφληκότες ἂν ἦμεν) καὶ κατηγορίαν δειλίως καὶ ὅλα τὰ αἰσχίστα· τώρα ὅμως, ἐπειδὴ ἐπιχειρεῖ πάντοτε (γένοι) τι καὶ ἐπιθυμῶ τὸ περισσότερο, ἴσως ἤθελε σᾶς ἐξεγείρει (=ἐκκαλέσαστο) (ἀπὸ τὴν νοθρότητα), ἂν βεβαίως δὲν ἔχετε τελειῶς ἀπελπισθῆ.

§ 43+44. Ἐγὼ δὲ τοῦλάχιστον ἀπορῶ, διότι (=εἰ) κανεὶς ἀπὸ σᾶς οὔτε σκέπτεται οὔτε ὀργίζεται, βλέπων, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ἢ μὲν ἀρχῇ τοῦ πολέμου ἔχει γίνει, διὰ τὰ νὰ τιμωρήσωμεν τὸν Φίλιππον, τὸ δὲ τέλος (τοῦ) ὅτι εἶναι πλέον, διὰ τὰ νὰ κακοποιηθῶμεν ἀπὸ τὸν Φίλιππον. Ἀλλὰ τῶ ὄντι (=μῆν) ὅτι βεβαίως δὲν θὰ σταματήσῃ, (εἶναι) φανερόν, ἂν δὲν θὰ (τὸν) ἐμποδίσῃ κανεὶς. Καὶ τότε (=εἰτα) θὰ ἀναμείνωμεν αὐτὸ καὶ νομίζετε ὅτι ὅλα καλῶς ἔχουν, ἂν ἀποστείλετε πλοῖα κενὰ καὶ τὰς ἐλπίδας (τὰς παρεχομένας) ἀπὸ αὐτὸν ἢ ἐκείνου (τὸν ῥήτορα) (=παρὰ τοῦ δεῖνους); Δὲν θὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὰ πλοῖα; Δὲν θὰ ἐκστρατεύσωμεν τοῦλάχιστον τώρα ἡμεῖς οἱ ἴδιοι μὲ ἐν μέρος ἰδικῶν μας στρατιωτῶν, ἀφοῦ δὲν (ἐπράξαμεν τοῦτο) προηγουμένως; Δὲν θὰ πλεύσωμεν κατὰ τῆς χώρας ἐκείνου; «Εἰς ποῖον μέρος (=ποῦ) λοιπὸν θὰ προσορμισθῶμεν; > ἤθελε μὲ ἐρωτήσει κανεὶς. Αὐτὸς ὁ πόλεμος, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θὰ ἀποκαλύψῃ (=εὐρήσει) τὰ ἀσθενῆ (σημεῖα) (=σαθρὰ) τῶν πραγμάτων ἐκείνου, ἂν (τὸν) ἐπιχειροῦμεν\* ἂν ὅμως παραμένωμεν ἀδρανεῖς (=καθώμεθα) εἰς τὴν πατρίδα, ἀκούοντες τοὺς ῥήτορας νὰ ἀλληλοὑβρίζωνται καὶ νὰ ἀλληλοκατηγοροῦνται, (τότε) τίποτε ἀπὸ τὰ πρέποντα δὲν θὰ γίνῃ ποτὲ ἀπὸ ἡμᾶς.

§ 45+46. Διότι, νομίζω, ὅπου μὲν ἠθέλεν ἀποσταλῆ μαζί μὲ (τοὺς μισθοφόρους) μέρος τι τῶν πολιτῶν, καὶ ἂν δὲν (ἀποσταλοῦν) ὅλοι (οἱ πολῖται), (ἐκεῖ) καὶ οἱ θεοὶ (διάκεινται) εὐμενῶς καὶ ἡ τύχη μᾶς βοηθεῖ· ὅπου ὅμως τυχὸν ἀποστείλετε (ἐνα) στρατηγὸν καὶ ψήφισμα ἀνεκτέλεστον καὶ τὰς ἐλπίδας (τὰς παρεχομένας) ἀπὸ τοῦ (ῥητορικοῦ) βήματος, τίποτε δὲν γίνεται διὰ σᾶς ἀπὸ ὅσα πρέπει, ἀλλ' οἱ μὲν ἐχθροὶ ἐμπαιζοῦν, οἱ δὲ σύμμαχοι φοβοῦνται ὥσαν τὸν θάνατόν τους (=τεθνᾶσι τῶ δεεῖ) τὰς τοιαύτας ἀποστολάς. Διότι δὲν εἶναι δυνατόν, δὲν εἶναι δυνατόν ἕνας (μόνον) ἄνδρας νὰ δυνηθῆ ποτὲ νὰ κατορθώσῃ πρὸς χάριν σᾶς ὅλα αὐτά, ὅσα θέλετε· νὰ (σᾶς) ὑποσχεθῆ ὅμως καὶ νὰ βεβαιώσῃ (=φῆσαι) καὶ νὰ κατηγορήσῃ τοῦτον καὶ ἐκείνον εἶναι δυνατόν (=ῥεῖσι), ἀλλὰ τὰ (ἐκάστοτε) ζητήματα ἔνεκα τούτων χάνονται. Διότι, ὅταν μὲν ὁ στρατηγὸς ἔχῃ ὑπὸ τὰς διαταγὰς του (=ἡγήται) ἀθλίους ἀμίσθους μισθοφόρους, ἐδῶ δὲ (ὅταν) εὐκόλως ὑπάρχουν ἐκείνοι, οἱ ὅποιοι ψεύδονται πρὸς σᾶς, δι' ὅσα ἐκείνος (ὁ στρατηγός) ἠθέλε πράξει, σεῖς δὲ (ὅταν) ἀποφασίζετε, ὅτι τύχη, σύμφωνα μὲ ὅσα ἀκούετε, τὶ πράγματι (=καὶ) πρέπει νὰ περιμένῃ (κανεὶς);

§ 47. Πῶς λοιπὸν θὰ παύσουν αὐτά; \*Ὅταν σεῖς, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς ἰδίους (ἀνθρώπους) καταστήσετε στρατιώτας καὶ μάρτυρας τῶν πράξεων τῶν στρατηγῶν καὶ ἐπαλεθόντας εἰς τὴν πατρίδα (ὅταν τοὺς καταστήσετε) δικαστὰς τῶν εὐθυνῶν (τῶν στρατηγῶν), ὥστε σεῖς νὰ μὴ γνῶρίζετε μόνον ἐξ ἀκοῆς τὰς ὑποθέσεις σας (=τὰ ὑμέτερά αὐτῶν), ἀλλὰ καὶ παρευρισκόμενοι

νά (τάς) βλέπετε. Τώρα όμως ἡ κατάσταση ἔχει φθάσει εἰς τοιοῦτον σημεῖον ἀναξιοπρετείας, ὥστε ἕκαστος ἐκ τῶν στρατηγῶν δύο καὶ τρεῖς φορές δικάζεται ἐνόπιόν σας περὶ ζωῆς ἢ θανάτου, ἐναντίον ὁμοῦ τῶν ἐχθρῶν κανεὶς ἀπὸ αὐτοῦς οὔτε μιά φορά τολμᾷ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸν θάνατον, ἀλλὰ προτιμοῦν τὸν θάνατον μᾶλλον τῶν σωματεμπόρων καὶ τῶν κλεπτῶν ἀπὸ τὸν ἀρμόζοντα (ἐντιμον θάνατον ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης)· διότι εἶναι ἴδιον μὲν κακούργου νὰ ἀποθάνῃ, ἀφοῦ κριθῆ (εἰς τὸ δικαστήριον), ἴδιον δὲ στρατηγοῦ (νὰ ἀποθάνῃ), ἀφοῦ πολεμήσῃ κατὰ τῶν ἐχθρῶν.

§ 48+49. Ἐξ ἡμῶν δὲ ἄλλοι μὲν περιερχόμενοι (εἰς τὴν ἀγοράν) διαδίδουν ὅτι ὁ Φίλιππος μαζὶ μὲ τὸς Λακεδαιμονίους μηχανάται (=πράττειν) τὴν κατάλυσιν τῆς ἡγεμονίας τῶν Θηβαίων καὶ (ὅτι) διαλύει τὸ κοινὸν τῶν πολιτειῶν, ἄλλοι δέ, ὅτι ἔχει ἀποστείλει πρέσβεις πρὸς τὸν βασιλεῖα (τῆς Περσίας), ἄλλοι δέ, ὅτι ὀχυρώνει πόλεις εἰς τὴν χώραν τῶν Ἰλλυριῶν, ἄλλοι δὲ περιερχόμεθα (εἰς τὴν ἀγοράν) πλάττοντες λόγους (ψευθεῖς). Ἐγὼ δὲ νομίζω μὲν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὰ τοὺς θεοὺς, ὅτι ἐκεῖνος εἶναι μεθυσμένος (ἀπὸ κρανῶν) (=μεθύειν) διὰ τὸ μέγεθος τῶν κατορθωμάτων του καὶ ὅτι πολλὰ τοιαῦτα (σχέδια) φαντάζεται μὲ τὸν νοῦν του (=δνευροσπολεῖν ἐν τῇ γνώμῃ), ἐπειδὴ βλέπει τὴν ἔλλειψιν (ἀνθρώπων), οἱ ὅποιοι θὰ ἔχουν τὸν ἰκανότητα νὰ τὸν ἐμποδίσουν, καὶ διότι εἶναι ὑπερήφανος διὰ τὰς πράξεις του, ἀλλ' ὁμοῦ βέβαια δὲν (νομίζω), μὰ τὸν Δία, ὅτι προτιμᾷ νὰ ἐνεργῇ κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ γνωρίζουν καὶ οἱ πλεόν ἀνόητοι ἀπὸ ἡμᾶς, τί σκοπεύει νὰ κάμῃ ἐκεῖνος· διότι εἶναι παρὰ πολὺ ἀνόητος οἱ ἐπινοήσαστες ψευθεῖς εἰδήσεις.

§ 50. Ἄλλ' ἂν, ἀφοῦ ἀφήσωμεν αὐτά, κατανοήσωμεν τὰ ἐξῆς, ὅτι δηλαδὴ ὁ ἄνθρωπος (εἶναι) ἐχθρὸς μας καὶ ὅτι προσπαθεῖ νὰ μᾶς στέρησῃ ἀπὸ τὰς ἰδικὰς μας κτήσεις καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἔχει συμπεριφερθῆ ὑβριστικῶς (=ὕβρισκε) καὶ (ὅτι) ὅλα γενικῶς, ὅσα ἠλπίσαμεν ποτὲ ἕως τώρα, κάποιος θὰ ἐκτελέσῃ ὑπὲρ ἡμῶν, ἔχουν λάβει κακὴν ἔκβασιν (=εὐρῆται) ἐναντίον μας καὶ (ὅτι) τὰ ὑπόλοιπα ἐξαρτῶνται ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς ἰδίους καὶ (ὅτι), ἂν δὲν θέλωμεν νὰ πολεμῶμεν ἐναντίον αὐτοῦ σήμερον ἐκεῖ, ἴσως θὰ ἀναγκασθῶμεν ἐδῶ νὰ πράττωμεν τοῦτο, ἂν αὐτὰ κατανοήσωμεν (=εἰδῶμεν), (τότε) καὶ τὰ πρέποντα θὰ ἔχωμεν ἀντιληφθῆ καὶ θὰ ἀπαλλαγῶμεν ἀπὸ ματαίους λόγους· διότι δὲν πρέπει νὰ ἐξετάζετε ποια ἀρά γε θὰ εἶναι (τὰ μέλλοντα), ἀλλὰ (πρέπει) νὰ γνωρίζετε καλῶς ὅτι αὐτὰ (θὰ εἶναι) ἄθλια, ἂν δὲν ἔχετε ἐστραμμένην τὴν προσοχὴν σας (εἰς αὐτὰ) καὶ (ἂν δὲν) θέλετε νὰ πράττετε τὰ πρέποντα.

## Ε' Ἐπίλογος \* § 51

Ἐγὼ μὲν λοιπὸν οὔτε ποτὲ ἄλλοτε ἕως τώρα διανοήθην (=εἰλόμην) νὰ ὀμιλῶ πρὸς εὐχαριστήσιν (τῶν ἀκροατῶν μου), ἐὰν δὲν ἦμουν πεπεισμένος (=δ,τι ἂν μὴ πεπεισμένος ὦ) ὅτι καὶ θὰ (σᾶς) ὠφελήσῃ, καὶ τώρα ὅλα, ὅσα φρονῶ, ἔχω εἶπει ἐλευθέρως (=πεπαρησιασμαι) μὲ γυμνὴν τὴν ἀλήθειαν (=ἀπλῶς), χωρὶς οὐδόλους ἐκ φόβου νὰ συσταλῶ. Θὰ ἤθελον ὁμοῦ, ὅπως ἀκριβῶς γνωρίζω ὅτι σᾶς συμφέρει νὰ ἀκούετε τὰ ἀρίστα, ἔτσι νὰ γνωρίζω ὅτι θὰ ὠφελήσῃ (ἢ ἀρίστη γνώμη) καὶ τὸν εἰπόντα τὴν ἀρίστην γνώμην (=τὰ βέλτιστα)· διότι (τότε) θὰ ἦμουν πολὺ περισσότερον εὐχαριστημένος. Τώρα ὁμοῦ, ἂν καὶ εἶναι ἀβέβαια τὰ μέλλοντα νὰ συμβοῦν εἰς ἐμὲ ἐξ αἰτίας αὐτῶν, ὁμοῦ ἀπεφάσιμα (=εἰλόμην) νὰ (σᾶς) ὀμιλήσω. Διότι εἰμαι πεπεισμένος (=εἶπι τῷ πεπεισθαι) ὅτι θὰ σᾶς ὠφελήσουν αὐτὰ, ἂν (τὰ) ἐκτελέσετε. Εἴθε δὲ νὰ ἐπικρατήσῃ ὅ,τι πρόκειται νὰ ὠφελήσῃ ὅλους (ἡμᾶς).—

\* Ὁ ἐπ' ἄλλοις εἶναι τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ ἐρηγορικοῦ λόγου, εἰς ὃ ὁ ῥήτωρ κάμνει ἀνακεφαλαίωσιν τῶν λεχθέντων «ἀνακεφαλαίωσασθαι πρὸς ἀνάμνησιν», ὡς λέγει ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ προσπαθεῖ νὰ διαθήσῃ εὐμενῶς τὸν ἀκροατὴν καὶ νὰ παρασύρῃ αὐτὸν πρὸς τὰς ἰδέας του.









# ΣΧΟΛΙΚΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ (ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ)

1. Ἀναγνωστικὸν ἀρχ. Ἑλλ. γλώσσης (Γ. Ζούκη) Γ' καὶ Δ' Ταξ. (Γ' » )
  2. Ἐκλογαὶ ἐξ ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων (Δ' » )
  3. Ξενοφῶντος Κύρου ἀναβάσεως ἐκλογαὶ . . . . . (Δ' » )
  4. Ξενοφῶντος Ἑλληνικῶν Βιβλία Α' καὶ Β' . . . . . (Δ' » )
  5.       »                       »                       »       Γ' καὶ Δ' . . . . . (Δ' » )
  6. Ἀρριανοῦ ἀνάβασις Ἀλεξάνδρου Βιβλ. Α' . . . . . (Ε' » )
  7.       »                       »                       »       Βιβλ. Β' . . . . . (Ε' » )
  8. Λυσίου λόγοι (ὑπὲρ Ἀδυναίου κατὰ σιτοπωλῶν) (Ε' » )
  9. Ἡροδότου Ἐκλογαὶ ἐκ τῶν Ἱστοριῶν . . . . . (Ε' » )
  10. Ἰσοκράτους Λόγοι πρὸς Δημόνικον καὶ Νικοκλέα . . . . . (Ε' » )
  11. Λατινικὸν Ἀναγνωσματάριον . . . . . (Ε' » )
  12. Lhomoud de viris illustribus urbis Romae (Ε' » )
  13. Δημοσθένους Α' Ὀλυνθιακός . . . . . (ΣΤ' » )
  14.       »                       Α' Φιλιππικός. . . . . (ΣΤ' » )
  15. Λυκούργου κατὰ Λεωκράτους λόγος καὶ Ἰσοκράτους Ἐπιστολαὶ πρὸς Φίλιππον . . . . . (ΣΤ' » )
  16. Θουκιδίδου Πλαταικὰ . . . . . (ΣΤ' » )
  17. Ὀμήρου Ὀδυσσεύς (Α' ῥαψωδία) . . . . . (ΣΤ' » )
  18. Κορνιλίου Νέπωτος Hamilcar — Hannibal (ΣΤ' » )
  19. Καίσαρος de bello civili . . . . . (ΣΤ' » )
  20. Πλάτωνος Κρίτων . . . . . (Ζ' » )
  21. Θουκυδίδου Δημηγορία Πλαταιέων . . . . . (Ζ' » )
  22. Εὐριπίδου Ἰφιγένεια ἢ ἐν Ταύροις . . . . . (Ζ' » )
  23. Εὐριπίδου Ἰφιγένεια ἢ ἐν Αὐλίδι . . . . . (Ζ' » )
  24. Λυρικῶν Ποιητῶν ἐκλογαὶ . . . . . (Ζ' » )
  25. Ὀμήρου Ἡλιάδος ἐκλογαὶ (Α' καὶ Γ' ῥαψωδία) (Ζ' » )
  26. Κικέρωνος ὁ Γ' κατὰ Κατιλίνα λόγος . . . . . (Ζ' » )
  27. Ὀβιδίου μεταμόρφ. Phaethon - Niobe . . . . . (Ζ' » )
  28. Σοφοκλέους Ἀντιγόνη . . . . . (Η' » )
  29. Θουκιδίδου ὁ Περικλέους Ἐπιτάφιος . . . . . (Η' » )
  30. Πλάτωνος Φαίδων . . . . . (Η' » )
  31. Πλάτωνος Πρωταγόρας . . . . . (Η' » )
  32. Θεοκρίτου εἰδύλλια . . . . . (Η' » )
  33. Ὀμήρου Ἰλιάδος ἐκλογαὶ Ζ' καὶ Ι. ῥαψωδία (Η' » )
  34.       »                       »                       »       Ω' ῥαψωδία . . . . . (Η' » )
  35. Βεργιλίου Αἰνεΐαδος Ἐκλογαὶ Α' Βιβλ. . . . . (Η' » )
  36.       »                       »                       »       Β' » . . . . . (Η' » )
  37. Κικέρωνος Somnium Scipionis . . . . . (Η' » )
  38. Ὀρατίου Ὁδαὶ . . . . . (Η' » )
- Γυμνάσματα περὶ τὴν ἀρχαίαν ἀττικὴν διάλεκτον